

A LINDBERG-HAGYATÉK

AT THE GATES

DIMMU BORGIR SIX FEET UNDER AGREGATOR TAILGUNNER

CHARLOTTE WESSELS ELEGANT WEAPONS RIVERS ABLAZE

TULUS GENE HOGLAN DEVIN TOWNSEND TÜRBÖWITCH RAM-ZET

EUROPEAN TOUR 2026

TIM RIPPER OWENS

JUDASPRIEST ^{vs} Priest ICED EARTH

2026. MÁJUS 31. 20:00 ANALOG MUSIC HALL

TIMRIPPEROWENS.COM LIVESOUND.HU

Six Feet Under

Embryonic Autopsy

2026. JÚNIUS 13. - A38 19:00

FACEBOOK.COM/SIXFEETUNDER * LIVESOUND.HU

ROYAL HUNT 2026

& Special Guests

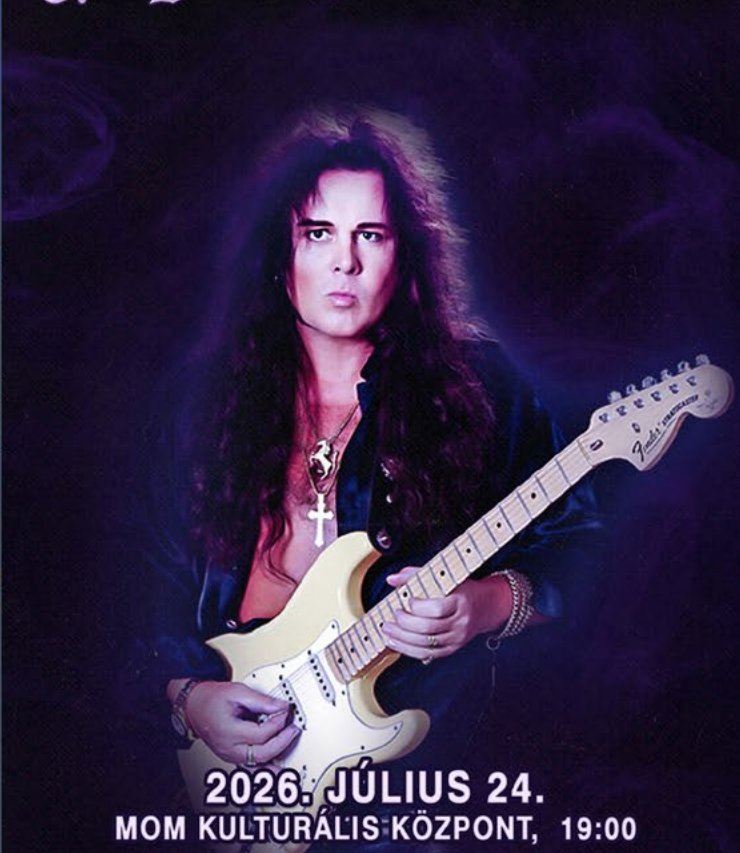

2026. JÚLIUS 9.

ANALOG MUSIC HALL 20:00

ROYALHUNT.COM * LIVESOUND.HU

Yngwie Malmsteen

2026. JÚLIUS 24.

MOM KULTURÁLIS-KÖZPONT, 19:00

YNGWIEMALMSTEEN.NET * LIVESOUND.HU

AGREGATOR	62	SIX FEET UNDER	56
AT THE GATES	22	TAILGUNNER	25
CHARLOTTE WESSELS	75	TULUS	76
DEVIN TOWNSEND	4	TYKETTO	15
DIMMU BORGIR	28	TÜRBÖWITCH	18
ELEGANT WEAPONS	72		
GENE HOGLAN	10		
LEAVES EYES	21		
MUDI	78	A HÓNAP ALBUMAI	31
RAM-ZET	8	A MÚLT ZENÉJE	60
RIVERS ABLAZE	58	KONCERTRIPORT	80

U TARTALOM

INFECTED RAIN - FOTÓ: GYÖRGY ZOLTÁN

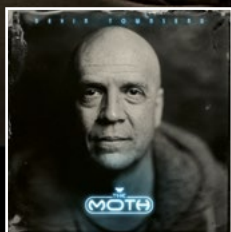
UNDERWORLD független zenei magazin ————— ISSN 3094-3914 DIGITÁLIS / ISSN 3094-3906 NYOMTATOTT

Kiadó: Posta János e. v. 1181 Budapest, Est u. 13. Telefon: +36202145640 Adószám: 67337428-1-43 metal@underworld.hu – Alapító, felelős szerkesztő: Posta János – Munkatársak: Bali Dávid, György Zoltán, Gyuricza Ferenc, Gyuricza Tamás Marcell, Kánya Ferenc, Kiss Daniella, Kovács Bedlam Péter, Milán Péter, Schmidt Péter, Uzseka Norbert, Valachi Samu, V. A. és az Underworld Klub – Fotók: kiadói és zenekari archívumok – A közölt cikkek, fotók és grafikai elemek szerzői jogvédelem alatt állnak, bármilyen nemű felhasználásuk a jogtulajdonos írásos hozzájárulása nélkül tilos! – A digitális magazin kizárólagos terjesztői: www.underworld.hu és www.laptapir.hu – A nyomtatott magazin megrendelhető a kiadónál, valamint személyesen megvásárolható az MG Records és a Premium Vinyl budapesti üzleteiben. – Címlapok: AT THE GATES (fotó: Ester Segarra) / DEVIN TOWNSEND (fotó: Tom Hawkins)

DEVIN TOWNSEND

Az átváltozás szimbóluma

Több mint három évtizede kezdődött karrierje legfontosabb alkotásának nevezi a május 29-én megjelenő The Moth című albumát a kanadai multihangszeres énekes-dalszerző Devin Townsend. A szakmában különcnek tartott zenészzseni ezzel is jelzi, hogy nem csupán újabb nagylemezzel jelentkezik, hanem szimfonikus zenészek közreműködésével megalkotott 24 tételű, különleges, grandiózus művel, amelyben személyes indíttatású történetet mesél el. Az új album születésének körülményeiről Gyuricza Tamás Marcell kérdezte Devint.

Alaposan megleptél ezzel az albummal, hiszen a The Moth zeneisége nagyon különbözik mindentől, amit hallhattunk tőled eddig. Mondhatjuk azt, hogy a The Moth egy rockopera vagy inkább egy oratórium?

„Ez csak egy újabb album, szerintem nem kell ennél többet belelálni. Minden év, amit átélünk, új tapasztalattal lát el bennünket, amit aztán inspirációként lehet felhasználni az alkotási folyamatok újabb és újabb fejezeteihez. Néhány tapasztalat azonban nagyon is különbözik a többitől, ezért más nyelveket igényel, hogy be tudjuk mutatni. Nem tudom elmagyarázni, hogy hogyan történik, vagy miért éppen úgy működik, ahogy, hiszen sohasem gondolkodom azon, hogy az inspirációimat mi módon jelenítem meg a zenei eszköztár segítségével. Ez egy organikus folyamat. A megérzéseimből indulok ki, és azokból építem fel a dalaimat, de az sosem foglalkoztatott, hogy amikor egy benyomást átültetem a zene nyelvére, az hogyan fog szólni, vagy éppen milyen keretrendszerbe illik bele.

A The Moth esetében sem gondolkodtam azon, hogy ez egy metal- vagy rockzenei album lesz-e, esetleg egy progresszív zenei alkotás, vagy bármi más, például egy rockopera vagy oratórium, ahogyan arra a kérdésed irányult. Mivel egy zavaros időszak van mögöttem, ez eléggé rányomta a bélyegét az új albumomra is. Én úgy mondanám, hogy a The Moth nem tartozik a szokványos Devin Townsend-albumok közé, de te nyugodtan nevezd csak annak, aminek akarsz.

Eddig is nagyon széles zenei spektrumon, de többnyire azért mégiscsak a metal műfaján belül mozogtál. A The Moth viszont kilép ebből a keretrendszerből. Mondhatjuk, hogy elhagytad a komfortzónádat, amikor ezt a művet alkottad?

„Igen, abszolút így történt. Az elmúlt pár évben különböző okok miatt teljesen el kellett hagynom a komfortzónámat, s a The Moth éppen ezt a helyzetet mutatja be. Arról szól, hogy talán félsz kilépni a komfortzónádból, mert tartasz attól, hogy mit fognak majd az emberek gondolni. Valójában tehát nem a The Moth miatt léptem ki belőle, hanem azért változtattam a zenémen, mert az életem nagyon nehéz és komplikált lett. A komfortzónámból tehát mint emberi lény léptem ki, és ezt követték a zenei változások. Emberként, humán entitásként változott meg az életem, ami hatással volt a művészi kifejező-készségemre. A zene mellékterméke annak, hogy mi zajlik jelenleg az életemben. Már utaltam rá, hogy az elmúlt néhány évem igazi örület volt. Különösebben nem akarok beszélni, ezért egyszerűen csak el kell, hogy hidd nekem, hogy valóban így történt. Ez egy előre nem látható folyamat volt, amit nem lehetett tervezni, és nem lehetett megjósolni sem, egyszerűen csak megtörtént.”

Ezek szerint magánéleti problémák eredménye a The Moth?

„Tulajdonképpen igen, de a dolgok, amikkel problémáim voltak az életben, nem mint a magánéleti bajaim egyenes kivetülései jelentek meg a zenében. Mondhatnám azt is, hogy amivel bajom van a zenei életben, az nem feltétlenül adódik azokból a magánéleti problémáimból, amikkel az elmúlt évek során szembe kellett néznem. Azért a kettő valamilyen szinten mégiscsak hatással van egymásra. Mint a kapcsolataink a szüleinkkel vagy a gyerekeinkkel,

ezekben mindig vannak hirtelen, váratlanul felbukkáló nehézségek, amiket meg kell oldanunk. Miközben én ezeket a helyzeteket kezeltem, mindig kapok inspirációt ahhoz, hogy alkossak. Ez az album ezekből a magánéleti problémák által ihletett benyomásokból született. Engem is meglep, talán még jobban is, mint másokat, hogy mi lett a végeredmény. Amikor a The Moth elkészült, és végighallgattam, akkor nekem is az volt az első reakció, hogy »húha, ez meg miccsoda!« De aztán úgy voltam vele, hogy b*szza meg, ez történt.”

Hogyan készül egy ilyen komplex zenei alkotás? Ha jól gondolom, itt nem lehet csupán egymás után sorba rakni a dalokat, eleve teljes műben kell gondolkodni. Igazam van?

„Mindenképpen. Egy ilyen zenei projektet, mint amilyen a The Moth már logisztikai szinten is elég nehéz összerakni. Túl sok szálon fut a történet, túl sok leágazása van, és ilyenkor nagyon kell figyelni arra, hogy ne legyen benne logikai törés. Olyan ez, mint amikor egyedül gondolkodsz egy csomó másik ember helyett. Próbálok őket az elmémben egy oldalra terelni, hogy kommunikáljanak egymással. Nos, egy ilyen mű esetében, mint a The Moth, ugyanez történik az alkotás során. A történet szálait olyan szinten kell az elmédben kezelned, hogy folyamatosan ott legyen közöttük a kapcsolat, miközben komponálsz a zenét, írod a szövegeket. Ez technikailag is nagyon fárasztó, de én élvezem ezeket a kihívásokat, és szerintem jó is vagyok benne. Engem, mint művészt kifejezetten inspirál, ha bonyolult feladatokat kell megoldanom. Kicsit olyan ez, mint maga az élet, ami folyamatosan új kihívások elé állít bennünket, s miközben egy adott problémát megoldasz, közben figyelned kell arra is, hogy annak milyen hatása lesz más dolgokra. Nos, a zeneszerzés is így működik. Amikor összeáll a fejedben egy történet, elkezded azt felépíteni, megtölteni tartalommal. Előszeded a demókat, megnézed, hogy melyik dalok illenek az adott részhez. Narrációkat készítesz, kitöltöd az üres részeket, behozol mellékszálakat, amelyek aztán a tematika szempontjából még izgalmasabbá teszik a sztorit. Nagyon nehéz szavakkal elmondani mindezt, de talán érted, hogy miről beszélek. De ami talán a legfontosabb, ahhoz, hogy egy komplex művet elkészíts, neked is egy komplex embernek kell lenned.” (nevet)

A The Moth album hangszerelése klasszikus zeneszerzői ismereteket feltételez. Magad végezted el ezt a feladatot, vagy bevontál másokat is?

„A teljes munkába sokakat vontam be, mert egyedül biztosan nem tudtam volna megoldani. Én tényleg ontom magamból az ötleteket, de a legtöbbjüket egyedül biztosan nem lennék képes megvalósítani. Én egész nap a dolgozószobámban ülök, most is itt vagyok, miközben veled beszélgetek, és egyre csak ötletelek. Ám ahhoz, hogy ezekből az elképzelésekből egy jó zenekari album készüljön, vagy mondjuk egy opera, szükségem van segítségre. Ezt már elég régen felismertem, s nem félek attól, hogy segítséget kérjek.

Korábban persze nem így volt. Régen egy arrogáns p*cs voltam, aki elhitte önmagáról, hogy mindent meg tud csinálni egyedül, miközben csak egy csomó időt és pénzt b*sztam el feleslegesen. Én a saját káromon tanultam meg, hogy mit kell tennem ahhoz, ha valóban jó albumokat szeretnék készíteni. Például próbálok megkeresni azokat az embereket, akik az ötleteimet képesek lefordítani a zene nyelvére.

A The Moth esetében erre még inkább szükség volt, hiszen a szimfonikus hangszereléshez nem értek. Ezért felbéreltem olyan embereket, akik profi módon megoldották mindezt helyettem. Ezzel persze magamat is olyan helyzetbe hoztam, hogy még komolyabban kellett vennem a munkát. Ha profi zenészekkel dolgozol, akkor nem szórakozhatsz összevissza.” (nevet)

Mit gondolsz, a metalosok mit szólnak majd ehhez az albumhoz? Szeretni fogják?

„Őszinte választ vársz? Nos, nem hiszem. (nevet) De ez nem is fontos. Az élet minden évben mást és mást kínál nekem, most úgy hozta a sors, hogy ez volt az, amit csinálnom kellett. Nézd, én nem tudok időt fecsejteni arra, hogy akárcsak egyszer átgondoljam, mit fognak az emberek szólani ahhoz, amin éppen dolgozom. Nem fogok azon rágódni, hogy szeretni vagy éppen utálni fogják-e az újabb albumomat. Persze, szerencsésnek mondhatom magam, mivel nagyon sok az olyan követőm vagy rajongóm, akik éppen azért hallgatják a zenémet, mert imádják, hogy kiszámíthatatlan, nem látják előre, hogy mikor mivel jelentkezem. S persze az is fontos, hogy az én albumaim nincsenek tele olyan kommersz sz*rokkal, amiket bárhol máshol megkaphatnak. Én mindig azt csinálom, amiről adott pillanatban azt érzem, hogy tennem kell. Én is metalos vagyok, s mint ilyen, remélem, hogy valamikor fogok még igazi metalalbumot írni, de amíg nem érzek rá készítetést, addig mással foglalkozom. Közben pedig abban reménykedem, hogy az embereknek tetszenek az olyan albumok is, mint a The Moth. Ha pedig mégsem így lesz, azzal sem tudok mit tenni.”

A kiadó által küldött albumismertetőben többek között az olvasható, hogy a The Moth az igazi önmagunk elfogadásáról szól. Mit kell ezen értenünk?

„Valami olyasmit, hogy a magad elfogadása azt is jelenti, hogy a személyiséged azon részét is elfogadod, ami mások számára annyira nem kedvező. Ha a saját életemből veszem a példát, akkor az egyik dolog, amivel a legtöbbet szenvedtem, az volt, hogy szerettem volna mindenkinek a kedvében járni, mindenkit ki akartam elégteleni. Beleléptem egy csapatába, ahhoz kötöttem a saját boldogságomat, hogy vajon tetszett-e az embereknek, amit csináltam. Egy hamis képet alakítottam ki önmagamról. Azt hittem, attól leszek majd boldog, ha az emberek szeretni fogják a zenémet. De ez valójában nem így van. Önmagad elfogadása akkor valósul meg teljes körűen, ha beismered, van úgy, hogy olyasmit mondasz vagy teszel, ami nem tetszik másoknak. Nem értik meg, nem fogják fel. Én nagyon sokáig félttem ettől. Szorongásaim voltak amiatt, hogy mi van, ha bolondnak néznek. Nem akartam, hogy bolond legyek mások szemében. Ezért néha nem is azt írtam, amiről valójában úgy éreztem, hogy írnom kellene. A The Moth egy olyan mű, aminek a megírása során végig a szabad akaratom érvényesült.”

A The Moth sztorijában tehát benne van a saját életed is?

„Száz százalékban. Ugyanúgy, mint ahogyan benne volt a PowerNerdben, az Empathban, az Alien albumban, vagy a Ziltoid lemezekben. Lényegében majdnem mindegyikben, amit eddig készítettem. A The Moth, mint történet, valójában az én életemet meséli el.”

Ezek alapján mondhatjuk azt is, hogy a The Moth, vagyis A moly valójában Devin Townsend szimbóluma?

„Szerintem eléggé egyértelmű metafora az átváltozáshoz, szóval igen. Egy hernyó, amiből molylepke lesz. Ennél egyértelműbb szimbólumot szerintem nem lehetne találni a változáshoz. Ezt a változást nagyon sokféleképpen élheted

át, attól függően, hogy honnan nézed, vagy éppen kivel, mivel kapcsolatban történnek változások. Megváltozik a tested, kiköltöznek a gyerekeid a családi fészekből, véget ér egy kapcsolatod, vagy elveszíted a szeretteid egyikét. Bármit beleláthatsz egy moly átváltozásába.”

Az albumismertetőben az is szerepelt, hogy a The Moth ötlete már nagyon régen megszületett. Ha valóban így volt, akkor miért kellett rá ennyit várni? Időd nem volt eddig rá, féltél egy ilyen különleges zenei művel jelentkeznél, vagy egészen eddig dolgoztál a részleteken, s tényleg csak mostanra készült el?

„Ez mind igaz valamilyen szinten. Szerintem szükséges elég idő ahhoz, hogy teljesen összeálljon egy ilyen komplex történet. Nekem folyamatosan motoszkálnak az ötletek az elmémben, most is több olyan sztorin gondolkodom, amiből egyszer talán lesz még valami. Sosincs olyan, hogy csupán egyetlen dologra összpontosítok. Nagyon sok olyan ötletem van, amik évek múlva öltenek testet, amikből csak később lesznek dalok vagy albumok. Ezek az ötletek folyamatosan érlelődnek. Ha egy gondolat jónak tűnik, akkor az nem vész el, épp ellenkezőleg. Ahogy halad az idő, úgy válik egyre konkrétábbá.

Olyan ez, mint egy osztriga gyöngye. A homok éveken keresztül forgolódik az osztrigában, mire gyöngy lesz belőle. Az én ötleteim is ilyenek, kell nekik az idő, hogy megérjenek. Hogy a homokból igazgyönggyé, a hernyóból lepkévé váljanak. Amíg ez meg nem történik, addig nem is beszélek róla senkinek. Ha majd úgy érzem, hogy a homok gyönggyé alakult, csak akkor veszem elő, és akkor mutatom meg a zenekarom tagjainak. A The Moth alapötlete valóban régi, de ahhoz, hogy megérjen bennem, szükség volt arra, hogy a magánéletemben megtörténjen egy és más. Az eddigi karrierem során elég sok albumom jelent meg, ezért tűnhet úgy, hogy gyorsan dolgozom. Valójában azonban nem szeretek siettetni semmit. Az ötleteim jelentős része évek alatt ölt testet.

Van például egy másik szimfonikus ötletem is, amin szintén évek óta dolgozom már, de még mindig nem érzem úgy, hogy eljött volna az ideje. Tudom, hogy mi lesz a témája, de annyira még nem érzem közel magamhoz, hogy neki kezdjek kidolgozni. Én mindig az intuícióimban hiszek. Azt gondolom, a megérzéseim többet tudnak, mint amire az értelmem képes. Közel sem vagyok olyan okos, hogy csak az elmémre hagyatkozzam, szükségem van az intuícióimra is. A megérzéseim pedig mindig jelzik, hogy mikor kell egy adott ötletet kidolgoznom.”

A Spotify-korszakban vannak még olyanok, akik egy ilyen hosszú művet végighallgatnak?

„Lehet, hogy te nem hiszel benne, de én igen. Ha nem így lenne, eleve vesztes pozícióból indulnék. Az életben az a legfontosabb, hogy mindig azt csináld, amit te fontosnak tartasz. Ha nem hinnék abban, hogy vannak emberek, akik igenis végighallgatnak teljes albumokat, akkor vajon miért készítenék olyan lemezeket, mint a The Moth? Ha nem érzem úgy, hogy karriert tudok teremteni a zenében, akkor nem is lesz sikerem.

Egyébként nem tudom, hogy mit hallgatnak az emberek, de nem azért, mert nem érdekel, hanem azért mert egyszerűen soha nem merült fel bennem ez a kérdés. Ha mégis foglalkoznék ilyesmivel, akkor lehet, hogy teljesen másfajta művész lennék.”

Beszélgünk egy picit a közreműködő zenészekről is. A 2022-es Lightwork album után újra együtt dolgoztál Anneke van Giersberggellel, aki számos lemezeden szerepelt már, s ha jól tudom, Steve Vainak is van valami köze a The Moth albumhoz...

„Én nem tudok időt fecsérelni arra, hogy akárcsak egyszer átgondoljam, mit fognak az emberek szólni ahhoz, amin éppen dolgozom.”

„A The Moth kikényszerített belőlem egy olyan dolgot, ami már nem nagyon létezett benne. Azt, hogy lezárjam életem egyes fejezeteit. Steve bevonása az album munkálataiba például ilyen. Úgy éreztem, hogy volna még mit mondanunk egymásnak, és ezt a The Moth album kapcsán meg is tudjuk tenni. Anneke más, vele nagyon sokat dolgoztam együtt, ő mindig ott volt nekem. Egy nagyon meghatározó személyiség a múltamból. De vannak új kapcsolatok is, amik szintén befolyásolták az életemet.”

Anneke holland, a zenekari részeket szintén holland szimfonikusukkal vették fel, és a The Moth ősbemutatója is Hollandiában volt, még tavaly márciusban. Van ennek bármi jelentősége?

„Nincs. A The Moth nem holland projekt, bár az említett személyek révén kétségtelven van egy holland kapcsolata. De azt sem mondanám, hogy kanadai projekt lenne, csak azért, mert kanadai vagyok. A világ nagyon sok pontjáról vannak benne emberek, de ez sem volt szándékos. Nem azért hívtam angol, amerikai, holland, finn vagy kínai közreműködőt, hogy adott országban kelendőbb legyen az album, egyszerűen csak így sikerült.”

Apropó, Kína. Az albumon közreműködők közül Lynn Wu neve tűnik kevésbé ismertnek. Kicsoda ő, és hol találtál rá?

„Egy OU nevű kínai progresszív metal zenekarban énekel. Onnan van vele kapcsolat, hogy az előző nagylemezüket én kevertem, és a következőt is én fogom. Eredetileg nem is rá gondoltam, hanem egy másik énekesnőt szemeltem ki erre a feladatra, de ő nem tudta vállalni. Ekkor jutott eszembe Lynn, és mivel vele kapcsolatban jó tapasztalataim voltak már, úgy voltam vele, hogy miért is ne őt kérjem fel.”

Eddig mindösszesen két alkalommal, két egymást követő koncerten adtátok elő a The Moth album teljes anyagát. Szándékodban áll további helyszíneken is színpadra vinni ezt a művet?

„Miért ne? A tavalyi hollandiai koncertekre nemcsak azért volt szükség, hogy bemutassuk az embereknek a The Mothot, magát az albumot is ott vettük fel. Ha az emberek akarják még élőben hallani, akkor szívesen megteszem újra, de ha nem, azzal sincs baj.”

A The Moth megjelenése után mi lesz a következő projekt, amit várhatunk tőled?

„Ó, legalább 10-15 olyan dolog van, amin éppen dolgozom. *(nevet)* Hogy mi lesz közülük a következő, ami megjelenik? Nem merem biztosan állítani, de van egy úrhajós tematikájú projektem, amin már szintén dolgozom egy ideje, talán az. Persze, ha mégsem így lesz, a következő beszélgetésünk során ne kérd számon rajtam, kérlek!” *(nevet)* **U**

RAM-ZET

A NORVÉG AVANTGÁRD METAL ÚTTÖRŐK

Tizenhárom év után jelentkezett új albummal a norvég Ram-Zet. Az elsőre (és talán másodjára is) kaotikusnak tűnő, meglehetősen összetett zeneiségű *Sapien* kapcsán Valachi Samu beszélgetett Henning Ramseth énekes/gitárossal.

Ramseth, hogyan befolyásolta a zenekar inaktív éveit alatti személyes alkotói utad a *Sapien* irányvonalát?

„Azt hiszem, az új RZ-album iránti éhség volt számomra a legnagyobb motiváció. Kicsit frusztráló volt, hogy a zenekar nem volt aktív, ugyanakkor talán bizonyos szempontból jót is tett, mert most minden nagyon frissnek és energikusnak hat.”

A *Sapien* rengeteg stílust és hangulatot ötvöz. Hogyan közelít meg az ilyen összetett kompozíciók felépítését úgy, hogy közben megmaradjon az egység?

„Szerintem a sokszínű zenei háttér és maga a zeneiségem sokat segít ebben. Mindig is így írtam zenét ehhez a zenekarhoz, mert szeretem azokat a bandákat, amelyek folyamatosan fenn tudják tartani az érdeklődésemet, és nem kiszámíthatóak. Ugyanakkor az is fontos, hogy valóban jó dalokat írjak, ne csak egymás mellé dobált részek halmazát, ezért rengeteg időt töltök azzal, hogy kitaláljam, hogyan illeszkednek egymáshoz a különböző részek... és hogy megmaradjon a dalok hangulata.”

A tiszta és torzított vokálok, valamint a férfi és női hangok közötti játék nagyon dinamikus a *Sapien*-en. Hogyan döntöd el, mikor és hogyan használod az egyes énekstílusokat?

„Ez nálam elég természetesen jön a dalírás során – például az *In the Mirror* című dalban egyáltalán nem használom a saját vokálomat... és ez az első alkalom egy RZ-számban. Egyszerűen nem éreztem szükségét, hogy része legyen a dalnak... és ez így rendben is volt.”

Van valamilyen elképzelésed arról, mit fognak érezni a hallgatók az album végighallgatása után?

„Hát nyilván azt szeretném, hogy imádják... *(nevet)* Szerintem ez egy nagyon rétegzett album. Elég sűrű, tele van információval, és remélem, hogy a hallgatók egy időre teljesen ki tudják zárni a külvilágot, és egyszerűen részeseivé válnak az utazásnak!”

Az avantgárd metal sokat változott a debütálásotok óta. Hogyan látod a Ram-Zet helyét a mai experimentális zenei színtéren?

„Szerintem mi elég korán kezdtük el a műfajok keverését, és már az első albumtól kialakítottuk a saját stílusunkat. Ahogy mondod... a színtér ma már egészen más, ami szerintem jó dolog. Biztos vagyok benne, hogy a régi rajongóink nagyon elégedettek lesznek a 2026-os verziókkal, ugyanakkor ma már a közönség sokkal inkább hozzászólt az olyan zenékhez, amik nem férnek bele egyetlen műfaji skatulyába – és ez akár előnyt is jelenthet számunkra, új hallgatókat is elérhetünk.”

„Ne add fel, ha elsőre túl sűrűnek vagy nehezen befogadhatónak érzik a Sapien-t, mit tanácsolnál, hogyan érdemes közelíteniük az albumhoz, hogy teljes mértékben értékelni tudják?”

Azoknak a hallgatóknak, akik elsőre talán túl sűrűnek vagy nehezen befogadhatónak érzik a Sapien-t, mit tanácsolnál, hogyan érdemes közelíteniük az albumhoz, hogy teljes mértékben értékelni tudják?

„Nos... adni kell neki időt... és persze... ha túl nagy kihívásnak érzed, inkább hallgass meg pár dalt, aztán tarts szünetet. De tényleg úgy gondolom, hogy ez egy olyan album, ami többszöri hallgatás után nő igazán a hallgatóra. Szóval ne add fel, ha elsőre túl töménynek tűnik – hallgasd dalonként, tarts szünetet... majd hallgasd újra... szerintem idővel az uralmába fog keríteni!”

A korábbi albumokhoz, mint a Pure Therapy vagy az Intra, képest szerinted mi a fő különbség a Sapien-nél?

„Az egyik legnagyobb különbség az, hogy most minden eddiginél felkészültebbek voltunk. Rengeteget próbáltuk a dalokat trióban (dob-basszusgitár-gitár és az én vokálom), majd így mentünk stúdióba, ahol felvettük a dobot és a basszust – ráadásul metronóm nélkül, így a BPM-ek egyáltalán nem állandóak. Szerintem még sosem szóltunk ennyire organikusan, és ez nagyon közel áll ahhoz, ahogy élőben megszólalunk.”

Kik azok a zenészek vagy zenekarok, akik a leginkább inspirálnak?

„Hmm... ez mindig nagyon nehéz kérdés. Opeth, Samael, Dimmu Borgir, Carach Angren – hogy csak néhányat említsek. Fiatalabb koromban sokat hallgattam a Queensrÿche-t (ami szerintem bizonyos részen hallható is...), és a Van Halen is nagy kedvenc volt... de nem hiszem, hogy ebből sok visszaköszönne a Ram-Zetben. Emellett rengeteget hallgattam a korai TNT-albumokat is, és óriási megtiszteltetés, hogy Ronne Le Tekrø ezen az albumon velem játszik!”

Hogyan látod a mesterséges intelligencia egyre növekvő szerepét a zeneiparban, és szerinted ez inkább összhangban van, vagy inkább szembemegy az olyan határokat feszegető, kísérletező zenekarok szemléletével, mint a Ram-Zet?

„A zenealkotás szempontjából szerintem ez egy nagyon rossz dolog. Mi öt évet töltöttünk ezzel az albummal... minden egyes részletével... Én elképesztően sok időt fordítok arra, hogy ezek az elemek összeálljanak, és pontosan úgy szólaljanak meg, ahogy szeretném. Az a gondolat, hogy 'bárki' csak beír egy promptot, és pár perc alatt kész egy komplex dal... számomra egyszerűen zavaró, és egyáltalán nem tetszik. Az AI rengeteg nagyszerű dologra képes, de biztosíthatlak, hogy a zenealkotásban én soha nem fogom használni. Maga a kompozíciós folyamat rendkívül fontos része az egésznek... és én imádom!”

Vannak tervek egy európai turnéra a jövőben? Nagyon szívesen látnálak titeket élőben a Sapien-nel!

„Nagyon reméljük, hogy lesz rá lehetőség. Idén valószínűleg Norvégia élvez prioritást, de 2027-re nagyon bízom benne, hogy ezzel az albummal bejárhatjuk Európát. Hihetetlenül jó érzés élőben játszani ezeket az új dalokat!!” 🐉

GENE HOGLAN

A DAL SZOLGÁLATA

Tavaly volt 30 éve annak, hogy a Roadrunner kiadta a Death mindmáig meghatározó albumát, a Symbolicot, amivel új időszámítás vette kezdetét az extrémzenei hangzásokban. A lemez dalaival a Death To All is revitalizálta magát, a zenekar európai turnéja pedig június 24-én ér a Dürer Kert nagytermébe. A lemez hagyatékáról a doboslegendával, Gene Hoglannel beszélgettünk, aki exkluzív interjújában betekintést engedett eddigi karrierjének legizgalmasabb fordulópontjaiba is.

Éppen egy próbáról érkezél, mikor ezt a beszélgetést rögzítjük. Fel tudsz idézni egy konkrét pontot a karrieredben, amikor végleg eldőlt, hogy a zenélésből fogsz megélni? Volt olyan útelágazás az életedben, amikor úgy tűnt, teljesen más irányt vehet a sorsod?

„Tizenegy éves voltam, amikor kitaláltam, hogy ez lesz az utam, tizenhárom éves koromra pedig már betonbiztos volt az elhatározás. De még mielőtt beszéltünk volna az első zenekaromba, elértem egy valódi válaszúthoz. A rock and roll és a profi baseball között kellett döntenem.

Nagyon jó játékos voltam, tényleg ott volt a kezemben a lehetőség, de volt egy bökkenő. A heavy metal közegben senkit nem érdekelt, hogy hosszú haját hordok vagy fura ruhákban járok, ott elfogadtak olyanok, amilyen vagyok. A baseball világa viszont akkoriban még borzasztóan konzervatív volt. Hiába voltam én a liga legjobbja, hiába ütöttem a legnagyobbakat vagy dobtam pitcherként sorra a 'no-hittereket', a külsőm miatt folyamatosan kemény kritikákat kaptam. Akkoriban még nem léteztek olyan figurák, mint Dennis Rodman, akinek elnézik, hogy külön, mert zseniális a pályán. Engem egyszerűen nem fogadtak be.

Úgyhogy azt gondoltam: »Tudjátok mit? Én dobolni akarok!« Inkább azt a közeget választottam, ahol a zene és az önkifejezés számít, nem a konvenciók. Tizenhárom évesen ráléptem erre az ösvényre, és azóta sem tértem le róla.»

Ha mégis a sport mellett döntöttél volna, melyik csapatban tudtad volna elképzelni magad?

„Egyértelműen az LA Dodgersben. Los Angeles környékén nőttem fel, így kölyökkorom óta nekik szurkoltam, nálunk ez alapvetés volt.

Mellettük van egy csapat, amelyik ugyan nem a Major League-ben játszik, de bármikor szívesen

beállnék közéjük. Ők a Savannah Bananas. Hallottál már róluk? Elképesztő arcok, nagyjából olyanok, mint a kosárlabdában a Harlem Globetrotters. Egy csapatnyi totális külön, akik a feje tetejére állítják a játékot és folyamatosan tolják a show-t. Imádom a stílusukat, velük bármikor pályára lépnék!”

Azért is kérdezem, mert mindig is úgy tűnt, hogy a dobolás és a zene mélyen kódolva van az identitásodban. Számítalan zenekarral turnéztál és rengeteg lemezt rögzítettél az elmúlt évtizedekben, így adja magát a kérdés: volt olyan pont a pályádon, amikor tudatosan elkezdted túltekingteni a metal műfaj határain, és finomítani a stílusodon?

„Mindig is erre törekedtem. Be kell vallanom, 18 évesen, amikor a Darkness Descends dalait rögzítettük, még teljesen kiforratlan voltam. Néha visszahallgatom azt a srácot, és nem is értem a megközelítését! De már a Dark Angelnél megpróbáltam olyan ritmusokat és technikákat behozni, amik akkoriban nem voltak megszokottak. Például azokat a militarista jellegű, poliritmikus lábdob-mintákat. Emlékszem, Sean Reinert mondta egyszer, hogy mielőtt hallotta a Death is Certain, Life is Notot, soha nem találkozott ilyen lábgépmintázatokkal; addig a duplázás csak a sebességről szólt, nem a textúráról.

Sosem akartam úgy szólni, mint bárki más. Ott volt Dave Lombardo a maga eszement kézmunkájával, Charlie Benante a precíz, klasszikus metal stílusával, vagy Gar Samuelson a jazzes megközelítésével. Én valami mást akartam. Mivel sokat gitároztam is, elkezdtem a lábammal pontosan lekövetni a gitártémákat. Ez a Leave Scars idején kezdődött, de a Time Does Not Heal lemezen teljesen ki. Ma már ez alapvetés a metalban, de negyven éve még senki nem csinálta.

Később a Deathnél Chuck Schuldiner teljesen szabad kezet adott, és azt mondta, menjek el a falig. Ott végképp elengedhettem a fantáziámat. A filozófiám azóta is ugyanaz, amit a barátom, Dom Famularo tanított: dobosként nyugodtan lopj a legnagyobbaktól, legyen az Neil Peart, Cozy Powell vagy épp a ma születésnapos Steve Gadd. De egy szabály van: többet kell visszatenned a közös kalapba, mint amennyit kivettél belőle. Én azóta is ezen dolgozom.”

Amikor ma egy új dalt hallgatsz, amin dolgozni fogsz, rögtön azt próbálod magad elé képzelni, hogyan szól majd a végleges verzió, vagy elkezded módszeresen keresni azokat a groove-okat és struktúrákat, amiket hozzátennél a közösbe?

„Ez remek kérdés. A megközelítem teljesen a zeneszerzőtől függ. Sokszor kapok olyan demókat, amiken dob gép van, és a szerző csak annyit mond: »Figyelj, nem vagyok nagy programozó, csinálj azt, amit te jónak látsz.« Máskor viszont látom, hogy rengeteg energiát fektettek a dobtémák kigondolásába. Ilyenkor mindig megkérdem: »Azt szeretnéd, hogy a saját stílusomat hozzam, vagy maradjak annál, amit te megírtál?« Van, hogy meglepődnek, de én tényleg nyitott vagyok mindkettőre.

A legfontosabb szempont ugyanis mindig a dal szolgálata. Van, hogy valaki zseniális témákat programozott, de szakmai szemmel látom, hogy az összkép ütősebb lenne, ha egy kicsit módosítanánk rajtuk. Néha a kevesebb több – és tudom, ez fur-

„Élőben tudatosan ki kell zárnom Steve DiGiorgio játékát, mert amit ő művel a basszusgitáron, az annyira zseniális, hogy ha odafigyelek, leesik az állam és kiesek a ritmusból.”

csán hangzik egy olyan dobostól, akinek a védjegye a 'több az több' elv volt, de ma már mindig próbálok visszavenni, ha a dal azt kívánja.

Vannak brutális metalnóták, amik megkövetelik a vadállat dobolást, de van, amikor inkább egy Tico Torrest (*Bon Jovi*) idéző, egyenes rockalapot kell hozni minden sallang nélkül. Sokkal jobban szeretem, ha sokoldalú dobosként ismernek, aki bármit le tud játszani, mintha csak a leggyorsabb vagy legkeményebb jelzőket aggatnák rám. Az az igazi dicséret, ha valaki meg sem mondja két különböző dalomról, hogy ugyanaz az ember ült a szerkő mögött.”

Szeretnék egy kicsit beszélni a hírnevedről is. Őszintén érdekelne: érzel-e bármiféle nyomást vagy terhet amiatt, hogy a zenésztársaid mindig a legnagyobb tisztelettel beszélnek rólad? Jelentenek-e számodra extra elvárások ezek a pozitív vélemények, amikor egy új projektbe vágsz bele?

„Be kell vallanom, boldog tudatlanságban élek azzal kapcsolatban, amit az emberek mondanak rólam, legyen az jó vagy rossz. Egyszerűen azért, mert saját magamra sokkal többet kell hallgatnom, mint bárki másra. Ha van is rajtam bármiféle terhelés vagy nyomás, azt kizárólag én pakolom magamra. Mindig a legjobbat akarom nyújtani és folyamatosan fejlődni akarok.

Ugyanakkor zenészként a fejlődés nem feltétlenül azt jelenti, hogy gyorsabban vagy intenzívebben játszom le a hangokat. Néha a fejlődés abban rejlik, hogy mennyire mélyen tudok behelyezkedni egy groove-ba. Ha egy dal komoly lüktetést kíván, akkor az a feladatom, hogy azt adjam meg neki, nem pedig azt, hogy a Death-korszakomra jellemző repkedő duplázókkal és dupla kísérelőkkel pakoljam tele.

A finomodás ott kezdődik, amikor képes vagy egy lépést hátrébb lépni, és magadra vállalni a felelősséget, hogy az adott dalhoz mérten a legjobb dobos legyél. Mindig is mondtam például, hogy John Tempesta korszaka a Testamentben fantasztikus volt. Nem volt túlzottan magamutogató, de tökéletesen érezte a zenekart, és hihetetlenül stabil volt. Annak ellenére, hogy több Testament-lemezen játszottam, mint ő, ma is azt mondom: abban az időszakban ő volt a megfelelő ember a posztra. És szerintem ez a valódi lényeg: megtalálni, mire van szüksége a zenének.”

Egy 1995-ös hollandiai interjúban úgy fogalmaztál: „a kezeim jazzesek, a lábaim viszont metalosak”. A közelgő Death To All turné kapcsán adódik a kérdés: melyik az a dal, ami a legjobban összefoglalja ezt a filozófiát?

„A Symbolic albumról több ilyen is tudnék mondani. Ott van rögtön a címadó dal, a Symbolic: a kezeim abszolút jazzt játszanak benne. A refrén dobtémáját például egy az egyben Deen Castronovótól loptam. Aztán ott a Crystal Mountain, amiben van egy kis Bonham-féle megközelítés, egy kis Achilles Last Stand utánérzés, miközben a cineken és a lábgepen valami egészen kitekert, groovy dolgot művelek. Be kell vallanom, abban a dalban élőben tudatosan ki kell zárnom Steve DiGiorgio játékát, mert amit ő művel a basszusgitáron, az annyira zseniális, hogy ha odafigyelek, leesik az állam és kiesek a ritmusból.

De említhetném a Perennial Questet is azokkal a furcsa splash-cines beütésekkel, vagy a Zero Tolerance lineáris dobtémáit. A Symbolic felvételeinél az volt a legjobb, hogy volt időnk kísérletezni. Chuck hihetetlenül nyitott volt mindenre, inkább Jim Morris volt, aki néha visszakérdezett, hogy biztos így akarom-e, amit játszottam.

Vicces, de Jim pont egy olyan témát vétőzött meg, amit Sean Reinerttől nyúltam a Human albumról. Csak annyit mondott: »Gene, ezt a beatet nem érzem, egyszerűsítsd le.« Vagy ott volt Scott Burns, aki a Jealousy (vagy talán a Trapped in a Corner) intrójánál szólt rám, hogy amit csinálok, az nem működik. Ilyenkor nem sértődöm meg, a dobtémák számomra nem szentírások. Hiába gondolom egy-egy pörgetésre, hogy rajta van a múzsa csókja, ha a dalszerző vagy a producer szerint nem oda való, azonnal elengedem. A múlt héten is pontosan ez történt velem egy stúdiómunkán: hoztam egy csomó ötletet, de a srác inkább ragaszkodott a demóhoz. És ezzel semmi gond sem volt, hallgattam rá. Az alázat a legfontosabb.”

A Crystal Mountain remek példa arra, ahogy a cineket és a kísérelőket használod: a dobolásod szinte szólóhangszerré válik, ami

DARK ANGEL: Extinction Level Event (2025)

„Ez egy kőkemény, sallangmentes thrash metal anyag. Pontosan azt tükrözi, ahol a Dark Angel zeneileg ma tart. Harmincnégy év telt el a legutóbbi lemezünk óta, és bár kívülről óriási volt a nyomás, hogy 'licitáljuk felül' a múltat, mi nem is próbálkoztunk ezzel. Egyszerűen csak egy olyan albumot akartunk, ami a mai Dark Angelt mutatja meg. Imádom minden egyes dalát. A riffek gyilkosak, a vokál bitang, a szövegek pedig nagyon rendben vannak. Ne várd, hogy úgy szóljon, mint bármelyik divatos metal lemez, mert ez egy tudatos döntés volt a részünkről. Lehet szeretni vagy nem szeretni, de azt senki nem vághatja a fejünkhöz, hogy úgy szólunk, mint egy tucatbanda. Ez egy agresszív, őszinte és bivalyerős visszatérés.”

„Sok srácot látok ma, akit egyáltalán nem érdekel, hogy sokoldalú zenész legyen, és csak az aerobik érdekli őket – a lehető leggyorsabb pörgetések és a pszichopata tempójú duplázás, látványos előadásmóddal.”

együtt lélegzik a dallal. Hallottál vissza az elmúlt harminc évben olyan dobosokat, akiknél felfedezted ezt a rád jellemző megközelítést? Egyáltalán: tudatos döntés volt részéről, hogy a Symbolic idején szólóhangszerként kezelte a dobot?

„Rengeteg dobostól hallottam ezt az évek során. Olyanoktól is, akik ma már igazi legendák, a műfaj keresztapjai, mégis azt mondják: »Amikor leülök a szerkő mögé, gyakran felteszem a kérdést: Gene mit csinálna itt?« Ez óriási megtiszteltetés, de ahogy korábban is mondtam, én inkább magamra figyelek, mert saját magamat kell a legjobban hajszolnom. Nemcsak metalosok, hanem más műfajok zenészei is gyakran emlegetik a Symbolicot vagy a Strapping Young Lad-korszakot.

A Symbolic idején valóban „szólódobolásról” beszéltünk a stúdióban. Úgy éreztem, ha egy túl egyszerű, egyenes megközelítést választok, az album elveszíti azt a különleges karaktert, amire a Deathnek akkor szüksége volt. A munkafolyamatom úgy nézett ki, hogy napközben Chuckkal dolgoztunk a riffeken, éjszaka pedig, amikor már sötét és csend volt, az ágyban fekvé órákon át finomítottam a ritmusokat a fejemben. Kerestem a riffek lüktetési pontjait, a szinkópákat; azt akartam, hogy a dob ne egy kóosz legyen a gitár mögött, hanem tūpontosan kövesse annak minden rezdülését.

Chuck nem matekozott, ő ösztönös zeneszerző volt: ha úgy érezte, hogy egy riffnek két negyeddel hosszabbnak kell lennie, akkor úgy játszott, én pedig követtem. A Symbolicon gyakorlatilag minden rést kitöltöttem dobolással, amit aztán Richard Christy vitt el a falig a következő lemezen. Kevesen tudják, de miután befejeztük a Symbolicot, Chuckkal még hónapokig írtunk közösen. Hallottam a The Sound of Perseverance dalainak korai verzióit, és azokat már egy teljesen más, sokkal szilárdabb, kevésbé 'nyüzsgő' stílusban képzeltem el. Ha én dobolom fel azt a lemezt, valószínűleg egy klasszikusabb metal megközelítést választok, inkább Les Binks (*ex-Judas Priest*) stílusát csatornázva. De végül a sors másképp rendezte.”

Szerintem a Symbolic megjelenésekor komoly kockázatot vállaltatok. Olyan formulákat hagytatok el, amik addig betonbiztosnak számítottak az extrém zenében. Volt bennetek tudatosság ezzel kapcsolatban? Úgy éreztétek az alkotófolyamat során, hogy valami olyasmit hoztok létre, amit korábban senki?

„Amikor az ember nyakig benne van egy projektben, ritkán van meg az a távlatos rálátása, hogy azt figyelje, csinált-e már ilyet valaki más. Nem az lebegett a szemünk előtt, hogy új utakat törjünk, hanem az, hogy jól érezzük-e magunkat abban, amit írunk. Floridában éltem Chucknál a lemez előkészületei alatt, és rengeteg időt töltöttünk a dalok hangszerelésével. Egyszerűen csak egy gyilkos lemezt akartunk összehozni. Úgy voltunk vele, hogy nekünk tetszik, a többiek meg vagy rákattannak, vagy nem.

Amikor megjelent, a hardcore Death-rajongók közül sokan kaptak szívrohamot. Nem mindenki tudta lekövetni azt a tempót, amivel a zenekar fejlődött. Kérdezgették is, hogy hova lett a Scream Bloody Gore vagy a Leprosy világa. Chuck viszont zseniálisan kezelte ezt: »Nézzétek, azok a lemezek már tízévesek. Akkor az voltam, most meg ez vagyok.« Ez a változás a szövegeken is érződött, sokkal filozofikusabb lett a mondanivalója. Európa szerencsére nyitottabb volt, emlékszem a 10/10-es kritikákra a nagy magazinokból, de akkor még álmunkban sem gondoltuk volna, hogy a Symbolic ekkora hatású, időtálló anyag lesz.

Ma már ott tartunk, hogy slágerlistás zenekarok gitárosai jönnek oda hozzám, és mondják, hogy a Symbolic volt a belépőjük a metalba, emiatt kezdtek gitározni. Én meg nézek rájuk, mert a saját zenéjüknek semmi köze a Death stílusához, de náluk ez az album volt mégis, ami elindított mindent. Nagyon szerencsésnek érzem magam, hogy egy olyan lemez részese lehettem, ami végül ilyen ritka magasságokba emelkedett.”

A közelgő turné, ami Budapestet is eléri, különleges helyzetet teremt, mert a közönség soraiban sok olyan fiatal rajongó lesz, aki a kora miatt soha nem hallhatta élőben ezeket a dalokat. Amikor a turnéra készülsz, próbálsz hangról hangra reprodukálni a lemezen hallható teljesítményedet, vagy hagysz magadnak szabadságot az improvizálásra?

„Kicsit mindkettő. Vannak részek, amik az évtizedek alatt organikusán fejlődtek, de alapvetően igyekszem hű maradni az eredeti sablonhoz. Amikor olyan elődök munkáit játszom, mint Sean Reinert vagy Richard Christy, kifejezetten törekszem arra, hogy az ő stílusukat, az ő teljesítményüket emuláljam. Ez egyfajta tisztelgés előttük. A saját dobolásommal szemben már sokkal kevésbé vagyok elfogult. Ha úgy érzem, valamit érdemes 'feljavítani', megteszem.

**OLD MAN'S CHILD:
Ill-Natured Spiritual
Invasion (1998)**

„Évek óta nem hallottam ezt a lemezt, szerintem több példányt dedikáltam belőle az utóbbi időben, mint ahányszor végighallgattam. Egy konkrét emlékem van a felvételekről: odafordultam Galderhez, és azt mondtam neki, hogy ez az anyag engem borzasztóan emlékeztet a Symbolicra. Ő csak annyit felelt: »Hát, a Death a kedvenc zenekarom.« Ekkor minden a helyére került. A riffek pont abban a stílusban íródtak. Nem voltak túlbonyolítva, de nagyon fūlbemászóak és dögösek voltak. Tudom, hogy rengetegen imádják ezt az albumot, és én is nagyon élveztem a munkát rajta. Igazi black metal, egy kis deathes utóvízzel.”

Emlékszem, Steve DiGiorgio mondta egyszer nekem jóval a Symbolic után, hogy bizonyos groove-oknál túl sokat játszott a lábam, és jobban lüktetne a dal, ha egyszerűsíténém a láb-gépet. Megfogadtam a tanácsát, és azóta néhány dalban kiszedtem a felesleges díszítéseket, hogy hagyjam érvényesülni a dalt.

Amikor egy konkrét albumra fókuszálunk a turnén, igyekszem a lehető legpontosabb lenni, legyen szó akár a Leprosyról vagy a Spiritual Healingről. De ha ezek a dalok csak bekerülnek egy vegyes szettbe, akkor néha modernizálom őket. Amikor 1993-ban elkezdtünk turnézni, megkérdeztem Chuckot, mennyire legyen hű az eredeti témákhoz. Ő szabad kezet adott, így sok régebbi dalt már akkoriban is az én stílusomban játszunk.

A mostani turné a Symbolic és a Spiritual Healing lemezekre lesz. Bár nem fogjuk mindkét albumot az elejétől a végéig lejátszani, rengeteg dalt hozunk róluk, és arra is figyelünk, hogy megidézhessük a teljes életmű erejét.”

Gyakran tartasz dobkurzusokat és mesterkurzusokat, amivel rengeteget adsz vissza a metalközösségnek. Mi a leggyakoribb hiba, amit a mai fiatal dobosoknál látsz? Túl korán kezdenek el hajtani a sebességre, vagy van valami más, amit tanácsolnál nekik az úttjuk elején?

„A dobolás alapja a ritmus, a groove és az érzés. Úgy gondolom, ezeket fixen le kell fektetni, mielőtt bárki fejest ugrana a fénysebességbe. Sok srácot látok ma, akit egyáltalán nem érdekel, hogy sokoldalú zenész legyen, és csak az aerobik érdekli őket – a lehető leggyorsabb pörgetések és a pszichopata tempójú duplázás, látványos előadásmóddal. Ez lenyűgöző teljesítmény, megemelem előttük a kalapom, de eljön az a pont, amikor egy zenekar nem csak darálást vár tőlük, hanem egy jó groove-ot. Ott pedig bajban lesznek, mert a felszerelésük és a technikájuk nem erre lett kitalálva.

Ha ötvenhét dobost látsz a Youtube-on, akik hajszálpontosan ugyanazt a blastbeatet tolják, ugyanazon a sebességen, az látványos, de egy idő után mindenki szeretne kitűnni a tömegből. Számomra ez már az első naptól kezdve kulcsfontosságú volt. Ahhoz, hogy beilleszkedjek a szcénába, ki kellett lógnom belőle. Maximálisan tiszteltem a kortársaimat, Dave Lombardót, Larst, Charlie Benantét vagy Tom Huntingot, de tudtam, hogy valami friss megközelítést kell hoznom, ha nem akarok csak egy lenni a sok közül.

Hozzáteszem, szerencsés időszakban kezdtem, mert egy vadonatúj műfaj születésénél bábáskodtam, ahol a vászon még teljesen üres volt, és én kedvemre festhettem rá. Ma már sokkal nehezebb újat mutatni, de éppen ezért bátorítom a fiatalokat, hogy ne csak a sebességet hajszolják. Találják meg a saját hangjukat, és merjenek másképp játszani, mint amit az aktuális trendek diktálnak. Ha az ember belefekteti az energiát a saját stílusa kialakításába, az hosszú távon sokkal kifizetődőbb, mint ha ő lenne az ötvennyolcadik leggyorsabb dobos az interneten.”

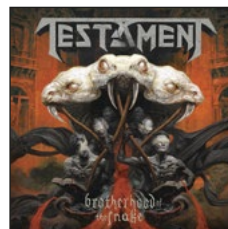
Mit gondolsz a modern metal felvételekről és a stúdiómunkáról? Ma már rengeteg eszköz – triggerelés, dobgépek, mesterséges intelligencia – áll rendelkezésre, hogy matematikailag tökéletes hangzást kapjunk. Nem érzed úgy, hogy emiatt pont a dinamika és a lélek vesz el a zenéből, ami téged mindig is jellemzett?

„A fejlődéssel gyakran együtt jár a visszalépés is. Szerencsésnek tartom magam, mert pont a két korszak határán mozogtam. A pályám elején még tudni kellett elejétől a végéig lejátszani egy dalt, ma viszont már akár szekciónként is felvehetjük a sávokat. Emlékszem, egyszer Bob Rockkal dolgoztam, és én készültem a teljes dalra, de a mérnök közölte: »Elég, ha csak az intrót nyomod le, aztán majd a verzét.« Ha ez a kérés, megcsinálom, de én a valódi, egybefüggő teljesítményben hiszek.

A gond az, hogy a technikai tökéletességgel gyakran együtt jár a sterilitás. Sok mai produkciónak brutális, tiszta hangzása van, de minden dobos ugyanúgy szól rajta, mert a producerek ugyanazokat a gyári hangmintákat használják minden bandánál. Ez megöli az egyéniséget. Nekem fáj a szívem, amikor rögzítetek egy csomó finom ghost note-ot, de a végén a kompresszálas és a hangminták miatt ezekből semmi nem hallatszik, vagy úgy szólnak, mint egy gép.

Én évtizedek óta küzdök a sterilitás ellen. Van erre egy bevált trükköm: a két lábdobomat soha nem hangolom egyformára. Mivel ballábás vagyok a duplázásnál, a balos lábdobot mindig kicsit magasabbra húzzuk, a jobbát pedig mélyebbre. Így a hangzásnak van egyfajta lüktetése, levegője, nem csak egy monoton kattogás az egész.

Mindig azt mondom a producereknek: tegyetek fel akár harminc mikrofont, rögzítsétek minden rezdülésemet, de ne cseréljétek le a hangomat egy szoftverre! A legutóbbi Dark Angel-anyagnál is ragaszkodtam az organikus hangzáshoz. Lehet,

**TESTAMENT:
Brotherhood of the Snake (2016)**

„Zenei szempontból imádom ezt a lemezt, egy igazán agresszív, bivalyerős thrash-anyag lett. Ott van rajta például a Number Game, ami az egyik kedvencem. Nagy kár, hogy sosem játszottuk élőben. Lehet, hogy egyszer beveszem a dobkurzusaim programjába, csak hogy legyen alkalmam eldobolni, annyira szeretem. Emlékszem egy másik dalra is róla, a Black Jackre. Volt benne egy rész, ami egy Queen-dal, a Jealousy egyik riffjére emlékeztetett. Tudom, elég merész párhuzam egy Testament-számba belelátni a Queen-t, de nekem ez maradt meg róla. A címadó dal is hatalmasat üt, tele van jobbnál jobb témákkal. A Testament egyébként is híres arról, hogy nincsenek üresjáratok, minden lemezükkel a maximumra törekszenek. Persze minden az egyéni ízlésen múlik, de ez egy kifejezetten acélos korong a katalógusukban. Le a kalappal előttük!”

STRAPPING YOUNG LAD: The New Black (2006)

„Nagyon élvezetes munka volt, mert az Aliennel ellentétben, amit gyakorlatilag ketten hoztunk össze Devinnel, itt a többiek is többet voltak jelen. Emlékszem, két nappal a stúdiózás előtt Devinnel bezárkóztunk, és megcsináltuk a dalok tempótérképét. Ez azt jelentette, hogy minden egyes dalt eljátszottunk tízszer egymás után, hogy megtaláljuk a tökéletes lüktetést. Mire elkezdtük a felvételt, már több mint százszor eltöltük a lemez anyagát. A Wrong Side például tíz különböző, apró tempó-váltást tartalmaz – Devin patikamérlegesen mérte ki, hogy minden hang ott üljön, ahol kell.

Voltak persze vitáink is. Én ki nem állhattam a Decimatort, és nem akartam, hogy azzal nyisson a lemez. Devin viszont a Fucker című daltól fázott, de ott én kötöttem az ebet a karóhoz, és végül meggyőztem, hogy kerüljön fel. Ezen a lemezen van a Par Beyond Metal végleges verziója is, amin a néhai Dave Brockie (Oderus Urungus a GWAR-ból) is énekel – óriási arc volt, imádtuk.

Az egyik legérdekesebb élményem az Almost Again című dalhoz kötődik. Devin elutazott turnézni az Opethtel, és csak a gitársávokat hagyta rám. Azt mondta: »Gene, halld, milyen gyönyörűek ezek a riffek? Azt akarom, hogy a dob ennek a szöveg ellentéte legyen: groteszk, beteg és zavarba ejtő.« Én pedig a Devin iránti minden szeretetemmel megírtam rá a létező legbetegebb, legfurcsább dobtémákat, amiket csak tudtam. Pontosan 20 éve, május elején vonultunk stúdióba ezzel az anyaggal – elképesztő, hogy repül az idő!”

hogyan szól olyan vegytisztán, mint a legújabb trendi metallemezek, de az legalább mi vagyunk. Mindig is az árral szemben úsztam, és lehet, hogy ez néha népszerűtlen döntés, de csak így tudok tükörbe nézni.”

Ha teljesen őszinte vagy magadhoz, van még olyasmi, amit nem értél el a zenében, pedig korábban álmodtál róla? A karriered elképesztően sokszínű, lemezek tucatjain játszottál, amik ma is zenészek ezreit inspirálják. Megvan még benned az az éhség és bizonyítási vágy, ami a pályád elején hajtott?

„Abszolút! Ötvennyolc éves vagyok, de ma mér-földekkel jobban dobok, mint húszévesen. Épp a huszonnyolcadik születésnapomon kezdtük el rögzíteni a Symbolicot, ma pedig sokkal jobb formában vagyok, jobban átlátom a hangszert, és sokkal tudatosabb az az atletikus megközelítés is, amivel a doboláshoz állok. Ma is használom a láb-súlyokat, és három pár összegumizott dobverővel melegítek be minden koncert előtt. Mindig az a célom, hogy jobb legyek, mint tavaly voltam. Nem másokhoz mérem magam, hanem a saját korábbi teljesítményemhez.

Én vagyok az élő példa arra, hogy az álmok valóra válhatnak. Tizenegy évesen eldöntöttem, hogy dobos lesz belőlem, tizenhárom évesen pedig azt is megfogadtam, hogy a saját utamat fogom járni, a saját belső hangomra hallgatva. Ez a szabadság mindennél többet ér. Szerencsésnek érzem magam, mert a thrash metal közegében nőttem fel, ahol nem volt helye a rocksztarallűröknek. Gyerekként láttam a kaliforniai klubokban azokat a glam és haj metal bandákat, akik később világsztárok lettek, és

láttam a hatalmas egóikat is. A thrash viszont épp az egómentességről és a földhözragadságról szól, és ez a mentalitás a mai napig bennem van.

Könnyen megközelíthető, egyszerű figura maradtam, mert ebben hiszek. Nagyon hálás vagyok a sorsnak, hogy a '80-as évek óta nem kellett 'polgári' állásban dolgoznom, és csak a zenével foglalkozhattam. Tisztában vagyok velem, milyen kiváltságos helyzet ez, és mélyen tiszteltem azokat, akiknek kőkeményen meg kell dolgozniuk a megélhetésért. Tudod, van egy fontos különbség: az angolban nem azt mondjuk, hogy 'dolgozunk' a hangszereken, hanem azt, hogy 'játsszunk' rajta. (*You don't work drums, you play drums.*) Én pedig már több mint negyven éve játszom.”

Üzensz valamit a budapesti rajongóknak a turné előtt?

„Csak annyit, hogy készüljete fel, mert ez egy fantasztikus, érzelmes és elképesztő metal este lesz. Tapasztalatból mondom, hogy a Death To All koncertjei egészen másképp hatnak az emberre, mint bármilyen más extrém zenei buli. Van benne valami mélyen megindító, ami belülről rázza meg a közönséget.

Sokaknak ez lesz az első alkalom, hogy élőben hallják ezeket a dalokat, és garantálom, hogy úgy fog szólni, mint egy élő album, annyira egyben van a banda. Véresen komolyan vesszük a zenét és a teljesítményt, de magunkat egyáltalán nem: imádjuk minden percét, és ezt a jókedvet a közönség is érezni fogja. Vegyétek meg a jegyeket, amíg vannak, mert gyorsan fogynak. Ott találkozunk, és higgyétek el, utólag hálások lesztek magatoknak, hogy eljöttetek!” **U**

VISSZATÉRÉS BUDAPESTRE

A Tyketto a dallamos hard rock egyik kultikus neve, bemutatkozó lemezük, a Don't Come Easy pedig több mint három évtized után is a műfaj klasszikusai közé tartozik. Új albumuk, a Closer To The Sun megmutatja, hogy a zenekar továbbra is lendületben van, és nem nosztalgiából építkezik, hanem ugyanabból a pozitív energiából és nagyívű dallamvilágból, amely mindig is a védjegyük volt. A banda karizmatikus énekesével, Danny Vaughnnal a dalszerzésről, a Tyketto örökségéről és egy különleges budapesti Iron Maiden-élményről is beszélgettünk.

SZÖVEG: KISS DANIELLA · FOTÓ: DAVEY ROCKS

Nemrég jelent meg az új Tyketto-album, a Closer To The Sun. Milyen hatással volt az új felállás a dalszerzésre?

„Chris és Harry is hozott zenei ötleteket a lemezhez, de a bandán kívül is elég sok szerzőtárral dolgoztam együtt. A Starts with a Feeling például Jim Peterikkal, a Survivor dalszerzőjével közösen született – szerencsés vagyok, hogy megvan a telefonszáma.

Ezúttal kifejezetten szerettem volna egy kicsit felrázni a dolgokat. Egy Tyketto-albumnál nem feltétlenül az a célom, hogy minden dal alapötlete tőlem származzon – erre ott vannak a szólólemezeim. A Tykettóban sokat hozzáad a végeredményhez, ha mások is behozzák a saját zenei világukat, és olyan irányból közelítenek a dalokhoz, ahonnan én talán nem tenném. Ettől nemcsak gazdagabbak lesznek a számok, hanem maga az alkotófolyamat is izgalmasabbá válik. Ez az album tehát abszolút csapatmunka volt. Mindenki beletette az idejét, ötleteit és a saját személyiségét, én pedig nagyon büszke vagyok arra, amit együtt létrehoztunk.”

Az évek során nagyon hűek maradtatok a saját hangzásotokhoz. Ez tudatos döntés volt, vagy egyszerűen így jön belőled legőszintebben a zene?

„Valószínűleg mindkettő. Alapvetően sosem változott meg az, ahogyan dalokat írok, bár időnként szeretek más zenei világokba is belekóstolni, de erre valók a szólólemezek. Amikor nekiálltunk az új anyagnak, nem az volt a cél, hogy megírjunk még egy Don't Come Easyt. Az első album árnyéka úgyis mindig ott lebeg az ember felett. Ugyanakkor sokat beszélgettünk arról, miért maradt az a lemez ennyi ember számára ennyire fontos. Nem vagyunk hatalmas zenekar, ezért őszintén elkezdtük boncolgatni, mitől tartják még mindig klasszikusnak, és mi van benne, amitől 35 év után is működik. Végül arra jutottunk, hogy a Don't Come Easy alapvetően nagyon felemelő. Jó érzés hallgatni: beteszed az autóban, elindulsz, és egyszerűen hagyod, hogy szóljon. Ebből az energiából szerettünk volna valamennyit áthozni az új albumba is. Nem lemásolni akartuk, hanem újra megteremteni azt a fajta örömet és lendületet. Szerintem sikerült.”

Mindig vékony a határ aközött, hogy egy zenekar hű marad önmagához, vagy már elkezd ismételni magát. Mennyire figyeltetek erre a lemez készítése közben?

„Próbálok ezen nem túl sokat görcsölni. Persze előfordulhat, hogy dolgozunk egy új dalon, és valaki megjegyzi, hogy

talán már egy kicsit túlságosan hasonlít a Seasons című számunkra. Ilyenkor nyilván tudjuk, hogy nem ebbe az irányba kell továbbmenni, de őszintén szólva ilyesmi ritkán fordul elő.

Szerintem a Tykettóval szerencsénk volt, mert soha nem akartunk trendeket követni. Amikor a zenekarok elkezdtek grunge-osabbak, súlyosabbak és sötétebbek lenni, mi nem vettünk fel hirtelen koszos pulóvereket, és nem próbáltunk valami lepusztultabb, dühösebb verzióvá válni. Kihoztuk a Strength in Numberst, ami továbbra is felismerhetően Tykettó-lemez volt.

Nálunk ez inkább ösztönös. A zenénk rengeteg hatásból táplálkozik, a Def Leppardtól az Eaglesig sok minden beke-
rül a képbe, de mivel ezek mind olyan zenék, amelyeket őszintén szeretek, és amelyek tényleg jelentenek nekem valamit, a végeredmény is őszinte marad. Éppen ezért szól továbbra is úgy, mint mi.”

A Tykettónak nagyon hűséges rajongótábor van, különösen Európában. Szerinted mi az, ami ennyire megfogja az embereket a zenétekben?

„Nagyon elkötelezett rajongótáborunk van, amiért hihetetlenül hálásak vagyunk, mert nem vagyunk nagy zenekar. Valójában a rajongók tartották életben a Tykettót ennyi éven át.

Ha egy dolgot kellene kiemelnem, azt mondanám, hogy alapvetően pozitív energiát képviselünk. Ennél az albumnál ezt már az elején tudatosan eldöntöttük. Egy éve kezdtünk dolgozni rajta, és a világ akkor is elég ijesztő hely volt – és ez azóta sem sokat változott. Írhattam volna erről is, és máskor foglalkoztam már hasonló témákkal, de ennél a lemeznél inkább azt éreztem, hogy jó lenne egy kicsit kiszakítani az embereket ebből a nyomasztó hangulatból, és egy kis menedéket nyújtani nekik. A dalaink alapvetően pozitív kicsengésűek, és szerintem erre az emberek nagyon erősen reagálnak.

A másik pedig – és ezt minden szegyen-
érzet nélkül mondom –, hogy nagyon jó koncertzenekar vagyunk. Aki eljön a bulijainkra, látja, hogy nem pózolunk, és nem rutinból nyomjuk le a műsort. Imádjuk ezt csinálni, és amíg fent vagyunk a színpadon, mindent beleadunk, ami csak tőlünk telik.”

A Don't Come Easy ma már klaszszikusnak számít, de épp egy olyan időszakban jelent meg, amikor az egész zenei színtér átalakulóban volt. Ti hogyan éltétek meg mindezt belülről?

„Az egész egyik napról a másikra történt. Egyik nap a Geffen Recordsnál meg azt mondták, hogy mi leszünk a következő Whitesnake, a Standing Alone hatalmas sláger lesz, és minden fantasztikus. Másnap berobbant a Nirvana, és hirtelen sen-

„Az ember azt akarja, hogy minden tökéletes legyen, de az élet nem így működik.”

kit nem lehetett elérni telefonon. Ennyi volt. Többé nem akartak sem időt, sem pénzt fektetni belénk.

Amikor megjelent a Wings kisleme-
zünk, a kiadó azt mondta, nem igazán hisznek a sikerében, és nem akarnak kli-
pet forgatni hozzá. Így végül a saját pénzünk-
ből csináltuk meg a videót. Kegyetlen volt, tényleg. Addigra már az új albumunk, a Strength in Numbers is készen állt. Felvettük, megkevertük, mastereltük, minden megvolt; egyedül a borító nem készült még el. Akkoriban a kiadók még kazettákat küldözgettek a rádióknak, rajtuk mindössze annyival, hogy 'új Tykettó-dal', és ezt ennél a lemeznél is megtették. Aztán a kiadó egyszerűen leállított mindent, és kijelentette, hogy nem adják ki.

Ennyi volt. Elköltötték 575 ezer dollárt az albumra, aztán közölték, hogy »sajnáljuk, viszlát«. Az egyetlen jó dolog, amit tettek, az volt, hogy engedélyt adtak, hogy keressünk valaki mást, aki megjeleneti. Ez eltartott pár évig, de végül Európában a Music for Nations kiadta a lemezt, és ez tartotta életben a zenekart. De visszatérve az eredeti kérdésre: az egész azonnal történt. Igazi gyomros volt, és senki sem volt rá felkészülve.”

Szoktál azon gondolkodni, mi történt volna, ha az a lemez akár csak pár évvel korábban jelenik meg?

„A Tykettó eredeti dobosa, Michael és én a mai napig legjobb barátok vagyunk. Szinte minden nap beszélünk, és gyakran eljártunk a gondolattal, mi lett volna, ha másként alakul. Egyszer rám nézett, és azt mondta: »Szerintem ha igazán nagyok lettünk volna, egyikünk ma már nem élne.« Szóval lehet, hogy így volt jobb. *(nevet)* A siker mindent megváltoztat, és nem feltétlenül jó irányba.

Nem mondom, hogy néha nem kívánom, bárcsak másképp alakult volna, de az életnek ezen a pontján már másképp tekintek a dolgokra. Hihetetlen, de 35 évvel később újra lendületben van a zenekar. Nem keresek annyi pénzt, hogy Lamborghiniket meg házakat vegyek, de úgy élnék az életemet, hogy azt csinálom, amiről már nagyon régen kiderült, hogy van hozzá némi érzékem. Ez nekem rengeteg örömet ad, és ha szerencsés vagyok, másoknak is ad valamennyit. Ennél azért lehetne rosszabbul is végigmenni az életben.”

A Forever Young a mai napig nagyon sokat jelent a rajongóknak. Neked

hogyan változott a viszonyod ehhez a dalhoz az évek során?

„Elég hullámzóan alakult a kapcsolatom ezzel a számmal. Bármit csinálók – szólóban, akusztikusan, duettben vagy bármilyen más formában –, el kell játszanom, és emiatt évekig volt bennem némi ellenállás velem szemben. Úgy voltam vele, hogy még csak nem is ez a legjobb dalom. *(nevet)*

Jó esetben a korral némi bölcsesség is jár, és rájöttem, hogy amikor az ember megír egy dalt, majd kiengedi a világba, az onnantól már nem csak az övé. Innentől már nem azt néztem, mit jelent nekem ez a szám, hanem azt, mit jelent a közönségnek, és elkezdtem figyelni az arcokat a tömegben. Tudják, hogy a koncert végéig nem fogjuk eljátszani, de amikor végre megszólal, mintha varázsütésre történne valami. Beindul az ugrálás, felragyognak az arcok, és látom, hogy ez a dal még mindig boldoggá teszi őket. Ezért ma már tényleg szeretettel tekintek rá.”

Az elmúlt évtizedekben a zeneipar csúcsait és mélypontjait is megélted. Mi vitt tovább a nehezebb időszakokban?

„Őszintén szólva a nehezebb időszakok egy részében semmi, mert egyszerűen abbahagytam. 1995 végén visszavonultam a zenéléstől. Kiléptem a Tykettóból, és azt hiszem, 1996-ban meg csináltam egy lemezt afféle projektként, de utána 2000-ig semmi komolyabb zenei dolgot nem vállaltam. Ennek részben az volt az oka, hogy a zeneipar nem egy kellemes hely. Tele van rossz emberekkel. Persze vannak jó emberek is, akiket valóban érdekel a zene és az előadók sorsa, de a tenger alapvetően tele van cápákkal, nekem pedig elegendő lett ebből.

Ez viszont nagyon nehéz volt, mert közben soha nem szüntem meg zenészkedni. Folyamatosan írtam, még akkor is, amikor azt gondoltam, hogy többé nem fogok hivatásszerűen zenélni. Aztán 2000-ban kiadtam az első szólólemezemet. Nem voltak elvárásaim, és csak egy nagyon kis közönség figyelt fel rá, de ez is elég volt ahhoz, hogy folytassam. Ahogy korábban is mondtad, nagyon elkötelezett rajongótáborunk van, és közülük többen ma már a zenekar körüli munkában is segítenek, legyen szó közösségi médiáról, kapcsolattartásról vagy bármi másról. Mindig is nagyon közvetlen volt a viszonyunk a rajongókkal. Szinte mindenkit ismerek a közönségből, és sokszor már olyan személyes a kapcsolatunk, hogy simán megkérdem tőlük, hogy van az anyukájuk. *(nevet)*

Azért tértem vissza, mert zenész vagyok, és nagyjából ez az egyetlen dolog, amihez igazán értek. Minden más, amit közben csináltam, gyári munka volt – tárgoncát vezettem, meg hasonlók. Tisztes munkát, persze, de nekem nem adta meg azt a fajta kiteljesedést, amit a zene.”

Szerint a zenei siker inkább időzítés, tehetség vagy kitartás kérdése – vagy mindhárom együtt kell hozzá?

„Ezt ma már igazából senki sem tudja. Néha fiatalabb zenekarok kérdezik tőlem, mi legyen a következő lépésük, én pedig mindig bizonytalan vagyok, mit mondjak nekik, mert ma már senki sem érti igazán, hogyan működik ez az egész.

Régen – akár jó volt ez, akár rossz – volt valamiféle menete a dolgoknak. Ma már ez nincs így. A streaming, a könnyen elérhető technika, az, hogy az ember a telefonjával is tud jó videókat készíteni, és a rengeteg terjesztési lehetőség egyszerre áldás és átok. A jó oldala az, hogy egy nagyon kevés pénzből dolgozó zenekar is el tud jutni az emberekhez, és fel tudja hívni magára a figyelmet. A rossz oldala viszont az, hogy valószínűleg soha nem fog igazán pénzt keresni vele. A Spotify ezt a lehetőséget gyakorlatilag tönkretette, mert az emberek hozzászórtak ahhoz, hogy a zene ingyen van. Nem fognak hirtelen elkezdni fizetni érte. Ha holnap betiltanák a Spotifit, nem hiszem, hogy az emberek másnaptól megint tömegével vennék a lemezeket. Ez szomorú, mert zenét készíteni is pénzbe kerül.”

Ha már a tanácsoknál tartunk, mit mondanál a fiatalabb önmagadnak, ha visszamehetnél az időben?

„Valószínűleg azt mondanám magamnak, hogy vegyek vissza egy kicsit. Nagyon sokáig borzasztóan intenzív voltam, és nem volt könnyű velem együtt dolgozni – egyszerűen azért, mert annyira fontos volt nekem minden. Az ember azt akarja, hogy minden tökéletes legyen, de az élet nem így működik. Szóval ott lenne az a kis hang, ami azt mondja: »nyugi, ezen is túl leszel, minden rendben lesz, és 35 év múlva is itt állsz majd.«”

Most, hogy megjelent az új album, mire számíthatnak a rajongók a közelgő turnén?

„Egyre nehezebb setlistet összeállítani, de bárhogy rakjuk össze, valaki úgyis panaszkodni fog. Egyszerűen lehetetlen mindenkinek megfelelni. Idén megtanultam, hogy a boldog élet egyik titka az, hogy nem szabad elolvasni a kommenteket. (nevet)

Viszont mindenképpen szeretném, hogy a Closer To The Sun komoly szerepet kapjon élőben. Jelenleg hat dalt tanulunk az albumról, és a brit turnén az a terv, hogy esténként négyet játszunk belőlük, a számokat pedig estéről estére cserélgetjük. Így látni fogjuk, mely dalokra reagál jól a közönség, és melyekre kevésbé. Mire Európába érünk, már elég pontosan tudni fogjuk, mi működik igazán. Ugyanakkor a koncert a közönségről szól, tehát meg fogják kapni azokat a dalokat is, amelyekért biztosan eljönnek, többek között a Wingset, a Standing Alone-t és a Forever Youngot. A rajongói kedvenceket nem

lehet kihagyni, hiszen végső soron miattuk állunk színpadra.

Az európai szakasz a Black Star Riders-szel közös headliner turné lesz, nagyjából 13-14 állomással, és sok olyan városba is ellátogatunk, ahol korábban még nem játszottunk, köztük Budapestre. Amit biztosan nem fogtok látni, az egy csapat kerekesszékes fickó. (nevet) Elég aktívak vagyunk a színpadon, és ezt élvezzük is. Amit még érdemes tudni egy Tykettó-konцерtról, ha valaki még sosem látott minket élőben, az az, hogy szeretjük megénekelteni a közönséget. Én leszek a kórusvezető, és el fogom érni, hogy mindenki velünk énekeljen – akár értitek a szöveget, akár nem.”

A Tykettóval most fogsz először Budapesten fellépni, de 1986-ban már jártál itt a Waysteddel, az Iron Maiden előzenekaraként. Van olyan emléked arról a látogatásról, ami máig megmaradt benned?

„Igen, nagyon régen volt, de emlékszem, hogy a magyarok rendkívül kedvesek voltak, és szinte otthon éreztem magam. A Dunára nyíló kilátás, a Parlament, a Budai Vár és az egész város látványa elképesztően gyönyörű volt. Korábban sosem láttam ehhez fogható. Rádadásul akkor játszottam addigi életem legnagyobb közönsége előtt, és az illet az ember nem felejt el.

Akkoriban teljesen más világ volt. Azt sem tudom, hogy bármelyik lemezünk legálisan kapható volt-e Magyarországon, szerintem minden a feketepiacon ment. Emlékszem, Ausztria felől érkezünk, és a határ úgy nézett ki, mintha egy régi filmbe csöppentünk volna: csíkos sorompók az úton, őrkök a tornyokban, és mindenki minket figyelt. Az egyik ór kihajolt egy fegyverrel, ellenőrizte a papírjainkat, körülnézett, aztán megkérdezte, van-e Waysted-pólónk. Persze adtunk neki egyet, ő pedig betúrta az egyenruhája alá, és próbálta úgy elrejtetni, hogy senki ne vegye észre. Elképesztő volt. (nevet) A határnál tankok gyakorlatoztak, úgy-hogy elsőre tényleg olyan érzés volt, mint-ha egy másik világba érkezünk volna. De amint távolabb kerültünk a határtól, újra Európában éreztük magunkat. Szóval nagyon várom, hogy ennyi év után visszatérjek.”

Ha már szóba került az Iron Maiden, van kedvenc pillanatot a közös turnéról?

„Sok van, de csak néhányat mesélhetek el közülük. (nevet) Az egyik kedvenc emlékem arról a turnéről Bruce Dickinsonhoz kötődik. Ahogy biztosan tudod, Bruce nagyon komolyan vív, és valahogy megtudta, hogy tinédzserként én is vívtam. Rádadásul nem is akárhánél, hanem a világ egyik leghíresebb edzőjénél, a francia Michel Alaux-nál. Addig nagyjából annyit volt köztünk, hogy »helló srácok, hogy

vagytok?«, de amint Bruce megtudta ezt rólam, azonnal rávágt, hogy akkor vív-nunk kell. Próbáltam elmagyarázni neki, hogy ez tinédzserkoromban volt, körül-belül tizenöt évvel korábban, de ő csak legyintett, hogy nem lesz semmi gond. Szóval valahol létezik egy videó, amin Bruce és én ott állunk maszkban, teljes felszerelésben, ő pedig gyakorlatilag szétrúgja a seggem. Elég szürreális élmény volt turné közben vívófelszerelést húzni és kardozni. Gondolom, az emberek nem pont így képzelik el, mi folyik a backstage-ben. (nevet)

De ez Bruce-ról is sokat elmond. Úgy tűnik, ő semmit sem csinál félgözzel. Igazi természeti erő, egészen különleges ember, és nagyon tisztelem. Minden este meg-néztem a Maident, egyetlen koncertjüket sem hagytam ki, mert minden alkalom-mal tanulni lehetett belőle. Budapesten 40 ezer ember előtt játszottak, és amikor elkezdték a The Number of the Beastet, el sem tudtam képzelni, hogy bárki is beszél-ne angolul. Aztán amikor elindult az intró, az egész közönség szóról szóra mondta a szöveget. Ott álltam a színpad oldalán, és arra gondoltam, hogy ha létezik az ördög, akkor most biztosan megjelenik. Hát-borzongató volt, erőteljes, és egyszerűen elképesztő.”

EGY LÁNGOLÓ VILÁG KÉPE

Tíz évvel a megalakulását követően mérföldkőhöz érkezett a budapesti speed/thrash/black metal zenekar, a Türböwitch, akik új, harmadik nagylemezüket már a patinás olasz extrémzenei kiadónál, a Time To Killnél (Fulci, Necrophagia, Rats Will Feast, stb.) jelentethették meg. Az Under Haunted Skies a Wackent is megjárta zenekar eddigi legkomorabb hangulatú anyaga, így bőven volt miről beszélni.

A legújabb lemezek, az Under Haunted Skies már hetek óta megjelent: milyen a kiadvány fogadtatása? Hogyan reagáltak a rajongók a hangzásbeli változásra?

„Köszönjük a lehetőséget, és üdvözljük az olvasókat is! Szerencsére eddig nagyon pozitív a fogadtatás: a nyugati metal sajtóban többnyire 8/10-es értékeléseket kaptunk, aminek kifejezetten örülünk. A rajongók részéről is jó visszajelzések érkeztek, úgy tűnik, a sötétebb hangvétel ellenére is átjött nekik az anyag. Összességében elégedettek vagyunk az eddigi reakciókkal.”

Azért is kérdezem, mert az új lemez sötét, baljós tónusa magával hozta azt is, hogy a megszólalásokat is egyszerre lett feszesebb, de fenyegetőbb is, kicsit parkoló pályára téve azt az önfeledtséget, ami a korai időszakot meghatározta. Ti hogy érzitek ezt?

„Teljes mértékben egyetértünk ezzel. A dalaink mindig egy adott időszak lenyomatait, afféle reflexiókat arra, amin éppen keresztül megyünk, amit megélünk és megtapasztalunk. Az elmúlt években hiába jöttek a sikerek, a bulik és a jobbnál jobb lehetőségek, közben többünket is keményen megviselt az élet. Párkapcsolati válságok, családtagok és barátok elvesztése, valamint a mindennapok kihívásai mind nyomot hagytak bennünk. Elég csak körbe nézni a világban, sokszor úgy tűnik, mintha minden lángolna körülöttünk.

Talán a lemez utolsó két dala lett valamivel felszabadultabb hangulatú, és valahol ez is része az anyag üzenetének. Bármilyen nehézségek is érnek, a nap végén ott van a 'moshpited' jelentsen ez bárkinek bármit is. És igen, végig kell járni azt a végtelennek tűnő utat, amely során az ember megerősödik, nincs más opció.”

Ha valaki most ismer meg benneteket ezzel a lemezzel, van rá esély, hogy egyfajta nullpontként tekintsen a 2024-es Wacken fellépésekre. Jól érzem, hogy az ottani élményetek kihatott arra a röppályára és underground sikertörténetre, amit a zenekarotok azóta megélt?

„Nem feltétlenül kell nullpontként tekinteni rá, de tény, hogy a zenekar tízéves történetének a legmeghatározóbb

pillanata volt. A koncerteken ugyanúgy elővesszük a régi dalokat is, és ugyanolyan büszkén gondolunk az előző két lemezünkre, mint a harmadikra. Az is igaz, hogy ezek az anyagok nyersebben, primitívebben szólnak, és zeneileg talán kevésbé komplexek, de pontosan ezért fontosak: mind egy-egy korszak lenyomatai. Ettől függetlenül, aki most ismerkedik velünk, nyugodtan kezdheti az aktuális lemezzel.

Ami Wackent illeti, ott tudatosult bennünk igazán, hogy jó úton járunk, és hogy van igény arra, amit csinálunk. Hatalmas löketet adott nekünk: még elszántabbak lettünk, és azóta is azon dolgozunk, hogy egyre komolyabb sikereket érjünk el.”

Tavaly nem kisebb névvel turnézhattatok a régióban, mint a Nuclear Blast szárnyai alatt ténykedő Enforcerrel. Honnan jött ez a kapcsolat, és milyenek éltétek meg a közös körutat?

„Az Insane Hellride-ot kereste meg a booking agentjük, Daniel, hogy szükségük lenne egy budapesti dátumra, elég last minute. Nem sokat gondolkodtunk: amint megvolt a helyszín, le is fixáltuk a koncertet. Közben felmerült bennünk, hogy vajon szükségük van-e előzenekarra, és 'miért ne' alapon bedobtuk, hogy szívesen csatlakoznánk a turnéhoz, akár backline-ban is tudunk segíteni, és így tovább.

Óriási élmény volt az egész körút. Még a 18 órás utazás Bulgáriába sem tudta elvenni a kedvünket, ahogy az sem, hogy egyszer majdnem ott maradtunk az autópályán egy idióta miatt, aki ránk húzta a kormányt. Minden utazás egy újabb kaland, és egyszerűen imádjuk csinálni.

Azt pedig talán mondani sem kell, mekkora megtiszteltetés volt az Enforcer előtt nyitni az estét. Az alatt a pár nap alatt rengeteget tanultunk, közben pedig nagyon jól is éreztük magunkat, összességében egy hibátlan élmény volt.”

Az új album az olasz Time To Kill gondozásában jelent meg, imponáns fizikai kiadással. A kiadót az extrémzenei közönség nemzetközi szinten ismeri, de honnan jött ez a lehetőség, és milyenek érzitek a közös munkát?

„A kapcsolat a Brutal Spinchter basszusgitárosán, Germainen keresztül jött létre: ő dobott be minket a Time To Kill Recordsnak, mivel éppen thrash metal zenekarokat kerestek. Így alakult ki az ismeretség. Eddig gördülékenyen zajlik a közös munka: tartják, amit ígértek, mi pedig mindent megteszünk, hogy a lehető legprofesszionálisabb módon álljunk a dolgokhoz. Nagyszerű lehetőségnek tartjuk, hogy egy ilyen kiadóval dolgozhatunk együtt.”

A lemez dalait Czakó Dániellel (Gravel Shores) rögzítettétek, aki a Junkiesba való csatlakozása előtt is megannyi black metal zenekarban volt érdekelt (Pagan Megalith, Karst, Svoid stb.). Aki ismeri őt, tudja, hogy mindig nagyon éles meglátása és víziója van a munkafolyamatokról, ti milyenek láttátok a közös munkát? Voltak olyan dalok, ahol segítettek az észrevételei, javaslatai?

„A lemez munkálatai során rengeteget adott hozzá Dani. Már egy majdnem kész anyaggal érkeztünk hozzá, ennek ellenére számos olyan észrevétele és javaslata volt, amelyek végül jelentősen formálták a dalok végleges struktúráját és a hangzás egészét. Nélküle biztosan nem lett volna ennyire kiforrott az anyag.

Külön kiemelni, hogy a basszustémákhoz is elképesztően kreatív ötletekkel járult hozzá, amelyek sokkal színesebbé tették a végeredményt. Emellett a keverésben, háttér vokálokban és a vendégszólóban is komoly szerepet vállalt.

Ezúton is szeretnénk megköszönni neki a közös munkát, abszolút profi hozzáállással és egy nagyon határozott vízióval dolgozik. Bárkinek csak ajánlani tudjuk, műfajtól függetlenül, aki egy igazán magas színvonalú együttműködésre vágyik.”

Az Under Haunted Skies a borzongató atmoszféramegteremtésével sokszor játszik a hiedelemvilág toposzaival, viszont a regionális folklór helyett én ebben sokkal inkább érzek angolszász olvasatot abban az értelemben, ahogy a boszorkányábrázolások a rontással, a társadalommal szemben meghatározott fenyegetésben teljesedik ki. Volt ebben tudatosság a részletekről, és ha igen, mi szölt a kelet-európai hiedelemvilág ellen a lemezkonceptió megalkotásában?

„Nem volt bennünk konkrét tudatosság ebben az irányban. A Markoláb az egyetlen olyan elem, ami kifejezetten a hazai folklórhoz köthető, és talán ez volt az a pont, ahol tudatosan próbáltuk valamilyen módon beemelni ezt a világot a dalszövegekbe és a koncepcióba. Ez is jól illeszkedett ahhoz az alap gondolathoz, hogy a lemez története tulajdonképpen az univerzum és a létezés végével indít.

A boszorkányábrázolás és a rontás motívuma egyrészt egyfajta műfaji alapvetés is, másrészt a nevünkől adódóan is kézenfekvő volt ez az irány – furcsán venné ki magát, ha 'witch' mellett inkább jótündérek inspirálták volna az anyagot.

Egyszerűen ez a képi és tematikus világ rezonált leginkább azzal az állapottal, amit meg akartunk ragadni. Egyfajta általános pusztulásélmény, egy 'lángoló világ' képe lebegett előttünk, amit személyes tapasztalatok is erősítettek, ezekhez pedig a rontás, a fenyegetettség és a sötétebb boszorkánykép bizonyult a leginkább adekvát kifejezőeszköznek.”

„A boszorkányábrázolás és a rontás motívuma egyrészt egyfajta műfaji alapvetés is, másrészt a nevünkől adódóan is kézenfekvő volt ez az irány.”

Ha egy szempontot kellene mondanotok, szerintetek a Türböwitch miben tér el a nemzetközi speed/thrash/black metal revival zenekarok fősodrájától?

„Eltérünk egyáltalán? (nevet) Ez tényleg jó kérdés. Őszintén szólva nehéz lenne egyetlen konkrét zenei vagy koncepcionális pontot kiemelni, mert mi alapvetően csak azt csináljuk, ami ösztönből jön, és amit szeretünk.

Ha mégis mondani kellene egy különbséget, akkor talán nem is hangzásban vagy megközelítésben keresnénk, hanem a körülményekben. A földrajzi elhelyezkedésünk és az itthoni színtér korlátozottabb támogatottsága miatt egyfajta nehezített pályáról indultunk a nemzetközi revival hullám zenekaraihoz képest. Ez viszont egyben formálta is a hozzáállásunkat. Bármilyen, soha nem szabad feladni, és nyomni kell ameddig csak bírja az ember!”

Csak azért hoztam ezt fel, mert az én válaszom az lenne, hogy a komolyabb, fenyegetőbb hangvétel mellett játszi könnyedséggel váltotok a hangzások között, kisajátítva azt a formanyelvetelek részeként. Mai szemmel visszatekintve érezték így kontrasztot a korábban megjelent dalaitokkal szemben, vagy az ide vezető út szerves részeként tekintetek azokra a dalokra?

„Ez egy abszolút jogos meglátás, és valószínűleg belülről mi kevésbé látjuk ennyire tudatos kontrasztként, mert nálunk minden elég organikus alakul. Továbbra is az a kiindulópont, hogy azt csináljuk, ami ösztönből jön, ha pedig egy ötlet épp nem illik bele az adott koncepcióba, akkor inkább félretesszük, és később visszatérünk rá, amikor 'beérik'.

A kontrasztot persze mi is érezzük a korábbi dalokhoz képest, de inkább úgy tekintünk rá, mint természetes fejlődési ívre. Mindhárom lemez egy-egy adott időszak lenyomata, és ebben az értelemben a korábbi anyagok ugyanúgy szerves részei annak az útnak, ami ehhez a hangzáshoz és szemlélethez vezetett. Ez valahol ellentmond a spontánitásnak és az organikus-ságnak, de valahogy így épül fel ez az egész. Vágyunk arra, hogy fejlődjünk és lemezeinkről-lemezeinkre mindig meg tudjunk újulni egy kicsit. Viszont erőltetni sosem

„A cél egyértelmű: lerohanni a világot, és játszani amennyit csak lehet.”

fogjuk, ösztönösen kell ennek jönnie, hogy tényleg az legyen a lenyomat, ami, és nem valami mesterkéltné 'csak azért is mert legyen új anyag' borzalom születésen a munkálatok végére.”

Milyen terveitek vannak az albummal a közeljövőben? Mivel örökmozgó produkció vagytok, több turné is szerveződik már a háttérben?

„A cél egyértelmű: lerohanni a világot, és játszani amennyit csak lehet. Szerencsére már most is több izgalmas koncert van kilátásban az idei évre, és egy turné szervezése is folyamatban van a háttérben.

Mire az olvasókhöz eljut ez az interjú, könnyen lehet, hogy ezek közül már több bejelentés is hivatalossá válik.”

A zenekarotok neve összefonódott az Insane Hellride Entertainment által szervezett koncertekkel, amivel hiánypótló underground koncerteket hoztok az országba, ez pedig nyilván nemcsak tervezéssel, hanem jelentős anyagi kockázatvállalással is jár, miközben gyakran hoztok össze olyan line-upokat, amik a hazai undergroundot egyesítik egy zászló alatt. Milyen tervekről beszélhettek az idei évvel kapcsolatban?

„Remek kérdés. Részemről, mint az Insane Hellride Entertainment egyik tagja, azt tudom mondani, hogy az utóbbi időben az anyagi nehézségek miatt én személy szerint már kevesebb bulit szervezek. Részben ez, részben pedig az, hogy a zenekar mellett egyszerűen kevesebb időm marad ezzel foglalkozni – ami persze egyben pozitív dolog is.

Ennek ellenére azért idén is készülünk pár erősebb megmozdulással: tervben van egy kifejezetten maszszív thrash metal koncert, illetve egy gore tematikájú buli is biztosan megvalósul.

Ami már hivatalos, hogy újra visszatér a Deströyer 666, illetve az áprilisi Hellripper koncertet is mi szervezzük. Összességében tehát kevesebb, de továbbra is erős és minőségi eseményekben gondolkodunk az idei évre.”

A meglévő nemzetközi tapasztalataitokkal, és a zenekarotokkal járó áldozathozatalok mellett mi az az iránymutatás, amit most formálódó, hazai fiatal zenekaroknak átadnátok jó tanácsként?

„Talán a legfontosabb, amit mondani tudunk: soha ne adjátok fel, és élvezzétek azt, amit csináltok, igazán csak így van értelme. Ez az egész rengeteg áldozattal jár, és lesznek nehéz időszakok, amikor úgy tűnik, minden ellenetek dolgozik.

De azt is megtapasztaltuk, hogy szinte minden helyzetre van megoldás, ha elég kitartó az ember. Ha pedig tényleg hisztek abban, amit csináltok, és beleteszitek a szükséges energiát, akkor gyakorlatilag nincsenek határok – csak idő és munka kérdése, hogy meddig juttok el.” U

A 2024-ben megjelent Myths of Fate albumotok több mítoszról szól, míg a most megjelent minialbum egy történethez kapcsolódik. Miért éppen Gíslir-sztori inspirálta a címadó dalt? Melyik eleme volt az, ami zeneileg azonnal megszólított benneteket?

Alex: „A száműzött Gíslirről szóló saga az északi mitológia egyik mesterműve. Az izlandi történet kiváló inspirációként szolgált a címadó dal sötét és misztikus zenei hangulatához. Ez egy gyilkosságról, bosszúról és összeesküvésekről szóló tragikus családtörténet: Gíslir bosszúból elkövet egy gyilkosságot, ami miatt évekig bujdosásra kényszerül, mindeközben titokzatos szellemek kísértik álmaiban és bűntudattal küzd. Maga a történet mellett az erőteljes szimbolikája is fontos szerepet játszik: titokzatos és misztikus – számunkra tehát tökéletes alapnak bizonyult, hogy zeneileg feldolgozzuk.”

Ti mennyire hisztek a sorsban?

Alex: „Ez egy jó kérdés. (nevet) Gyakran elgondolkodtam már azon, hogy bizonyos dolgok valóban csak a véletlen művei-e, vagy inkább a sors játszik közre sok mindenben. Azt hiszem, a világegyetemünkben rengeteg olyan dolog létezik és történik, amit nem tudunk racionálisan megmagyarázni, vagy egyszerűen nem értünk.”

Amikor egy albumon dolgoztok, először a szimfonikus részekre vagy inkább a metal elemekre koncentráltok?

Elina: „Ez teljes mértékben az adott daltól függ. Néha az ötlet egy gitárriffből születik, míg máskor a teljes hangszerezés szolgál alapul. Az is előfordul, hogy egy ének dallam vagy egy dobtéma adja a kiindulópontot. Végül soron az lesz a lényeg, hogy minden elemet a lehető legjobban összehangoljunk egymással.”

Meséljete a borítóról. Mi a története?

Alex: „A borítón két szellemszerű, egy fekete és egy fehér ruhás női alakot látunk a horizonton, akik Gíslir álmában jelennek meg, miután menekülni kényszerül. Középen egy kötőrúna látható, amelyet egy svéd barátunk és nem mellesleg a viking hagyományörzők egyike, Linda tervezett. Ingo Spörl grafikusunknak nagyon tetszett az ötlet, amely alapján zseniális borítót készített.”

Túl vagytok a márciusi turnék jó néhány állomásán. Hogyan fogadta a közönség a Song of Darkness dalait?

Elina: „Mindig izgalmas új dalokat először élőben eljátszani, és látni, hogyan reagál rájuk a közönség. A Song of Darkness már néhányszor előadtuk Latin-Amerikában, most pedig a Hall of the Brave is felkerült a setlistre ezeken a lemezbemutató koncerteken.

Mivel nagyon különböző dalokról van szó, így más-más elemeket hoztak be a koncert során. Mindkettő nagyon jól működött élőben, és élvezet volt játszani őket! A közönségnek tetszettek az új dalok élőben, és velünk együtt ünnepeltek.”

Leaves' Eyes

A SORS HATALMA

A zenekar az előző, Myths of Fate grandiózus anyaga után a Song Of Darkness EP-vel egy sötétebb, fókuszáltabb irányba lépett. Nagy újítások helyett biztos kézzel finomítja a bevált szimfonikus metal receptjét. Kérdéseinkre a két énekes: Elina Siirala és Alexander Krull válaszolt.

AT THE GATES

A GYÁSZ TIZENKÉT ÁRNYALATA

Tavaly ősszel, egészen pontosan 2025. szeptember 16-án hunyt el az akkor már hosszú ideje súlyos daganatos betegséggel küzdő Tomas Lindberg, az At The Gates frontembere. A svéd melodeath-színtér egyik alapzenekara a Tompa becenévre hallgató énekessel még 2023-ban kezdett el egy új albumon dolgozni, amely végül csak Lindberg halála után, ez év április 24-én jelent meg The Ghost of a Future Dead címmel. Gyuricza Tamás Marcell az At The Gates fő dalszerzőjével, a zenekarba öt év kihagyás után 2022-ben visszatért Anders Björler gitárossal beszélgetett, még mielőtt az album kijött volna.

Nem lehet könnyű feladat a zenekar jelenlegi helyzetében interjút adni. Mennyire sikerült túltenni magatokat a Tomas halála miatt érzett gyászon?

„Szerintem még nem jutottunk el oda, hogy elmondhasuk, túl vagyunk a barátunk elvesztése miatt érzett fájdalomkon, hiszen továbbra is sokként éljük meg ezt az egészet. Sokan mondták már, hogy a gyász megélésének egyik módja, ha munkába temetkezünk, és mi is ezt választottuk. Nagyon sokat foglalkoztunk az új albummal, a Tomas halála óta eltelt fél évben szinte végig ott voltunk a stúdióban, videóklipet készítettünk, és persze interjúkat adtunk, mert azt hittük, hogy ha ezt tesszük, akkor nem lesz időnk bánkódni a történetek miatt. Ez a munka azonban nagyon sok érzelmet hozott elő, hiszen minden rá emlékeztet. Nekem még nem igazán sikerült túltennem magam azon, hogy Tomas már nincs köztünk.”

Amikor a The Ghost of a Future Dead album munkálatait, tehát magát a dalszerzést megkezdtétek, akkor még teljesen rendben volt egészségileg Tomas?

„Igen, az album dalait még vele közösen írtuk, azelőtt, hogy kiderült volna a betegsége. Én 2022-ben tértem vissza az At The Gatesbe, ami után szinte rögtön volt egy koncertünk, majd egy komplett turnénk az In Flames zenekarral közösen. Az új dalokon 2023 nyarán kezdtünk el dolgozni, amikor még semmi jele nem volt Tomas betegségének, majd októberben el is kezdtük feldemózni őket. Tomas szinte az összes dalt fel is énekelte akkor.”

Mikor, illetve hogyan derült ki a betegsége?

„Amikor volt egy kis szünetünk a dalok feljátszása közben. Elment a fogorvosához. 2023 decemberére volt időpontja, ezért is állt le az éneksávok feldemózásával. Ott vettek észre nála valamit, ami miatt rögtön beutalták egy onkológiai vizsgálatra. Végül az a vizsgálat mutatta ki, hogy adenoid cisztás karcinóma betegsége van, ami egy nyálmirigyekből kiinduló ritka, rosszindulatú daganattípus. Amikor ezt a diagnózist felállították, már szinte teljesen készen voltunk a dalokkal, csupán három olyan volt, amelyekhez még nem készült el az ének. Amikor kiderült, hogy Tomast mindenképpen műteni kell, gyorsan befejezte a demókat,

„Valóban elég erős és hátborzongató ez a cím, de nem azért változtattunk, mert mi akartuk így, hanem azért, mert Tomas ötlete volt.”

még azelőtt, hogy bevonult volna a kórházba. Ez 2024 januárjában történt.”

Azt mondd, 2023 őszén szinte teljesen készen voltak a dalaitok. Már akkor abban gondolkodtatok, hogy csak 2026-ban jelenjen meg az új album, vagy Tomas betegsége hátráltatta ennyire a munkát?

„Az eredeti terv az volt, hogy az albumot 2024 februárjában vesszük fel. Erről még Tomas lelete előtt döntöttünk. A diagnózis felállítása után azonban át kellett gondolnunk a terveinket. Már a műtét előtt elmondták neki az orvosok, hogy egy éven belül beszélni sem fog tudni, ezért tényleg mindent újra kellett terveznünk. Egyeztettünk Tomasszal, és végül arra jutottunk, hogy az lenne a legcélravezetőbb, ha az eredeti terveknek megfelelően, 2024 februárjában felvennék a zenét, és amikor olyan állapotban lesz, akkor felvesszük majd hozzá az éneket is. Ez így is történt. Felvettük a zenét, és vártunk arra, hogy Tomas rendbe jöjjön a műtét után, ami eleinte sikeresnek tűnt. Az idő azonban haladt, s kiderült, hogy a daganat kiújult. Emiatt továbbra is nagyon nehezen ment neki a beszéd, énekelni pedig egyáltalán nem tudott. Ekkor vettük elő a demókat, hogy újra átnézzük azokat, s meg is lepődtünk azon, hogy mennyire jól szól az ének. Végül azokat a felvételeket használtuk az albumhoz.”

Olyasmi gondolat megfordult a fejetekben, hogy Tomas halála után, akár kegyeleti, akár bármi más okból lemondjatok az album kiadásáról?

„Nem, ilyesmit senki nem vetett fel, és nem is hiszem, hogy bárkinek lett volna ilyen ötlete. Természetesnek tartottuk, hogy ennek az albumnak meg kell jelleme, már csak Tomas emléke miatt is. Az album 2024 júniusára készült el teljesen. Akkorra befejeztük a stúdiómunkát, elkészült a keverés is, igazából csak arra vártunk, hogy Tomas jobban legyen. Többször beszéltünk arról, hogy mikor lenne célszerű kiadni a lemezt, felmerült több időpont is, de aztán ezek mindig tolódtak. 2025 tavaszán éreztük azt, hogy talán már kijelölhetünk egy végleges időpontot, hiszen Tomas akkor nagyon jó állapotban volt. Tudott beszélni, eljárt otthonról, még egy-két sört is megivott a barátaival. Aztán valamikor április-május környékén elkapott valami fertőzést, ami miatt fordult a helyzet, és újra rosszabb lett az állapota.”

Az album címe, The Ghost of a Future Dead, azaz Egy jövőbeli halott szelleme a történetek ismeretében hátborzongató. Ez a cím még azelőtt megszületett, hogy Tomas meghalt volna?

„Az eredeti cím Dissonant Void lett volna, és éppen Tomas javaslata alapján változtattunk rajta. Ő volt az, aki a gyógykezelése során felvetette, mi lenne, ha megváltoztatnánk a címet. Rögtön mondta is a javaslatát: »egy jövőbeli halott szelleme«. Igen, így utólag visszagondolva rá, valóban elég erős és hátborzongató ez a cím, de nem azért változtattunk, mert mi akartuk így, hanem azért mert Tomas ötlete volt, és mi tiszteletben tartjuk az akaratát. A cím, mint ötlet, tehát már Tomas halála előtt megvolt, és miután egyikünk sem érezte kegyeletstörténetnek, ezért végül rábólintottunk.”

Beszéljünk egy picit a korábbi időszakról is. 2017-ben elhagytad a zenekart, majd 2022-ben vissza-

tértél. Mi motivált arra, hogy újra csatlakozz a társaidhoz?

„Hogy megértsd a döntéseimet, én is egy kicsit régebből kezdtem. A 2010-es évek közepére elegendő lett a turnézásból. Belefáradtam abba, hogy az életem egy jelentős részét reptereken, buszokban, furgonokban töltöm, és több időt akartam tölteni a családommal, a barátaimmal. Arra gondoltam, hogy kevesebbet zenélek, és több civil munkát vállallok, ezért 2016-ban visszatértem az iskolába. Újra tanulni kezdtem, hogy diplomát szerezzek, amit végül meg is tettem. Ekkor még nem gondoltam arra, hogy kilépek a zenekarból, 2017-ben azonban láttam, hogy nem tudom összeegyeztetni a tanulást és a zenélést, amit elmondtam a többieknek is, majd tényleg otthagytam az At The Gates-t. A zenével viszont nem szakítottam, akkor is írtam dalokat, és vettem is fel, amíg iskolába jártam. Amikor Tomas és Jonas (*Björler, az At The Gates basszusgitárosa, Anders ikertestvére*) megkérdeztek 2022-ben, hogy volna-e kedvem visszatérni, addigra már volt bőven időm átgondolni mindent. Jólesett az a pár évnyi pihenés, de a zenekar is hiányzott, ezért egy nagyon picit ugyan hezitáltam, de ígért mondtam a felkérésükre. Azt persze hozzátettem, hogy lenne néhány kérésem, az első rögtön az, hogy ne legyen több végeláthatatlan hosszú turnék. Aztán az első dolog, ami megtörtént velünk, rögtön egy hathetes In Flames-turné lett.” (nevet)

Az At The Gates zenekarnak mindig te voltál a fő dalszerzője. A nélküléd készült két albumról mi a véleményed?

„Mindenképpen érdekesek, izgalmasak. Sokkal progresszívebbek, mint amiken játszom. Jonast jobban érdeklí a klasszikus művészet, például az orosz zene és az orosz irodalom. Szerintem ez megmutatkozik azon a két albumon is. És persze az is, hogy eltérő a gitározásról alkotott elképzelésünk, illetve más a játéktílusunk. Tudom, hogy sok régi rajongónknak annyira nem tetszett az a két album, de szerintem jók voltak, és új lehetőségeket nyitottak meg a zenekar előtt. Én azt mondanám, hogy egészen érdekes dolgokat csinált az At The Gates abban a néhány évben, amíg nem voltam a tagja.”

Több mint egy évtizeddel ezelőtt, 2013-ban volt egy prog-rock stílusú szólóalbumod, az Antikythera. Ennek folytatásán nem gondolkodtál abban az időszakban, amikor nem voltál az At The Gates tagja?

„Az egy olyan elképzelés volt, amit akkor akartam megvalósítani, vagyis azt az albumot egy hirtelen jött ötlet eredményének mondanám. Sem előtte nem terveztem szólólemezt, sem utána nem gondolkodtam rajta, így akkor sem merült fel bennem a folytatás ötlete, amikor nem zenéltem az At The Gates-szel. Élőben sem mutattam be a dalait, mert túl sok logisztikai problémát okozott volna számomra, és nem volt kedvem ilyesmikkel bajlódni. Akkor annyi volt csupán az elképzelésem, hogy legyen egy saját albumom mindenféle olyan zenének a keveredéséből, amit a metal mellett szeretek még. Ma azonban már egy kicsit másképp látom ezt a kérdést. Lehet, hogy lesz majd valamikor egy második szólóalbumom, de az is előfordulhat, hogy Jonasszal közösen csinálunk valamit, ami sokkal progresszívebb,

„Nagyon nehéz időszak ez, amíg nem leszek túl rajta, addig nincs mit mondanom a jövőt illetően.”

mint az At The Gates. Beszélgettünk már erről, de azt is eldöntöttük, ha netán összehozzuk, akkor csak egy kicsi projekt lesz. Ki tudja, hogy mit hoz a jövő?”

Az At The Gates korábban még sosem készített két hasonló stílusú albumot. Ennek az új lemeznek milyen elképzeléssel álltatok neki, s változott-e bármit a koncepció akkor, amikor kiderült Tomas betegsége?

„Amikor visszatértem a zenekarba, volt köztünk egy olyan hallgatólagos megállapodás, hogy a jövőt illetően az At War with Reality album stílusát tekintjük mérvadónak. Azért azt, mert abban nagyon erősen jelen van az én gitárstílusom. Az egy thrash metal hatásokat mutató album, több tripletet használok benne, mint ami általában jelen van az At The Gates zenéjében. Számomra tehát ez az irány lett volna a természetes, de Tomas egyszerűbb megoldásokat akart, és lazább dalokat. Ezért aztán amikor az új album zenéit írtam, akkor már ilyesmi gondolatok jártak a fejemben. Persze, ezt ne úgy értsd, hogy lett volna valami hatalmas mestertervünk arra vonatkozóan, hogy milyen dalokat írjunk. A dalszerzés egy sokkal organikusabb folyamat annál, mintsem előre, fejben össze lehessen rakni, hogy milyen dalok szülessenek a kreatív munka során. És persze, amikor visszatértem, már volt konkrét dalötletem, amit meg is valósítottam. Valójában kettő is volt, hiszen az akusztikus dalunk, a Förgängligheten ötlete is ott motoszkált már a fejemben.”

Az albumon az említett instrumentális Förgängligheten dallal együtt tizenkét tétel található. Hogyan osztoztatok meg ezeknek a megírásán?

„Nagyjából fele-fele arányban. Nekem úgy hatvanszázaléknyi részem van benne, Jonasnak pedig negyven. Talán azért is, mert Jonas egy kicsit ki volt égve. Tudod, az előző két At The Gates-albumhoz minden témát ő írt egyedül, és boldog is volt amiatt, hogy visszatértem, hiszen így már újra ketten tudtunk dolgozni a dalokon. Az osztozkodást

azonban ne úgy értsd, hogy a dalok hatvan százalékát én írtam teljes egészében, ez az arány inkább a teljes kreatív munkára vonatkozik. Meghallgattuk egymás dalait, s kiegészítettük őket például egy középésszel vagy egy lezárással. Jonas is tett hozzá az én ötleteimhez, én is írtam ahhoz, amit ő kezdett el, így dolgoztunk össze. Aztán elküldtük a dalokat Adriannek (*Adrian Erlandsson, dobos*) és Martinnak (*Martin Larsson, gitáros*), hogy ők is tegyék hozzá a javaslatukat.”

A testvéreddel, Jonasszal mindig egy hullámhosszon mozogtatok zeneileg?

„Ikrek vagyunk, szóval szerintem igen. Ugyanaz a DNS-ünk, ugyanúgy láttuk a dolgokat, mindig is ugyanazokat a zenekarokat, ugyanazt a stílust szerettük. Amikor zenét írtunk, és ugyanabban a szobában vagyunk, akkor beszéd nélkül is tudunk kommunikálni egymással. Megértjük egymást a bólintásokból, a testbeszédéből, a gesztusokból. Tudjuk, hogy mire gondol a másik. Mindig is volt egy ilyen szintű kapcsolatunk, és ez még könnyebbé tette a munkánkat, hiszen tudjuk, hogy mit szeret a másik.”

Melyikötök inspirálta jobban a másikat?

„Ezt nehéz megmondani, talán egyformán hatással voltak a másokra, csak más módon. Még a mindennapokban is tanulunk egymástól, ez egy ilyen furcsa kapcsolat.” *(nevet)*

Az At The Gates a stílussteremtő zenekarok közé tartozik, a göteborgi hangzás és a melodeath műfaj létrejötte legalább annyira a ti érdemetek is, mint az In Flames vagy a Dark Tranquillity zenekaroké. Ma is figyelemmel követed a színteret?

„Igazából már nem követem, inkább régi zenéket hallgatok, klasszikus metalt, ilyesmiket. Tudod, elég idős vagyok már ahhoz, hogy ebben találgass meg a kedvemre valót. *(nevet)* Olykor persze vágyom egy kis death metaltra is, de akkor sem az új dolgokat keresem, hanem azokat a régebbi zenekarokat, akiket mindig is kedveltem. Például a Morbid Angel. Talán csak a nosztalgia miatt van így, de őszintén szólva nem sok izgalmat találok a mai zenékben. Ma már minden túl tökéletes, túl steril az én ízlésemhez képest. Százszázalékosan fel van javítva minden, túlságosan meszterkelt, túl gépi a hangzás, és ez nekem annyira nem jön be. Képtelen vagyok végighallgatni a mostanában készült albumokat, én a régimódi megoldásokat kedvelem, amikor egy album úgy szól, mintha koncerten hallgatnád a zenét.”

Ha már szóba hoztad a koncerteket, hadd kérdezzek rá erre is. Azt el tudod képzelni, hogy az At The Gates újra színpadra álljon valamikor, például azért, hogy a The Ghost of a Future Dead album dalait élőben is bemutassátok egy új énekessel?

„Jonas mondott valamit ezzel kapcsolatban egy interjúban, de ő is inkább csak egy emlékkoncert lehetőségét vetette fel. Szerintem mostanában nem nagyon lesz ilyesmi, és a zenekar jövője is teljesen bizonytalan. Jelenleg a The Ghost of a Future Dead albummal vagyunk elfoglalva, annak megjelenése körüli dolgok kötik le az energiáinkat. Egyelőre nem is beszélünk a folytatásról. A magam részéről annyit tudok, hogy nekem idő kell ahhoz, hogy gyászoljak. Az album megjelenése nagyon fontos érzelmi kibocsátás lesz számomra, hiszen eddig nem volt időm arra, hogy tisztázzam magamban az érzéseimet. Ahogy közeledik a megjelenésének időpontja, egyre többet gondolok Tomásra, a barátságunkra, a vele töltött időre. Most, miközben veled beszélgettem, sorra ötlöttek fel bennem a régi képek, régi emlékek jutottak eszembe, és ugyanez történik akkor is, amikor a The Ghost of a Future Dead albumot hallgatom. Nagyon nehéz időszak ez, amíg nem leszek túl rajta, addig nincs mit mondanom a jövőt illetően.”

TAILGUNNER

SZÖVEG: SCHMIDT PÉTER · FOTÓ: TUNDE VALISZKA

BÜSZKE BRIT HEAVY METAL

Habár a tradicionális fémzenét művelő brit Tailgunner mindössze néhány éves múltta tekinthet csak vissza, a brigád mégis egész komoly nemzetközi sikereket tudhat már maga mögött. A zenekar alapításáról, az első lépésekről, majd az ígéretesen felívelő eddigi pályáról Thomas „Bones” Hewson basszusgitáros osztotta meg a tudnivalókat.

Habár a zenekar nem túl régen, 2018-ban alakult, máris több tagcserétek volt. Nagyon nehezen állt össze és szilárdult meg a jelenlegi felállítás?

„Az eredeti felállásból hárman maradtunk együtt: Craig Cairns énekes, Zach Salvini gitáros és jómagam. A zenekar alapgondolata még 2018-ban született meg, és körülbelül két évbe telt, mire összeállt az induló csapat. Innentől kezdve aztán dalokat írtunk és rögzítettünk, videóklipet forgattunk, és így tovább, hogy végül 2022 januárjában a nyilvánosság elé álljunk. Komplikált folyamat volt összehozni a zenekart, mert nagyon konkrét vízióknak volt az egészről: szintiszta heavy metalban gondolkodtunk, és bizony időbe telt olyan embereket találni, akik valóban megértették ezt, és azonosulni tudtak a dologgal.”

A 2022-es első EP-tek négy dala felkerült az egy évvel későbbi debütalbumra is. Ugye jól sejtem, hogy ennek kapcsán a nagylemezhez ezeket újra felvettétek?

„Nem, ezek pontosan ugyanazok a felvételek voltak. Ehhez tudni kell, hogy a debütáló albumot még 2021 januárjában rögzítettük, mielőtt bárki is tudott volna a zenekar létezéséről. Amikor leszerződöttünk az első kiadónkhoz, a Fireflash Records-hoz, ez is még csak mindössze néhány fellépés után történt. Nem tűnt értelmes húzásnak azonnal kiadni egy teljes albumot, ezért a kiadóval egyetértésben úgy döntöttünk, hogy a lemez mintegy felét először a Crashdive EP-n adjuk ki, egyrészt hogy megismertessük a nevünket a sajtóval, másrészt pedig hogy rajongótábort építsünk, mielőtt kiadnánk a teljes nagylemezt.”

A Guns For Hire felvételei során nagy segíségekre volt az Enforcer-főnök Olof Wikstrand. Vele régóta ismeritek egymást?

„Olof a lemez hangmérnöki munkáit, a keverést és masterelést végezte, ugyanakkor nem vett részt a konkrét felvételi és produkciós folyamatokban, ezt még teljesen önerőből oldottuk meg. Egyébként

először még 2019 végén találkoztam Olof-fal egy Enforcer-koncerten, és elmondtam neki, hogy zenekart alapítottok, és szeretném, hogy ha majd oda jutunk, ő lenne az első lemezünk hangmérnöke. Nagyon tisztelem az Enforcert: ők már akkor a heavy metal zászlaját lobogtatták megalkuvás nélkül, mielőtt még sok más zenekar csatlakozott volna a színtérhez. A lemezeik pedig nagyszerűen szólnak! Olof szerencsére valóban megértette, hogy mit akarunk, szóval teljesen természetes módon alakult aztán az együttműködés.”

Patrick Van Der Völlering 2023-ban történt távozása óta Rhea Thompson személyében új gitárosotok van. Ezen a tradicionális heavy metal színtéren még ma is meglehetősen ritka a lány zenészek jelenléte – Rheával hogyan akadtatok egymásra?

„Sajnos éppen napokkal az addigi legnagyobb koncertünk előtt kellett megválnunk Patricktól – visszatekintve persze ez nem volt egy óriási rendezvény, mindössze egy néhány száz fős angliai fesztiválról beszélünk, de akkortájt számunkra ez még komoly eseménynek tűnt. Az addigi pályánkon mindenesetre ez egy nagyon fontos koncert volt, szóval a helyzet korántsem tűnt ideálisnak.

Rheát még az előző zenekarából, a Riot Eye-ből ismertük, akik az egyik első liverpooli koncertünkön nyitottak nekünk. Akkor nagyon tetszett a csapat, fel is ajánlottam nekik, hogy menedzselem őket, de röviddel ezután feloszlottak. Rhea pedig felvette velünk a kapcsolatot, amikor kiderült, hogy megváltunk Patricktól, és még egy nyaralást is lemondott, hogy mindössze három nap alatt megtanulja az egész szettet – egyszóval akkor ő mentett meg minket!

A világ minden tájáról jelentkeztek amúgy gitárosok, és meghallgattunk néhány srácot, de egyikük sem tudta utolérni Rheát, habár ők is nagyszerű zenészek voltak. Rhea tényleg tökéletesen illik közénk, és őszintén hiszem, hogy az egyik legjobb új generációs gitáros a színtéren. És tudom, hogy a lányok, különösen a zenekar rajongói, még inspirálódhatnak is általa – akár arra, hogy elkezdjenek hangszereken játszani, akár arra, hogy valóban úgy érezzék, el tudják érni az egyéb céljaikat a metalban. Márpedig ez nagyon klassz dolog!”

Az első lemez még a Fireflash Records égisze alatt jelent meg, a Midnight Blitzet viszont már a Napalm Records gondozta, ami komoly előrelépésnek tekinthető. Ti kerestétek meg az új kiadót, vagy ők fedeztek fel benneteket?

„Mindkettőben van némi igazság. De szerintem gyakorlatilag egyetlen zenekar sem jut szerződéshez pusztán azáltal, hogy megkeres egy kiadót, inkább nekik kell hozzá fordulniuk. Nálunk ez egy természetes folyamat volt, a kiadók már ismerték a nevünket, és amikor eljött az ideje, hogy új otthont találjunk a továbblépéshez, már a második albumunk demóit tudtuk mutogatni. Néhány helyről egyébként érdeklődtek még utánunk, de a Napalm tűnt a legjobb megoldásnak számunkra. Nagyszerű tapasztalataik vannak a zenekarok útjának egyengetését illetően, és abban, hogy hogyan segítsenek azoknak új magasságokba jutni. Szóval itt van a helyünk nekünk is! Sokkal inkább náluk legyünk, mint egy olyan kiadónál, amelyik egyszerűen csak rutinból kezeli a zenekarok katalógusát és zenei örökségét.”

Az utóbbi hónapokban, a lemez megjelenés környékén nagyon intenzíven voltatok és vagytok jelen az internetes felületeken. Ezt a komoly médiakampányt a menedzsmentetek koordinálja, vagy pedig a kiadó ennyire aktív ez ügyben?

„Tulajdonképpen egyikük sem. Mi magunk nyomtuk ezt így meg. Bár a heavy metalt a klasszikus, hagyományos

módon játszunk, eltökéltek vagyunk abban, hogy a modern közösségi médiát nagyon aktívan és naprakészen használjuk. Ez sokat segített nekünk az eddigi gyors előrehaladásunkban, és nagyszerű látni, hogy milyen hatékonyan működik mostanában is.”

Jól tudom, hogy a Midnight Blitz produceri teendőit ellátó KK Downinggal (a Judas Priest egykori és a KK's Priest jelenlegi gitárosa) már a Tailgunner egészen korai időszaka óta ismeritek egymást?

„Igen, ez így van! KK hallotta a debütáló EP-nket, és szerencsére nagyon tetszett neki. Meg is hívott minket, hogy legyünk előzenekar a KK's Priest legelső koncertjén, együtt Paul Di'Annóval – ez az alkalom tökéletes volt arra, hogy komolyan bemutatkozhassunk a világnak. És ez a koncert megváltoztatta az életünket, mondhatni mindennek a kezdete volt az az este. Természetesen a fellépés kapcsán összebarátkoztunk KK-vel, és azóta is tartjuk egymással a kapcsolatot.”

Elődjéhez képest a Midnight Blitz mind produkciós szempontból, mind dalszerzés tekintetében komoly előrelépést jelent. Ebben szerinted mennyi szerepe van KK produceri munkájának?

„Köszönöm az elismerést! Együttal örök hála KK-nek is, aki nagyon keményen dolgozott a stúdióban. Ugyanakkor magában a dalszerzésben ő nem vett részt – erre a jövőt illetően egyébként nyitott vagyok, talán írhatnánk néhány dalt közösen a későbbiekben. Jelen esetben azonban már mindent megírtunk, mielőtt elkezdtünk volna együtt dolgozni – de kiváló producerként ő is nagy segítségünkre volt a munkálatok során, és neki is köszönhető, hogy sikerült a lehető legtöbbit kihozni az album minden pillanatából.”

Egyébiránt zenekarként ti magatok is érettebbek és felnőttebbek lettetek, nem?

„Így van! Úgy értem, az első album felvételeinek idején, és azt megelőzően még soha nem játszottunk élőben. A Midnight Blitz elkészítése előtt viszont már Európa-szerte turnéztunk, több mint száz koncertet adtunk, és legendás zenekarokkal játszottunk egy színpadon – nehéz lett volna nem tanulni mindebből!”

Az új lemezen a legendás Yes-billentyűs Rick Wakeman egyik fia, Adam játszik vendégként a billentyűs hangszereken. Vele hogy találtatok meg egymást?

„Igen, valóban Adam játszik a War In Heavenben. Ugye-bár egy időben ő volt Ozzy és a Black Sabbath billentyűse, és szerepelt a Back To The Beginning koncerten is, ahol Grammy-díjat nyert a Yungbluddal közös előadásáért. KK is fellépett azon az eseményen, és akkor beszélt Adamnek a zenekarról, a dalról, és persze arról is, hogy szeretnénk ehhez néhány klassz szintetizátoros szólamot is hozzáadni – nos, Adam végül igazán remek munkát végzett!”

A dalszövegeitek jó része háborús tematikájú, és igazából a zenekarnév meg a lemezcímek is innen eredeztethetőek. Honnan jön nálatok az ilyen irányú érdeklődés, milyen élményekből táplálkoznak a szövegeitek?

„Valahol szerintem ez a szövegvilág természetes ebben a stílusban! Annyi mindent ki lehet hozni a háborús témából – számunkra ugyanakkor kevésbé a konkrét, tárgyi részletek, sokkal inkább a dolog emberi, érzelmi oldala a fontos. Ugyan Liverpool környékéről származom, de valóban Anglia déli tengerpartján, Portsmouthban nőttem fel.

Ez a város a brit haditengerészet otthona, és a napóleoni háborúk csatahajói, valamint második világháborús tengeralattjárókat is itt állították ki, szóval ez a dolog itt állandóan körülveszi az embert. Ha nap mint nap látom mondjuk a HMS Victory (híres angol csatahajó, az 1805-ös trafalgarai tengeri ütközetben Nelson admirális zászlóshajója - SP) árbocait, az egy idő után nyilván rám is fog hatni valamilyen módon..."

Néhány személyesebb hangvételű, elgondolkodtatóbb dalok is van az új albumon, mint például a Tears In Rain vagy az Eye Of The Storm. Ezekben konkrét saját tapasztalatok, élmények jelentették az inspirációt?

„Ezen a legújabb lemezen végigvonul egy bizonyos tematika: az élet törékenysége, a halál, illetve ami ezek után jön, a nagy ismeretlen. A Tears In Rain például nagyon komolyan erre a témára épít – ezt amúgy a Szárnyas fejedelmű film ihlette, ami valahol szintén erről szól. Az Eye Of The Storm viszont teljesen más téma, talán ez az egyetlen alkalom, hogy egy lányhoz írtam! Volt valaki, aki nagyon közel került hozzám az életem egy időszakában, aki támogatott a zenekar beindításában, és az utam nagy részén ebben mellett állt. Amikor ezt a dalt írtam, ezzel azt üzentem neki: »Tudom, hogy örült dolgok történnék, de végül minden jóra fordul, tarts velem a viharon át!«"

Számomra a legkomolyabb hangvételű szerzemény a lemezen az epikus-balladisztikus War In Heaven, ami talán az eddigi legmonumentálisabb megfogalmazású és megszólalású dalok. Ez az opusz hogyan, milyen körülmények között, és milyen indíttatásból született?

„KK ültette a bogarat a fülünkbe, amikor egyszer azt mondta nekünk: »Nem lehettek klasszikus metalzenekar valamirevaló ballada nélkül!« Először nem is voltunk biztosak a dologban, hiszen soha nem csináltunk még ehhez hasonlót. És nem is siettük el – nyilván könnyű lett volna egy giccses balladát írni, de ezt mindenképpen el akartuk kerülni. Egyszer aztán épp amolyan előkészületi molyolásokat végeztünk a stúdióban, amikor Zach elkezdte játszani ezt a gitárintrót, csak amolyan bemelegítés gyanánt – és akkor azonnal tudtam, hogy ezzel meg is van a balladánk kiindulópontja!"

Nemrégiben a Fozzy előzenekaraként voltatok brit turnén. Ők azért zeneileg egy elég más világot képviselnek – hogy reagált a közönségük a zenétekre, és hogy jöttetek ki a zenekar tagjaival?

„Hát igen, tényleg eléggé más világban mozgunk. Ugyanakkor Chris Jericho (a Fozzy énekese) nagy rajongója a hozzáink hasonló stílusú zenekaroknak, szóval összességében remekül kijöttünk egymással. Őszintén szólva azért elég furcsa volt számunkra az egész, a közönségük nagy része ugyanis nem metal rajongó, hanem a pankrációért vannak oda. Szemmel láthatóan másféle arcok jöttek miattunk, mint amilyenek azok voltak, akiket ők hoztak be. Általában nem ilyen egyértelmű a törésvonal a közönségben egy ilyen szituációban – de sebj, mi szeretjük a kihívásokat!"

Korábban olyan zenekarokkal játszottatok már együtt, mint a Hammerfall, a KK's Priest vagy a Saxon. Az eddigi turnépartnerek közül kikkel kerülnétek a legbarátságosabb kapcsolatba?

„Egyértelműen a KK's Priesttel. Egy csomó minden összeköt minket, attól kezdve, hogy meghívtak minket előzenekarnak az első koncertjükre, egészen odáig, hogy KK-vel dolgoztunk az új albumon – sőt, a háttérben még közös stáb is dolgozott mögöttünk."

Ha egy fiatal angol zenekar neve megegyezik egy Iron Maiden dal címével, a második albumuk producere pedig KK Downing, akkor azért az eléggé önmagáért beszél. Ugyanakkor, bár a zenei világok tényleg nagyban épít a tradicionális brit metal hagyományaira, a sok vokál mégis ad egyfajta amerikaiasabb jelleget a dalaitoknak. A Eulogy gyors tempói és dallamossága pedig olyan európai bandák hatásaira is utal, mint például a Helloween vagy a Stratovarius. Mit gondolsz minderről, illetve te magad mely zenekarokat nevezné meg legfőbb zenei gyökereitekként?

„Egyetértek a meglátásoddal. Természetesen büszkék vagyunk arra, hogy brit heavy metal zenekar vagyunk, de örültség lenne csak erre a földrajzi területre lekorlátozni a hatásainkat. Hatalmas rajongói vagyunk a régi vágású power metalnak, annak mind európai, mind amerikai változatának. Ami engem illet, nálam a Helloween volt az egyik fő oka annak, hogy megalapítottam a zenekart. Amikor meghallottam az első három albumukat, pontosan tudtam, mit akarok csinálni. Érdekes amúgy látni, ahogy az emberek arról vitatkoznak, hogy vajon heavy metal vagy power metal zenekar vagyunk-e inkább – erre én azt mondom, hogy valahol a két világ között helyezkedünk el. Vannak aztán további fontos nevek is: a Maiden, a Priest, az Accept, Dio és Ozzy, a Megadeth, King Diamond és a Mercyful Fate... és még sokan, nagyon sokan mások. A Motörhead, Alice Cooper, meg aztán olyan obskürusabb csapatok, mint a Warlord, a Demon meg a Grim Reaper..."

Mik az elkövetkező lépések 2026-ban, a Fozzyval közös brit turnéok befejeztével?

„Jelenleg éppen nem koncertezünk, viszont szorgalmasan dolgozunk a harmadik album megírásán. Nyártól kezdve pedig keményen belecsepünk a fesztiválszezonba az Egyesült Királyságban és Európában, illetve egy komoly turné is tervbe van véve, ahol az Accept fennállásának 50. évfordulóját ünnepeljük, a magunk részéről előzenekarként. Nagy megtiszteltetés lesz részt venni ebben! (A turné december 6-án Budapestet is eléri. - SP) Azután pedig meglátjuk, 2027 mit tartogat majd a számunkra..." 🍷

AZ ÚJJÁSZÜLETÉS JELKÉPE

Közel nyolc évvel a legutóbbi nagylemeze, a 2018-ban kiadott, ellentmondásos fogadtatású *Eonian* után hamarosan új albummal jelentkezik az atmoszférikus hangulatok nagymestere, a szimfonikus black metalt játszó Dimmu Borgir. A *Grand Serpent Rising* nemcsak a tizedik stúdióalbuma lesz a norvég zenekarnak, de egyben a karrierjük új korszakának kezdete is, hiszen a két alapító, a gitáros Silenoz, valamint az eleinte dobon játszó, majd később énekessé előlépett Shagrath mellől 2024-ben távozott az elmúlt negyedszázad harmadik meghatározó tagja, az ugyancsak gitáros Galder. Gyuricza Tamás Marcell többek közt ennek okairól is kérdezte Silenozt, miközben az albummal kapcsolatos tudnivalókat is átbeszélték.

DIMMU BORGIR

A Grand Serpent Rising a tizedik Dimmu Borgir-album lesz. Tulajdonítotok ennek bármilyen jelentőséget, vagy a tíz csupán egy szám, aminek előbb-utóbb el kellett jönnie?

„Nem hiszem, hogy a legtöbb zenekar különösebben figyel arra, hogy hány albumot készített, vagy éppen hányadiknál tart, minthogy azt sem gondolnám, hogy előre eltervezik, mennyit kellene csinálniuk. Mi is így vagyunk ezzel, nem igazán tartjuk számon, hogy hol tartunk, inkább azt mondanám, nagyon hálásak vagyunk azért, mert még mindig van bennünk elhivatottság arra, hogy zenéljünk. Amíg érzem magunkban ezt a motivációt, amíg megvan bennem az éhség arra, hogy új dalokat írjak, addig biztosan fogom is csinálni. Engem csak az foglalkoztat, hogy írjak egy adag dalt. Olyanokat, amiket én jónak tartok, és amiket reményeim szerint legalább a rajongóink egy része be tud fogadni.”

Ezzel most arra utalsz, hogy az utóbbi Dimmu Borgir-albumok megítélése nem egységes?

„Nos, én minden egyes albumunk készítésekor azt éreztem, hogy jó dalokat sikerült írnuunk. Most is ezt gondolom. Ami a Grand Serpent Rising albumon hallható, az szerintem nagyon jó dalok gyűjteménye. A legjobbaké, amiket a Dimmu Borgir történetének jelenlegi korszakában képesek voltunk megalkotni, de ugyanezt éreztem az Eonian album készítése idején is. Nekünk az a fő célunk, hogy folyamatosan haladjunk előre azon az úton, amire 1993-ban ráléptünk. Folytassuk azt, amit eddig sikerült felépítenünk. Az út azonban nem egyenes, számos leágazása van, és mindig neked kell eldöntened, hogy merre haladsz tovább. Én sosem gondoltam úgy, hogy a közönség elvárásainak megfelelően kellene dolgoznunk, vagy bármit is bizonyítanunk kellene még. Számunkra a saját elvárásaink jelentik azt az igény szintet, amit el kell érniük. A legjobbak akarunk lenni, de nem oly módon, hogy folyamatosan kiszolgáljuk a közönségigényt. A saját elvárásainknak kell megfelelnünk, magunknak kell bizonyítanunk, ezért is van az, hogy ennyi ideig dolgozunk egy-egy új albumon.”

A Dimmu Borgirnak több korszaka volt. A korai puritán black metal után egyre inkább a szimfonikus black metal hangzás teljesedett ki, illetve nyitottatok a klasszikus heavy metal irányába is. Szerinted black metalnak nevezhető az, amit ma a Dimmu Borgir játszik?

„Egyértelműen annak, de ha címkét raksz magadra, az lekorlátoz. A gyökereink a norvég black metal színtérhez kötnek bennünket, onnan indultunk, de már az első három albummal is más volt a hangzása a zenekarnak, mint bárki másnak. Mindig többnek éreztük magunkat egy sima black metal zenekarnál, ezért ha az emberek nem akarnak bennünket black metal zenekarnak hívni, azzal sincs bajunk. Ugyanolyan jól fogunk aludni este. Nekem ugyanis teljesen mindegy, hogy tudnak-e címkét ragasztani ránk, vagy sem. Sőt, őszintén szólva, jobb is, ha nem illünk bele egyetlen skatulyába sem.”

Számodra mit jelent a black metal?

„Elsősorban atmoszférát. Mindig is ettől éreztem a black metal zenekarokat különlegesnek, a többi stílus képviselőitől eltérőnek. Minden stílusnak megvan a maga értéke. A klasszikus metal nagyon fontos számomra, éppen a klasszikus értékei miatt. A black metalnak azonban olyan atmoszférát kell teremtenie, ami spirituálisan hat rád. Ezért én a black metalt nem a zenei stílusjegyekhez kötöm. Számomra a Darkthrone és a Mercyful Fate is black metal. Vagy a Possessed első albuma, amit mások inkább death metalnak hívtak, de

számomra az is black metal, mert van egy spirituális töltete.”

Nézzük az új albummal kapcsolatos konkrétumokat! Mikor kezdtetek a dalokon dolgozni?

„Vannak olyanok, amiknek az első változata már 2018/2019-ben megíródott. Elég jól haladtunk, szűk két évvel az Eonian kiadása után már ott tartottunk, hogy 5-6 dalt teljesen késznek gondoltunk. 2020-ban tehát úgy tűnt, hogy mindjárt kész egy új album, hiszen már a felénél járunk.”

Volt is akkor egy olyan nyilatkozatod, miszerint hamarosan megjelenik az új Dimmu Borgir-album, amit aztán visszavontál. Elhamarkodott dolog volt ilyesmiről beszélni akkoriban?

„Igen, lehet, hogy az volt. Amit 2020-ban mondtam, az valóban nem volt teljesen megalapozott. Úgy fogalmaznék: túl pozitív voltam abban a pillanatban, és valóban úgy láttam, hogy rövid időn belül befejezhetjük egy új album munkálatait. Az élet azonban gyakran beleszó a dolgok menetébe, és ez alól a zenekarok sem kivételek, csak mi nem stresszelünk rá, nem idegeskedünk amiatt, ha valami áthúzza a számításainkat. Amiről beszéllek, az még mind a pandémia előtt történt. Ha lefaragod az időt, amíg be voltunk zárva az otthonainkba, nem dolgozhattunk, s nem mehettünk stúdióba, akkor ez a nyolc év, ami a két album között eltelt, valójában nem lenne annyi. De vedd figyelembe azt is, hogy már nem vagyunk húszévesek, mindannyiunknak családjá van, ami szintén leköti energiáink egy részét. Az idő viszont nagyon gyorsan halad, szinte észre sem veszed, hogy hetek, hónapok, évek telnek el. S persze az is tény, hogy a két stúdióalbum közötti időszakban is jelentkeztünk kiadványokkal, amelyek közül az egyik egy speciális feldolgozásalbum volt, az Inspiratio Profanus, amit már több mint tíz éve meg akartunk csinálni.”

Ott tartottunk, hogy 2020-ban úgy tűnt, hamarosan készen lesztek az új dalokkal...

„Igen, de mi mindig hagyunk elegendő időt két album között arra, hogy többször is átnézzük azt az anyagot, amin éppen dolgozunk, hiszen nem biztos, hogy az a legjobb megoldás, ami elsőre annak tűnik. Nem szabad siettetni a megjelenést, hagyni kell leülepedni az ötleteket, mert lehet, hogy egy kis idő elteltével már teljesen másként gondolod azokat. A Grand Serpent Rising esetében is ez történt. A meglévő témákhoz új ötletek merültek fel, így folyamatosan csiszoltuk a már meglévő dalokat. Újragondoltuk őket, kicseréltünk bennük bizonyos részeket, s így jutottunk el oda, amit már a Grand Serpent Rising albumon hallatsz. Ezek mind olyan dalok, amelyek abszolút újnak nevezhetők, miközben

vannak köztük olyanok is, amelyek alapötletei 2018-ból valók.”

Sokakat meglepett, hogy Galder, aki az ezredforduló óta volt tagja a zenekarnak, 2024-ben kivált. Ez is hozzájárult ahhoz, hogy ilyen sokáig elhúzódtak a Grand Serpent Rising munkálatai?

„Nem igazán. Már egy ideje benne volt a pakliban, hogy előbb-utóbb elmegy tőlünk, hiszen egyáltalán nem vett részt a dalszerzésben. Nemcsak a Grand Serpent Rising albumhoz nem hozott ötleteket, az Eonian dalainak megírásában sem vett részt. Egy zenekar életében egy tagsere nem egyszerű dolog, ezt mindenki igyekszik elkerülni, de időnként mégis előfordul. A Dimmu Borgir esetében sokszor volt rá példa, de igazából egyik sem vetett vissza bennünket. Galder távozása sem, hiszen van egy új gitárosunk, Damage, akivel nemcsak a színpadon sikerült megteremtünk az összhangot, hanem azon kívül is nagyon közvetlen, baráti a kapcsolatunk. Ez rendkívül fontos, és nagyon boldog vagyok, hogy rátaláltunk. Damage remek gitáros, és nagyszerű srác.”

Galder távozásakor nem sok magyarázatot adtak a történetekre, és ő is csak annyit mondott, hogy többet szeretne az Old Man's Childdal foglalkozni. Ezek szerint nem az volt a valódi ok?

„De. Tulajdonképpen maradhatott volna, hiszen már egy jó ideje úgy dolgoztunk, ahogy a Grand Serpent Rising előtt. Úgy 10-12 éve éppen én mondtam neki, hogy ha már a Dimmu Borgir-dalokhoz nem hoz ötleteket, akkor írjon meg egy új Old Man's Child-albumot. Az Old Man's Child ugyanis valójában Galder egy személyben, de akkoriban az sem érdekelt olyan nagyon. A dolgok azonban változnak, idővel úgy döntött, hogy mégis foglalkozni akar az Old Man's Childdal. Végül emiatt lépett ki.”

Galder távozása után az nem jutott eszetekbe, hogy akár Astennu is visszatérhetne? A régi rajongók szerint kiváló szólókat tett hozzá a Spiritual Black Dimensions albumhoz, sokan éppen az ő játékát hiányolják az újabb Dimmu Borgir-albumokról...

„Nem, ebben egyáltalán nem gondolkodtunk. Astennu valóban remek szólókat csinált, de sosem volt, és nem is lesz már olyan forgatókönyv, hogy ő valaha is visszatérhetne. Ezt nagyon biztosan tudom állítani”

A zene mellett a Dimmu Borgir-dalok szövegeit is te írod. Ezek milyen indíttatásból születnek?

„Hasonlóképpen gondolkodom, mint a zene esetében. Ahogy a zenének vannak

„A kígyó, mint szimbólum azt fejezi ki számunkra, hogy folyamatosan haladunk előre, mindig egy új szinte lépünk.”

szintjei, úgy a dalszövegeknek is. Ezért nemcsak teljes egészében, de mondatról mondatra is érdemes nézni őket. A Grand Serpent Rising album dalainak fő témája a tudatosság. Ezek a dalok a tudatosságról szólnak, és annak a részéről. Hogy létezik személyes és van kollektív tudat is. Persze, ez így elég általános megközelítés, de nem akarom a saját gondolataimat ráerőltetni senkire, hiszen másként látjuk a dolgokat. Lehet, hogy amit én gondolok egy szimbólum kapcsán, az számokra egészen mást jelent. A zenének azonban pont ez a lényege, hogy önálló gondolatokat ébresszen. Nagyon remélem, hogy az összes rajongókban, vagy minden olyan hallgatóságban, akihez eljutnak a Dimmu Borgir dalai, elindít valamit a zenénk. Persze, biztosan vannak olyanok is, akiket nem érdekelnek a dalszövegek, ez is rendben van, de nekem kell, hogy jelentsenek valamit. Tudod, minden ember a fényt keresi, de ahhoz, hogy rátalálj, először a sötétséget kell megismerned.”

A Dimmu Borgir esetében nagyon fontos a szimbólumok használata. Az új albumnál újra megjelenik a kígyó. Mít jelleképez számokra a kígyó?

„A bölcsességet és a kíváncsiságot. A kígyó a világ számos kultúrájában olyan szimbólum, ami valami gonoszra utal. Az emberek ijesztőnek tartják, félnek, undorodnak tőle. Számomra teljesen más jelképez. A kígyó levedli a bőrét, és új utat kezd. Mint a Dimmu Borgir, amely minden albumával új fejezetet nyit. A kígyó mint szimbólum tehát mindig közel állt hozzánk. Valami progresszív dolognak tekintjük, azt fejezi ki számunkra, hogy folyamatosan haladunk előre, mindig egy új szintre lépünk a zenei munkásságunk terén.”

Nemcsak albumotok jelenik meg ritkán, de a covid óta koncertetek is viszonylag kevés volt. Ennek mi az oka?

„Eljutottunk arra a szintre, hogy már nem akarunk 6-7 hetes turnéokra menni. Egészségileg is nagyon megterhelő, s mentálisan is. Lassan ötvenéves leszek, akár csak Shagrath, ma már nem tudunk olyan mamut nagyságrendű turnékat vállalni, mint régen. Annak idején volt, hogy három hónapon át egyfolytában úton voltunk. Ez működik, ha fiatal vagy, a húszas éveidben jársz, nincs családod, és az egészséged is rendben van. A jelenlegi élethelyzetünk-

ben azonban már nem. Ráébredtünk, ha folytatni szeretnénk a zenélést, akkor 10-12 koncertnél többet nem tudunk egymás után vállalni, hiszen utána pihenésre van szükségünk. Ezért ma már arra törekszünk, hogy inkább legyen rövid turné, de annak minden egyes állomásán 110 százalékos teljesítményt nyújtunk. Vagy legyen csak egyetlen koncertünk, de azzal valóban emlékezetes élményt adjunk a rajongóinknak.”

Éppen a minap jelentettétek be, hogy minden idők legnagyobb black metal arénashow-jára készül a Dimmu Borgir. Ez mit jelent pontosan?

„Valami olyasmit, amit már régóta tervezünk. Októberben lesz egy Európa-turnénk a Behemothtal és a Dark Funerallal. Amikor bejelentettük, sokan felkapták a fejüket arra, hogy idehaza, Norvégiában nem lesz koncert. Nos, ez azért történt, mert Oslóba egy speciális estét terveztünk, amire néhány további zenekart is meghívunk. Van ott egy hatalmas csarnok, az Oslo Spektrum. Ez Norvégia egyik legismertebb és legnagyobb fedett téri koncerthelyszíne, amit felújítottak, és most nyitják meg újra. Mi leszünk az elsők egyike, akik felléphetnek ott. Azt gondoltuk, hogy közvetlenül az Európa-turné után, Halloween napján pont jó lenne megrendezni ott minden idők legnagyobb black metal arénakoncertjét. Úgy is neveztük el az eseményt, hogy Unholy Halloween. Ez lesz a harmadik alkalom, hogy zenélhetünk ott, és ez a tény szerintem önmagáért beszél.”

Az említett őszi turnénak magyarországi állomása sem lesz, s ha jól tudom, 2012-ben, azaz közel másfél évtizede voltak utoljára Budapesten. Nem is tervezitek, hogy visszatérjetek hozzánk?

„Ebbe a turnéba nem fért bele Budapest, de ez nem jelenti azt, hogy nem lesz több magyarországi Dimmu Borgir-koncert. Tudjuk, hogy sok magyar rajongója van a zenekarnak, és mindig remek volt ott játszani, ezért szeretnénk visszaszámenni. Jövőre lesz egy második köre az új albumot bemutató turnénak, akkor elsősorban azokat az országokat célozzuk majd meg, ahova idén ősszel nem tudunk elmenni. Magyarország is ezek közé tartozik.” U

A HÓNAP ALBUMAI

BALÁZS
DÁVID

GYÖRGY
ZOLTÁN

GYURICZA
FERENC

GYURICZA
TAMÁS MARCELL

KÁNYA
FERENC

KISS
DANIELLA

KOVÁCS BEDLAM
PÉTER

MILLÁN
PÉTER

SCHMIDT
PÉTER

UZSEKA
NORBERT

UNDERWORLD
KLUB

ARMORED SAINT: EMOTION FACTORY RESET

8,45

7 8 9 8 8 9 9 7 10 9 9

DRACONIAN: IN SOMNOLENT RUIN

8,36

8 9 8 9 9 8 8 8 9 8 8

AT THE GATES: THE GHOST OF A FUTURE DEAD

8,27

8 6 9 8 9 8 9 8 9 8 9

CRIMSON GLORY: CHASING THE HYDRA

8,00

7 9 9 7 9 8 6 7 9 9 8

THE MOON AND THE NIGHTSPIRIT: SEED OF THE FORMLESS

7,60

6 7 8 7 7 8 - 8 8 9 8

DIMMU BORGIR: GRAND SERPENT RISING

7,45

5 7 8 9 10 7 7 8 6 8 7

METAL CHURCH: DEAD TO RIGHTS

7,45

6 7 8 7 7 8 8 7 8 8 8

YOTH IRIA: GONE WITH THE DEVIL

7,40

6 7 8 8 8 8 - 8 7 7 7

DEMON SPELL: BLESSED BE THE DARK

7,18

6 8 7 8 9 7 6 7 7 7 7

ELEGANT WEAPONS: EVOLUTION

7,00

6 5 7 7 7 9 7 7 8 7 7

PRO-PAIN: STONE COLD ANGER

6,82

5 7 7 7 8 7 9 5 6 6 8

FROZEN SOUL: NO PLACE OF WARMTH

6,73

6 5 6 6 9 7 7 7 7 7 7

SEVENDUST: ONE

6,00

4 7 6 7 7 7 - 5 5 6 6

SIX FEET UNDER: NEXT TO DIE

5,50

5 4 5 6 7 6 - 6 5 5 6

PORT NOIR: THE DARK WE KEEP

5,30

3 4 6 6 6 6 - 6 4 6 6

A klubtagok pontjai egészre átlagolva számítanak bele a teljes átlagba. A klubtagság ingyenes, az egyéni azonosítót kérld a klub@underworld.hu címen!

„Azzal együtt, hogy az Armored Saint egyértelműen egy ízig-vérig metal-banda, a muzsikájuknak mégis van egyfajta klasszikus rock gyökerű húzása, lüktetése is.

ARMORED SAINT

Emotion Factory Reset

KIADÓ: METAL BLADE / ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 10

Nos, ezt is megértük: az 1982-ben alapított, meglehetősen hányatott előéletű Los Angeles-i Armored Saint végre leszállította 2026 első tíz pontos albumát. A két előd, a 2015-ös Win Hands Down, és főleg a 2020-as Punching The Sky után mondjuk nagyon nem is vártam tőlük mást – és igen, igen, újra megcsinálták! Ezzel a mesterhármassal John Bushék valami olyan „szuperképesség” meglétéről tettek-tesznek tanúságot, amihez foghatóra kevés példa van a színtéren. Hogy mire gondolok? A muzsika, a dalok és a produkció megfellebbezhetetlen minőségén túl egy olyan plusz tényezőre, amit mondjuk az Accident/Chemical albumkettősön Bruce Dickinsontól hallhattunk, közel három évtizeddel ezelőtt. Arról a nagyon ritka jó érzékről beszélek, ahogyan – túl a kiváló dalokon – a modern (de nem trendi!) megszólalást és hangszerelést ötvözni képesek az abszolút hagyománytisztelő dalszerzési módszerrel, hangszeres játékkal és énekteljesítménnyel. A produceri teendőket ellátó Joey Vera basszer mellett ebben minden bizonnyal a régi stúdiós tettestársak, Bill Metoyer és Jay Ruston is komoly szerepet játszottak.

Az új repertoár taglalásában pedig mit is emeljek ki? Kb. bármit lehetne, de kezdem akkor az ötödikként hallható Buckeye-jal, ami egy hipnotikus pumpáló-lüktető, classic rockos felhangokat sem nélkülöző darab - baromi hangulatos. Vagy a húzósabb-fémesebb oldalt kidomborító, előzetesen már bemutatott Close To The Bone – old school Armored Saint-eszencia! Aztán itt van a Compromise is, amiben még funkosan furfangos témák is akadnak – mégis működik, és összességében ez is önazonos. Vagy a Symbol Of Salvation időkre visszautaló, szellősebb It's A Buzzkill – a jó dalok közt is talán a legjobb. Valamint a záró Epilogue – ami pedig egy totál régivágású, lendületes, sodró erejű headbanger nóta.

Tovább nem is sorolom, inkább arról ejtek még szót, mennyire jól és stílusosan muzsikál már megint a zenészgárda, és milyen királyul énekel John Bush. A legnagyobbak között ő méltatlanul ritkán kerül felsorolásra, meglehetősen alulértékelt figurája a mezőnynek, pedig mind a hangja, mind a színpadi kisugárzása arra predesztinálná, hogy önálló brand legyen a neve. Társai pedig irigylésre méltóan laza eleganciával tolják mögötte a zenei alapokat, legyen szó a

ritmusszekció lüktető játékaról vagy a Phil Sandoval/Jeff Duncan páros roppant ízlésű, feelinges gitározásáról. És ami még igen fontos: azzal együtt, hogy az Armored Saint egyértelműen egy ízig-vérig metalbanda, a muzsikájuknak mégis van egyfajta klasszikus rock gyökerű húzása, lüktetése is – részben pont ez adja náluk a dolgok savát-borsát!

A tizenegy dalos, 48 perces alapverzió mellett a digipak CD-s kiadás azzal a People-feldolgozással – One Chain (Don't Make No Prison) – lesz bővebb, amit önálló singleként már tavalyelőtt közzétett a zenekar. Érdemes lesz ez után kutatni majd. Az egyetlen dolog, amivel vitatkozni tudok, az a borító, de ez senkinek ne szegje kedvét: az Emotion Factory Reset az év egyik legjobb albuma eddig. Engem kenyérré kentek vele.

„Unikális, ötletdús, abszolút pozitív töltetű zene. Az Armored Saint valódi kincs a zenei palettán, egy korona-ékszer, John Bush személyében egy igazi drágakövel az éln, az Emotion Factory Reset pedig abszolút méltó album a zenekar eddigi munkásságához. Minden egyes dala valóságos boldogsághormon, pozitív energiák felszabadítója.”

Gyuricza Ferenc / 9 pont

„Elképesztő, milyen gazdag, változatos, zenei ez az anyag, úgy, hogy közben megtartja a banda korai power metal erényeit is.”

Uzseka Norbert / 9 pont

„John Bush az az énekes, akinek akkor is meghallgatnám a lemezeit, ha mindenféle vízzel töltött poharakat ültetőnének aláfestésként hozzá. Az újkori Armored Saint receptje stabil és megbízható: a modernizált hangkép nagyban visszautal a zenekar aranykorára, miközben Bush énektémái elviszik a hátukon a digitális korszakot kritizáló dalokat. Ugyanakkor a borító (szerintem újfent) méltatlan a lemezhez, és ha a flow visz is magával, az igazán maradandó pillanatokból lehetne kicsivel több.”

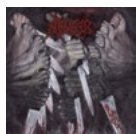
Bali Dávid / 7 pont

„Az Armored Saint stílusa ezer közül is felismerhető, és ha a felvezető nóta ilyen, a lemez minősége felől sem lehet kétségem. Úgy hagyomány-őrző, hogy közben megtart minden klasszikus értéket. John Bush pedig tipikusan a 'telefonkönyvet is' típusú énekes, erővel, egyedi karakterrel és csodás karizmával. Meg kell elégeznem, hogy az egész albumot imádni fogom.”

BZ / 9 pont

ABUSER Blood Marks

KIADÓ: XTREEM MUSIC / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 9

Ha meghallgatód ezt a bandát, az jut eszedbe: jóféle teuton thrash. De a masszív Ruhr-vidék hangulat ellenére az Abuser Wrocławból, Lengyelországból jön. Nem a modern, polírozott thrash érdekl

őket, hanem az az erőszakos, brutális fajta, ami nemcsak ugat, hanem harap is. 2018 óta működnek, és a céljuk kezdetől az, hogy a műfaj legnyersebb, legkorábbi energiáit hozzák vissza. A zenekar alapítója Pawel Dominiak gitáros-frontember, valószínűleg ő viszi a kreatív magot is – ez a fajta fókuszált, egy irányba mutató zene általában egy kézben szokott összefutni. A banda eredetileg trióban kezdte, tavaly váltottak négyes felállásra egy másik gitáros érkezésével, ekkor ütöttek nyélbe egy szerződést a Xtream Musiccal is. A felvesztő kislemezek február óta érkeztek, ezek alapján abszolút intenzív, technikás és persze old school erőszak-thrashed vártam az albumtól, nagyjából a Morbid Saint, a Dark Angel, a Sepultura, a Merciless, a Sodom és a Kreator korai lemezei mentén.

A Blood Marks 36 perces anyaga nem is okoz csalódást ebben a tekintetben: a '80-as évek legvadabb thrash-örökségét egyesíti. Lendületből ledarált, tipikus első album: nyers, gyors és zsigeri – inkább erő-demonstráció, mint átgondolt ars poetica. Összegyűjti az eddigi dalokat, köztük a korai demós témákat is. Tetszik benne, hogy hallatszik a dalokba fektetett munka, a hatások szépen le vannak kerekítve, el vannak dolgozva, utánérzések nemigen hallhatók. A kissé unalmas, de nem funkciótlán intro után a rövid és végletekig feszített dalok szinte szökökarszerűen érkeznek.

Bármelyik nótát említhetném erősként, de a fékezhetetlenül agresszív City of the Innocent - Monument of Atrocity páros mindenképp az élvonalban van. Azt a fajta kontrollált kóoszt hozza, amit az európai thrash tudott igazán a '80-as évek második felében. Tetszik az is, hogy nincs modernkedés, nem szól szépen, és nem is akar megfelelni senkinek. Ha ezt keresed, pontosan ezt kapod. Egy ilyen albumot általában olyan követ, ami hangzásban tisztább, dalszerzésben tudatosabb, összeszedettebb, de ha így lesz, biztos vagyok benne, hogy van még ott a tempókból és a nyers erőből, ahonnan ezek jöttek.

ACID REIGN Daze of the Week

KIADÓ: BACK ON BLACK / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 9

Amikor annak idején írtam az Acid Reign The Age of Entitlement albumáról, azt éreztem, Howard Smith úgy indította újra a bandát, hogy előre mennek, de a múltat sem felejtik el. A The Age egyszerre volt különutas brit thrash és

punk, groove-os és dallamos, súlyos és szemtelen, az Obnoxious folytatása és valami új. Volt benne humor, fricska, egy kis anthraxes könnyedség, és volt benne valami nagyon emberi: az a fajta „nem vesszük vérkömolynan, de azért odatesszük” attitűd, ami miatt szerethető volt. Én legalábbis nagyon szerettem.

Aztán a zenekar megint szétesett, a bögős Pete Dee kivételével mindenki távozott, Howard pedig eljutott odáig, hogy tényleg vége. De jött a dac, és jött a re-reboot két új muzsikussal. A Daze of the Week ennek a macacs újraindulásnak a lenyomata. A borító tökéletesen fogja meg ezt a váltást: ugyanaz a figura, mint a The Age borítóján, de az arcára nőtt bohócmaszkot letépte, eldobta, és csak egy fájdalommal teli, feszült, kényszeredett vigyor maradt a helyén. Vizuális gag, ugyanakkor üzenet is: a humor, a fricska, a könnyedség most a földre került, a helyén düh, feszültség és sokkal több súly van – a zenében is ez történik.

Ez az anyag valahol visszakanyarodás a bemutatkozó The Fear thrashesebb, súlyosabb témáihoz, ugyanakkor teljesen egyértelmű, hogy valami új, ami a The Age folytatása. Ehhez Howard és Pete a kapocs, az „új

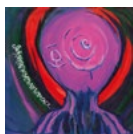
világhoz” pedig Matt Smith gitáros és Johnny Grimley dobos. Tempóiban és feszességben nagyon erős ez az album – gyorsabb, agresszívebb és fókuszáltabb, mint bármilyen, amit valaha csináltak. Az új gitárossal jött egy kis death metalos játéktípus is – amellet, hogy kiváló szólókat hoz –, a friss dobjáték pedig teljesen új alapot ad a zenének. A háttérben ott van az a fajta ritmikai játékoság is, amitől a The Age működött: ez az ellenpont, ami nélkül a Daze elkomorodna, elveszítene az Acid Reign-esszenciát.

Vannak olyan nóták – például a No Truth, a Connoption King vagy az Old Young Man –, amelyek akár a The Age-en is kijöhettek volna, de a technikásabb, modernebb, feszesebb gitárjáték jól áll ezeknek is. A címadó és a Sorrowsworn roham–menet–roham groove-ja sem meglepőek az Acid Reign-től, szemben a nyitó The Who of You, az Alonely és a Fantastic Passion tételeivel, amelyek a tempós, szigorú thrash oldalt hozzák. Utóbbiban egy szóval Charles Griffiths, a Haken idén kilépett gitárosa szerepel. Ami derült égből jött, az a Blind Lies erős, de jól beépített brit death metalos hatása, valamint a Centre of Everything komor, a Tool Schism-jével rokon, elhajló harmóniai és kontrollálatlan fordulatai – ilyen nótákat az Acid Reign-től eddig nem hallottunk.

A produkciót ezúttal Jayce Lewis – aki a The Age felvételeit készítette – egyedül vitte. Nagyon érzi, hogyan kell megszólaltatni ezt a zenét, de hallatszik az is, hogy Jens Bogren nem volt a stábnak: a Daze kevésbé „nemzetközi”, viszont sokkal közvetlenebbül, élésebben szól. Abszolút nem érzek nosztalgiát. Ez egy új korszak első igazán erős, dühös és határozott állítása. Remélem, van még mondanivaló.

A FOREST OF STARS Stack Overflow In Corpse Pile Interface

KIADÓ: PROPHECY PRODUCTIONS / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 9

A brit metal, ezen belül is az angol, mindig sajátos terület volt sokszor olyan vonásokkal, amelyek műfajokon, irányzatokon ívelnek át. A 2007-ben alakult A Forest of Stars egymaga alátámasztja, amire

célzok. A hét zenészt számláló alakulat a kicsúcsosodása azoknak a teátrális elemeknek, amelyek az angolokat jellemzik a művészet területein. Akár barokk metalnak is nevezhetnénk A Forest of Stars zenéjét, más szavakkal: mintha egy több felvonásos színelőadás zenei kivonatát hallgatnánk. Mindez a korábbi lemezekre is jellemző volt, de úgy tűnik, a csapat minden megjelenésén egyre mélyebbre hatol a zenei performanszban. A Stack Overflow In Corpse Pile Interface a hatodik album.

Érdekes módon, annak ellenére, hogy a zene ezer részből áll, csak a legutóbbi album, a kiválóan sikerült Grave Mounds And Grave Mistakes óta telt el hosszabb idő, majdnem nyolc év. Az angolok minden albuma hosszú, az új anyag is 72 perces. Hat számot hallunk, így el lehet képzelni, milyen terjedelműek az egyes tételek. Még csak párszor hallgattam meg a Stack Overflow-t, így minden részletre kiterjedő elemzést nem tudok nyújtani, de ennek nem is lenne értelme, még kevésbé volna lehetséges. A lemezen olyan sok minden történik, hogy a felsorolással meg lehetne tölteni két hasábot. Alapjaiban black metalról beszélhetünk, de erre a csapatra az „avantgárd” jelző is édeskevés lenne. Leginkább egy több síkon bonyolódó történetre kell gondolni, ahol egy-egy elem összekapcsolja a különböző szálakat, s minél rövidebbre kezdi el a vállalkozó kedvű művészetkedvelő ezt a nem mindennapi utazást, annál tisztábban rajzolódik ki előtte a többdimenziós kép. Bár erre sincs semmilyen garancia.

Az biztos, hogy ez se nem öncélú, se nem a pusztán kísérletezés kedvéért kísérletező zenekar, hanem olyan zenei vízió birtokában lévő együttes, amely igényli ezt az elsőre eklektikusnak tűnő, ám láthatatlanul érzékelhető összetartó erővel rendelkező fogalmazást. Fontos, hogy a zene rendelkezik néhány olyan faktorról, amelyeket akár kapaszkodóként is megragadhatunk. Ilyen Katherine, Queen Of The Ghosts hegedűjátéka, amely egyszerre teremt szürreális

TOPLISTA

BALI DÁVID

1. CRUEL FORCE

Haneda

2. HROB

Brána Chladu

3. QUEENSRÛCHE

Promised Land

4. KREATOR

Krushers of the World

5. CONCEALER

This Room Could Be Heaven

GYÖRGY ZOLTÁN

1. NINE INCH NAILS

Nine Inch Noize

2. THE NEPTUNE POWER FEDERATION

Mondo Tomorrow

3. CORROSION OF CONFORMITY

Good God / Baad Man

4. LIFE SEX & DEATH

The Silent Majority (1992)

5. THE ANSWER LIES IN THE BLACK VOID

Angel (dal)

GYURICZA FERENC

1. ARMORED SAINT

Emotion Factory Reset

2. AT THE GATES

The Ghost of a Future Dead

3. CRIMSON GLORY

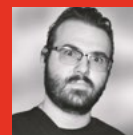
Chasing the Hydra

4. NIGHT RANGER

Dawn Patrol

5. JOHN CORABI

New Day

GYURICZA TAMÁS MARCELL

1. DRACONIAN

In Somnolent Ruin

2. DIMMU BORGIR

Grand Serpent Rising

3. SCAR SYMMETRY

Holographic Universe

4. YOTH IRIA

Gone With The Devil

5. AT THE GATES

The Ghost Of A Future Dead

” Nem szimplán borongani akarnak, hanem érett kompozíciókba foglalva megjeleníteni egy hangzás- és zenei világot.

DRACONIAN In Somnolent Ruin

KIADÓ: NAPALM RECORDS / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

Ugyan Lisa Johansson is jó énekesnő, ráadásul a Draconian első lemeze óta az ő hangjával ismerjük a zenekart, nem örültem, hogy a két legutóbbi albumot - amelyek talán a Draconian-diszkográfia legjobbjai (Sovran – 2015, Under A Godless Veil – 2020) – feléneklő Heike Langhans 2022-ben kilépett a zenekarból. De a dolgok már csak ilyenek, változnak, s Lisa visszatért társaihoz.

A svéd zenekar stílusa már a gitárjáték alapján azonnal felismerhető, az éneknek meg sem kell szólalnia. Johan Ericson és Niklas Nord egyedi modorban és dallamvilággal játssza ezt a fenséges, szép, komor doom metal. Régóta kialakult hangzásvilággal rendelkező zenekarok esetében nem szeretek stílusalapítókra hivatkozni, mert nincs sok értelme. Kb. olyan ez, mintha a húszszazedik doom metal zenekar kapcsán is kényszeresen le kellene írunk a Black Sabbath nevét. Nem kell. A Draconian Draconian-stílusú doom metalt játszik, amelyben jelen van a death metal és még számos olyan „fűszer”, ami zenéjüket egyedivé, izgalmassá teszi. A metal világa telis tele van klisékkel, fárasztó panelekkel a cikkírás vonalán is, ez esetben a „szépség és szörnyeteg” címkével szokták egyesek felruházni azokat a zenekarokat, amelyekben hörgés és dallamos női ének is hallható. Évtizedek óta túlszűfolt a színtér e csapatoktól, ám a Draconian toronymagasan emelkedik a többség fölé.

Nem túlzás állítani, hogy a svédok zenéje minden téren igényességet sugároz. A legmívesebben kimunkált doom/

death metalnak ez eleve ismérve, de a Draconian dalai nemcsak szépek, de elegancia árad belőlük. Még Anders Jacobsson hörgése sem szorítja háttérbe a zene méltóság-teljes kisugárzását. Az In Somnolent Ruin anyagán további extra elemeket találunk ének terén, ugyanis az Anima Daniel Ånghede ismerős hangját hallgattatja, aki az Ison nevű projektet működteti Heike Langhansszal, emellett a Venus Principle tagja, korábban pedig a Crippled Black Phoenixben játszott. Érezhető a svédok törekvése a változatosságra...

Emellett továbbra is nagy figyelmet fordítanak a dalszerzésre. Az olyan tételek, mint az említett Anima vagy a The Face Of God Lisa fülbemászó témáival jó példa arra, hogy a svédok nem szimplán borongani akarnak, hanem érett kompozíciókba foglalva megjeleníteni egy hangzás- és zenei világot. Paradoxnak tűnhet, de egy olyan dalban, mint az I Gave You Wings, a doom-komorság mellett ünnepélyesség is fellelhető, ami nem kis mértékben tulajdonítható az énekesnő hangjának. Énekdallamok terén a Cold Heavens is feltétlenül megemlítenendő, ahol Lisa legjobb teljesítményét nyújtja.

Még nem lehet eldönteni, hogy az In Somnolent Ruin hol foglal helyet a Draconian diszkográfiájában, nekem az előző két album egy fokkal jobban tetszik, de a színvonal töretlenül magas a svédoknál.

„Talán a Theatre of Tragedy: Velvet Darkness They Fear című mesterműve volt az első album, amit ebben a stílusban megszerettem, azóta is minden ilyen lemezt ahhoz mérek. És ez a lemez bizony megállja a helyét! Hol szívet tépő, hol szívhez szóló, de biztos hogy rengeteg érzést ki tud váltani! A havi pontozós lista legjobbjai!”

György Zoltán / 9 pont

„Egy csontig rágott zsánerben tudta az ellaposodást és az elkommercializálódást mindvégig elkerülni a svéd Draconian, ennek újabb bizonyítéka az In Somnolent Ruin. A fedélzetre visszatért Lisa Johansson gyönyörűen, de maníroktól mentesen énekel, a férfi énekhang szintén karakteres, a zene sötét ragyogása pedig egészen megkapó.”

Schmidt Péter / 9 pont

„Azzal senki sem vádolhatja a Draconiant, hogy az életműve ne lenne megbízható, de az In Somnolent Ruin már az első hallgatások során is a zenekar jobb lemezei közé tartozik. Amíg nem hallod az albumot egyben, nem is tudod, mennyire hiányoztak Lisa Johansson énekdallamai ebből az önreflexív, baljós, de sosem giccses vagy öncélú hangzásból.”

Bali Dávid / 8 pont

„Az év egyik legvárásabb lemeze számomra és külön öröm, hogy Lisa visszatért a csapat soraiba! A komorabb death/doom irányból indulva fokozatosan színesedett – persze csak a fekete árnyalatain belül – a zene és még a lemezeiről lemezeire fokozottabb teret nyerő gótos hatásokat is meg tudtam nekik bocsátani.”

PSZ / 9 pont

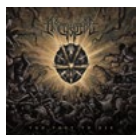
hangulatokat, és vezet lebegő szellemként a hallgatót az egyes zenei buktatókon keresztül. Katie egyébként korábban a My Dying Bride-ban is hegedült.

Bármennyire is nehéznek tűnik az angolok albuma, ez nem úgy kísérleti anyag, ahogyan sok mai produkció az, ahol az elkövetők erőltetetten mindent belehajigálnak a fazékba, amiből semmi ehető nem sült ki, hanem tekervényesen, cikornyásan, sőt, mondhatjuk, hogy rokokósan komponálók és zenélők formáció. Ugyanakkor az eredmény, sőt, már az utazás is, rendkívül élvezetes, amennyiben a hallgató kidobja az ablakon a stílusdobozait és képes átvenni a zenekar hullámhosszát. Nekem ez soha nem esett nehezemre, szeretem az összes korábbi albumot, és a Stack Overflow-t máris az év egyik legjobb pillanatának tartom. Curse énekes/frontember kissé hisztérikus hanghordozása, érzelmektől túltelített éneke, jellegzetes angol kiejtése, annyira „Albion”, amennyire valami az lehet.

Még sokat tudnék írni erről az atmoszferikus, teátrális, szürreális, progresszív metal-albumról, amit valójában szavakkal nehéz körbejárni, de inkább hallgatom, ami még hátravan a lemezből. Fejst kell ugrani a zenébe.

ARCHSPIRE Too Fast To Die

KIADÓ: ARCHSPIRE / ÍRTA: BALI DÁVID / 7

A dallamközpontú, mégis határfe-szegető technikás death metalban az Archspire képes volt új időszámítást nyitni, hiszen az immáron közel húsz éve aktív zenekar nemzetközi karrierje épp akkor kezdett felívelni, amikor az előző nemzedék

meghatározó csapatai már vagy szögre akasztották a hangszereket (Arsis), vagy akaratlanul sem tudtak lépést tartani az általuk életre hívott hagyatékkal (The Faceless). És amellet sem mehetünk el szó nélkül, amikor a zenei értékeremtés helyett már a személyes ellentétek váltak meghatározóvá (Obscura).

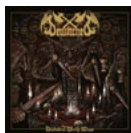
Az Archspire sikere nemcsak abban áll, hogy a dallamérzékeny, hipergyors és mégis okos váltásokban gazdag zenei közegben mindig van helye a humornak és az önreflexiónak, hanem a frontember-szövegíró Oliver Rae Aleron különleges hanghordozása és gyors szóköpködése is új kapukat nyitott a zenekarnak. A 2017-es Relentless Mutation a deathcore és a slam közönségének épp annyira vonzó megjelenés volt, mint a hagyományos értelemben vett technikás death metal rajongóinak, és a zenekar ezzel meg is találta saját hangzását. A 2021-es, még nagyobb sikerű Bleed The Future után azonban választás elé érkezett a formáció. Bár sokat köszönhetek addigi kiadójuknak, a Season of Mistnek, ők is a függetlenedés útjára szerettek volna lépni. A Too Fast To Die-ra ugyan öt évet kellett várni, a közösségi finanszírozású lemez mégis egyszerre korlenyomat és kinyilatkoztatás.

Ami elsőre sem kérdés, az az, hogy a lemez izzig-vérig megfelel az Archspire által támasztott elvárásoknak, és az új dobos, Spencer Moore (ex-Inferi) is azonnal megtalálta a helyét. Az itt hallható nyolc dal egy önazonos és céltudatos zenekart tükröz, amely letisztult, emészthető és hozzáférhető módon teremtett elsőre felismerhető, extrém hangzásvilágot, amiben nincs kihívója. Ugyanakkor épp emiatt érvényesül először a zenekar történetében, hogy a megteremtett stílusjegyek már nem minden esetben jelentenek lehetőséget, hanem sokkal inkább korlátként jelentkeznek egy-egy már ismerős panel újbóli bevetésekor. Aleron szóköpködése, a dallamívekre ráérkező szélvész duplázások és a csordavakáló felezések, na meg a félakusztikus leállások mind megállnak a lábukon, de amiért mégsem hatnak annyira izgalmasnak, mint a korábbi albumokon, az valahol a megszólalásban keresendő. A Too Fast To Die sajnos nem szólal meg olyan energiával, mint az elődök. Pedig biztos vagyok benne, hogy Dave Otero (Cattle Decapitation, Allegaeon, Cephalic Carnage stb.) sokat dolgozott a végeredményen, az össztapasztás mégis valahogy tompának tűnik, mintha a nyersanyag nem úgy került volna rögzítésre, ahogy azt megszokhattunk a zenekartól és a műfaj sztenderdjétől.

Amennyiben még nem hallottad az Archspire-t, de szereted a technikás, váltásokban és örült megoldásokban bővelkedő death metalt, ami nem mellőzi az emlékezetes gitárdallamokat sem, akkor biztosan kedvet kapsz a korábbi albumokhoz is. Ha pedig hozzám hasonlóan régóta követed a zenekart, valószínűleg ideig-óráig könnyű lesz visszatérni ezekhez a dalokhoz, de az első független Archspire-megjelenés a legjobb pillanatai ellenére sem képes teljes magabiztossággal kilépni az előző albumok árnyékából.

BEWITCHED Diabolical Death Mass

KIADÓ: OSMOSE / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 7

A '90-es évek második felében a black metalon belül létrejött egy al-irányzat, amely szemrebbenés nélkül a '80-as évek thrash metalja felé nyújtotta ki csápjait, sőt, teljes mértékben abból táplálkozott.

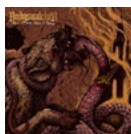
Infernó, Nocturnal Breed, Guillotine és a többiek. Néhányuk nem húzta egy-két lemeznél tovább, de van, amelyik a mai napig aktív. Egyébként sok ilyen banda black metal csapatok révén nevet szerzett zenészekből állt. A Bewitched – a legtöbb ilyen horda, nem meglepő módon, skandináv – Svédországban csatlakozott a blackthrash-irányvonalhoz, s kezdetben a ma már ex-Katonia-tag Anders Nyström is a fedélzetten küzdött gitáros/énekesként. A fő alak azonban az Ancient Wisdom arca/mindenese, Vargher, aki a mai napig nem feledte a Bewitchedet. A Diabolical Death Mass éppen 20 évvel a Spiritual Warfare után jelenik meg.

Első hallásra sablonosnak találtam a lemezt, de másodjára megéreztem benne a kraftot, a velőt, az energiáramlást. Ez a black 'n' thrash 'n' speed metal nem éppen a legcizelláltabb zenei forma, azonban a szűk ösvényen Vargher és társai egy lendülettel fűtött anyagot hoztak össze két évtized múltán. Ami a tagságot illeti, a többiek is veteránok, a bőgős, Wrathyr 1992 óta a Naglfar sorait erősíti. A másik bárdista Hellfire, a dobok mögött pedig Robert „Zoid” Sundelin csépel. Annak idején szívesen hallgattam a Diabolical Desecration debütalbumot és az Encyclopedia Of Evil feldolgozás EP-t, az új anyag pedig visszahozott valamit a kellemes emlékekből. Mintha egyetlen nap sem telt volna el, úgy játszsa a kvartett ezt a nyers, csiszolatlan, speed metalba oltott black 'n' rollt. Egyszerű riffek, jellegzetes, tipikus metalkiállítások, rockos, másutt thrashes tempók, a '80-as évek nüanszai...

Meglepetések nyilván nincsenek, Vargher hangja smirglipapírként simogat, a hangzás sűrölja a demós megszólalás határait, de e bárdolatlan közegben semmi gond nincs ezzel. Bár ilyen elemi metalt sok banda játszik a 21. században is, a Bewitched gárdájának helye van a mezőnyben mint sokat látott, rovott múltú, porlepte metal-fenegyereknek.

BODYSNATCHER Hell Is Here, Hell Is Home

KIADÓ: MNRK HEAVY / ÍRTA: BALI DÁVID / 7

A floridai Bodysnatcher mindig is különutas zenekar volt a kortárs deathcore-ban. Amíg a korszellem sokkal inkább a slam és a műfaji határfezesgetések irányába mozdult el, ez a négyes a Myspace-korszak végét merevítette ki egyetlen nagy

pillanatképpé, és úgy gondolom, ezzel mindmáig senkinek sincs különösebb fenntartása. Az angolszász sajtó által beatdown deathcore-ként aposztrofált stílus zeneileg a Dying Fetus és a Devourment súlyos középtempóira, a korai Despised Icon és az Animosity féktelen dühére, valamint a The Acacia Strain korai időszakának fenyegető atmoszférájára épít. Ez a specifikus, mélyre hangolt, egyszerre kényelmetlen és agresszív hangzás az, amit a Bodysnatcher a leghitelesebb módon képvisel, mint a műfaj egyik utolsó fákllyavívója.

TOPLISTA

KÁNYA FERENC

1. DIMMU BORGIR
Grand Serpent Rising
2. HELLRIPPER
Coronach
3. ABUSER
Blood Marks
4. CRIMSON GLORY
Chasing the Hydra
5. TERROR
STILL SUFFER

KISS DANIELLA

1. ELEGANT WEAPONS
Evolution
2. RAINBOW
Ritchie Blackmore's Rainbow
3. SCORPIONS
Love at First Sting
4. BAD COMPANY
Straight Shooter
5. DAN BYRNE
She's the Devil (dal)

KOVÁCS BEDLAM PÉTER

1. PRO-PAIN
Stone Cold Anger
2. AT THE GATES
The Ghost Of A Future Dead
3. ARMORED SAINT
Emotion Factory Reset
4. DRACONIAN
In Somnolent Ruin
5. PORT NOIR
The Dark We Keep

MILÁN PÉTER

1. ORDH
Blind In Abyssal Realms
2. THE 3RD AND THE MORTAL
Sorrow
3. WINTERFYLLETH
The Hallowing Of Heirdom
4. GOD IS AN ASTRONAUT
Epitaph
5. MONSTROSITY
Imperial Doom

” Az At The Gates, amely – vélhetően – utoljára még megmutatta, miről is szól a metal az ő felfogásukban.

AT THE GATES

The Ghost Of A Future Dead

KIADÓ: CENTURY MEDIA / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

Nagyon ritkán írunk posztumusz lemezről, de az At The Gates aktuális albuma kapcsán minden bizonnyal ez a helyzet. Mint tudjuk, Tomas "Tomba" Lindberg, a stílusalapító svéd zenekar frontembere tavaly elhunyt, s ugyan a Metal Archives szerint „aktív” a zenekar stárusza, nem sok reményt látok a folytatásra, de fontosabb, hogy értelmét sem látom. Nem kívánom leírni a csapat történetét, a '90-es években kiadtak négy albumot, alapvető fontosságú, a death metalt teljesen újraértelmező anyagokat, melyek közül leginkább a lecsupaszított 1995-ös lemez, a Slaughter Of The Soul vált újabb irányzatok forrásává. Nekem személy szerint a Terminal Spirit Disease a kedvencem – meglátásom szerint ennek címadó tétele a legjobb daluk –, azonban egy évvel a Slaughter megjelenése után már nem létezett a zenekar. Ezt követően olyan egészségtelen mértékben kezdtek el tenyészni az At The Gates-másolatok, hogy hamarosan már a „dallamos death metal” címke pusztán kiütéseket kezdtem kapni. Igazából, ha nem élednek újjá, nem történt volna semmi, de a zenekar úgy érezte, van még bennük spiritusz és játékszeretet.

Végül a visszatérés a 2014-es At War With Reality albummal történt meg, amelyet nagyon vártam, de csak fokozatosan szerettem meg. Viszont a két soron következő lemez (To Drink From The Night Itself, The Nightmare Of Being) már nem tudott meghatni. Örülök, hogy élőben is láttam a csapatot, de elkönyveltem őket olyan zenekarként, amely ugyan ad ki lemezeket, de a nagy korszak már a múlté. Majd tavaly érkeztek a rossz hírek Tompa állapota felől...

Jó párszor meghallgattam a The Ghost Of A Future Dead címet kapott új albumot, amely, mint olvastam a promólon, Tompa kívánságának megfelelően alakult a zenét, a hangzást és a külalakat illetően. Nem hinném, hogy kegyeletstörténné lennének, ha azt mondanám, hogy ez az anyag érdemben nem tesz hozzá túl sokat az At The Gates életművéhez, de természetesen tiszteletben tartom, hogy a zenekar játszani akar, és a tény, hogy ez Tompa hattúdája, ad az egésznek egy kesernyés ízt.

Az At The Gates death metaljában kezdettől fogva jelen volt egy melankolikus, sőt, olykor kimondottan depresszív hangulat, s ez az új lemezen is jelen van. Amikor annak idején először meghallottam a The Red In The Sky Is Ours albumot, letaglózott az egyedisége, különleges mivolta, az extra atmoszféra, ami új színben tüntette fel a death metalt. A későbbi

At The Gates feszebb, összefogottabb lett, de a meglehetősen letaglózóan sötét aura mindvégig velük maradt. Az intenzitás, a lendület ellenére... Bizony, ha az ember szisztematikusan, következetesen csak a lét értelmetlenségéről beszél, mindenben, mindenhol csak reménytelenséget lát, nem is fog mást kapni cserébe...

A zenekar nihil-felfogásával én semmit sem tudok kezdeni, azonban mint metalzene, az anyag természetesen nem rossz. Nem fogom agyonelemezni, szétszálazni az albumot, aki csak a visszatérés utáni három lemezt hallotta, most sem éri meglepetés. Az Adrian Erlandsson-féle feszes dobolás a Slaughter Of The Soul óta védjegye a zenekarnak, s Jonas Björler basszusa sem tűnt el a keverésben. Anders Björler és Martin Larsson riffelése ezer tengeri mérföldről is felismerhető, s a kellő mennyiségű dallamos szólót is megkapjuk. A gyorsabb tételek között vannak lassabbak is, a számok rövidek, kompaktak, a riffelést harmóniák is kísérik, tehát ez az At The Gates, amely – vélhetően – utoljára még megmutatta, miről is szól a metal az ő felfogásukban. Tompa érdes, karcos, egyéni ízű torokszaggatása pedig az utolsó eleme a svéd death metal egyik meghatározó formációjának.

Tompa, nyugodj békében.

„Nemcsak a címe háborzongató ennek az albumnak, de a dalok is olyan minőséget és egyértelmű elkötelezettséget tükröznek, amelytől a »hang fennakad, lehellet megszegik«. Nekem az Anders Björler nélkül készült két At The Gates-albummal sem volt bajom, ám a The Ghost of a Future Dead sokkal egyértelműbben, konzekvenszebben kapcsolódik egy zenetörténeti szempontból kivételesen fontos csapat munkásságához. Méltó zárása (lehetne) a munkásságunknak.”
Gyuricza Ferenc / 9 pont

„Egy jövődöbéli halott szelleme... háborzongató. Melankolikus, méltóságáteljes, erős, érzelmileg súlyos At The Gates-anyag, egyszerre búcsú és talán új irány.”
Kánya Ferenc / 9 pont

„Nagyon erős anyag jellegzetes, nyirkos atmoszférával, sodró lendülettel és izgalmas hangszeres játékkal. Nagy kár, hogy valószínűleg nem lesz folytatása – igaz, Tompa nélkül ennek nem is nagyon volna értelme. Nem csak énekese, de valahol a lelke is volt ő az ATG-nek. Nyugodjék békében!”
Schmidt Péter / 9 pont

„Már az album címétől kiráz a hideg, hát még a látványától. A múlt történéseiből összeválogatott, meghatározó videó- és képsorozat egy elesett zenésztárs emlékére. Nagyon tudom értékelni az ilyesmit. Most mondják azt, hogy nem érző ember a metalzenész! Nyugodj békében, Tompa!”
Varga Balázs / 9 pont

A zenekar csúcselemeze számomra a 2022-es Bleed-Abide volt: az a kiadvány nemcsak mesterien elegyítette a deathcore lecsupaszított, nyers dühét a death metalos ihletettséggel riffekkel, hanem olyan szintű agressziót keltett életre, amiről lehetetlen volt elképzelni. Már ez is jól mutatja, hogy a Bodysnatcher nem azon zenekarok táborát erősíti, akik kísérletezésre vagy a műfaj megreformálására törekednek. Itt a hangsúly azon van, hogy az embert azonnal elfogja a vágy, hogy ökölbe szorított kézzel feszüléssel a legközelebbi falnak. Ezt a feladatot pedig a Hell is Here, Hell is Home dalai is maradéktalanul ellájták. A lemez játékidéje alig haladja meg a harminc percet, miközben az örvénylő riffeket brutális felezésekkel váltó breakdownok nem hagynak nyugtot a hallgatónak. Az előző kiadványokhoz képest az arányok eltolták a felezéseket megelőző atmoszférateremtés irányába, amiben az Emmure vagy az American Me első időszakának öröksége sejlik fel. Ezt aligha bánják a műfaj szerelmesei, hiszen kevesen képesek nemcsak életben tartani ezt a hangzást, de olyan dalokat írni, amelyek élőben is pokollá változtatnak bármilyen koncertteret.

Ettől függetlenül, ha a szívemre teszem a kezem, a Hell Is Here dalai szerzőiség szempontjából nem veszik fel maradéktalanul a versenyt a korábbi albumok dinamikájával és rizikóvállalásával. A Bodysnatcher negyedik nagylemeze minden szempontból érett, a műfaji sztemderdek felett teljesítő kiadvány, ami nélkül az ideai év deathcore-megjelenéseit nem lehetne listázni, de a sokadik hallgatás után most először érzem azt, hogy a dalok dühe és energiaszintje elmarad a megidézett nagy elődök hagyatékától. Bár örömteli a Despised Icon idéző középtempóban vagy a kitarított vokálokban elmerülni, most először kaptam magam azon, hogy inkább a Bodysnatchert megihlető alapvetésekre kapcsolok át. Ez azonban nem értéktétel, inkább csak jelzi, milyen szűk az a mezsgye, ahol a zenekar otthonosan mozog, és amiben akaratlanul is megjelenhet egy idő után az üveglafon. Azt persze senki sem veheti el a Hell Is Here-től, hogy 2026-ban is képes kilőni a fősodorból: a Bodysnatcher nem vesztíti el az arcát, de a karrierje során most először adott ki olyan anyagot, amely valószínűleg nem fogja tudni tovább növelni a csapat ázsioját és elérését.

BORG The Boo Pt. 1 & 2

KIADÓ: SZERZŐI KIADÁS / ÍRTA: GYÖRGY ZOLTÁN / 8

Megjelent a The Boo második része, és mivel az elsőről nem írtunk, plusz egyébként is ez egy érem két oldala, kvázi egy duplaalbum, így kezeljük egyben a két megjelenést. Önmagukat így definiálják: „Kétféle drone-doom-noise szörnnyeteg Budapestről, ürbe lött metal – ez a Borg”. És valóban, ennél jobban nem is lehetne leírni Terjék Diána (dob) és Fogl Márton (gitár, szintetizátor) duójának zenéjét. Ráadásul a Boo nem csak egy album, ez egy művészeti projekt. Elnézve posztjaikat, koncertjeik inkább performance-ok és ahogy a sajtóanyagban olvassom, készül a sztorihoz egy képregény is Diana rajzaival.

Hogy miért így két részletben jött ki az album nem tudom, de valóban van benne ráció. Mint egy jó sorozatban, ahol a cliffhanger után várnunk a következő részt, itt is van az első rész után egy hirtelen jött úresség, várod a folytatást. A Pt. 1 négy dala felvezeti a cselekményt, és ez még egy rokosabb, gitárközpontúbb világ. Ugyanúgy behallani itt még a korai Pink Floyd pszichedeliját mint mondjuk Fugazi noise/posztpunk keverékét, de egész nyakon öntve egy jó adag savval, ami lemar róla minden mázát, és végül tényleg csak az a „drone-doom-noise szörnnyeteg” marad, amit a zenekar aposztrofált.

A Pt. 2-ra két hónapot kellett várunk, és a folytatás már egy még sötétebb, zajosabb, industrialosabb világba visz. Nagyobb az elektronika szerepe, de az út, a hangulat ugyanaz, ami végül egy 19 perces tételben, a Rókában csúcsoad ki. Ez szinte már nem is dal, hanem egy zenemű, egy sötét experimentális utazás, ahol a célba érés sem hoz megnyugvást. Láttad a Hetediket? Na, ez pont olyan csak zenében!

Próbálok zeneileg valami fogódzót találni, hátha ezt olvasva ismerkedsz majd a bandával. Talán, mint a Nine Inch Nails a legsötétebb pillanataiban, vagy mondjuk, ha a Sunn O))) zenéje egy zsigeri horror, akkor a Borgé egy dark sci-fi. Nehéz visszaadni, hangulatok vannak és nem stílusok, ők is, mint a Star Trek borgjai, asszimilálják a zenéjükbe, ami hasznos a kollektívának. Viszont lehet pont ezért – bár abszolút önazonosak és teljes mértékben megmaradnak az általa mixelt stílusok határain belül –, mégis van a dalokban annyi jól értelemben vett popularitás, hogy azok nem fulladnak káoszba vagy unalomba. Jó érzékkel váltogatják a tempót lemezen, de akár dalon belül is, és mindig van egy motívum, egy fogódzó, amitől emlékezetesek maradnak a dalok, a közvetített hangulatot tül is.

Pont a napokban eszeteltem a Long Distance Calling-album kapcsán, hogy az instrumentális zenében az a jó, hogy bármikor bármilyen sztorit beleképzelhetsz. Amiben tegnap még egy temetési menetet láttam, ott ma egy a Zónában kóborló stalkert képzeltem el. Holnap lehet megint más lesz, pont ezért is várom annyira Diana képregényét is, kíváncsi vagyok mi az ő megfejtésük az album sztorijáról. Ennek a zenének a befogadásához valóban hangulat, odafigyelés és nyitott fül kell, de ha mindez összejön akkor egy nagyon izgalmas kalandra tud elvinni!

BURNED AS WITCHES Burned As Witches

KIADÓ: FIERCE PANDA RECORDS / ÍRTA: BALI DÁVID / 7

Az elmúlt évtizedekben gyakori mintaként láthattuk, hogy nemzetközileg ismert rock- és metalzenészek popzenei, vagy legalábbis kommerszebb hangvételű lemezekkel próbálták áttörni egy vélt üveglafont, de a fordított esetekből nem feltétlenül lehetne könyvtárat megtölteni. Persze vannak olyan popsztárok, akikről tudjuk, hogy szeretik, ha a gitáron torzító is van (Demi Lovatától Ed Sheeranig a névsor sok irányba bővíthető), de azért ritka, hogy ez a rajongás egy valóban értékelhető rocklemezhez vezessen. Szerencsére a Burned As Witches az a ritka kivétel, amely kontextus nélkül is nagyon szerethetővé válik.

Az egyszemélyes projekt mögött az északir popbanda, az Ash dobosa, Rick McMurray áll. Ez a formáció Európában főleg a Girl From Mars vagy a Shining Light című dalok miatt lehet ismert, hazai pályán azonban a zenekar képes volt megőrizni nemcsak a méltóságát, hanem a közönségét is. McMurray-ben évek óta érlelődött a vágy, hogy írjon egy rocklemez, és így született meg a Burned As Witches nyolc dala, amely alig negyvenperces játékidő alatt okoz majd kellemes pillanatokot a fúzzos, pszichedelikus, néhol bluesos hard rock szerelmeseinek. Ha le kellene egyszerűsíteni a képletet, a multiinstrumentalista komfortzónáját a Black Sabbath-inspirálta riffek, a The Cult gitárhangzása, a Queens of the Stone Age refrénpontúsága és a Physical Graffiti-időszakos Led Zeppelin rétegzettsége teremtette meg, a dalok legalábbis ezen hatások mentén írhatóak le a legutasosabban. Ebből is látszik, hogy alapvetően a marcona középtempók, a fészesen kijátszott riffek és a fülbemászó énektémák adják a lemez vázát. Utóbbiak a pszichedelikus dallamívek miatt néha az elmúlt évek okkult hard rock hullámára is emlékeztethetnek (mint a korai Uncle Acid vagy a Blood Ceremony), de mélységét tekintve az anyag igazi otthonát a végtelen autópályák, és nem a zárt szeánszok jelentik. Ezzel pedig aligha van bármi probléma.

A dalok sokszínűen váltanak regisztert az egyes hatások között, így elsőre hallható, hogy a szerzemények évről-évre formálódtak. Mivel a kiadványnak ettől akaratlanul van egy daloskönyvre emlékeztető, gyűjteményes jellege, az egyetlen hátulütője talán az, hogy McMurray-t inkább az alkotásvágy, mintsem egy korszakalkotó mestermű létrehozása hajtotta. Emiatt a húzósnak szánt témák egy része csak addig marad velünk, amíg szól a lemez. Az A Spartan Massben előkerül az akusztikus gitár is, megcsillogtatva a dal-szerzői kvalitásokat, de az igazán erős, nagyszínpadokra is felrakható pillanatokot a Hold Your Nerve

TOPLISTA

POSTA JÁNOS

1. FROZEN SOUL
No Place Of Warmth (dal)
2. YOTH IRIA
3am (dal)
3. LOST SOCIETY
Kill The Light (dal)
4. IATT
Walk Amongst (dal)
5. PORT NOIR
Bloodlust (dal)

SCHMIDT PÉTER

1. CRIMSON GLORY
Chasing The Hydra
2. ARMORED SAINT
Emotion Factory Reset
3. LUNAR SHADOW
The Pall Of A Past World
4. AT THE GATES
Ghost Of A Future Dead
5. METAL CHURCH
Dead To Rights

UZSEKA NORBERT

1. NEUROSIS
An Undying Love For A Burning World
2. ARMORED SAINT
Emotion Factory Reset
3. CRIMSON GLORY
Chasing The Hydra
4. THE MOON AND THE NIGHTSPIRIT
Seed Of The Formless
5. CROWN LANDS
Apocalypse

VALACHI SAMU

1. EINAR SOLBERG
Vox Occulta
2. DEVIN TOWNSEND
Terria
3. LEPROUS
Melodies of Atonement
4. ALTER BRIDGE
Fortress
5. MARTY FRIEDMAN
Wall of Sound

” Ez az album is olyannak bizonyult számomra, mint a korábbiak: varázslatosnak, olyannak, mint egy erdő, ami sűrű, sötét, és tele van titokkal.

THE MOON AND THE NIGHTSPIRIT

Seed Of The Formless

KIADÓ: PROPHECY / ÍRTA: UZSEKA NORBERT / 9

Közel hat évet kellett várni erre az albumra, mely már a nyolcadik a Tóth Ágnes–Szabó Mihály páros ezen formációjával. Egyben azonban az első, amelyen számottevően megjelenik az az elem, amely a legfőbb különbséget jelentette a Moon... és korábbi zenekaruk, az EvenSong között: a metal. Erre nem is számítottam, ahogy arra sem, hogy egyúttal visszatérnek az angol nyelvű dalszövegek. Ám amennyire meglepő, hogy vannak konkrét riffek, sőt, Misi részéről – némi dallamosabb vokálon túl – hörgés is, néhány hallgatás után annyira belesimul ez az album is az életműbe.

Mert a lényegi rész mit sem változott. Meglehet, a Seed of the Formless-en kevesebb a népzenei ill. neofolk elem, de a zene mindent átható és mindennél fontosabb hangulata, atmoszférája, sőt üzenete nem tér el számottevően a korábbiaktól. Tény, hogy van az új dalok között olyan, ami felfért volna akár egy EvenSong albumra is. Sőt, a Luminous Thread vagy az Odyssey Limen azon Thy Catafalque lemezekről sem lógna ki, melyeken Ági énekelt (Róka hasa rádió, Rengeteg, Meta). A Fount of Everlight pedig a még nem metaltalanított Anathemának is becsületére vált volna; egyben ebben a dalban hallható a leginkább – jó értelemben véve – slágeres énekhang is. Ha pedig mindig szeretted volna tudni, milyen lehetne Enya metalban, hát ott a The First Tremor.

Ági lágy, éteri hangját (és hegedűjátékát) persze sokkal erőteljesebben ellenpontozzák a doomos vagy gótikus, masszív riffek, melyek azonban mégsem veszik át a hatalmat az album egésze fölött. Időbe is telt megszoknom, hogy ilyen relatíve szokatlanok az arányok (van metal, de nincs mindenütt), de a TMatN zenéje mindig ilyen volt: időt kellett neki adni, hagyni, hogy szép lassan beérjen, körülöleljen. Mindig voltak nyomban ható, elbűvölő melódiák, de a zene és szöveg mélységei nem jönnek át felületes hallgatással.

Végül aztán ez az album is olyannak bizonyult számomra, mint a korábbiak: varázslatosnak, olyannak, mint egy erdő, ami sűrű, sötét, és tele van titokkal. Az elfeledett ösvény, mely átvezet rajta, saját magunkba visz, s csak ritkán pihenhetsz meg utad közben csillagfényes tisztásokon. De hát ezért vagyunk itt, ezért születünk: hogy végigjárjuk ezt az életnek nevezett, veszélyes, mégis csodás erdőt.

× × ×

„Soha nem tudtam, hányadán állok ezzel a zenekarral, mert bár a zene szép, a lemezeik nekem összefolytak. Az ideai album egy új The Moon And The Nightspiritet mutat, ugyanis elővették a torzított gitárt és masszív metaltételeket játszanak. Ugyan a légies női énekkel nem mindenütt érzem a kapcsolatot, a zene igényes.”

Milán Péter / 8 pont

„Érzem benne a líraiságot, a szomorúságot, és sokkal több a metalosabb téma is mint korábban, de valahogy nem áll össze egy kerek egészzé. Nem tudnám megmondani miért nem, mert ha külön csak egy-egy dalt hallgatok, az nagyon bejön, de összességében valahogy mindig elvesztem a fonalat. Lehet csak időt kell adni, hogy beérjen. Viszont a borító artworkje ismét valami csoda, azzal nem tudok betelni!”

György Zoltán / 7 pont

„Monumentális zenei kinyilatkoztatás! Vágyom az ilyen zenékre! Csodálatos, felemelő, grandiózus alkotás!”

U Dimmortal / 10 pont

ereszkedő dallamai vagy a Truth Comes Crawling kipontozott témái hozzák el. Ha több ilyen momentum lenne, a lemez is hitelesebben tűnne olyan rocklemeznek, amelynek téje, és nem pusztán kifejezési szándéka van. Ettől függetlenül a Burned As Witches egy könnyen újrhallgatható, emlékezetes pillanatok felmutató debütálás lett. Olyan album ez, amellyel kapcsolatban két dolgot remélek szívből: hogy lesz folytatás, és hogy azon már egy külső kontroll is szerepet kap. A lehetőség ugyanis ott van ezekben a dalokban, csak a rockzenében ritka, ha az ember szerényen kopogtatva akar belépni az ajtón – itt pedig valahol ez történik.

CORPSE WATER Something in the Water

KIADÓ: GRINDSCENE RECORDS / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 7

Ez a cseppet guszustalan nevű death metal banda valójában egy stúdióprojekt, az ír Strangle Wire frontembere, Pete Clarke hozta létre. A Corpse Water tudatosan old school death metalban utazik, amely a modern túlprodukáltság helyett a nyers és egyszerű dalírássra épít. A Something in the Water album ennek a koncepciónak az első teljes értékű lenyomata. Ha lényegi különbséget kellene említeni a Strangle Wire és a Corpse Water között, azt mondanám, hogy ez a zene kevésbé száraz brutal death, inkább erősen groove-orientált, kicsit crustos, kicsit grindos, kicsit sludge-osan lomha, dohos, kriptaszagú death metal. Engem egészen konkrétan a promó miatt kezdett nagyon érdekelni a dolog. Ebben azt ígérték, hogy a klasszikus Cannibal Corpse- meg Obituary-féle death metal rajongóinak tet-szeni fog az album. Ó, az ilyen kombó, az ilyen mocsári mézslársal igazi extra fogás egy régisulis death metal fanatikusknak!

Legutóbb a Blood Red Throne vagy a Frozen Soul implementációjában találkoztam ezzel az iszapos vérfürdő-hangulattal. Itt picit csalódnom kellett, ez az album nekem inkább az első Six Feet Under-lemezeket, esetleg a Debauchery vagy a Konkhra korai éveinek nyersebb dolgait idézi – bár ezek hangzásvilágukban már egy új kort képviselnek, míg a Something in the Water ebben a tekintetben inkább a '90-es évek eleje.

A lemez nótáinak tempói a lassú-középtől a gyors-közép tempóig váltakoznak. A groove, a húzás mindenhol működik, viszont tartósabb hallgatás után el tud veszni a fonál: a tételek nem igazán gazdag választékúak, szólók sem színezik őket, nem különülnek el határozottan egymástól. A gitármunka, sőt, általában a zenészi munka és a frontemberi teljesítmény is – bár igen stabil – inkább kiszolgálja a nótákat, mint meghatározza. Funkcionalitásra, hatásra mennek jobban, mintsem emlékezetességre. Azokban az esetekben viszont, amikor a banda kicsit bátrabban nyúl a diszsonanciához vagy sárba ragadós lassulásokhoz, akkor kifejezetten erős pillanatokhoz hoznak – mint a You Can Scream, a The Hauntings of May vagy még inkább a There's a Body in the Tank esetében például.

A Something in the Water sötét és komor, nyirkos és lassan hömpölygő death metal, ami nem újít – viszont nem is próbálja elhíttetni, hogy újít, szóval azt kapod, amit ígér. A maga keretei között működik, és bár a dalok többsége nem igazán ragadós, a hangulat és a következetes építkezés okán egész korrekt, helyenként kifejezetten hangulatos lemez. Érdemes egy kis időt adni neki, de csodát nem kell várni.

CROWN LANDS

Apocalypse

KIADÓ: INSIDEOUT / ÍRTA: UZSEKA NORBERT / 9

Mintegy véletlenül találtam rá a kanadai Crown Lands duóra, egy korábbi, erősen Battle of Evermore-t (Led Zep) idéző daluk kapott el. Mint kiderült, a 2015-ben alakult csapatnak elképesztő múltja van (noha a debütalbumuk csak 2020-ban jelent meg), de itt a jelenről szólnék, az új anyagról. Mely egy gigászi sci-fi koncepció egyik fejezete. Nem mondom, hogy nem fogsz érteni belőle semmit, ha nem ásol utána

” Ha valaha is berántott egy fantasy vagy misztikus horrortörténet, akármilyen, amiben az író-szerző képzelete szabadon szárnyalt, akkor könnyen lehet, hogy itt megtalálsz a zenei megfelelőjüket.

CRIMSON GLORY

Chasing The Hydra

KIADÓ: BRAVEWORDS REC / ÍRTA: UZSEKA NORBERT / 9

A floridai Crimson Glory első két albuma (Crimson Glory 1986, Transcendence 1988) ott van a heavy metal legzseniálisabb anyagai között, bár ezt nem tudják elegen. A kettes anyag és Cselőtei László arról írt lemezkritikája (az első Metal Hammer Hungarica magazinban) sorsfordító volt számomra, viszonylag új metalosként kapott el, és még a lelkembe is beleírta magát. Utóbb a csapat megpróbált igazodni az aktuális (an lecsengő) divathoz, aminek feloszlás lett az eredménye, később az egyedi hangú énekes, Midnight elhunyt, ill. készült már nélküle is egy elég oké lemez (Astronomica 1999), ám aztán ismét eltűnt a csapat.

Most egy Travis Wills nevű énekessel tértek vissza, aki a lehetetlen határait feszegetve idézi meg Midnightot, noha egyrészt Éjfél pont annyira pótolhatatlan és különleges karakter volt, mint Warrel Dane (Nevermore/Sanctuary), másrészt pedig tud ő máshogy is énekelni. Pl. a nyitó Redden the Sunban kissé Conception- emlékeket idéz, de legalábbis „európai” hangulata van, míg a címadó egy pontján szinte King Diamondba csap át (de ugyanitt a Divine Regale nevű obskúrus metalcsapat emléke is felsejlik). Ám egy dolog, hogy tud olyan magasan síkítani és olyan misztikus-félelmetes dallamokat hozni, mint Midnight, az ő belső, lángoló zsenialitása-őrülete hiányzik Travisből. Ahogy az egész albumból is. Miként Jon Drenning gitáros is, aki a fő dalszerző volt. Az eredeti gárdából Jeff Lords basszer, Dana Burnell dobos és Ben Jackson gitáros mindent megtesz, hogy megidézzék az eredeti, semmivel sem összekeverhető Crimson Glory-hangulatot, és ez sikerül is. Nem sikerült viszont olyan mágikus dallamokat, olyan, a maguk idején újító témákat írniuk, amik miatt az első két album máig a Szent Grálnak számít a misztikus és fantasy elemekkel operáló heavy/power/progresszív metalban.

A címadó amúgy a legdurvább önfeldolgozással nyit, amit az utóbbi években hallottam, de másutt is újrahasznosítanak korábbi témákat. Ez érthető, sőt, az ilyesmit hívják saját stílusnak, és nyilván sok régi rajongónak jól esik majd ezek miatt a Hydra. De én a morgósabb ódon fanok közé tartozom, és a lemez fő pozitívumának inkább azt látom,

hogy 2026-ban hoz olyan zenét, amelyet nem nagyon találni másutt. Igaz, ez a fajta zene mindig is kevesek kedvence volt. Ez is a Sabbath/Maiden/Priest szentháromságból nőtt ki (s a Led Zep és a Pink Floyd is hatott rájuk), és a részint kortárs, korai Queensryche és Fates Warning is hasonló volt – mégis, olyan átható, a hallgatót könyv- vagy filmszerűen magába rántó hangulata volt a két első CG-anyagnak, s ezt olyan varázsos dalokba szőtték, ami máig megborzongat. Nem állítom, hogy léteznek felsőbb hatalmak, hogy több van, mint amit az ember az érzékszerveivel fel tud fogni, mert nincs ezekre kézzel fogható bizonyítékom. De a Transcendence mégis azt sugallja, hogy attól még van ez mind.

Ehhez képest nyilván nem lehet egy közel 40 évvel későbbi album annyira jó. Bajom van a hangzással (pl. Wills hangja eltűnik, amikor mélyebb regiszterekben énekel), a progresszívebb, komplexebb részeket x hallgatás után is erőltetettnek érzem, nincs úgy funkciójuk, ahogy a klasszikus albumokon. Mark Borgmeyer új gitáros sem tol olyan szólót, ami fogható a múlthoz. A borító méltatlan az örökségükhöz. Talán egyedül a Beyond the Unknown nótára mondanám, hogy felfért volna az első albumra, de még abban is találok részeket, amik egyszerűen nem stimelnek, nem elég jók.

Vizont ez mind csak akkor érvényes, ha a CG múltját nézem. Ha a heavy metal jelenét, amelyben a lakossági metal arat, százszor klisésebb zenék, amikbe alanyi jogon sem szorult semmi egyediség, hiszen mások által megálmodott, hajdan úttörő és zseniális, ám a sok újrarájátszásban kliséssé silányult témákat próbálnak újként eladni... Ehhez képest a Chasing the Hydra hatalmas album. De mondhatom így: ha valaha is berántott egy fantasy vagy misztikus horrortörténet, legyen bár Conan, Poe, Dragonlance, akármilyen, amiben az író-szerző képzelete szabadon szárnyalt, nem szólva az ősi mítoszokról és legendákról, szóval ha ezeket szereted, akkor könnyen lehet, hogy itt megtalálsz a zenei megfelelőjüket. De még jobb, ha utánaácsol az első két Glory-albumnak...

„Az első dalnál még csak izelgetsz, és ez elsőre inkább korai King Diamond mint Crimson Glory, de aztán a Chasing The Hydra nyitása konkrétan megidézi a Red Sharksot, és onnantól nem ereszt a lemez! Persze, az első két albumhoz mérten akár még csalódás is lehetne, de nem az, becsülettel megállja a helyét. Nem lesz olyan klasszikus mint a Transcendence, de örülök, hogy elkészült ez a lemez, sőt két-három meghallgatás után még a pontszámom is emeltem.”

György Zoltán / 9 pont

„Nem tudom, lesz-e fogadókézség 2026-ban erre az albumra, de őszintén szólva, nem is érdekel. A Crimson Glory olyan remek témákkal telepakolt, ötletdús, változatos és eszméletlenül fogós dalokkal jelentkezett, amelyek messze túlmutatnak a várakozásaimon. Abszolút múltidéző feeling, de közben izgalmas és érdekes is ez a zene, amely az amerikai prog-power legszebb pillanatait és legjobb zenekarait is átrepíti a jelenbe. Egy ilyen albumra érdemes volt 27 évet várni.”

Gyuricza Ferenc / 9 pont

„Méltó, karakteres visszatérés. A Midnight-korszak misztikuma letisztultabb, fókuszáltabb formában. A hangzás erőteljes és modern – végülis 2026 van –, de a riffek is sokkal direktebbek, mint a '80-as években. Helyenként kicsit Sanctuary, kicsit Savatage, de benne a Crimson Glory DNS. Nem voltam rajongója a bandának, de ez tetszik.”

Kánya Ferenc / 9 pont

„Az első két album olyan hatással volt rám fiatalkoromban, hogy azóta ebben a stílusban mindent ezekhez mérek. Az egyik oldalról ugrálok örömmel, hogy ez a banda végre újra aktív, és ezt a mára obskúrus zenét játssza. De valahogy a dalok még nem ragadnak annyira, és a sound is fura. Az új énekes ügyesen lavírozik a Midnight-megidézés és némi saját hang között, de talán nem is annyira karakteres sajnos. Még émesztenem kell, simán hozzáam nőhet, és ki is kophat.”

BZ / 8 pont

„Jobb, mint az előző három sorlemez együttvéve, a dalszerzés izmosabb, karakteresebb, mint az elmúlt húsz évben bármi, amit Silenoz és Shagrath összehoztak.

DIMMU BORGIR

Grand Serpent Rising

KIADÓ: NUCLEAR BLAST / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

Ugyan az utóbbi egy-másfél évtizedben a Behemoth átvette a Cradle Of Filth-től és a Dimmu Borgirtól a „legnépszerűbb black metal-banda” titulust, az utóbbi két csapat lemez megjelenései továbbra is esemény-számba mennek. Főleg a Dimmué, amely az utóbbi időben nem siet el a lemez készítésre. Úgy tűnik, nyolcévente adnak ki új albumot, amivel nincs gond, ha a minőség igazolja a nagy időmennyiség igénybevételét. A 2018-as Eonian esetében ezt nem éreztem, őszintén szólva az utolsó igazán erős Dimmu Borgir-albumnak a 2003-as Death Cult Armageddon tartom. Abba a lemezbe nem lehet belekötni. Amit azonban azóta kiadtak, azt finoman szólva nem nevezném hibátlannak. Néhány hallgatás után úgy tűnik, a Grand Serpent Rising javít ezen a helyzeten.

A hangzás a Dimmu-féle undergroundból kinőtt bandák esetében mindig véleményes, legalábbis én nem szeretem a produkció folyamatos kifényesítési procedúráját, de tény, hogy ez egy olyan zenekarnál, mint ez a norvég csapat, ahol elég sok minden történik, számos réteget kell összefésülni, a lemezt nem lehet nekro-kátránnyal leönteni. A Grand Serpent Rising azt sugallja, hogy Silenoz és Shagrath, a zenekar két alapítója rátalált a helyes egyensúlyra, úgy fogalmaztak, hogy a Dimmu Borgir koncerthangzását akarták reprodukálni a stúdióban. Először furcsának tartottam, hogy a ritmusgítár kissé vékonyan és „alul” szól, de valószínűleg szándékosan keverték így az albumot, hogy a többi hangszer is megkapja a maga területét. A dobok és a billentyűsök talán túl sokat is kaptak, de ez a „szimfonikus” black metal eltérő megközelítést igényel. A '90-es évek óta ismerjük azokat a lemezeket, amelyeken a billentyűsöket sokszor a gitár rovására is előrenyomták. Ezen az albumon azért nagyjából rendben van a balansz. Egyébként újfent a göteborgi Fredrik Nordström producerral dolgoztak.

Tizenhárom számot kapunk, pár leforgatás után nem szolgálhatok nagyon részletes analízissel, de azt leszűrtem, hogy a Dimmu-féle bombasztikus black metal a törzsdűo igyekezett a lehető legváltozatosabb formában bemutatni. Úgy, hogy ne lehessen érezni, hogy a veterán csapat már csak túlélője a harmadik évezrednek. Silenoz nagyon büszke az albumra, valamennyi dalra, nem kevés munkát fektettek a munkálatokba. Az ötletek kettejüktől származtak, de a többiek is részt vettek a dalok megformálásában. Nem sorolom fel az összes tagot, de Daray dobost, akit leginkább a Vader ütőseként ismerhetünk, ki kell emelni. Minden poszton topjátékosra volt szükség.

A Dimmu Borgir jellegzetességei felvonulnak, úgy mint nagyívű billentyűs témák, zongorás részek, északi fűz ritmusgítározás, klasszikus zenei hatások, és Shagrath ismert orgánuma, black metalos recsegése is a helyén van. A Dimmu Borgir-életművel a hátuk mögött nyilván nem lehet tovább fokozni a monumentalitást, inkább az arányos hangszerelésre, a jó témákra kellett koncentrálni, és arra, hogy a megfelelő helyeken felbukkanó ötletekkel, kórusokkal, egy-egy blastbeattal frissen tartsák a művet. Említhetem a Repository Of Divine Transmutation akusztikus kezdetét, mely dal egyébként fülbemászó dallamokat kínál.

Annyit már most megállapítottam, hogy a Grand Serpent Rising jobb, mint az előző három sorlemez együttvéve, a dalszerzés izmosabb, karakteresebb, mint az elmúlt húsz évben bármi, amit Silenoz és Shagrath összehoztak. A Dimmu Borgir eddig is a maga útját járta, s ez jótányt sem változott. Ezt azok sem tagadhatják, akik nem kedvelik a zenekart.

„Semmi új, a szokásos 'lakossági black metal'. Lehet az, viszont abban a legjobb között vannak. A Dimmu Borgir már a korai éveiben másképp gondolkodott a műfajról, különcei voltak a norvég színnek, úgyhogy én nem tragédiaként élem meg a pályájuk alakulását. Szeretem ez a háttorzongató atmoszférájú, grandiózus, cinematikus és sötét zenét, amivé egyre inkább váltak az új évezredben.”

Kánya Ferenc / 10 pont

„Azt csinálja a Dimmu Borgir 2026-ban, amihez a legjobban ért. Némi képzavarral élve egy látványos, grandiózus atmoszférás black metal albumot készített, elsősorban a saját, már jól ismert eszköztárából merítve hozzá az ötleteket és megoldásokat, s persze rengeteg hangulati elemeket felhasználva. Az előző album, az Eonian túlbujánzásait visszafogták, emiatt szerintem a Grand Serpent Rising jobban is sikerült, mint egykor az.”

Gyuricza Ferenc / 8 pont

„Folyamatosan az az érzésem, hogy egy pörébbre vett, kevésbé csicsás produkcióval ez az album sokkal jobb lenne. Sok jó riff, izgalmas gitárdallam és sodró tempózás van a dalokban, de a túltölt szimfo körítés egyszerűen agyonnyomja és maga alá temeti ezeket. A kevesebb ezúttal is több lehetne.”

Schmidt Péter / 6 pont

„Aki a Dimmu kezdeti korszakát kedveli (kb. 1999-ig), annak szerintem ez a lemez nem jelent sokat. A klip olyan mint egy díszes, de üres doboz, ahol nincs összhang a forma és a mondanivaló között. A gitártémák elhalványultak, előtérbe került a csiszolt hangzás, a technika játék és persze a 'bombasztikus látvány'. A muzsikából kivesszett a lélek és a művészet. Ezeket az értékeket díszletekkel próbálták kiegyensúlyozni. Döntse el mindenki, milyen sikerrel...”

TCS / 3 pont

a korábbiaknak, de így a sztori kellős közepén bekapcsolódva nem könnyű értelmezni a szövegeket.

A zene viszont elsősorban is tökéleg értelműen, pofátlanul, szégyentelenül Rush-nyúlás. Oké, mostanság is divat sci-fi témákról írni (a Between The Buried And Me-től a Cryptic Shiftig, nem szólván a szintén erősen Rush-hatású, lemezek tömegén át sztorizó Coheed And Cambriáról), de itt kajakra a '70-es évek nagyszabású Rush konceptalbumai élednek újjá – s az csak az első csavar ebben a máris túlbonyolított történetben, hogy emellé a két kanadai fazon a '80-as évek szintis-popos Rushát is beleszövi.

A dobokért is felelős Cody Bowles ezen a sokak számára idegesítő fejhargon énekel szinte végig, de ebbe némi Robert Plant (Led Zeppelin) hatás is belefér – különösen az album slágereként is értelmezhető Through The Looking Glass-ben. Kevin Comeau gitáros-basszer-szintis szintén emberfeletti ható teljesítményt nyújt (stúdióban még hagyján, de ezek tényleg csak így duóban koncerteznek...). Ha ez a nóta meg mondjuk a gitáron talán kissé Thin Lizzy-rokon, refrénjében azonban diszkós Blackstar betalál, akkor már valószínűleg a záró, 19 perces címadót is végig bírod majd hallgatni.

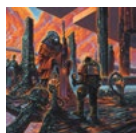
Mondanám, hogy amúgy az anyag a nyilvánvaló Rush-befolyáson túl is gazdag (pl. a The Fall verzeje nem-e Survivor: Eye of the Tiger, míg a wave-es téma The Cult, míg a címadóban a queenes vokáloktól a Jethro Tullt idéző furulya/fuvola játékgis is mi minden van már?!), de akkor is könnyen juthatnék arra a következtetésre, hogy ez az eszelős anyag azért mégiscsak újrahasznosított alkatrészekből épül fel. És adnék rá 7 pontot, „oszt jóvan”.

A gond az, hogy minden elképesztő, zavarba ejtő húzása, nőies dallamai (The Revenants I), sőt, konkrétan giccses, musicalbe illő drámázása ellenére és mellet is magával rántott az Apocalypse. Lehet, hogy csak pont jókor talált rám, az évente többször is rámtörő Rush-hallgathatnék idején. De inkább azt gondolom, legyen bár full szabadjára eresztett agyemenés vagy kimódolt, grammra kimért parasztkavics és hatásvadász az anyag, a dallamok kivédhetetlenül magukkal visznek, és bármit ágál is ellene a kritikus felem, az, amelyik a zenében és a történetmesélésben örömet keres, az vigyorgog, ugrál, élvezi. Úgy, ahogy pl. a Coheed And Cambria-albumokat nagyon rég nem, úgyhogy feltételezem, hogy ha a Crown Lands folytatja ezt az irányt, rá fogok unni. Mindazonáltal a korábbi anyagaik relatíve másfélék voltak (konceptió ide vagy oda), szóval ha képesek folytatni ennen univerzumuk határainak kitolását újabb fényévekkel albumról albumra, akkor ez hosszú barátság lesz.

Ja, a lemezt maguk vették fel, de Nick Raskulinecz (Foo Fighters, Rush, Coheed, Deftones stb-stb.) és David Bottrill (Tool, Muse, Mastodon stb-stb) producerek is dolgoztak rajta. Ezt azok kedvéért mondom, akik csak ezen a ponton kezdenek el érdeklődni. Rettenesen fura ez a duó, de a zenét és mesélést nagyon értik.

CRYPTIC SHIFT Overspace & Supertime

KIADÓ: METAL BLADE / ÍRTA: BALI DÁVID / 9

A progresszív death metal újkori reneszánszában élünk, és azzal, hogy a Blood Incantation legutóbbi nagylemeze, az Absolute Elsewhere minden korábbinál szélesebb közönséget ért el, valahogy az extrémzene szerelmesei is nyitottabbak az olyan zenekarok felé, amelyek – bátran szembemelve minden konvencióval – a formának rendelik alá a tartalmat. Az olasz Bedsore giallóra rímelő komplex dallamképletei, a Tomb Mold helyenként Opethet megidéző borongós témái, vagy épp a Cryptic Shift sajátos világa nemzedéki kiugrási lehetőség előtt áll, és az Overspace & Supertime jó eséllyel egy olyan megjelenés, amely nélkül idén nem lesz érdemes évszázó listákat írni.

A leedszi négyesnek ez a második albuma, egyben az első a Metal Blade-nél. A debütalbum, a hat évvel ezelőtti Visitations from Enceladus már kellően érett módon bebizonyította, hogy a Cryptic Shift nem fogja beérni a lecke felmondásával. A zenekar ezzel a lemezzel még a Robotba is eljutott egy elképesztő koncert erejéig. Zenéjében megjelent a Nocturnus tudományos-fantaszt-

METAL CHURCH Dead To Rights

KIADÓ: RAT PAK RECORDS / ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 8

Meglehetősen gyorsasággal zajlottak az események a közelmúltban a seattle-i alapítású power metal alapbanda, a Metal Church háza tájékán. Még tavaly nyáron kijött tőlük egy ötlemezes remaster-gyűjtemény az 1999-2013 közti időszak feljavított hangzású anyagaival (erről írtam is nemrégiben), majd késő ősszel érkezett a hír, hogy a következő nagylemeznek, meg úgy egyáltalán a jövőnek egy teljesen megújult felállással vág neki a gitáros/főnök Kurdt Vanderhoof.

A személyi változások hátterét és mikéntjét illetően egymásnak meglehetősen ellentmondó információk és nyilatkozatok keringenek – esélyesen a teljes igazságot sosem fogjuk megtudni, az mindenesetre jól látszik, hogy elég problémás és feszűkös időszak van minden érintett mögött. Ami perpill a lényeg, hogy az előző csapatból Kurdt mindössze gitáros partnerét, Rick Van Zandtot tartotta maga mellett, az énekesi posztra a Vicious Rumorst is megjárt Brian Allen került, a dobos a sokat látott Ken Mary lett, míg az új bőgős egy bizonyos David Ellefson Jr. – őt aztán végképp nem kell bemutatni senkinek. Fontos fejlemény még, hogy a már velük készült Dead To Rights stúdiós munkálatainál Chris „Zeuss” Harris segédkezett, minek következtében a kívánt mértékű döggösséggel és erővel szólalnak meg a friss nóták.

Nagy vonalakban egyébként a 2023-as előző korong agresszív, harapósabb világát viszi most tovább Vanderhoof mester és aktuális társasága – annyi azonban változott, hogy a végeredmény mind a produkció, mind Brian Allen ráspolyos vokalizálása tekintetében mégis átgondoltabb és kontrolláltabb benyomást kelt. Ken Mary dobolása a tőle megszokott prémium szintet hozza – megjegyzem, nekem Stet Howland játékaival sem volt bajom, sőt. (Inkább elődje, Jeff Plate kalapálása tűnt nekem anno kissé sótlannak, főleg az egyszeri és pótolhatatlan Kirk Arrington után.)

Kétségbevonhatatlan erényei ellenére a friss eresztést pont egy jellegtelenebb, szinte thrashesen kalapálós tétel indítja a Brainwash Game képében, ennek inkább a cseppet belassulós közreprésze tetszik. A F.A.F.O. már jobban bejön, ezt összességében karakteresebbnek érzem, és Brian ripperesen hasító hangja is szakít benne rendesen. Az egyik legtutibb nóta azonban a hármas sorszámú címadó, ami egy közép-tempósabb téma nyakszaggató riffeléssel – na, én a Metal Churchnek ezt az oldalát komálom igazán! Ugyancsak az erősebb momentumok közé tartozik a Deep Cover Shakedown a maga elsőrangú refrénjével, és a szaggató Wasted Time, amiben valahol egy kis klasszikus Accept-íz is meglapul. Refrén tekintetében a No Memory kicsit a Ronny Munroe-érára kacsint vissza, és a Heaven Knows (Slip Away) szintén kellemesen ízes tétel. Vannak aztán még különféle bónuszok is a mindenféle kiadások és formátumok mellé – ez a gyakorlat leginkább csak arra jó, hogy az ember jól felidegelje magát.

Mindent összevetve jól sikerült a Dead To Rights, még ha hivatkozási alap nyilvánvaló módon nem is lesz belőle – ahhoz nagyon messzire nyúlik a korai klasszikus anyagok árnyéka. Mindenesetre annak nagyon örülnék, ha legközelebb egy olyasféle nagyobb lélegzetű, érzelmekkel teli, epikus-grandiózus szerzeménnyel is előállnának majd, mint amilyenek a hőskorban a Watch The Children Pray vagy az Anthem To The Estranged voltak.

” A Yoth Iria földközi-tengeri black metalja nem pusztán gitárriffekről szól, hanem a sok extra díszítésről, amelyek valójában a zene szerves részei.

YOTH IRIA

Gone With The Devil

KIADÓ: METAL BLADE / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

Nem állíthatjuk, hogy a görög black metalt nem játszották túl az elmúlt évtizedekben; hogy a műfaj ezen mediterráneumi ágazata nem ért el mindent, ami ebben a zsánerben lehetséges. Ettől függetlenül folyamatosan alakulnak új csapatok, sokszor veterán zenészek aktív közreműködésével. A Yoth Iria esetében ez Jim Mutilator, a Rotting Christ és a Varathron régi basszusgitárosa, akinek a görög szintén sok más csapathoz is volt kisebb-nagyobb köze. Vagyis ott bábáskodott a görög black metal születésénél. Meg kell jegyezni, hogy a többiek szintén tapasztalt zenészek.

A Yoth Iria 2019-ben alakult, nem más indíttatásból, mint a görög black metal ápolásának nemes célkitűzésével. Két korrekt albumot adtak ki (As The Flame Withers – 2021, Blazing Inferno – 2024), mire felfigyelt rájuk a Metal Blade, a független kiadók egyik legnagyobbika. Náluk jön ki májusban a Gone With The Devil című harmadik album. Sok görög lemezt hallottam az elmúlt két évtizedben, ezek egy részének közös jellemzője, hogy töretlenül gondozzák a Rotting Christ/Varathron/Necromantia örökségét. Sok esetben nem beszélhetünk másolásról, legfeljebb önismerléstől, hiszen

a zenészek a saját művükön dolgoznak. Más kérdés, hogy mennyi érdemlegeset lehet mondani még a görög black metal eme, úgymond hagyományörző ágában. Ez a kérdés a Yoth Iria kapcsán is felvethető...

E zenei világ annyira jellegzetes, hogy már egy másodpercnyi zene után felismerhető. Mind a hangzás, mind a gitártémák, a dallamok, az ének, az egésznek a kisugárzása, atmoszférája összetéveszthetetlenül görög black metal. Kisebb újításokat, ráncfelvarrásokat eszközölnek az egyes csapatok, a Yoth Iria is így tesz az új lemezen. Olykor eltér az ének, hol dallamosabb (Woven Spells Of A Demon), hol érdekesebb (I, Totem), s zenei vonalon is akadnak kisebb betoldások, ám a zene fő vonala érintetlen marad. Nem tudnak, nem is akarnak kibújni a bőrükből, de ez az underground művészeti ág lassan a kultúrájuk része lesz, csakúgy, mint Norvégiában a Darkthrone, a Mayhem és a többiek.

Én szívesen hallgatom a Yoth Iria új albumát, főleg, hogy ének terén mertek eltérni a szokásos rikácsoktól, valamint a dallamos gitártémák is élvezetesebbek, de nem tudok elvonatkoztatni attól, hogy egy ezer éve ismert irányvonal újabb megnyilvánulásával állok szemben, amely már nem képes nagy hullámokat kavarni. Sem bennem, sem a szintéren. Nem is feladata, s miután ezt letisztáztuk, a lényeg az marad, hogy maga a zeneanyag jó. Fontos kiemelni, hogy az énekes orosz – He a művészneve. Nem tudom, hogy az összes ének-téma tőle érkezett-e, mindenesetre jelenléte sokat hozzáad a produktumhoz.

A Yoth Iria földközi-tengeri black metalja nem pusztán gitárriffekről szól, hanem a sok extra díszítésről, amelyek valójában a zene szerves részei. A számokat sűrűn átszövik a népzeneiből merített dallamok, amelyeket olykor még plusz hangszerekkel is adnak elő. A legkülönlegesebb darab a The Blind Eye Of Antichrist, amibe beleszótték egy szerb ortodox vallásos ének dallamait, amit egy főpap írt. A női énekkel alódott dallam rendkívül magával ragadó, ez a darab az album ékessége, ami nagyban hozzájárult a pontszámomhoz.

A Gone With The Devil magabiztos teljesítmény egy régóta kialakult, megszilárdult hangzásvilágon belül, mely ugyanakkor nem meredett meg oly mértékben, hogy egy kreatív zenekar ne lenne képes tovább gyúrni, élővé tenni.

„Talán valamiféle ősi, természetközeli mágikus transzhangulat megteremtése lehet a spirituális black metallal kacérkodó, Yoth Iria egyik legfontosabb célja, de ebben a szintén görög Rotting Christ jobb náluk. Viszont írtak egy akkora 'slágert' (The Blind Eye of Antichrist), ami azóta sem megy ki a fejemből, hogy először meghallgattam.”

Gyuricza Ferenc / 8 pont

„Sötét, okkult, Rotting Christ- meg Varathron-szerű, hellén hangulatú, fékezett habzású háztartási black metal, viszont a hosszú dallamívek, a törzsi jellegű, ünnepélyes ritmusok és a rituális, kántálásszerű vokálok miatt fenségesen epikus és csábítóan gonosz...”

Kánya Ferenc / 8 pont

„Nem várható el egy zenekartól, hogy mindig az árral szemben ússzon, de a Gone With The Devil ténylegesen úgy lett megírva, hogy ezek a dalok nagyobb színpadokon és későbbi fesztiválkezdésekkel hogyan szólhatnak meg. Én Amon Amarth-i fordulatot hallok ebben a lemezen, össze van rakva, meg van írva, csak nem hiszem el. Ettől függetlenül biztos vagyok benne, hogy új közönséget talál majd a zenekar, csak az artisztikus szándékot kérdőjelezem meg.”

Bali Dávid / 6 pont

„Nekem valamiért tetszik az összkép. Kellemes tartományban szólnak a dalok, rengeteg megjegyezhető, és visszaidézhető momentummal, ami nem fullad teljes giccsparádába. Meg is dobom egy jófajta kilencessel az albumot!”

Dimmortal / 9 pont

tikumra hajló koncepcióalkotása, a Voivod (és persze a Vektor) thrash metalos megközelítése és történetmesélő ereje, a kései Death jazzes, progresszív átkötései, de ami még fontosabb, az Atheist, a Watchtower és a Cynic szellemisége is felsejlik benne szervezőerőként.

Azért tartom ezt fontosnak leírni, mert a Cryptic Shift egyetlen nagy, analóg hangulatú, galaktikus történetet mesél lemezről lemezre, amely történetfolyamként is elmerészkedik akár húszperces dalhosszúságokig. Miközben zenei elemeiben megjelenik a pszichedelikus rockzene, a thrash és a death metal is, ebben a folyamatos változásban még sincs céltalan virtuozitás vagy üresjárat. Megkockáztatom, a Cryptic Shift még az előző lemezhez képest is bátrabb lépést tett ezzel az ötszörös anyaggal, és dalaiban végig meg is követeli a figyelmet – hasonlóan ahhoz, amikor szintén nemzedéki élményként az Atheist, a Nasty Savage vagy a Mekong Delta is fifikás riffekkel és őrült változásokkal igyekezett kitolni a műfaji határokat. Ehhez képest az Overspace dalfolyama játszi könnyedséggel, olajszerűen folyik, lényegében időtlen élményként: az egyes dalokban felsejlenek bizonyos korszakok és műfajok lenyomatái, de a végeredmény az elképesztően erős hangszeres teljesítmény miatt egységes. De ami még fontosabb, hogy semmi máshoz nem hasonlítható.

A zenekar nyáron a Death To All vendégeként tér majd vissza a Dürer Kert nagyertermébe, és az előzenekari játékidőbe kétlem, hogy beleferne a több mint hetvenperces album, de abban biztos vagyok, hogy az a fellépés is igazolni fogja, hogy a Cryptic Shift az egyik legizgalmasabb és legszerethetőbb zenekar napjaink extrémzenei színterén. Az Overspace & Supertime egy bitang nehéz, a szó legszebb értelmében véve mázsás album, amely megköveteli a belefektetett energiát és figyelmet, de ezt olyan élménnyel hálálja meg, ami évtizedes távlatban is párját ritkítja.

DOMJORD Morgonglöd

KIADÓ: VIDFARE/NOEVDIA / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

A Domjord Daniel Rostén, Marduk-énekes különálló projektje, amellyel metalon kívüli eszközökkel zenésíti meg a nagy összeomlást.

A Morgonglöd a harmadik album, mellyel kapcsolat-

ban szükségüvön fogalmaz a kiadó. Nem is szükséges hozzá regényt mellékelni. A military industrial, power electronics és hasonló irányzatok az elmúlt évtizedekben már minden létező határt elértek és áttörtek, egyes előadók, sokszor egyszemélyes zajhadseregek minden formát szétbontó és újateremtő művekkel jelentkeztek. Rostén és a Domjord nem kívánja hajsolni az extrémítást, távolba vesző határköveteket fürkészni esetlegesen maga mögött hagyva őket, inkább kompakt szerzeményekbe önti vízióit. Így tett a Morgonglöd anyagán.

Aki kedveli ezeket a már alapesetben sem könnyű területeket, ismeri az irányzatokat, ezek fontos képviselőit, nem fogja megviselni a svéd mizantróp lemeze. Rostén nam csap nagy zajt, nem vett fel ezer hangot számonként, sőt, a hangszerelés, maguk a szerzemények kimondottan szellősek, transzparenssek. A nyomott hangulat természetesen garantált, hiszen az ipari forradalom, a világegés, az ember alkotta dűlás a tematika. Miközben a mai ember a korábbiaknál is elmebeteg, idiotisztikusabb utópiákat gyárt (genderizmus, mesterséges intelligencia, transzhumanizmus, totális digitalizáció stb.), észre sem veszi – a kiagyálókat elvakítja az illegitim hatalom érzése, a vak tapsikolók fel sem fogják, mi történik velük –, hogy mi forog kockán. Én úgy

értelmezem, hogy a Domjord ennek a patológiás jelenséggyűttesnek a kísézőzénéje.

Rostén indusztriális, mechanisztikus, gépies elektro/ambient-tételeket kovácsol, esztergál, gyárt, s minden biznnyal törekedett arra, hogy az elérni kívánt hangulatokat ne nyomja agyon hangok özönével, inkább kevés ötletből hegessen össze tételeket, amelyek éppen átlátható struktúrájuk révén képesek hatást gyakorolni a hallgatóra. Meglátásom szerint képes lehet elérni ezt a célt, mert az alkalmazott minimális hangszerkesztéssel kerekre formált végítélet-kompozíciókat kreált, amelyek rendelkeznek egyfajta meditatív aurával. Ilyen pl. a Rök, amely egy minimál-ambient-áramlás néhány jól elhelyezett hanggal.

Rideg és lényegre törő, fókuszált és nagyon összeszedett ez az elektro/ambient-hangkollekció – egyben jelzi azt a maximális ürességet és tartalmatlan kietlenséget, amit a fentebb említett örületek kiagyálói számunkra tartogatnak. Ha az úgymond külvilág el is esett, a bensőnket nem vehetik birtokba.

EINAR SOLBERG Vox Occulta

KIADÓ: INSIDEOUTMUSIC / ÍRTA: VALACHI SAMU / 8

A Musora és a Drumeo Youtube-csatornáinak köszönhetően, hogy nagyjából nyolc hónapja rátaláltam a Leprousre. Bár fiatal korom óta a progresszív metal a kedvenc műfajom,

valahogy ők addig teljesen elkerültek. A Take On Me feldolgozásukban számos dolog megragadta a figyelmem: Baard Kolstad dobolásának groove-jai, dinamikája és fizikalitása, az, hogy erre a ritmusalapra milyen mézesen tapad a többi zenész és milyen gyönyörű, kivirágzó textúrákkal töltik ki a szonikus tájképet, és mindezt megkoronázza Einar Solberg hihetetlenül expresszív énekhangja.

Ezután mélyebbre ástam magam a zenekar életművében. Ritka és különleges élmény, amikor egy együttesre a „progresszív” jelzőt valódi jelentésében lehet alkalmazni. Bár ők is a progresszív metal címkét kapták a korai lemezek miatt, akárcsak a Tool vagy az Opeth, a Leprous zenéje sokszor jóval túlmutat a hagyományos műfaji kereteken: mélyebb dimenziókat, merészebb zenei gondolkodást és egészen sajátos tudatállapotokat tár fel. Ha egyetlen lemezt kellene ajánlanom tőlük, ami tükrözi ezt a sokszínűséget, akkor a Melodies Of Atonement lenne az.

Einar Solberg, a Leprous frontembere 2023-ban indította el párhuzamos szólókarrierjét a 16 című albummal, most pedig itt a második, saját neve alatt kiadott korong. Mivel Solberg a személyes kedvenc művészem, különösen kíváncsian indítottam el a lejátszást, hogy megtapasztaljam, milyen új távlatokat nyit meg ez a páratlan hang egy szólóprojekt világában. A Norwegian Radio Orchestra közreműködésével rögzített Vox Occulta egy sötét, szimfonikus, epikus és experimentális alkotás. Hangzásában hol a progresszív, hol a metalos elemek dominálnak, de egységében egy határozottan szinematikus világ rajzolódik ki. És ha már említésre került az Opeth, a lemez tárproducerere Solberg mellett David Castillo volt, aki többek között velük is dolgozott korábban...

Solberg saját megfogalmazása szerint célja, hogy a progresszív színtéren a filmes hangzás képviselőjeként tartsák számon: „Teljes mértékben magaménak akarom tudni ezt a szerepet. Ez egy rendkívül filmszerű album – pontosan ezt akartam megvalósítani.” A Vox Occulta nyolc dala, közel 55 perces játékidővel, ennek a vízióknak a kiteljesítését szolgálja. És ehhez nem fér kétség: lenyűgöző zenei anyagról van szó. Minden szerzemény individuálisan is helyt

áll, az összkép mégis teljesen egységes, és az album dinamikus és gördülékeny.

A nyitó dal, a Stella Mortua (Haldokló Csillag) baljós vonások és törzsi dobok egyvelegével vonul hadba, majd Einar lágy hegedűkkel aláfesztve eleinte visszafogott énekkel épít feszültséget, és berobban az epikus refrén Solberg falzettjével. Az egész kompozíciót mintha egy még el nem készült, sötét, karcsosabb James Bond film nyitányából emelték volna át. A dalszöveg is találó metaforasorokkal válogatja meg a színpalettát a hangfestményhez: „Egy parazita, amely a nyugalom alatt rejtőzik / Egy kölcsonkért hajnal fényével táplálkozik / Csendes elmém repedéseiben tekeredik / És megmérgezi a békét, amiről azt hittem, megtalálom.”

A Medulla (Csontvelő) egy Doom soundtrackbe passzoló nyolchúros riffel pendül el, majd egy rendkívül fülbemészó refrénnel hódít. A lemezről talán ezt a számot lehetne a legslágergyanúsabbnak gúnyolni. A címadó dal – latinul „rejtett hang” – egy nyolcperces utazás, aminek igazi sztárja a Norwegian Radio Orchestra. Hátrözongató atmoszférával és gyönyörű dallamokkal töltötték meg ezt a változatos, meglepően izgalmas szerkezetű dalt, és itt hallható a lemez drámai csúcspontja grandiózus rézfűvósokkal, gitárriffekkel és Solberg mindig elképesztő énekével.

A Liberatio (Felszabadulás) a doomos riffeket most kavargó vonásokkal vegyíti, és a fülbemészó dallamokat erősen progresszív felütéssel fűszerezi, valamint ismét költői introspektív metaforákkal: „Látom, ahogy a tigrisek futnak éjszaka / Megszabadulok a kötelekektől / Látom, ahogy az árnyak fénybe borulnak / Mélységes vagyok?”

A Serenitas (Békesség) az album sóhajpontja, és nekem egy másik csúcspontja. A mély

EINAR SOLBERG

„A Blessed Be The Dark egyelőre jobbra arra elég, hogy az ezt megihlető alpműveket újra és újra elővegyük.

DEMON SPELL Blessed Be The Dark

KIADÓ: DYING VICTIMS PRODUCTIONS / ÍRTA: BALI DÁVID / 6

A szicíliai Demon Spellt aligha kell bemutatni a NWOBHM-revival szerelmeseinek. Az egykori Schizotagok által életre hívott projekt az utóbbi évek egyik legszerethetőbb formációja, amelyben hétpróbás, tapasztalt underground zenészek játsszák a számukra legkedvesebb elágazását a tradicionális heavy metalnak. Ez jelen esetben a korai Mercyful Fate-iskola elsajátítását jelenti, a Blessed Be The Dark pedig a produkció első teljes hosszúságú lemeze.

A cím, a zenekar neve és a borító alapján sem férhet kétség hozzá, hogy a Demon Spell a nyolcvanas évek okkult, baljós heavy metaljában találta meg a hangját, amely néha a speed metallal és az amerikai power metal stílusjegyeivel is kacérkodik. Az analóg hangképű, alig félórás lemezzel korábban már három dalt is ismerhettünk, és sajnos az a helyzet állt elő, hogy az elsőként megosztott tételek el is lötték a puskaport javát. Ez azért is váratlan, mert a 2024-es EP, az Evil Nights a maga tömörségében maradéktalanul működött, és többszöri hallgatás után is szórakoztató tudott maradni.

Félreértés ne essék: a Blessed Be The Dark egyáltalán nem kínos, és még unalmasnak sem nevezném, az összehatás azonban nem képes kilépni a megihlető produkciók árnyékából emlékeztetőségben vagy atmoszférateremtésben. A dalok pedig a lemez egészéként sajnos nem mindig annyira fogósak, hogy az ember azonnal késztetést érezen

az újrhallgatásra. Érdekes módon a legizgalmasabb pillanatok azok, amikor a zenei szövetben élesebb hangulatváltás történik. Ilyenkor az énekes, a mindvégig nagyon stabil váltásokat hozó Federico Fano is kilép a komfortzónájából, és a King Diamond-i falsettók helyett a Cloven Hoof vagy a Satan korabeli énektémáit juttatja az ember eszébe, kiszélesítve a zenekar spektrumát is. Am a tisztas helytálláson, és a húzódalokon (As Lucifer Smiles, Curse of the Undead) felül sajnos elmarad az a tűzijáték, amitől a végeredmény igazán borzongató hangulatot teremthetne. Sőt, a sokadik hallgatás után az fogalmazódott meg bennem, hogy mennyivel izgalmasabb lenne ezeket a dalokat olaszul hallgatni, mert azzal a nyelvi ritmikával és szenvedéllyel a Demon Spell is egyedülálló színfoltta válhatna.

Persze így is akadnak emlékeztető momentumok – és nem győzöm hangsúlyozni, hogy a felvezető kislemezek mennyire hatásosak voltak –, de a játékidő egészét tekintve az a benyomásom, hogy egyelőre az EP az a formátum, ami igazán fekszik a zenekarnak, és ahol a játékidőn túl a figyelmet is képesek maradéktalanul uralni. A Blessed Be The Dark ugyanis egyelőre jobbra arra elég, hogy az ezt megihlető alpműveket újra és újra elővegyük, legalábbis én sajnos többet vártam ettől a kiadványtól.

„Tiszta, sallangmentes heavy metal, fogós, klasszikus riffekkel, NWOBHM-ízű dallamvilággal. Hangulatos, karakteres bemutatkozó album, nagyon az sem zavar, hogy sem a hangulat, sem a karakter nem az övék. Sok Angel Witch, Satan, Witchfynde, még több Mercyful, de jó hallgatni...”

Kánya Ferenc / 9 pont

„Ha nincs Mercyful Fate, jó a számár... ízé, Demon Spell is! :-) És bár valóban jár nekik a cinikus beszólás, de aztán azt veszem észre, hogy vigyorgok mint a tőklámpás és hevesen bólogatok! Úgy visz vissza a lemez '84-be mint senki más, és igen akkor még ilyen volt a keverés is! Hiába a pofátlan nyúlások sora, ez nagyon betalált!”

György Zoltán / 8 pont

„Nyers, érdes heavy metal Mercyful Fate-hatásokkal. Eredetiség nulla, s ugyan ez még az út lelegeje, megvan a bája a lemeznek.”

Milán Péter / 7 pont

„Tulajdonképpen szeretem ezt a lemezt. Kiváló old-school érzéscso-mag, ami természetesen baromira épít a Mercyful Fate hagyatékára, de ha az üvegrepesztő énektől eltekintünk, a teljes NWOBHM mozgalomra. Csak hát, egyrészt minden hangját hallottam már, és a hangzás sem jó értelemben retró. Viszont élvezem hallgatni, az akkor mégis micsoda? Mondjuk egy hetes.”

BZ / 7 pont

nyugalom, lágy higgadság, a sebezhetőség, ami Solberg hangjából árad, majd Pierre Danel visszafogott, de elképesztő ízes gitárszólója (egyből Guthrie szólóját juttatta eszembe az utolsó Karnivool-albumról), és végül a hat perce tartó fokozás eléri tetőfokát Solberg szárnyaló falzettjével. WOW!

A Vita Fragilis (törékeny élet) a Stella Mortua és a Vox Occulta után a következő James Bond-os darab, szimfonikus üldözési jelenetből Solberg hőröge vált bombasztikus akció jelenetbe: „Sodródva az éteren keresztül / Halvány ezüstszálon / Tolfényként lebegve / Ahol a gravitáció vérzik”. Bár a szöveg itt is remek, zeneileg személy szerint ez a szám fogott meg legkevésbé.

A tizenkét perces Grex (Nyáj) grandiózus finálé, a lemez legjobb gitárszólójával. Szívszaggató volt hallgatni és olvasni a sorokat, ahogy Solberg beletörődik az emberi nyájlétebe. A darab második tételében Hans Zimmer Interstellarját (Csillagok között) is megidézi. Újabb csúcspont. Az Anima Lucis (A fény lelke) epilóg, stábilistás levezetése lágy és lassú, Solberg legmeghatóbb performanszával.

Összességében a Vox Occulta egy gondolatébresztő elmélkedés az emberiség legrosszabb ösztöneiről, az élet törékenységéről, ezek tudatosításának és feldolgozásának folyamatáról. Minden közreműködő zenész kiemelkedő zenei minőséggel járult hozzá ehhez a meszerien formált esztétikai összhangzathoz.

Einar Solberg egy újabb fantasztikus albummal szilárdította meg pozícióját a progresszív zenei szcénában. Tiszteletreméltó, milyen mélyre és önmagában, mintha egy kút mélyéről emelné felszínre lelke sötétebb rétegeit. Hiszen a húr is csak akkor peng, ha feszül.

FOO FIGHTERS Your Favorite Toy

KIADÓ: RCA RECORDS / ÍRTA: GYÖRGY ZOLTÁN / 9

Mozgalmas évek vannak Dave Grohl és a Foo Fighters mögött. Csináltak diszkót (Dee Gees), death metalt (Dream Widow), elbűcsúztatták a dobosukat egy csodálatos, néhol Pink Floyd-i magasságokba érő lemezen (But Here We Are), ezek után nagyon kíváncsi

voltam mivel rukkolnak elő a 12. stúdióalbumukra.

Elhallgatva a lemezt, szerintem a csapat a lehető legegyszerűbb húzást csinálta. Reszteltek magukat, visszamentek 1995-be és megnézték mi volt az, ami a FF posztgrunge garázsrockját a stadionokig repítette. This is a Call, Monkey Wrench, My Hero, Everlong... Legnagyobb dalaikat a pályájuk elején, a '90-es évek végén írták. Ide nyúltak most vissza inspirációért, és milyen jól tették! Nem mondom azt, hogy rég volt ilyen jó lemezük, mert valójában az összeset nagyon szeretem, de az biztos, hogy rég voltak ilyen nyersekek, rég volt bennük ennyi fiatalos lendület.

A két nyitó dal, a Caught In The Echo és az Of All People vissza is röpt minket a '90-es évekbe, olyannyira, hogy még a Queens of the Stone Age-fanok is elismerően fognak csettinteni. A Your Favorite Toy vagy a Spit Shine még messzebb visz, egészen a Sonic Youthig vagy a Jesus Lizardig, sőt akár a Nirvanáig nyúlhat vissza inspirációért. Ez utóbbi dalban a Nine Inch Nailsből átigazolt új dobos, Ilan Rubin meg is mutatja miért pont őt választották, és mennyire illik ehhez az irányhoz. A Window, az If You Only Knew és az Unconditional a zenekar egyszerűbb, dallamosabb világába visz, a Child Actor és különösen a záró Asking For A Friend pedig megmutatja, miért lettek ők az egyik legnépszerűbb stadionbanda a világon. Az Amen, Caveman meg maga a Foo Fighters esszencia, a Grohli monyo. Zsigerből mennek már az ilyen dalok neki, és biztos lehetsz benne, hogy felkapod a fejed, hogy ezt már hallottad tőlük, de ebben a 3 percben benne van minden amiért a bandát szeretjük.

Grohl szövegei, mint mindig most is nagyon személyesek, lemezeit mindig is korpéknak tekintette, dalba folytatva akár a magánéleti problémáit is. Pl. a Windowban reflektál házassági botrányaira, vagy a Child Actorban megéli mennyire nyomasztó is tud lenni a fiatalon jött hírnév. Nem nehéz belelátni a lánya iránti aggodást, most, hogy Violetnek is egyre inkább beindul a szóló karrierje.

Van az elcsépelet mondas: Egyszerű, de nagyszerű! Na ez tökéletesen illik az albumra. Nincsenek sallangok,

ELEGANT WEAPONS Evolution

KIADÓ: EXCITER RECORDS / ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 8

Egy hónap híján három évvel követi új anyagával a 2023-as debütőt a Judas Priest gitáros Richie Faulkner által gründolt Elegant Weapons. A lényegében all-star felállású négyesfogat első anyagát a maga hard rock/dallamos metal muzsikájával a mai napi gyakran hallgatom, nagyon tetszik a dalokban az a fajta elegáns (nomen est omen) dallamvezetés és hangvétel, ami az egész albumon végigvonul. A második eresztés nótái – amelyek közül több már a bemutatkozás környékén megíródott – alapvetően hasonló szellemben fogantak, kizártnak tartom, hogy ha tetszett a Horns For A Halo, ne hallgatnád jó szívvél az Evolutiont is. A mixben ugyan kicsit talán több most a blues-alapú hard rock, de azért a karosabb-harapósabb, itt-ott metalos él is bőven megmaradt, enyhe hangsúlyeltolódásról beszélhetünk csak.

A nyitó Evil Eye egyértelműen a marconább élt villantja fel, pusztán a zenét tekintve akár lazább Priest is lehetne, Ronnie Romero hangja emeli egy hard rockosabb dimenzióba a dalt. A Generation Me riffelésében egy kis korai Black Sabbath is figyel, a refrén viszont már inkább a Schenker/UFO-irányt hozza – Romerónak kifejezetten jól áll ez a vonal. A bluesos hard rock alapú Holy Roller egy koszosabb, groove-osabb nóta remek, feelinges gitárszólóval, a végére begyorsuló tempókkal. A címében is beszédes Come Back To Me a lemez balladája, ezt szolid hammondos festi alá, a szólója pedig gyönyörű – tetszik, pedig nem vagyok a balladák feltétlen híve, sőt. És így tovább, nem veszem most végig mind a tizenegy szerzeményt. Kivételt csak az igen hangulatos, komor-komoly instrumentum-ral teszek még, meg a záró, hétperces Keeper Of The Keys-zel, ami egy borzongató atmoszférájú, lassan építkező epikusabb tétel, újra csak remek Faulkner-szólózással.

Ugyan a debütörongon még Rex Brown és Scott Travis tolták az alapokat, ezúttal már a koncertfelállást erősítő Dave Rimmer (Uriah Heep)/Christopher Williams (Accept) párost hallhatjuk, akik simán, megbícsaklás nélkül hozzák a kívánatos szintet. Romero énekteljesítményéhez nagyon nem tudok mit hozzáfűzni, a fickót ezer helyen hallhattuk az elmúlt években (ezzel el is inflálta magát egy kissé) – tök jól érzi ezt a világot, ugyanakkor meglepetést már ne várjunk tőle. Richie meg Richie, baromi feelingesen és lazán adagolja a riffeket és a szólókat egyaránt, legyen szó harapósabb vagy dallamosabb-érzékenyebb témákról. És tényleg van valami könnyed elegancia a játékában, ezt nem lehet nem észrevenni.

Ha minderre mégis azt mondd, hogy igazából nincs itt semmi különleges látnivaló, hát nem tudok vitatkozni veled. Tényleg jólesően ismerős és belakott lehet ez a világ mindazoknak, akikre nagymértékben hatottak a hetvenes és nyolcvanas évek klasszikus vonalvezetésű karosabb gitárzenéi. Ugyanakkor az autentikus hangulat és a minőségi kivitelezés mégis jócskán az átlag fölé emelik az Evolutiont, ez vitán felül áll. Legalább egy esélyt a ronda piros borítója ellenére is megérdemel.

× × ×

„Kellemes hallgatnivaló, és elvileg az ízlésemhez is közel áll az Elegant Weapons világa, ám ahhoz képest, hogy milyen kaliberű, mekkora formátumú zenészek találtak egymásra ebben a csapatban, nekem éppen az evolúció hiányzik a közösen megalkotott zenéjükből.”

Gyuricza Ferenc / 7 pont

„Egyszerűen jólesik hallgatni. Porba hulló életünkre csak úgy süt a nap, zöld a fű, virágzanak a fák. A világunk ég, az élet mégis maradandó.”

Tóth Tamás / 8 pont

”*Őszinte, energikus visszatérés, amelyben van elég súly és karakter ahhoz, hogy ne csak a régi rajongóknak szóljon.*

PRO-PAIN Stone Cold Anger

KIADÓ: NAPALM RECORDS / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 8

A Pro-Pain majdnem tíz év után tér vissza új nagylemezzel. Ennek nem kreatív kiegészés és nem motivációvesztés volt az oka, és nem is jogi problémák. A Voice of Rebellion európai turnéja közben Gary Meskil rablótámadás érte, amelyben életveszélyesen megsérült. Fel kellett épülnie fizikailag és mentálisan is, ezért a turnézás háttérbe szorult, majd a covid teljesen leállította. A zenekar szétesett, a kiadója tönkrement. Meskil vissza akart térni, de a Voice of Rebellion óta eltelt idő nemcsak a világ és a hardcore-színtér átrendeződését hozta el, a hosszú szünet miatt újra kellett építeni és pozicionálni a csapatot, a bandán belül mindkét gitárost pótolni kellett.

Eric Klinger ehhez logikus döntés volt: korábban is játszott a zenekarban, de 2007-ben kiszállt, és 2024-ig gyakorlatilag nem zenélt aktívan. Greg Discenza néhány évvel korábban érkezett; teljesen újonc volt ebben a közegeben, hiszen belga, és egy modern metal csapat gitárosa. A Stone Cold Anger azonban azt mutatja, hogy Meskil jó érzékkel választott új társakat. Klinger rutinja és Discenza frissebb, direkter megközelítése jól egészíti ki egymást, és új energiát hoz a zenekarba.

A szöveganyagot Meskil írta, a dalok hangulati irányát is ő határozta meg. A tematika új fonalat vesz fel: technológia, kontroll, digitális függés, a modern élet mesterséges ritmusa — egyszerűen modern világkritika. A Pro-Painnél ez új hangsúly, de jól illeszkedik a banda szemléletéhez.

A lemez zenei gerince Klinger kezéből jön; érzésem szerint a Fistful vagy még inkább a Prophets korszakából merít vissza. A borító is mutat némi rokonságot a Prophets világgal: a központi alak egyik esetben sem karakter, hanem jelkép, hordozófelület a társadalmi feszültség és a személyes düh megjelenítésére. Ezen felül mindkét borítót „vizuális előélet nélküli” alkotó készítette: a Prophets artworkjét Tom Klimchuck, a banda akkori gitárosa, a Stone Cold Anger borítóját pedig Matt Collins, az ausztrál Blood Duster tagja. Az anyag ütős, sallangmentes, pattogó groove-okra épített, thrashes éllel felvértezett, nyers, „utcaról jött” fémes hardcore, lineáris szerkezetű dalokkal, itt-ott egyszerű, fogós, punkos refrénézzel és Meskil jellegzetes, rekedt, monoton kiabálásával. Nem nyitnak új korszakot ennyi szünet után sem. Minek? A Pro-Pain mindig is arról szólt, hogy saját világa és világnézete van, azt viszi tovább, következetesen, kompromisszumok nélkül — ez most is így történik.

A szólómunka nagy része szintén Klingeré: ő hozza a thrashes, „rövid penge” szólókat, a modernebb, melodikusabb megközelítésű futamokat pedig Discenza. A legjobb dalok között az Oceans of Blood a lemez egyik legdirekter, legagresszívebb darabja; a Stone Cold Anger a lemez esszenciája: hideg, kontrollált düh, szikár riffekkel; a March of the Giants menetelés groove-ja között lassabb, súlyosabb részekkel és egy tempósabb, circle pitet nyitó szólóalappal; a Jonestown Punch pedig egy rövid, ütős, azonnal működő hardcore-húzású dal klasszikus Pro-Pain-féle refrénnel és sistergő szólóval.

A dalokból összeálló kép egyértelműen jelzi, hogy a Pro-Pain ott folytatja, ahol abbahagyta. Őszinte, energikus visszatérés, amelyben van elég súly és karakter ahhoz, hogy ne csak a régi rajongóknak szóljon, hanem a jelenlegi színteret is emlékeztesse arra, miért volt a Pro-Pain három évtizeden át az egyik legstabilabb név a hardcore és a metal határvidékén.

nincsenek elfecsérelt ötletek, nincsenek üresjáratok. Tíz dal, 36 perc, tökéletes adag, hogy azonnal újra akard hallgatni, de garantálom nem fogsz ráunni!

GALIBOT Catabase

KIADÓ: LES ACTEURS DE L'OMBRE PROD. / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

Először csodálkoztam, hogy új Galibot CD jött házhoz, mivel az Euch'Mau Noir Bis csak pár hónapja érkezett. Utóbbi a 2024-es Euch'Mau Noir újjávarázsolt verziója, a Catabase pedig a vadonatúj album.

E csapat léte igazolja, hogy szövegek terén még ma is lehet viszonylag új utakat találni a black metalban. Ez a bányászat témája. A lengyel Furia és a német Dauþuz már foglalkozott ezzel a területtel, de a francia Galibot új aspektussal gazdagítja a koncepciót. E kvintett saját régióját veszi szemügyre, azt a fogsikorgatóan kemény realitást, hogy a közeli szénbányába gyerekeket küldtek le dolgozni. Még csak megközelítőleg sem lehet elképzelni, mit élhettek át szerencsétlenül minden munkák egyik legpokolibbja, a bányászat napi szintű kényszerű művelése közben. Erről zenél a Galibot megfelelő eszközökkel.

Az előző lemezek hallatán lehet tudni, hogy a Galibot meglehetősen szigorral áll hozzá a művelethez, de a rigorozitás vastag (kőszén)falait át- és átszövik a muzikalitás vékony szálai. Még csak kevésszer hallgattam a Catabase-t, de kijelenthetem, hogy ez a franciák eddigi legkonceptiózusabb, legváltozatosabb lemeze. Egy ennyire acélkemény zenekar esetében nem gondolnánk, hogy egy szőke lány az énekes, pedig ez az igazság. Agathe Boulanger, művésznéven Diffamie elképesztően agresszív modorban rikácsol és üvölt, de Thomas Defrasnes gitáros is mikrofonhoz lép olykor. A meghatározó azonban a tüzes frontmenyecske izzó hangja.

Az énekhez hasonlóan – és a szövegvilágot tekintve – a zenében sincs sok vidámság, ellenben nagyon jó hallgatni a CD-t, mivel tele van ötletekkel, jó témákkal. Thomas Defrasnes és Julien Baquero gitárjátékában a masszív riffelés dominál, sok váltással, díszítéssel, amelyek nem ritkán túlnyúlnak azon, amit szűkebben black metalnak hívunk. Hallunk staccato-játékot, emellett szinte gépies ritmusokat, amelyek illenek is a Galibot szénfekete világához. Természetesen a black metalhoz szorosan kötődő tremoló-gitározás sem hiányzik. A Catabase igényel némi tanulmányozást, ugyanis a számok meglehetősen sok témából állnak, akár egy-egy önálló utazásként is értelmezhetők, a csapat nem hegyezi ki őket egy-egy markánabb, úgymond refrényszerű részre. Ugyanakkor majdnem minden dalban találunk olyan elemeket, amelyek, ha pillanatokra is, de oldják a szinte permanens feszültséget. Kell is, hogy legyenek dallamok, kisebb melodikus közbeiktatások, mivel az anyag nagyon tömény, és komoly színvonal ellenére kisé megterhelő élmény.

A CD kiállítása rendkívül látványos, remek fotók illusztrálják a kegyetlen bányaeletet, sőt, a tárnába levezető hosszú akna keresztmetszete is látható, tehát ismét a kiadótól megszokott igényességgel találkozunk. A Galibot black metalja 21. századi tálalásban, církalmakkal és energiával mutatja be a black metalt, ami hathatós eszköz az emberi szenvedések érzéletes bemutatására.

HOLD MY OWN Pay No Mind

KIADÓ: DAZE / ÍRTA: BALI DÁVID / 8

2021-es alakulása óta a Hold My Own a tengerentúli hardcore/punk-színtér egyik legaktívabb zenekarává vált. Az ő sikerük az a ritka eset, amikor minden a lehető legjobb időzítéssel találkozik. Az indiai bevándorló családból származó Chhabra testvérek

– a gitáros-vokalista Anchit és a basszusgitáros Kasish – a szubkultúrában találtak menedéket és olyan befogadó közeget, amely őket is zenélésre készítette. Ezzel párhuzamosan a midwest-színtér átrendeződése során új

keletkezett abban a hangzsvilágban, amelyet a Hold My Own az évek során elsajátított.

Ehhez érdemes tudni, hogy a középnyugati underground közeg jelentősen átalakult a 2010-es években. Az Expire és a Bent Life feloszlása után több műfaji burorék jött létre, amelyek egymásra hatva formálták a szubkultúrát. A hagyományörző hardcore/punkot az Inclination, a Magnitude és az Envision, míg a metalosabb irányt a Power Trip, a Judiciary és a Sanction vitték tovább. Eközben a screamo-kultúra is szárnyalt a Portrayal of Guiltnek és a Frail Bodynak köszönhetően, de a Hold My Own igazi ereje abban rejlik, ahogyan a kilencvenes évek hangzását aktualizálta. A Chhabra testvérek ehhez a The Mongoloids egykori frontemberét, a New Jersey-ben élő Greg Falchettót nyerték meg, aki nemzedékének egyik legjellegzetesebb hangja. Amíg a fénykorában Budapestet is felszántó Mongóiban volt helye az önreflexiónak és a humornak, a Hold My Own fegyelmzettisége és agresszív megszólalása ennek már a korai felvételeken sem biztosított teret.

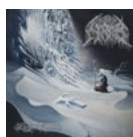
Megannyi nemzetközi turné és kislemez után a Pay No Mind a zenekar igazi debütáluma, ami tizenegy olyan dalt tartalmaz, amelyeket a Merauder, a Fury Of Five, az Irate és a Biohazard rajongói is értékelni fognak. A felsorolásból látszik, hogy a Hold My Own számára az igazán otthonos terep a feszes, kipontozott riffelésre, súlyos középtempókra és csordavokálókra építő dalszerkezetek világa. Ezekben megjelennek kifejezetten formabontó gitárdallamok (Pay No Mind, Negative Shit), spirituális témák (Om, Destiny), vagy épp a hiphopból örökölt hangminták is, miközben az összhatás mindvégig egységes és hatásos marad. Falchetto öblös hangja hibátlanul érvényesül ezekben a struktúrákban, miközben a vendégénekesek – Mike Shaw (Fatal Realm, Mindforce), George Puda (Bulldoze, Agents of Man) és Josef Alfonso (Sunami) – is aktívan hozzájárulnak a végeredményhez.

Őszinte leszek: a Pay No Mindtől azt vártam, hogy hozza majd a tisztas középzsért, de az idei év egyik leginkább hiánypótló és legőszintébb hardcore-megjelenését kapta a színtér. A Hold My Own hitelesen írja újra a kilencvenes évek agresszív, metalos hardcore hangzását, miközben nem éri be annyival, hogy mások hagyatéka mögé bújjon, és úgy fogalmazz meg saját állításokat, hogy tudatosságában nincs helye kompromisszumnak. Csak remélni tudom, hogy egyszer itthon is láthatjuk őket.

HROB Brána Chladu

KIADÓ: NIGHT TERRORS / MEMENTO MORI

ÍRTA: BALI DÁVID / 8

A szlovák extrémzenei undergroundban ismét újabb nemzedékváltás szemtanúi lehetünk. Ahogy az idén a Fekete Zajra visszatérő Hecatoncheir a disszonáns death metal nemzetközi elitjébe lőtte be magát 2024-es Nightmare Utopia című debütálásával, úgy a pozsonyi Hrob (magyarul: sírkő) a most zajló death/doom revival élbolyát célozza meg első nagylemezével.

A 2021-ben alakult formáció az elmúlt években már olyan nevekkel osztozott a színpadon, mint a Morbific, a Fessus vagy a Cancer Void. Akik otthonosan mozognak a kriptaszagú OSDM-világban, azokon sem lepődnek meg, hogy a budapesti Vérrel is felléphettek már hazai pályán, a Pink Whale-ben. A Brána Chladu (szabadfordításban: Fagykapu) alig hosszabb fél óránál, viszont színvonalában és a dalok egymásra utaltságában olyan kiforrott produkció, amely már bőven túl van a próbatermi útkeresés időszakán. A lemez a kilencve-

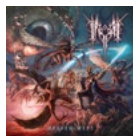
nes évek első felének aljas, lassan őrlő death/doom hagyatékát sajátítja ki. A Peaceville-istálló klasszikus korszakán túl aligha meglepő, hogy a lassan kibontakozó, fenyegető dallamívek a korai Paradise Lost mellett a Gorement vagy a Rippikoulu stílusjegyeit elevenítik fel, miközben a duplázós részek hangsúlyozásáról okkal asszociálhat a hallgató az Asphyx karakterére.

A Hrob zeneiségét és arculatát is átjárja a fagypontra felé tendáló távolságtartás, ez a kimért, atmoszférateremtő hangzás pedig kiváló arányérzékkel megírt dalokban teljesedik ki. A Brána Chladu a maga nemében homogén kiadvány: pontosan kivethetőek az inspirációk, de a szerzemények annyira magával ragadóak, az analóg, tempa megszólalás pedig olyan szépen ad lágy, gótikus színezetet a baljós összhatásnak, hogy a lemezt nagyon könnyű újra és újra elővenni. A mélyen hörgő vokálok monotonitását sem érzem visszahúzó erőnek, hiszen a műfaj korabeli sztenderdjeinek abszolút megfelelnek. Még ha abban meg is egyezhetünk, hogy a Hrob debütje biztonsági játék, ez aligha számítana, ha maguk a dalok nem szippantanák be elsőre az arra fogékony hallgatót.

Mivel általánosságban is rajongok a műfajért, valószínűleg alacsony az ingerküszöböm a death/doom revival-megjelenésekkel szemben. Amikor jól megírt, szerethető dalokat hallok, amelyekben a kifejezés szándékát fontosabbnak érzem az imitációnál, mindig megkérdőjelezhetővé válik az objektivitásom, de a sokadik hallgatás után is úgy gondolom, hogy a Hrob fényes jövő előtt áll. A Brána Chladu olyan hangot új meg, amellyel képes lesz nyomtatni a nemzetközi színtéren is, és csak remélni tudom, hogy hamarosan élőben is átélhetjük ezeket a dalokat.

INFERI Heaven Wept

KIADÓ: THE ARTISAN ERA / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 9

A nashville-i Inferi az USA délkeleti extrém metal mikroszínterének egyik zászlóshajója, a technikás, epikus death metal egyik legkövetkezetesebb zenekara. Hetedik albumuk, a Heaven Wept

azonban még ehhez a pozícióhoz képest is új szint: brutálisan részletgazdag, progresszív felé hajló, dallamos modern death metal/deathcore, benne egy nagyívű, drámai történet lenyomata. Elődje, a 2021-es Vile Genesis már ezt az irányt mutatta – nem is túl távolról –, de ott még külön élt a csomagolás és a tartalom. Itt a kettő teljesen összeér.

A Vile Genesis óta új a gitáros és a dobos. Az Inferi mindig is Malcolm Pugh-központú kreatív műhelyként működött, Stevie Boiser frontember pedig jó ideje stabil pont mellett. Az új kollégák közül a frissebb igazolás Nathan Bigelow, abszolút „házon belüli” dobos, több technikás death formációban is játszik. Sanjay Kumar gitáros lassan három éve csatlakozott; a progosabb irányból érkezett, és valószínűleg ő a kulcsembert abban, hogy az új album olyan lett, amilyen. A részletekben és a technikai megvalósításban mindketten fontos szerepet játszottak. A játék feszes, ahogy eddig is, de modernebb, ritmikailag agresszívebb, a riffekben több a merész harmónia, a gitár-munka frissebb, érzelmesebb, nagyobb ívű, mint a korábbi albumokon, a dobok pedig precíz, gépies, mégis organikus alapot adnak, szinte rajzolják a groove-okat.

A Heaven Wept narratívája egyfajta sötét, epikus, melodikus, progresszív extrém metalos újraértelmezése a bibliai özönvíz-motívumnak. A történetet egy túlélő meséli, aki végignézte a világ pusztulását, és a lemez minden dala ennek a tragédiának egy újabb rétegét bontja

ki. A zene végig ezt a fojtott, katalizmikus hangulatot hordozza: a riffek sötétek, fenyegetők, nyomasztók, a szólók feszültséget generálnak vagy érzelmi fókuszkokat, fordulópontokat helyeznek el, a váltások kiszámíthatatlanok, a vokál pedig hol dühös, hol kétségbeesett, mintha maga a narrátor próbálná megérteni, miért történik minden úgy, ahogy. Ugyanakkor minden egymást erősítő vagy egymásnak feszülő zenei motívum ugyanazt a sötét, apokaliptikus drámai ívet építi az értetlenségtől a tragikus tisztánlátásig – a világvége személyes, belső feldolgozása.

A Heaven Wept talán azért működik ennyire, mert nem csak zeneileg technikás, nem csak egy oldalról látványos, hanem érzelmileg is súlyos: a sztori és a zene ugyanabba a tragikus irányba mutat, és ettől lesz az egész album egyetlen nagy, sötét, koherens vízió. Az Inferi eddig is erős volt a különös, felkavaró zenei képek alkotásában, de most először érzem azt, hogy minden elem, minden részlet a helyére került.

JOHN CORABI New Day

KIADÓ: FRONTIERS / ÍRTA: GYÖRGY ZOLTÁN / 6

Íme az ember, aki arról híres, hogy énekelte egy Mötley Crüe-lemezen! Na jó, ez így nagyon gonosz volt, de ha megnézz az aktuális turné plakátját, amin a Crüe logója nagyobb, mint a saját neve,

akkor már valahol érthető a cinizmus! Pedig Corabi óriási torok, óriási fazon, és még 66 évesen is fiatalokat megszegyentítő energiával tolja a show-kat. Ennek ellenére valahogy sosem lett igazán A ligás sztár, inkább kultikus figura ő, mint igazán híres. Nincs ezzel gond, számtalan ilyen létezik a rock/metal-színtéren, de bármikor meghallom énekelni, mindig az az első gondolatom, hogy kicsoda elpazarolt tehetség ő!

Számtalan helyen feltűnt az elmúlt közel négy évtizedben: kiadott egy mára referencia értékű lemezt a The Screaming, utána jött az ominózus Mötley Crüe-album, énekelte Eric Singer (Kiss) csapatában, volt egy remek szupergruppja (Union), az elmúlt bő 10 évben pedig kisebb nagyobb kihagyásokkal a The

Dead Daisiesben csapatában frontember. De ezen túl is számtalan helyre írt dalokat, vendégeskedett albumokon, szóló folyamatosan aktív volt, de szőlőben pár kislemezdel és koncertalbum kivételével még nem hallottuk.

Szeretem a pasit, szeretem a hangját, így kíváncsi voltam, mivel fog előrukkolni. Sajnos némiképp csalódás lett, amit kaptam! Valamiért van egy olyan tendencia a régi nagy rocktörök körében, hogy idős korukra kikötnek a country háza táján. Tudom, teljesen más a megítélése és népszerűsége ennek a stílusnak a tengerentúlon, de akkoris, számomra ez iszonyat biztonsági játék, aprópénzre váltott tehetség.

Pedig a lemez jól indul, a címadó New Dayben nagyon jó arányban keveri a country/blues/hard rock elegyet, valahogy úgy, mint anno a Cinderella vagy a Little Ceasar tette. Még a That Memory kicsit funkos világával is ki tudtam volna békülni, viszont innenél kezdődik az a biztonsági játék, amit már említettem. A Faith, Hope and Love egy abszolút átlagos blues-sztenderd, a When I Was Young ugyanez csak countryban, és ettől fogva kb. ugyanezek a témák ismétlődnek. Blues, country, hol gyorsabb hol lassabb, de sajnos semmi kiemelkedő.

Nem rossz ez a lemez, egyáltalán nem az, Corabinak még mindig piszkó jó hangja van, csak egyszerűen valahogy túl olcsó, túl sablonos, túl megúszós. Mintha lenne egy Ferrarid, de csak max. 110-zel mehetsz vele, így közben csak unottan bámulsz ki az ablakon. Vézük a szívem a lemezért, nagyon vártam, nagyon akartam szeretni, de sajnos nem megy.

LION'S SHARE Inferno

KIADÓ: METALVILLE / ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 8

A még bőven a múlt században, 1987-ben alakult svéd Lion's Share eddigi pályája markánsan két részre bontható. Az első etap gyakorlatilag a 2001-es, Entrance című negyedik albumig tartott

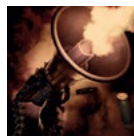
– odáig amolyan jellegzetesen svéd dallamvilágú, melodikus prog/heavy/power metal muzsikát tolt a Lars Chriss gitáros/agytrösz által gründolt formáció, méghozzá kifejezetten magas színvonalon. Rögtön megjegyzendő, hogy az első három nagylemez idején az az Andreas Engberg volt a frontember, akit már jó ideje a power/doom vonalon igen izmos Sorcerer élén hallhatunk. A zeneileg még elődeihez hasonló világú Entrance-on pedig egy bizonyos Tony Niva énekelt – nem rosszul, bár annyira ő azért nem volt karakteres torok, mint Engberg. Itt némi szünet következett, majd jött a 2007-es Emotional Coma korong, ami két tekintetben is komoly változásokat hozott: egyrészt a mikrofonhoz az elődeihez képest jóval karcosabb torkú, Dio-iskolán nevelkedett Nils Patrik Johansson került (lásd még Wuthering Heights, Space Odyssey, Astral Doors, Civil War, illetve három szólólemez), másrészt pedig – az ő érkezésével párhuzamosan – a zene is direkttöbbre, arcbamászsábbra váltott, a progos elemek lényegében eltűntek, a horzsolóbb klasszikus power metal irányultság viszont hangsúlyosabbá vált. Az alapok tekintetében a súlyosabb Black Sabbath- és Dio-anyagok, illetve valamelyest még a Priest/Accept-irány hatásai voltak jobban kitapinthatóvá, ami Nils Patrik egyszerre masszív-energius és mégis dallamos énektemáival megspékelve kifejezetten jól működő, izmos dalokat eredményezett. E kooperáció korábban két nagylemezt termelt, melyek folytatásaként másfél évtized elteltével jött ki nemrégiben az Inferno a maga 42 perces, kompakt valójában. Hogy mi tartott ilyen sokáig, azt nem tudom, de a lényeg úgyis az, hogy a lemez végső soron egészen becsületesen sikerült, méltó elő-

deihez és a bennfentesebbek körében kultikus tiszteletnek örvendő Lion's Share névhez.

Az új eresztés dalait – szám szerint kilencet – egyébként a neten keresztül, egyesével már 2019(!) óta csepegtette a főnök Lars, de így egyben, nagylemezként csak most hozta ki ezeket a csapat. A kellő súllyal és vaskossággal megdörrenő nóták közül kiemelkedik a zeneileg és szövegeileg egyaránt Dio tribute-ként felfogható We Will Rock, a kissé acceptesen zakatoló We Are What We Are, a szinte már US power Chain Child, illetve a záró Run For Your Life, aminek inspirációs gyökerei egyértelműen a Dehumanizer és a The Devil You Know környékén keresendők. Illetve érdekes még a The Lion's Trial is, aminek fő riffjét mint-ha csak Füleki Sanyi írta volna az újkori Wall Of Sleep számára. Kompakt dalokban testet öltő, tömör produkciójú, ízes 42 percnyi muzsikát rejt az Inferno – a hagyománytisztelő fémzenét a maga cicomamentes, nyers valójában kedvelők számára ajánlom elsősorban.

MALHKEBRE B.A.M.N

KIADÓ: BATTLEK'RS PROD. / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 7

A Malhkebre egy 2002-ben alakult francia black metal formáció, amely számomra leginkább a 2014-es Revelation debütalbum fertelmes borítója okán emlékezetes, de a franciák

mindig értettek az ízléstelenséghez. 2019-ben érkezett a Satanic Resistance, s azóta csak néhány kisebb kiadvány. Nem adnak ki sűrűn (nagy)lemezt, de annak legalább igyekeznek megágyazni a maguk módján. A B.A.M.N. című új album promószerzője emlékeztet arra, hogy sok black metal zenekar mintha megfélemezett volna arról, hogy ez a műfaj mit is jelentett eredetileg. Többet, mint egy zenei műfajt, és erre a Malhkebre hivatott felhívni a szerintük arra érdemesebb figyelmét. Mindenesetre a kifejezés, az „egzaltáció”, amit még hiányolnak a black metalból, helytálló, ugyanis valóban van egy olyan felszabadító ereje a műfaj legjobb képviselőinek és lemezeinek, amelyek rendelkeznek e képességgel. Más kérdés, hogy nem mindegy, az ember milyen hatalmakkal paktál le, miközben „repül”.

A Malhkebre frontembere, Eklejzas'Tik Berzerk, egyben a kiadó is, övé a Battlek'rs Productions. A CD kiállítása nagyon szuggesztív, a kihajtogatható tok fotói kimondottan baljós hangulatúak, az egész kiadványból árad a harcba hívó szób. Nem kevésbé a zenéből, amely a külsínnel párhuzamosan veszjósló és fenyegető. A kvartett által előadott black metal nem tudnám konkrét irányvonalhoz sorolni, ami egyrészt pozitív, másrészt a műfaj eredeti sodrásá és sötét atmoszférája a jelenkor csavarosabb felfogásába torkoll. Az S. Evangelista nevet felvett gitáros nem viszi túlzásba a technikai dolgokat, ez a csapat sokkal inkább egy nagyon komor zenei horizont felvázolására vállalkozik, a black metal lényegének megragadására, mintsem bármely képességek fitogtatására. A riffek e kép megalkotásának az eszközei, hangulatteremtés terén érdekelem a kései Celtic Frost/Triptykon hatását. A masszív gitárjáték, valamint a brutálisan megdörrenő basszusgitár (H. Hyskariioth) Shamaanik B. dobolásával egyetemben egy kompromisszummentes anyagot eredményezett, aminek van bizonyos egyediségfaktora. Hipnotikus, delejező, mint a záró There Are No Safe Spaces.

Berzerk saját utat követ mind az ének, mind a szövegek terén, és bár csak belenéztem egyik-másik dal témáiba, nem kérdés, hogy a frontember masszívban szembenáll a modern világgal, legalábbis azzal, amit ő ért alatta. Magam is értem, hogy e világ minden értéküktől meg akar bennünket fosztani, de

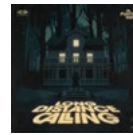
ennek mi köze van a sátánizmushoz? Valamilyen rosszul felfogott – mint oly sokszor – szabadsággértelmezést gyanítok, de erre itt nincs mód kitérni. Mindenesetre az északi bősé medvebőrös harcos, berzerker képét magára öltött Malhkebre-énekes vélhetően komolyan gondolja, amit leír és a „világ” ellen fenekedve elsüvölt.

Súlyos, nehéz album a B.A.M.N., amilyenek a műfaj a Malhkebre megálmodta.

LONG DISTANCE CALLING

The Phantom Void

KIADÓ: EARMUSIC / ÍRTA: GYÖRGY ZOLTÁN / 9

Szeretem az instrumentális albumokat! Szeretem, amikor nem ad a szöveg mankót egy zene megfejtéséhez, az teret enged a fantáziának, és minden ismétlésnél mást és mást nyújt. Nincs más

ilyenkor csak a hangulat, amiben hallgatód és maximum egy lemezborító. Esetünkben ez gyönyörű lett, és nem néztem utána, ki rajzolta, de nekem nagyban idézi az elmúlt év legjobb hazai képregény-megjelenésének (Az utolsó ház a tó partján) világát. Ez pl. máris egy olyan út, amin el lehet indulni a német posztrock-nagyágyú, immáron kilencedik stúdióalbumát hallgatva, de ez tényleg csak egy megfejtés a számtalan közül.

Mike Oldfield nyilatkozta egyszer a zene-szerzésről, hogy ő sokszor nem is elsősorban hallja a zenét, amit ír, hanem sok kis színes figurát, képet lát kavarni maga előtt kvázi megjelenítve a hangjegyeket, és amikor ezek beállnak a megfelelő sorrendbe, akkor van kész fejen a dal. Ezt érzem mindig a Long Distance Calling esetében is, számtalan kép, hangulat, érzés, kavargó előttünk, melyek végül egy nagy koherens egészé csoportosulva, megadják meg a lemez esszenciáját.

Az előző lemezektől ellentétben ezúttal nem konceptalbumban gondolkodott a csapat, ehelyett kapunk egy hét álomszerű tételből álló, sötét és nyomasztó hangképet az Űresség világából. Itt most a téma csak az összekötő kapocs, és nem a történet. Hipnotikus, álomszerű dalok melyben épp annyira ott van a posztmetal, mint a shoegaze világa is. Hosszan lebegő, delayses gitárok, törzsi dobok, finom, szinte csak jelzés értékű elektronika, ipari zajok, filmzeneszerű átkötések, és egy baljós hang, aki kvázi a narrátor szerepét tölti be az Űrességben.

Egy sötét, de nagyon mély utazásra invitál a The Phantom Void, biztos vagyok benne, hogy ha még nem ismered őket és fogékony vagy erre a zenei világra, akkor új kedvenct fogsz avatni. Ha pedig mégsem szeretnél a saját fantáziádra hagyatkozni, ajánlom a lemez mellé egy német fotós, Felix Julian Koch által készült lenyűgöző videókat, amit az album dalaihoz készített.

MICHAEL SWEET The Master Plan

KIADÓ: FRONTIERS MUSIC / ÍRTA: GYÖRGY ZOLTÁN / 3

Édes Misink megalkotta a mestertervet, és én napok óta csak a fejemet fogom miatta. Először úgy gondoltam, hogy nem is írom meg ezt a recenziót, mert szinte értelmezni sem tudom, amit hallottam, de aztán úgy voltam vele, hogy azért a Stryper egykori frontembere megérdemel egy említést, még ha az nem is lesz a legkedvezőbb.

Aki nem ismerné Sweetet, pár szóban a karrierje: ő volt az, aki a '80-as évek közepén behozta a mainstreambe a keresztény rocket,

” Valahogy az albumnak még sincs igazi íve vagy iránya, pedig benne van a szikra.

FROZEN SOUL

No Place of Warmth

KIADÓ: CENTURY MEDIA / ÍRTA: BALI DÁVID / 6

Az utóbbi években a texasi old school death metal új hulláma nemzetközi fogalomává vált, és általánosságban is elmondhatjuk, hogy ennyi eladott Obituary-pólóra ennyi riff még valószínűleg sosem jutott az államban. A Creeping Death vagy a Tribal Gaze mellett a Frozen Soul volt az a formáció, amely már az első megjelenése óta a Century Media szárnyai alatt ténykedhetett, és amely azzal mémesedett az utóbbi időben, hogy a közönsége a legkegyetlenebb moshpit közepén is képes vére menő Magic-partikat tartani.

Időről időre minden hasonló hullámnál előfordul, hogy egy nagyobb kiadó korán tesz tétet egy feltörekvő csapatra, és ez a Frozen Soul esetében is beigazolódt. A zenekar végül a második lemezével, a 2023-as Glacial Dominationnal találta meg saját, önreflexív módon cold schoolként aposztrofált hangzását. Az album azon túl, hogy bátran nyúlt kollaboratív eszközökhöz – a nemrég elhunyt Gost, Matt Heafy (Trivium), valamint John Gallagher (Dying Fetus) is közreműködött –, magabiztosan elegyítette a Bolt Thrower marcona középtempóit az Obituary riffelésével és a metalos hardcore szubkultúrájából megörökölt energiával. Egy biztos: Frozen Soul-lemezeket nem azért hallgat az ember, mert okosodni szeretne, a Glacial Domination pedig kellően meggyőző volt ahhoz, hogy a zenekar a fagyponthoz közeledve a Magic-világához kötődő rajongásával – amit rajtuk kívül csak a Tomb Mold és a Visigoth vállal ennyire nyilvánosan – elkezdhesse az üveglafon felé közeledni.

Ehhez képest viszont a No Place of Warmth tizenegy daláról azt gondolom, hogy a Frozen Soul nem tudta meglépni azt a szintlépést, ami a sorsfordító harmadik sorlemezeknél általában elvárható. Persze a legfontosabb összetevőket most is kipipálhatjuk: akadnak elképesztően hatásos riffek, a frontember Chad Green orgánuma továbbra is magával ragadó, a felezések működnek, és a hatások tekintetében sem történt változás. Emellett ezúttal is bővelkedik vendégekben (Machine Head, Sanguisugabogg, sőt maga Gerard Way is felbukkan a nyitódalban) a lemez. Ami a kialakított komfortzónán belüli gyaluláson felül üdítően hat, hogy helyenként olyan szólások is megjelennek, amelyek új lehetőségekkel kecsegtetnek. Például a címadó gótikus színezetéről a korai Sentenced és a Cemetery borzongató atmoszférája jutott eszembe, az Ethereal Dreams szögélős gitártémái pedig

kifejezetten jól állnak a zenekarnak a megszokott OSDM-témahalmazozáson túl, de mindemellett a lemez egésze mégsem eléggé maradandó, és az ilyen izgalmasabb megoldások pedig nincsenek kellőképp kiaknázva.

Papíron minden adott lenne ahhoz, hogy egy ennyire zárt rendszerben az eredetiség hiányát felülírja a dalok szeretetősége, de valahogy az albumnak még sincs igazi íve vagy iránya, pedig benne van a szikra. A Frozen Soul ettől még egy megbízható, újkori death metal zenekar marad, viszont a zenei eszköztár ezen a lemezen lehetőség helyett inkább olyan korlátnak tűnik, amit ezúttal a produkció nem tudott maradéktalanul megugrani.

„Lomha, húzós death metal és lánc-talpas groove-ok. Egyszerű, de ütős riffépítés. Old-school revival, vaskos, modern produkció, rideg textúrák, fagyos atmoszféra, meglepő featek. Sok ilyen van, de kik ezek, hogy már az első albumuk is a Century Media-nál jött ki?”

Kánya Ferenc / 9 pont

„Izmos, vérbő death metal az amerikai zenekar harmadik lemezén. Úgyesen elsajátították az alapokat, melyekhez nem tesznek hozzá túl sokat, de ordít az anyagból, hogy hevíti őket a műfaj iránti lelkesedés.”

Milán Péter / 7 pont

„A puszta brutalitáson túl az atmoszférateremtésre is odafigyelt az amerikai Frozen Soul tagsága - van kraft a nótákban, és kb. tízszer annyi tüzet és elhivatottságot érzek itt, mint a jó ideje automata üzemmódba kapcsol, egykor szebb napokat látott Six Feet Undernél. Nem rossz ez a maga nemében.”

Schmidt Péter / 7 pont

„Jófajta halálfény, egyáltalán nem sablonos! Élvezhető, értelmezhető minden hang, lépésről lépésre döngöl bele a földbe. Nagyon pöpec zene ez, várom a teljes albumot!”

U Dimmurtal / 9 pont

” *Hogy az most tényleg egy megbízható, állandó minőség vagy az unalmas középszer, csak attól függ, hogy a poharat felig üresnek vagy telinek látod.*

SEVENDUST

One

KIADÓ: NAPALM RECORDS / ÍRTA: GYÖRGY ZOLTÁN / 7

A Sevendust még a '90-es évek végén a grunge romjain és az egyre népszerűbb nu metal hullámain indult, és valójában ezt a kettősséget mindig megtartották a zenéjükben, ez volt az, ami kicsit kiemelte őket a rengeteg akkori divatbanda közül. Nagyon is durrantottak akkor vele, volt idő, amikor még a Grammy-jelölés is eljutottak, de mára – ahogy a zenei világ változik – ők is áttelepültek a stadionokból a kisebb klubokba. Ezt a stíluskeveredést egyébként a mai napig megtartották, továbbra sem lehet rájuk fogni a vegytiszta nu metal jelzőt, köszönhető ez elsősorban Lajon Witherspoon hangjának és énekstílusának. Talán származása az, ami ad egy plusz réteget a hangjának, de sokkal inkább hallom bele pl. Doug Pinnicket (King's X), mint a saját színterének nagyjait. Nem is az orgánuma az, ami hasonlít, sokkal inkább a hangképzése, de tény, hogy Witherspoon témái kiemelkednek kortársai közül

A 15. stúdióalbumukat hozzák már ki, megbízható tempó, megbízható zenekar, és ennek most sajnos egy kicsit negatív felhangja is volt. Tényleg megbízható a minőség, amit albumról albumra produkálnak, éppen ezért kicsit megüszös is, kimagasló eredmények nélkül, cserébe viszont vállalhatatlan munkát sem kapunk tőlük. Belehallgattam most újra

az életmű pár lemezébe, és valójában sokszor nem hogy a lemezek sorrendjét, de akár lemezeken belül a dalaikat is cserélgetni lehetne. Hogy az most tényleg egy megbízható, állandó minőség vagy az unalmas középszer, csak attól függ, hogy a poharat felig üresnek vagy telinek látod.

Előlegezzük meg a félig telit, és nézzük az új lemezt. Az előző anyaggal ellentétben itt nyoma sincs a finomkodásnak – levedlették azt a szörnyű Imagine Dragon-hatást –, az albumnyitó One egyből megdörren. Érzek benne egy csipetnyi extreme metalos ízt is, de tényleg csak egy csipetnyi inkább a finom sampleknek és a refrén előtti kiállásoknak köszönhetően. Ez egyébként később is tetten érhető a lemezen, de nem kell megijedni, nem váltottak stílust, és valójában a poszt-nu bandáknál ez egyébként is stílusjegy. Az Unbreakable megidézzi szinte hangról hangra a korai Linkin Parkot, a stílus szerelmesei között biztos, hogy nagy sláger lesz. Kiemelkedő a Threshold az enyhén keleties témájával. Tényleg csak jelzésértékű, de úgy az énekben, mint a gitárban visszaköszön. Finom húzás, számomra az album csúcspontja. Csakúgy, mint az azt követő We Won, a kicsit komplexebb, King's X-es, vagy POD-s témájával. Aztán a Blood Price-ban ténylegesen megidézük az extreme metalt is némi Cavalera-akat idéző hörgés kíséretében, és azt kell mondjam nem volt rossz, pláne, hogy ezt azonnal ellenpontozza az albumzáró Misdirection. A Rammstein Deutschlandjának végét idéző baljós szintifutások, kicsit progos témák, nyakon öntve egy kis rádiós poppal. Érdekes lett, végre valami váratlan, el is érte a dal, hogy újraindítsam a lemezt! Ezek, az ilyen dalok, amiből többet vártam volna, hogy kicsit több víz legyen abban a képzeletbeli pohárban.

Összességében tényleg Witherspoon hangja menti meg a lemezt, illetve még valami: Clint Lowery gitárjátéka. Nem szokás őt a nagy gitárhősök közt ünnepelni, de pont annyival több az ő játéka egy átlag nu metal gitárostól, mint amennyire Witherspoon is kiemelkedik ének terén. Nem fél váratlant játszani (pl. a már említett Threshold témája) sokszor amikor azt várod, hogy a pincébe megy le a mélyekért, magasat játszik stb. Érdemes külön odafigyelni a játékára az album hallgatása közben.

Ha rajongó lennék, biztos adnék minimum egy nyolcstat lemezre, ha nagyon szőrös szívű kritikus, akkor csak egy hatostat. De mivel egyik sem vagyok, legyen az arany középut, egy megüszös hetes.

„Ez már a tizenötödik album? Úgy érzem, eléggé túléltem...”

Kánya Ferenc / 7 pont

„Tipikus Sevendust album a One, hozza mindazt, amitől szerethető volt ez a posztgrunge zenekar, ám 2026-ban már éppen ettől kiszámítható és érdektelen.”

Gyuricza Ferenc / 6 pont

„Nem vitatom el a Sevendust-életműtől, hogy sok olyan produkciót élt túl, akik tényleg csak átutazók voltak a nu metalban és az azt követő elágazásokban, de ezen a ponton abban sem vagyok biztos, hogy a világnak szüksége van még ilyen albumokra. A legjobban az zavar, hogy az egész lemez szó szerint végig van énekelve – nincs egy másodperc sem, amikor a hangszerekre tudnál figyelni, pedig lenne mire. Számomra egy túllírt, nem jó értelemben vett veterán anyag lett.”

Bali Dávid / 4 pont

„Mindig is kedveltem a zenekart. Az énekes hangja egyszerűen meg-unhatatlan. Ebben a zenében nem nagyon lehet már újat mutatni, de egy kicsit mégis mindig frissnek hat, amikor megjelenik egy-egy új lemez a Sevendust műhelyéből.”

Tóth Tamás / 9 pont

amiben a nagy újításuk az volt, hogy mindezt az „ördög zenéjével”, dallamos heavy metállal keverve. Ez, és a jellegzetes sárga fekete csíkos ruha (innen a név is, Stryper) hamar sikereket hoztak nekik, és valóban voltak nekik határozottan jó lemezeik (To Hell With The Devil, In God We Trust). A '90-es évek közepére viszont ők is elfáradtak, bár esetükben nem csak a grunge-hullám, hanem a rajongók folyamatos támadása is közre játszott, erős kereszttűzbe kerültek a világi és a keresztény tábort között. Sweet ekkor lépett szólópályára, de sokan ismerhetik még a Boston kötelékéből is, ahol 2007 és 2011 között volt az énekes. Bevallom a fent említett két album óta én se hallottam róla sokat, a tényen túl, hogy folyamatosan alkot, zenéjének üzenete sosem állt közel hozzá. De nézzük mit ad nekünk a Mesterterv...

Bevallom, erős gyomor, egy kiadós alvás, és egy kormányváltás eufóriája kellett ahhoz, hogy végig tudjam hallgatni az albumot teljes hosszában. Harmadik nekifutásra sikerült csak, és sajnos, amit itt hallottam az tényleg közel értelmezhetetlen volt a számomra. És még csak nem is a szövegek, az erősen keresztény mondanivaló miatt, mert álszent dolog lenne csak azért elítélni, mert nem értünk egyet. Ugyanígy meghallgatók black metal albumokat is, és ott sem zavar az eseteknél felbukkanó sátánizmus vagy okkultizmus. Szóval igen, a szövegek erősen át vannak itatva a keresztény eszmék hirdetésével, amivel valóban nincs probléma, mert alapvetően egy végtelenül szelíd és pozitív világgép az, amit Sweet hirdet, és bár tényleg nagyon távol áll tőlem a kereszténység, biztos vagyok benne, hogy jobb hely lenne a világ, ha több ilyen ember lenne benne.

Amit viszont nem vett be a gyomorom, az a zene! Valami végtelenül egyszerű, countryn alapuló, akusztikus, balladisztikus soft rock. De még csak nem is az károsabb fajta, sőt még csak nem is rádió rock, ilyen még ott sem halasz (hacsak nem keresztényt adót hallgatsz). Ez az a zene, amit a filmekben látunk amikor a gyülekezet teljes áhítattal elkezd dalolni a mise végén, vagy a '90-es évek gyenge családi sorozataiban aláfestésnek mikor bukkot főhős észhez tér. Ha láttad, hallottad már valaha a Vidám Vasárnap zenekarát lehet halvány fogalmad mi ez, bár még az is sokkal jobban élvezhetőbb, sokkal, de sokkal rokosabb mint ez az album. Elnézést kérek mindenkitől, nem tudok rá jobb szót, ez végtelenül nyálas lett! Rádásul nem is jók a dalok! Felsejlenek zenei utalások, pl. a You Lead I'll Follow Robbie Williamst vagy a Believer a Rolling Stonest idézi, de ezek is csak nagyon gyenge kópiának tűnnek. Néha van egy-két jobb pillanat, mint az Again Europe-szerű balladája vagy a Bon Jovit idéző Worship You, ami talán az album legerőteljesebb és ezzel legjobb dala, de ez nagyon-nagyon kevés.

Tudom, hogy megvan ennek a zenének is a helye és a tábora, de abban is biztos vagyok, hogy az nem a metalfanoké, vagy ha akad is, nagyon kicsi a metszet! Elismerem Sweet tenorja még mindig erős, bár már közel nem az erőteljes metalorok, mint régen, de sajnos ez a zene már nem is követeli ezt meg.

MOODRING Death Fetish

KIADÓ: SHARPTONE / ÍRTA: BALI DÁVID / 8

Hunter Young a saját nemzedékének egyik legtehetségesebb zeneszerzője. Tipikusan az az örökmozgó karakter, akiből folyamatosan jönnek a dalok, és minden számára fontos hangzásban van egy aktív zenekara. Amíg a Psycho-Frame lényegében újraindította a deathcore-nosztalgiaát, a Drowned Under Concrete pedig elvitte az szélsőségig, ahol a MySpace-korszak minden

sajátossága visszaköszön, addig a Moodring mindig is a saját, személyes csatornája maradt. Ehhez pedig sajnos nagyon is életszerű okok is fűződnek.

Youngnál egy ritka, krónikus idegrendszeri betegséget diagnosztizáltak, amely a fájdalom mellett folyamatos fáradtsággal is jár. A Death Fetish megjelenésére három évet kellett várni, a zeneszerző-énekes pedig felülton újra is írta az egész albumot. Így lett a lemez egyszerre személyes napló és felemelkedéstörténet: az itt hallható dalok morálisán – de ami még fontosabb, zenei értelemben is – felülkerekednek minden megpróbáltatáson.

A Moodring hangzását nagyban formálja az ezredforduló nu metalja, az emocore nosztalgiaja és a nu metalcore esztétikája, de a valósághoz az is hozzátartozik, hogy a zenekar maga is hozzájárult ahhoz, hogy a Deftones újrafelfedezése hasson egy egész, már a Tiktokon szocializálódo nemzedékre. Bár Young sosem szereti, ha a Moodringet a Deftoneshoz hasonlítják, a 2023-as Your Light Fades Away valóban adott némi alapot a párhuzamhoz. A Death Fetish dalain ez már inkább csak közvetetten van jelen, hasonlóan ahhoz, ahogyan a Spineshank esetében az indusztriális színezés, vagy a Rednél a visszafogott verzekezelés jelenthet referenciapontot.

A Death Fetish tizenkét dala egy koherens, klausztrófó, mégis sokszínű albumot tesz ki, amelyben akár dalról dalra is eltérő hatások érvényesülnek, miközben a dalszövegek személyessége és Young változatos előadómódja végig irányítja a figyelmet. Ami még fontosabb, hogy a Moodring a nu metalcore-on belül továbbra sem éri be azzal, hogy felmondja a leckét: a lemezt átható borús, keserű hangulat enyhe gótikus színezetet ad a sok effektel rétegzett hangzásnak. A lemez digitális-gépies összehatását a nosztalgikus megoldások újragondolása teszi egyszerre aktuális és iránymutatóvá. Az Anywhere But Here például akusztikus gitártémára épül, a Cannibal feszes, ipari ütemek viszik előre, míg az emocore-hagyatékból táplálkozó Die Slow azonnal ragadó énektemáiban a Glassjaw jellegzetes skálaváltásai is visszaköszönnének a brutális breakdownok mellett. Külön értékelendő, hogy a Moodring nem választotta a könnyebb utat, és nem lépett rá a Bad Omens vagy a Bring Me the Horizon által kijelölt ösvényre. A produkció végig megőrzi az önazonosságát, így a Death Fetish új sztenderdet jelöl ki a nu metalcore hangzásában.

Ez az év egyik műfaji csúcsteljesítménye. Egyszerre szól azoknak, akik képből akarnak lenni a metalcore jelenlegi megszólalásával, és azoknak is, akik a kárhozott királynője filmzenéjén nőttek fel. Az pedig, hogy Young minden fájdalmát, félelmét és szorongását ilyen dalokban tudja megformálni, egyszerre kísérteties és példaértékű teljesítmény.

NECRORATORY When We Die

KIADÓ: FEKETE TERROR PROD. / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 7

A Necratory egy budapesti black metal zenekar, amely nem kevesebb, mint hat nagylemezt tudhat a háta mögött. Ezek közül a When We Die 2024-es keltezésű, s ezen írást az indokolja, hogy az anyagot a Fekete Terror Productions kazettán újra megjelentette. A 2010-ben alakult csapat anyagai közül a 2022-es Ars Nepharia albumhoz volt még szerencsém, tavaly ősszel pedig egy a zenekar nevével viselő lemezzel jelentkeztek. A Metal Archives adatbázisában az egészen rövid kiadványok is albumként szerepelnek, de ez nem olyan meglepő jelenség. A hatszamos When We Die végighallgatása világgossá teszi, hogy a Necratory zsemernyit

sem szeretné felforgatni a black metal világát, mely zsáneren belül a skandináv irányvonalat érzik magukhoz közel állónak. Mint sok hasonló stírzú black metal csapatnál, a Necratory szerzeményei esetében is kettősség áll fenn: ez nem más, mint a dallamosság és az agresszivitás együttes jelenléte. Az olyan tételek, mint a Faust vagy a De Igne Coronam Lucifer gitárdallamokkal éppúgy el vannak látva, mint szélesebb témákkal, masszív riffeléssel, és az elmaradhatatlan, tipikus black metalos károgoásokkal. Leginkább a lassú részekenél tesz szert plusz zeneiségre az adott dal, ahol több tér nyílik a dallamok kifejtésére. Az említett Faustban például.

A hangzás nem mondható tökéletesnek, a pergő puffogása elég idegesítő, ráadásul a dobok túl hangosak, de legalább a kellemesen csengő gitárszólók – amelyek néha nagyon rövidke – jól hallhatók. Mondhatjuk, hogy a Necratory a black metal tipikus elemeiből építkezik, de a hozott anyagból élvezetes végeredményre jutottak. A továbbiakban azért el lehetne mozdulni egy eredetibb hangzás felé.

NINE INCH NAILS Nine Inch Noize

KIADÓ: THE NULL CORPORATION / INTERSCOPE REC. / ÍRTA: GYÖRGY ZOLTÁN / 10

Még alig került ki a lejártszóból a Tron filmzene remixalbuma, máris itt az újabb hallgatni való Reznorék boszorkánykonyhájából.

Nem semmi tempó, meg tudnám szokni, különösen, hogy ezúttal ezt sorlemeznek szánják HALO 38 számon (akik követi NIN-t tudja, mit jelent ez a rövidítés).

De mi is ez a projekt? Ha jártál NIN-koncerten az elmúlt bő egy évben (számomra a tavalyi bécsi bulijuk nem csak az év, de életem egyik legjobb koncertje volt!), vagy megnézted ezt Youtube-on, akkor tudod mi az a B színpad. A nézőtér közepén volt ez felállítva, itt kezdte a koncertet mindig Reznor, és többször is átmentek közben is erre a színpadra, ahol Reznor és Atticus Ross mellé betársult Alexander Ridha aka Boys Noize is. Nem melleleg ez a német-iraki DJ/producer volt a support is minden koncerten a NIN előtt, szettje nagyon jól megalapozott mindig a bulinak. A B színpad-os dalok bulinként változtak, így elég sok összegyűlt, ezeket gyűjtötték most nekünk egy csokorba.

Volt ennek előjele, egy-két hete több rajongó is kapott egy fénymásolt borítójú kazettát(!) ezekkel a dalokkal, és hát ott volt a bejelentés is az idei Coachellára ahol már nem is Nine Inch Nails, hanem Nine Inch Noize néven hirdette magát a banda. Szóval a kiválasztottak (és/vagy ügyesek) már hallhatták, láthatták ezt az anyagot, nálam is szinte csak egy pörgött az elmúlt napokban!

Előre bocsájtom, én elfogult vagyok a NIN-nel, az egyik legnagyobb állócsillag nálam az elmúlt 40(!) évben, alig telik olyan hét, hogy ne kerülne elő legalább 1-2 dala az autóban. Mindezt csak azért hangsúlyozom, mert tudom, hogy lesz olyan, aki nem lesz olyan lelkes az anyag kapcsán, mint én. Szögezzük le, Ridha egy techno DJ, az önálló dalai vegy-tizta technodalok, sokszor azokat még az én gyomrom sem veszi be. Az, hogy ennyire kiemelt szerepet kap a projektben előre vetíti, hogy itt bizony az elektronika erősen ki lesz domborítva. Gitárokat ne is keress az albumon, ezek bizony az ismert dalok EBM/acid/techno interpretációja. Tudatosan nem írok remixet, mert mindezek ellenére sokkal kevésbé térnek el a dalok az eredeti verzióitól, mint pl. történt az a Tron remixalbum esetében is. A legnagyobb NIN-dalok sorakoznak itt a Heresytól a Closeren át a Copy of A-ig, és valóban néha

csak hangszerezési különbségek vannak, ahol az élő zenekart szintetizátorokra cserélték. Nem mondom azt, hogy a dalok jobb vagy rosszabbak lettek a dalok, egyszerűen kicsit másak. Pl. a Copy of A esetében lelassították a dal elejét, itt szerintem jobb az eredeti, ellenben pl. a Came Back Haunted egy olyan lüktető tempót kapott, amittől kinyílt a dal és fénysebégre kapcsol.

Kicsit térjünk vissza a Coachellára. A teljes lemezalbumot leadták itt Reznorék, ugyanebben a sorrendben, de fontos leszögezni, hogy az album anyaga nem ez a koncert. Egyébként is kicsit furcsa a felépítése, mert vannak a dalok között koncert- és stúdiófelvételek is, szóval nem az volt a cél, hogy az élő show varázsát adják vissza. Fantasztikus show volt a coachellás buli, érdemes megnézni, ráadásul itt a Reznor/Ross/Ridha trió mellé csatlakozott még Mariqueen Maandig énekesnő is, aki nem más civilben, mint Reznor felesége. Nem újkeletű az ő kooperációjuk, érdemes meghallgatni a How to Destroy Angels albumokat, ahol a hölgyet szintén Reznor és Ross kíséri. Maandig több dalban énekel a lemezen is, fátyolos, sejtelmes hangja külön réteget adva a daloknak.

Tényleg lenyűgöző volt a banda showja a Coachellán, ha tudod, feltétlenül nézd meg az album meghallgatása előtt, de anélkül is tökéletesen megáll a lábán a lemez. NIN-rajongóknak kötelező, a többiek meg nyitott fület ajánlok egy kicsit másféle, de fantasztikus zenére.

NUCTEMERON Demonic Sceptre

KIADÓ: I HATE RECORDS / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 5

A '80-as évek thrash-aprítása a mai napig komoly vonzerővel bír a fiatalok egy részére. A 2014-ben alakult német Nuctemeron kvartettje is íli a műfajt, a Sodom-dalról vett zenekarnév több, mint beszé-

des. Ezek a csapatok rendkívül szűk mezsgyén mozognak, de ez aligha zavarja őket, játsszák, amit szeretnek. A Trier városából származó Nuctemeron az elmúlt bő évtizedben csupán kisebb kiadványokat potyogtatott, az első nagy-

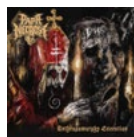
lemez kiadását a svéd I Hate Records vállalta magára.

A Demonic Sceptre anyaga pontosan olyan, amilyenre az enyhén infantilis borító alapján számíthatunk. S ha ránézünk a zenekari promófotókra, már halljuk is az anyagot. Mielőtt konkrétan elindítottuk volna a lejátszást. A hangzás természetesen csiszolatlan, mondhatjuk, hogy demós, de ehhez a zenéhez tökéletesen illik. A riffelés főleg az említett kor-szak német thrash-csapatait idézi, a szögletes reszeléseket, de a műfaj jellegéből adódóan lazább, rockosabb megoldások is előfordulnak. A lemez végén található Venom-feldolgozás (Angeldust) tökéletesen illik a német csapathoz. A Lunatic Aggressor művésznévi frontember érdes rikácsai is beleszerveződtek a produkcióba, akárcsak a szöges melltartóban pózoló bőgőslány, Volcanic Slut (a Sodom-imádat újabb jele).

Számomra nem sokat nyújt a Nuctemeron lemeze, de nyilván van, akit ma is ez vonz, ha metárról van szó.

PAPA NECROSE Anthropomorphy Execution

KIADÓ: AWAKENING REC. / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 7

Vannak albumok, bandák – meglepően sok –, amelyek valamilyen totális véletlen kapcsán kerülnek a látókörmbe. Ezzel a csapattal úgy ismerkedtem meg, hogy 2021-ben, amikor a The

Three Tremors második albumáról írtam, kíváncsi voltam, honnan jön az új bőgősük. Így találtam rá a Papa Necrose-ra. Akkoriban adták ki Open Infected Body című digitális hangzójukat, ami meglehetősen jó vérvonalból származó klasszikus death metal a Death, az Autopsy, az Obituary, a Massacre, a Malevolent Creation, a Cancer, stb. hatásaival. Belehallgattam a '18-ban megjelent debüt albumukba is. Hangulatos múltidéző anyag mindkettő, a produkció viszont egyiknél sem nyűgözött le. Szóval innen az ismeretség.

Az Anthropomorphy Execution a Papa Necrose harmadik albuma. Van egy közhely,

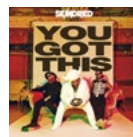
ami szerint a zenekarok többségénél a harmadik lemez vízvázlasztó. Köz helye, de van benne igazság. A Papa Necrose esetében ez a lemez tényleg vízvázlasztónak tűnik: abban az értelemben, hogy ez az album, amelyben a brazil ötös elindul a kiteljesedés felé. Most már globálisan aktív kiadónál vannak, és végre jól is szólnak. Zeneileg maradtak a régisulis death metalnál, viszont ezúttal a Death és az Obituary közvetlen hatása jelentősen előretolódott. Tény, hogy különleges hangulati kombinációt hoztak létre ezekből, a Spiritual-korszakos Death technikailag igényes, már progresszív irányultságú megközelítését gyúrták össze az Obituary sötét, nyomasztó, feszültségtől vibráló atmoszférájával. A szőlőmunka melodikus, érzelmek és kéméletlenül precíz, az az iskola, amelynek a legjobb tanárai Murphy, Schuldiner, Rutan és Santolla. A dalok szerkezete alapvetően egyszerű, sallangmentes. Nem primitív, de nincs fölösleges építkezés, nincs öncélú túlbonyolítás, minden a dal érdekében történik, és a technikus játék teszi „komplex jellegűvé”.

A lemez csúcspontjai azok a tételek, amikor a hatásos összjátéka a legjobban működik: Eighteen Years Awake, Silenced by Death, The Thousand Yard Gaze. A frontember vokálja viszont nem mindenhol meggyőző. Egyszerre akarja idézni Chuck Schuldiner éles sikolyhörgését és John Tardy artikulálatlanul torz üvöltését – ettől néhol a szándékolt hommage akaratlan paródiába csúszik át. Több helyen azt érzem, hogy túl erős a fókusz az egyik vagy a másik bandán, ami inkább a kópia irányába tolja az összképet. A bandában több van ennél, és azt gondolom, hitelesebb lenne a Papa Necrose, ha nem megfelelni akarnának ezeknek a hatásoknak, hanem építkeznének belőlük.

Ha egy olyan régisulis, technikás death metal albumot hallgatnál, ami új, de szép emlékeket idéz, és nem zavar, ha ezt az idézést helyenként túl direkt módon teszi – mert tulajdonképp szórakoztató –, akkor nyugodtan adj nekik egy esélyt.

SKINDRED You Got This

KIADÓ: EARACHE RECORDS / ÍRTA: GYÖRGY ZOLTÁN / 9

Megjelent az új Skindred-album, és be is aranyozta a napomat! Kedvenc ragga-metalosaim ismét egy annyira erőteljes, feelgood albumot tettek le az asztalra, amittől kisüt a nap, legszívesebben

zöld/piros/sárgába öltöznél, és tekernél egy... khmm, szóval tekernél felfelé a hangerőn!

Ők is a Nagy Rap Metal Bumm idején tündek fel még a 2000-es évek elején, de zenéjük már akkor kiemelkedő volt, köszönhető az erős reggae hatásoknak, sőt sokkal inkább dominált már akkor is ez, mint a rap. És míg a pályatársak nagy része már a sülyesztőben, ők még mindig alkotnak, buliznak, immáron a kilencedik lemezük jött ki.

Ha láttad már őket élőben, tudod mennyire erőteljes, mozgalmass bulikat tolnak, lehetetlen mozgás nélkül nézni őket. Az új album egyik legnagyobb erőssége, hogy vissza tudja adni ezt az energiát, ami felszabadul egy-egy ilyen bulin. Tekerd fel a hangerőt, rakd be a címadó You Got Thist vagy a Do It Like Thist, és állítom azt fogod képzelni, hogy vagy húszan táncolnak, ugrálnak mögötted a szobában! Ha meg elfáradtál ott karibi hangulatú közel vegytiszta reggae-tétel a Glass vagy a záró Give Thanks. A This Is The Sound egy akkora nu metal dal, hogy Fred Durst egy hétig könyörögne érte. A Can I Get A meg egy akkora partisláger már első hallásra, hogy nem igaz. Egy slukk és már látod is, ahogy koncerten mindenki integet jobbra és balra.

Hogy néhol klisé az album? Kit érdekel? Persze, hallottuk már ezeket a témákat tőlük, hallottuk a Clawfingertől a H-Blockxig, de tényleg, a fenét se érdekli ez, ha egyszer valóban akkora energia van a lemezben, amit ritkán hallani, így még azt az egy-két töltelék dalt is megbocsájtjuk.

Nem egy fotelben hallgató album ez, muszáj rá bólogatni, ugrálni, mert a Skindred még mindig a stílusa legjobbja, Benji pedig az egyik legenergetikusabb frontember, akit valaha láttam!

SUN DONT SHINE From Birth To Death

KIADÓ: CORPSE PAINT REC. / ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 8

A Sun Dont Shine (így, aposztróf nélkül) lelke és motorja nem más, mint a Type O Negative egykori gitárosa, Kenny Hickey, aki Peter Steele 2010-es halála óta is komoly aktivitással nyomul a színtéren. Egyértelműen a saját gyermeke volt az egy-egy albumot

megért Silvertomb és Seventh Void, amiket ha ismersz, akkor – legalábbis nagy vonalakban – a Sun Dont Shine világát is könnyen elképzelheted magadnak. Szintén az egykori Type O irányából vetődött ide a dobos John Kelly (ő nem kevésbé aktív arc, lásd pl. Kill Devil Hill, Danzig, A Pale Horse Named Death, Patriarchs In Black), valamint itt van a főként a Crowbar és a Down révén ismerős Kirk Windstein gitáros/énekes meg a basszer Todd „Sexy T” Strange. Ők így négyen eredetileg még Eye Am néven álltak össze 2023-ban, egy évvel később lett belőlük Sun Dont Shine, és tavaly már így hoztak ki egy négydalos EP-t Coming Down címmel. Onnan három tétel aztán felkerült a bolondok napján megjelent debütkorongra is – erről egyedül a Dreams Always Die With The Sun maradt le, de az sem teljesen, merthogy ez lett a From Birth To Death vinyl kiadásának bónuszsnótája. Itt tartunk tehát most.

A tagság zenei előélete alapján nyilván adja magát, hogy az alapokat tekintve amolyan dooms-súlyos-sötét muzsikára számítsunk, és ebben nincs is tévedés. Ugyanakkor a morózus témákat itt rendre oldják-lazítják afféle klasszikus hard rockos harmóniáknak, Thin Lizzy-s gitártémák is. Kenny relatíve magas fekvésű és eléggé nyers tónusú hangjáról nekem nem egyszer jut eszembe az old school metalos svéd Wolf frontembere, Niklas Stålvind – de Alan Tecchio (Non-Fiction, Hades, Watchtower, Mind’s Mirrors, stb.) neve szintén felsejlik időnként. A Crowbar-főnök Kirk reszelős-bömbölős pacsirtahangja ugyancsak megreccsen pár helyen, és ez jól is tesz, ami a változatosságot illeti. Maguk a dalok amúgy nincsenek túlbonyolítva, 4-6 perces játékidőjű, átlátható szerkezetű, tömör hangzású kilenc szerzeményt hallhatunk a lemezen, ami jól is van így. Egyértelműen sabbathos fundamentumra építkezik a muzsika, de alkotói a fentebb említett árnyalatokkal és tónusokkal színesítették tovább a masszív felépítést. Pár helyen egyébként leheltnyi Led Zeppelint és Alice In Chainst is kihallani vélek – pl. a When It’s Time To Leave-ben mindkettőre akad precedens.

Ha nem is korszakalkotó, de mindenképpen hangulatos és tartalmas anyag a Sun Dont Shine debüt, érdemes rászánni szűk háromnegyed órát.

TERROR Still Suffer

KIADÓ: FLATSPOT RECORDS / ÍRTA: BALI DÁVID / 8

Közel negyedszázados karrier után jogos kérdés lenne, mit lehet még várni a Terrortól, ugyanakkor a hardcore veteránjai olyan másodvirágzásukat élik, amit kevés más produkció mondhat el magáról. A 2022-es Pain Into Powerrel a Terror fennállásának

egyik legjobb lemezét készítette el, és a producerként, valamint társdalszerzőként jelen lévő gitáros, Todd Jones (aki korábban maga is tag volt, emellett a Carry Onnal és a Nailsszel is maradandót alkotott) ismét veszélyessé tette Scott Vogel zenekarát.

Értéktétel nélkül állítom, de erre nagy szükség volt: a The Damned, The Shamed és a 2015-ös The 25th Hour közötti időszakban a Terror ugyan megőrizte pozícióját, de üzenetében és zeneiségében beállt egy kiszá-

” Ez egy őszinte, vállaltan egyszerű groove-death metal lemez.

SIX FEET UNDER

Next to Die

KIADÓ: METAL BLADE / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 7

Az egykori Cannibal Corpse frontember, Chris Barnes bandája, a Six Feet Under mindig külön utat járt a death metalon belül. Nem groove-os vagy groove-orientált death metal – az inkább az Obituary, a Jungle Rot, a Bolt Thrower vagy a Grave. Ez tudatosan összerakott groove metal–death metal kombó, ahol a két műfaj nem egymás mellett fut, hanem összeolvad: a menetelő, súlyra építő groove metal és a klasszikus death metal egyszerre mozgatja a zenét. Van köze az Obituaryhoz: a Six Feet Under legkorábbi felállásának Allen West is tagja volt, a nóták nagy részét ő hozta az első két albumra. Ikonikus anyag mindkettő, a második, a Warpath már teljesen jól körvonalazta az elképzelést: középtempós death metal lehangolt, húzós, ritmuscentrikus gitárjátékkal. A Six Feet Under volt az egyik legkorábbi amerikai banda, amely ezt a stílust következetesen vitte és széles közönséghez juttatta – annak ellenére, hogy Chris Barnes rendkívül megosztó figurája a death metal színtérnek.

Az első két album után – különösen a Steve Swanson nevével fémjelzett érában – a Six Feet Under lemezeinek minősége erősen ingadozott. A legtöbb kritikai támadás azonban nem is a dalokra, hanem Barnes hangjára és teljesítményére irányult. Nehezen kezelhető személyisége és a nyilvános megnyilvánulásai ezen felül csak rontották a saját és a bandája reputációját. De akárhogy is, régi és meghatározó figurája a szcénának, a csapat felállása pedig lassan tíz éve stabil a Swansonnal váltó Ray Suhy–Jack Owen párossal.

A banda tizenkilencedik albuma, a Next to Die nem meglepetés, pontosan azt hozza, amit a Six Feet Under-től kaphatunk: egyszerű, súlyos, középtempós groove-death. A hangzás ezúttal nem az a jellegzetes, fénytelen, mélyközépre kevert sound – amivel sosem tudtam megbarátkozni –, ahogy a 2024-es Killing for Revenge is szólt. A dalok szerkezete egyenes, a riffek legtöbbször inkább hatékonyak, mint hatásosak. A lemez nemigen lép ki abból a komfortzónából, amit a zenekar évtizedekkel ezelőtt kijelölt – esetleg Suhy játéka feszegét határok. Jazzes-fúziós stílusa inkább a rövid szólókban mutatkozik meg, de amikor megszólal, azonnal életet visz a zenébe. Ezek a szólók adják a lemez legjobb pillanatait, és néha kifejezetten hiányérzetet hagynak maguk után – jó lenne, ha több ilyen fókuszpont lenne.

A lemez erőssége a stabilitás: a Six Feet Under pontosan tudja, mit akar játszani, és azt következetesen hozza. A groove-ok működnek? Igen. A tempók súlyosak? Azok. Biztos élőben is ütnek majd. Viszont a gyengeség is ugyanebben rejlik: kevés a váratlan pillanat és a karakteres dal. Pozitív viszont, hogy a Next to Die vokálja Barnes késői korszakának egyik vállalhatóbb – ám továbbra is erősen korlátos – teljesítménye. Nem jó, de nem is tragikus, inkább csak egysíkú, funkcionális vokális jelenlét, kevés dinamika- vagy karakterváltással.

Ami a lemez gerincét adja, az a Mutilated Corpse in the Woods, az Unmistakable Smell of Death, a Naked and Dismembered és a címadó – ezek a késői korszak iskolapéldái: összeáll bennük a formula, minden a helyén van, nem újítanak, csak teszik a dolgukat.

Számomra dalok tekintetében az utolsó igazán elfogadható Six Feet-élmény az Undead volt, hangzást tekintve pedig a Torment. A Next to Die ezeket nem tudja felülmúlni, viszont vokálban jobban teljesít, és abban a keretben, amit a zenekar képvisel, ez egy őszinte, vállaltan egyszerű groove-death metal lemez.

mítható színvonalra. Én is azok közé tartozom, akik a korai időszakra, különösen a 2003-as *Lowest of the Low*-ra, valamint a 2004-es *One with the Underdogs*-ra esküsznek, de a csapatot a *Pure Noise*-os szerződés a lehető legjobbkor rázta fel az állóvízből – abból az állapottól, ahol a negyven feletti zenészek csupán bölcsességeket próbáltak átadni közönségüknek. Szerencsére a *Pain Into Power* épp ellenkező képet festett: egy éhes, tette kész, korát tekintve veterán, de szívében lángoló tettvágygal alkotó legendát mutatott, amely még mindig elképesztően dühös és kiábrándult, és ugyanazokon a nehézségeken megy keresztül, mint a hallgatói.

A *Still Suffer* pont ott veszi fel a fonalat, ahol az előző korong letette, így joggal beszélhetünk egy új korszak stabilizálásáról, miközben a lemez egyáltalán nem önismerő. Az alig félórás dühbomba egyik legmeghatározóbb karakterjegye a kényelmetlen hirtelenség: ezek a dalok gőzhengerként mennek át az emberen, nincsenek felesleges ismétlések vagy teatrális csordavokálók, mert a Terror pont annyit mond, és pont úgy, hogy az célba érjen. A *Still Suffer* megőrizte a veszélyes kisugárzást, miközben Nick Jett (ex-Carry On) dobos ritmikai sokszínűsége tökéletesen működik a hol feszesen lefelé pengetett riffekkel, hol a kipengetett kvintekkel, amelyek akaratlanul is múlt-idézésre hívnak. Jordan Posner (No Warning) és Martin Stewart (God's Hate) gitárosok maradéktalanul aktualizálták a Terror megszólalását: az előző korszak néhol Hatebreedet és Earth Crisist idéző közepetempóinak helyét átvették a feszes, crossoveres megoldások, a No Warningnál megismert fenyegető dallamívek és a hangstílus kipontozások – utóbbiakkal a *Trapped Under Ice* tíz éve egy teljesen új nemzedéket hozott be a színtérre.

A lemezen megannyi vendég is szerepel – köztük Chuck Ragan a *Hot Water Music*-ből vagy Jay Peta a *Mindforce*-ből –, de egyértelmű, hogy a bevont szereplőknek és a tagoknak egyaránt ósztinte szerelemprojekt volt ez az anyag. Nemcsak egy élő legendát mutat a legjobb formájában, hanem egy megújulni képes szövegíró-frontembert is: Vogel letisztult, kifejező sorai megannyi kötelező koncertdögvencet adnak a rajongóknak. Nem is beszélve arról, hogy a Terror újkori hangzásában a direkt, agresszív dalszerzésen felül – ami továbbra is nagyban támaszkodik a NYHC hagyatékára – mennyire üdítő olyan hiphop-betéteket hallani, amelyeket legutóbb a *Cold World*-nél tapasztalhattunk ilyen hatáson.

Egy szó mint száz, a Terror továbbra is ereje teljében van, a *Still Suffer* pedig méltó folytatása lett a *Pain Into Power*-nek, igazolva, hogy Vogelék új fejezetet nyitottak. Tényleg rég volt ennyire jó a zenekar. Az idei év egyik legfontosabb független hardcore-megjelenését némiképp meglepő módon egy veterán produkciótól kaptuk meg, feladva a leckét a trónkövetelőknak.

THE LORDS OF ALTAMONT Forever Loaded

KIADÓ: HEAVY PSYCH SOUNDS
ÍRTA: GYÖRGY ZOLTÁN / 9

„Végre valami igazán jó kis mocskos zene!” – kiáltanék fel, ha nem hallgattam volna meg már korábban a *The Neptune Power Federation* új lemezét! Ha Neptunék az okkult tanaikkal elhozzák

a világvégét, akkor ezt a lemezt hallgatva olyan érzésem van, mintha valami lepukkant sivatagi kocsmában ülnek, ahol valami végtelenül mocskos és szőrös banda játssza az armageddon előtti utolsó dalát, én bedobok még egy mesclat,

csőre töltöm a shotgunt és elindulok az utolsó pusztító útra. Elég élénk kép, nem? De valós, simán lehetne bármilyen dal a lemezzel valami hasonló témájú horrorban betétdal.

Húzószemű rock, karcos ének, könnyen megjegyezhető refréne, hatalmas Hammond-szólók, tekerő groove-ok. Pont annyira ott van a zenében a '60-as évek pszichedelija mint a garázsrock vagy a punkos, kicsit motörheades témák. Sallangmentes, őszinte dalok ezek, amiket lehetetlen hallkan hallgatni. Nem is tudnék dalt kiemelni a lemezzel, mert az egész egy nagy fortyogó katlan, ami kitörni készül! Tíz dal, 40 perc, ami egy lepukkant, majd' széteső, de azért mégis gyorsvonat tempójával dübörög, megállás nélkül.

Elnézést kérek a rengeteg hasonlatért, de ha meghallgatód a lemezt megértéd! Talán nem is a zene a lényeg, hanem a hangulat, amit ez a zene kivált belőled, bár tény, hogy nem szépelkeknek való és ismerned kell azt a világot, ahol Altamont urai mozognak.

THE NEPTUNE POWER FEDERATION Mondo Tomorrow

KIADÓ: CRUZ DEL SUR MUSIC
ÍRTA: GYÖRGY ZOLTÁN / 9

Ez az ausztrál banda még valamikor a 2010 körül indult, egész kellemes okkult stoner zenével, saját bevallásuk szerint DIY fuzzi metalt tolnak. Lövéssem sem volt, hogy erről a jellegzetes

gitáreffektokról is neveztek már el stílust, de ez az egybefolyó kásás gitár sound valóban a kézjegyük volt már a kezdetektől. Már az első album sem volt rossz, de az igazi nyerő húzás az volt, mikor az énekes lecsérlett a második albumnál (*Lucifer's Universe*, 2015) egy énekesnőre, Screaming Loz Sutchna. Képzeli el négy szőrös déli rednecket, ahogy zúzzák az AC/DC-szerű rock & rollt (ha már ausztrálok) – élükön, egy olyan teatrális vudu boszorkánnyal, mint amit pl. a legutóbbi Therion-koncertlemez borítóján láttál. Innentől kezd érdekessé válni a banda története, albumról albumra egyre jobb, zenéjük egyre színesebb, és Such hangja is rengeteget fejlődött 10 év alatt. Itt csatlakozunk be a sztoriba, immáron a banda hetedik albumával, és szerintem ezzel minden rajongó egyet ért, hogy az eddigi legjobbat, legkiforrottabbat tette le az asztalra.

Ha most ismerkednél velük, akkor egy szót ill. nevet mondok: LEMMY! Így nagybetűvel, egyrészt mert neki ez jár, másrészt a szellemisége minden pillanatát átjárja az albumnak. A Motörhead hatása letagadhatatlan, az a fajta mocskos r'n'r, ami az ő sajátjuk volt, az erőteljes basszusjáték itt is minden dalban tetten érhető. A kezdeti AC/DC-vonal is lényegesen finomodott, néhol már-már rockabilly hatásokkal, lásd Lemmy HeadCat bandáját. És ott a Hawkwind is. Az a fajta pszichedelikus space-rock, amit ők toltak, szintén több dalban jelen van (pl. *Rhapsody in Blue*). De még tovább megyek, Lemmy a hölgyek nagy barátja lelkesen támogatott olyan előadókat, mint Wendy O Williams, és nem véletlenül említettem őt. Az olyan dalok, mint a *Mondo Tomorrow* vagy a *Cybernetic Times* bármilyen Plasmatics-lemezer felértek volna. Mindezeket a hatásokot ne úgy képzeld el, hogy egyik dal ilyen, a másik olyan, egy-egy dalon belül is többször stílust lépnek, de sosem esve ki a szerepből, a dal ívéből. Ha mindenhez még hozzáteszük a valóban nagyon erős okkult szálát ill. szövegeket biztos lehet benne, hogy egy percc se fogsz unatkozni abban a 38 percben, amit az album nyújt.

Ha most ismerkednél velük nagyon ajánlom, hogy kezdj pár videóval, nézegetsd fotókat az

album hallgatása közben, hatalmas extra töltet adnak a zene mellé! Iszonyat kellemes megéltetés lett az új NPF-album, rég szórakoztam ilyen jól egy lemezen! Igen, talán ez a jó szó rá: szórakoztató! Ha akarsz, odafigyelsz rá és keresed a mélyebb mondanivalót vagy a finom zenei megoldásokat, de tökéletes aláfestő zene egy péntek esti sörözéshez a haverokkal vagy ahhoz, hogy tövig nyomd a gázipedált a pályán. Minden szinten működik, és nálam ilyen egy jó album!

TRANSILVANIA Magia Posthuma

KIADÓ: INVICTUS / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 7

Az átláthatatlan lemezárdat részeként 2021-ben szembejött velem az osztrák *Transilvania Of Sleep And Death* album, s korábban talán a *The Night Of Nights* debüt is, de semmire sem

emlékszem belőlük. Mivel a *Magia Posthuma* című, márciusban megjelent harmadik album eljutott hozzám CD-n, ezzel behatóbban is van lehetőségem megismerkedni.

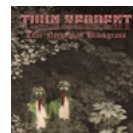
Nem állíthatom, hogy a black/thrash metal-címke komoly vonzerővel bírna számomra, mivel a legtöbb efféle lemez egy merő klisé-gyűjtemény, azonban a *Transilvania* új albumát érdemes meghallgatni. Természetesen nincs szó arról, hogy a négytagú gárda alapjaiban rengetné meg ezt a zsánert, de a játékszeretet mellett legalább hallok néhány ötletet is. A 47 perces albumon egyértelműek a thrash-elemei, azonban öröklök, hogy nem minduntalan a '80-as évek legbágyasztóbb kliséivel kell az időmet fecsérelni. Pusztán emiatt nem lesz az anyag egyedi és eredeti, azonban az Innsbruckból származó kvartett zenéje közeleb áll a black metalhoz.

Ahol a legnyilvánvalóbb a thrash-riffelés, ott is értékelni lehet néhány kisebb csavarintást, emellett a skandináv black metal dallamait is integrálták az osztrákok a maguk nyers, ősz-agresszív stílusába. Inkább a svéd irányvonalon érezhető, a sorok között Dissection, kis epikus-ság, monumentalitás, atmoszferikus sodrás, de a négyes hallhatóan otthonosan mozog a pörébb proto-black területeken is. Ez kellemes meglepetés, mivel előzetesen klisésebb, erőltetetten a '80-as éveket majmoló anyagra számítottam. A mind gitárilag, mind a tempók terén kimondottan változatos a *Tower To Confess* (a Dissection hatása itt egyértelmű, akárcsak a *Hallows Of The Heirben*) jól példázza, hogy a zenekar fel tud építeni kompozíciókat.

A frontember, P. Čachtice, a szokásos dühödtt black metalos káromgást hallatja néhány más hangszínen elkövetett kurjantással, üvöltéssel, de az album képe ilyen értelemben is egységesnek mondható. A hangzás arányos, de kelőképpen érdes és underground-kompatibilis. A gitárfolyamok között jó hallani a megkonduolt basszusgitárt. A maga műfajában teljesen elfogadható mű a *Magia Posthuma*.

TWIN SERPENT True Norwegian Blackgrass

KIADÓ: SVART RECORDS / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 8

A *Twin Serpent* az a fajta zenekar, amelyről elsőre nem tudod eldönteni, hogy vicc vagy művészet. Poénnak tűnik, aztán két perc múlva rájössz, hogy több zeneiség van benne, mint

a fél norvég undergroundban. Jó, ez így elég sarkos, de a lényeg: a norvég négyes második nagylemeze egyszerre mulatságos és szórakozó

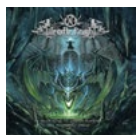
tató, miközben olyan hangszeres tudást tesz le, amitől a „vicczenekar” címke percek alatt szűknek bizonyul. Ez a zene arra emlékeztet, hogy a műfaj nem attól él, hogy újra és újra ugyanazt a riffet és groove-ot halljuk, hanem attól, hogy mindig van, aki bevállalja azt is, hogy akár hülyének nézik, miközben valami eredetit csinál. A lemez, a zene egy furcsa, de szerethető elegy. Alapvetően rock, de a hangszerelésben bátran nyúlnak a műfajban szokatlan hangszerekhez: a bendzsó, a mandolin, a fiddle, a dreadnought gitár és a herfli nem vendégek, hanem ugyanolyan szerves részei a zenének, mint a torzított gitár, a basszus vagy a dob. Az egésznek van egy groteszk, mégis őszinte bája.

A bluegrass mögött olyan zenék inspirációit hallom, mint a The Taxpayers, a The Hellacopters, a The Hives, a Turbonegro, a 16 Horsepower, a Graveyard vagy a Zodiac – meglepően változatos anyag ez. A dalok szerkezete egyszerű, de nagyon tudatos, és pont ettől működik ez a blackgrassnek nevezett dolog. A promóban szerepel egy mondat, amely úgy végződik, hogy „egy kicsit black metal”. Nos, a black metal itt inkább logika: a lüktetésben, a minimalista szerkezetekben, a hipnotikus, repetitív jellegben van jelen. Metalos struktúrák nincsenek, ez a zene semmilyen értelemben nem metal. A nóták bluesos-rockos-punkos alapokra épülnek, a hangszerelés tele van ötlettel, és az egészből süt, hogy a négyes pontosan tudja, mit csinál.

Vagy mégis egy blöff, egy mém, egy hatalmas poén lenne az egész? Tulajdonképpen mindegy. A végeredmény számít, ami nem egy nagybetűs műfajmegváltás, de határozottan van helye a térképen. Friss, pimasz, izgalmas, zeneileg erős, és pont annyira veszi komolyan magát, amennyire komolyan vehető. Hallgasd meg!

WRAITH KNIGHT Of Arcane Magic & Forbidden Knowledge: The Necromantical Passage

KIADÓ: NEUROPA RECORDS / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 8

A Wraith Knight egy egy-személyes projekt, amelyet egy amerikai multizenes, Nick Superchi hozott létre. Nicknek nem ez az egyetlen projektje, többféle hangszeren több metalos formációban is kiteljesedik, thrashtól a black és a szimfonikus black-death metalon át a gótikus doomig. Ez a projekt viszont nem tekinthető metalnak. Hangzásában legalábbis biztosan nem. Eredetét tekintve valahol igen, hiszen ennek a dungeon synthnek nevezett stílus szintetizátorzenének a világát olyan munkák teremtik meg, mint az egykori Emperor bőgős, Mortis korai lo-fi elektronikus kísérletei vagy a Burzum ambient anyagai, tehát nagyjából a norvég black metal tájékról jön. A műfaj lényege nem a virtuozitás vagy a modern hangzás, hanem inkább a világ-építés, a hangulat, a fantázia és a nosztalgikus, sokszor primitív eszközökkel megteremtett atmoszféra. A Wraith Knight abszolút ebbe a hagyományba, és totálisan a Mortis-féle vonalba illeszkedik. Nem újít, nem feszegeti a határokat, tisztelettel nyúl a műfaj alapjaihoz.

Ez a projekt a négy évvel ezelőtti első albumával, a Deep in the Dungeons of the Dragonlord-dal talált rám. Alapvetően nem vagyok az a kő metalarc, akinek azonnal köpnie kell, ha szintit hall, a '70-es évek pszichedelikus vagy progresszív rockját például kimondottan az analóg billentők lúdbőrözött hangja miatt szeretem hallgatni. A lebegős, középkorias, filmzeneszerű Deep in the Dungeons is kellemes és puha Prophet, Oberheim és Fairlight hangszínekkel varázsolt el. Megszólalás tekintetében a folytatás, az Of Arcane Magic már egy következő szint. A műfajra jellemző lo-fi,

a demókazettás hangulat korábban sem volt jellemző a Wraith Knightra, legfeljebb a szándékosan fakó textúrák.

Az Of Arcane Magic részletei picit kontrasztosabbak, mint az elődé, de a minimalizmus, a mindössze néhány sávós rétegzettség maradt. A lemez maga egyszerű, így lassan építkező instru anyag, amely a klasszikus dungeon synth motívumokra épít: ismétlődő dallamok, egyszerű harmóniak, ködös, sötét atmoszféra, enyhén középkori hangulat. A dalok nem akarnak nagyot robbantani, epikus csúcspontokat építeni, inkább egy stabil, következetes dinamikát és hangulatot tartanak fenn. Az anyag helye valahol a „hagyományörző”, old school vagy medieval dungeon vonalon van, de tisztább, hűvösebb atmoszférákkal, tágasabb terekkel. Nem kiemelkedő, viszont teljesen vállalható, hiteles.

A dungeon synth leginkább háttérzene, inspiráció vagy hangulatépítő eszköz, és ebben a szerepben a Wraith Knight is nagyon jól működik, tehát ha olvasáshoz, bármilyen nyugis tevékenységhez, például esti relaxációhoz keresel olyan zenét, ami ad egy kis misztikus ködöt – ezt a lemezt ajánlani tudom.

WENDIGO The Erased King / From Within

ÍRTA: UZSEKA NORBERT

A Wendigo amolyan progresszív metal super-gruppként indult 2004-ben, benne a Stonehenge-ből érkezett Batty 'BZ' Zoltán énekeskel, a Da Capóból jött Kozó Tamás gitárossal és Csörnyi Róbert basszerrel, a másik gitáros az akkor még főleg a Behiniából ismert Takács 'Jozsy' József volt, a dobos pedig idővel Varjú Attila lett. A progot modernebb megszólalásban játszották, mélyre hangolt gitárokkal, és BZ is hozott a tőle megszokottnál durvább-agresszívabb éneket (a tőle megszokott szárnyaló dallamok mellett). Mindkét stúdióalbumukat Fonogram-díjra jelölték, az Audio Leash el is nyerte azt, ezért is ért sokunkat sokként, mikor 2011-ben feloszlottak.

2024-ben aztán, BZ 50. születésnapjára koncertjén újra összeálltak, és ez a szerencsés jelenlévőkön kívül az öt zenésznek is annyira jól esett, hogy újra elkezdtek együtt zenélni. Csak módjával persze, hiszen mindannyiuknak van sok más elfoglaltsága is, így a napokban kiadott The Erased King csupán a második új szerzemény a sorban, amit megmutatnak a világnak.

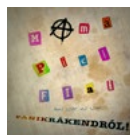
BZ a Wall Of Sleepben is hozta ezt a bukott királyok témát, de ország-világ szolgáltathoz ehhez még bőven tartalmat, így ez a zorkó, súlyos riffre épülő nóta is adja. A verze visszavett, szellősebb, és amit Robi varázsol alatta, arról még a Tool is eszembe jut. Amúgy a dal nem durvul tovább az alaprifinál – de épp elég súlya van így is, pláne a szövegnek. A két gitáros szólója természetesen a Dream Theater-es John Petruccinak is becsületére válna, de a Wendigo egyik legfőbb ereje mindig is abban rejlett, hogy ezek a káprázatos tudású muzsikusok képesek kerek, azonnal is ható dalokba csatornázni az ötleteiket.

S ha már írok a friss nótáról, megemlékeznék az egy éve megjelent From Within dalról is, mely két irányban is másik arcát mutatja a Wendigónak: finomabban, csaknem líraian indul, de a gitárszólo előtt jobban bedurvul, mint a királyos szám, BZ is bezokul – hogy aztán jöjjön a dal általános, átható hangulatához tökéletesen illő, síró gitárszólo. De a korona a nótán a refrén, mely annyira szép és olyan ereje van, hogy simán szegíthet mindazoknak, akik megélték már azokat a lelki mélypontokat, amikről a szöveg szól. Ilyen szempontból ez a dal inkább rokona az At Night I Fly-nak, ahol szintén BZ énekel, miközben mégis egészen más zeneileg-hangulatilag.

Szóval két dal alapján érik egy újabb tízpontos Wendigo album. Várjuk.

MAMA PICI FIAT Ami sz*r az sz*r. Pánikrákentről!

ÍRTA: UZSEKA NORBERT

Kovács Szabolcsot 1997-ben ismertem meg, akkoriban a Zuhatag nevű, fegyverneki trió tagja volt, és már akkor az egyik legfeelingsesebben pengető magyar gitárosnak számított. De hiába küzdöt-

tek sok éven át, hiába kaptak sok elismerést a szakmától, nem tudtak egyről a kettőre jutni, így jó ideje feloszlottak.

Úgyhogy nagyon megörültem, mikor Szabi rám írt, hogy itt az új bandája és annak első két dala. Mondjuk a zenekar neve és az anyag címe nem tűnik túl szerencsésnek, de ha a Tankscapdát nem hátráltatta a szintén nem túl erős név abban, hogy hazánk legnagyobb rockbandájává váljon, akkor aztán ezen tényleg nem múlik semmi.

Nem véletlenül említtem Lukácsékat, hiszen anno a Zuhatag is erősen az ő vonalonuk járt, és a Mama Pici Fiai sem akarja megújítani a rakenollt. Viszont Szabi most is ugyanolyan ízesen bánik a hathúrossal, a riffek, díszítések és szövegek is baromi feelingsesek. Itt ő az énekes is, és bár a hangja nem különösebben képzett, és négy-öt oktávot sem fog át, de amit el akar énekelni, azt el tudja anélkül, hogy fájdalmas lenne hallgatni. Sőt, az egyik fő ereje az MPF-nek a szövegekben rejlik. A klipes Senki nincs veled (se ellened) arról szól, hogy nem másra kell hártani a felelősséget, nem mástól kell várni a megfajtást, hanem tedd meg, ami tőled telik, és ez Szabitol full hiteles. Ahogy a verzéjében erősen Junkies-rokon Rossz pénz sorai is.

Az említetteken kívül némi Hellacopters-hatást is érezek a két nótában (meg nyilván vissza lehet vezetni az egészet a mindenható Motörheadig), szóval húzás, erő is van itt. Még akkor is, ha a dob gépi, minthogy egyelőre Mamának csak két Pici Fia van – Czégény Attila basszerre így pláne sok teher hárul, de jól is hozza az alapokat. Remélem, mihamarább találnak megfelelő embert a dobos posztra is, aztán koncertezni is tudnak majd, mert ez a fajta zene élőben üt csak igazán. 🍂

Six Feet Under

Mindig a legdurvább zenék

A groovy death metal műfajában legendás hírnévnek örvendő Six Feet Under legújabb albuma, a *Next to Die* már a 19. nagylemeze a Cannibal Corpse egykori énekeseként megismert Chris Barnes által még 1993-ban alapított formációnak, s egyben a harmadik, amit a frontember régi zenésztársa, a szintén ex-Cannibal Corpse gitáros Jack Owen csatlakozása után készítettek. Gyuricza Tamás Marcell nemcsak az új albumról, de a Cannibal Corpse-szal kapcsolatos érzéseiről, valamint a Six Feet Under június 13-án esedékes újabb magyarországi koncertjéről is kérdezte a gitárost.

A *Next to Die* a harmadik olyan Six Feet Under-album, ami a 2017-es csatlakozásod óta készült. Ennyi idő alatt kialakult már egy olyan munkarend, ami gördülékenyebbé tette a munkát?

„Természetesen. A *Next to Die* albumon hallható zene teljes egészében az én szerzeményem, de a dalszövegek felét is én írtam. Nem igazán volt szükség egyeztetésekre közöttünk, hiszen Chrisszel régóta ismerjük egymást, a munkamódszereket, illetve azzal is kölcsönösen tisztában vagyunk, hogy mi jár a másik fejében. Én általában otthon szeretek dolgozni, ennek az albumnak az összes dalát is idehaza demóztam fel. Megírom a dalokat, felveszem őket, majd egyesével elküldöm Chrisnek, hogy mit gondol róluk. Általában a nyolcvan százalékuk elsőre bejön neki, így viszonylag gyorsan haladunk. Ha elkészültem a teljes albumhoz szükséges zenével, és még mindig motiváltnak érzem magam, akkor a dalszövegek írásából is szívesen vállalkok részt. Most is ez történt, a dalok feléhez én írtam szöveget, a többit pedig Chris fejezte be.”

A *Next To Die* album nyitódala az *Approach Your Grave* lett. Ritkán fordul elő, hogy egy ilyen lassú, súlyos tétellel induljon egy death metal album. Miért ezt választottátok?

„Nem vagyok biztos benne, hogy ezt akartuk, egyszerűen csak így sikerült. *(nevet)* Amikor eldőlt, hogy melyik lesz az a tizenkét dal, ami felkerül a *Next to Die* albumra, ábécésorrendbe állítottuk őket, hogy újra meghallgassuk, és átnézzük, mit kellene még finomítani rajtuk. Ennek megfelelően az *Approach Your Grave* lett az első olyan dal, amit véglegesíteni akartunk, s ahogy Chris is, úgy én is egyre inkább azt éreztem, hogy milyen pofás lenne nyitódalnak. Olyan szándékunk tehát nem volt, hogy mindenképpen egy lassan őrlő, súlyos dallal indítsuk a lemezt, de a tizenkét meglévő tétel közül ezt éreztük a leginkább oda illőnek. Általában van pár lassú dalom, az előző albumhoz is írtam ilyeneket. Kettő is felkerült rá, a *Neanderthal* és a *Hostility Against Mankind*.”

Amikor ez az interjú készül, még csupán az első kislemez, az *Unmistakable Smell of Death* hallható nyilvánosan. Ennek a dalnak mi a története?

„Aki már hallották, szinte mind azt mondták, hogy az *Unmistakable Smell of Death* tipikus Six Feet Under-dal. Ez azért érdekes, mert a ritmussal kezdtem, azaz először a dobtémákat írtam meg hozzá. Dobgéppel dolgozom, ami egy kicsit meghibásodott, és bárhogy is programoztam, azt a thrash metal-szerű darabos, szaggatott ritmust

adta vissza, amit a dalban is hallhatsz. Marco (*Pitruzzella, dobos*) lényegében ezt a meghibásodott ritmust másolta le. Szerintem a dalnak ettől van egy egészen sajátos lüktetése, amit a többi Six Feet Under-szerzeményben nem fedezhetsz fel. Maga a dalszöveg pedig valós alapokon nyugszik. Ezt is én írtam, annak kapcsán, ami körülvesz bennünket. Szerintem túl sok bűntényről esik szó a tévében, ez inspirált arra, hogy megírjam azt a dalszöveget.”

A Six Feet Under zenekart elég gyakran éri az a kritika, hogy nem túl bonyolult zenét játszik. Sokan éppen a te csatlakozásodtól vártak egyfajta váltást a zenében, ami nem igazán valósult meg. Nem is állt szándékodban változtatni a Six Feet Under zenei arculatán?

„Nos, ez egy érdekes kérdés. A Six Feet Under egy régi zenekar, kiforrott, csak rá jellemző zenei világgal. Mennyi jogom lenne nekem ezen alapvetően változtatni, illetve mi értelme lenne annak, ha megtenném? Mi csak tradicionális zenészek vagyunk, és nem akarjuk felrúgni azokat a kereteket, amelyek az évek, évtizedek során kialakultak.

Persze, mindenki átesik egyfajta evolúción, ez velem is megtörtént. Ahogy a legtöbb hasonló korú death metal zenész, én is rockkal kezdtem, például az AC/DC-vel, majd jött az Iron Maiden és a Motörhead. Aztán felfedeztem magamnak a Venom és a Possessed dolgait, és elkezdtem abba az irányba továbblépni. Mindig a legdurvább zenéket kerestem, a legőrültebbeket, amiket akkor éppen találni lehetett a palettán. Volt időszak, amikor az Iron Maiden számított annak, és volt, amikor a Motörhead volt a legextrémebb. Egy idő után aztán már úgy éreztem, hogy megtaláltam a helyem, és a death metaltól nincs hova tovább fejlődöm.

Talán az életkorom hozta magával, de ennyi idősen számomra már kifejezetten ideális az a stílus, amit a Six Feet Under követ, hiszen valóban nem túl bonyolult ez a zene. Ezért élőben is sokkal könnyebb előadni ezeket a dalokat, mintha valami technikás brutál death metalt játszanánk a színpadon.”

A karriered során több zenekarban is megfordultál, és számos gitárossal játszottál együtt. Volt olyan köztük, aki inkább egy technikás irányt követett volna?

„Hm, szerintem bárkivel jól tudok összedolgozni, ezért nem hiszem, hogy lett volna olyan, akivel ne tudtunk volna kijönni. A legtechnikásabb gitáros, akivel valaha is együtt játszottam, Pat O'Brien volt. Rob (*Barrett, a Cannibal Corpse gitárosa*) nagyon jó dalszerző, vele azért volt jó együtt dolgozni. Ralph (*Santolla, többek közt a Deicide zenésze*) pedig az a gitáros volt, aki bármit képes volt eljátszani, amit elé raktam.”

Volt egy korábbi nyilatkozatod, miszerint az Absolution című Adrift albumon való munkádra vagy a legbüszkébb. Ez még ma is így van?

„Amikor erről beszéltem, akkor valóban úgy is gondoltam. Most azonban már sokkal inkább az utolsó két Six Feet Under-albumról mondanám ugyanezt. Ugyanis a Killing for Revenge és a Next to Die is olyan album, amiket szinte teljesen egyedül írtam.”

Szóólalbumot nem tervezel, ahol szintén teljesen szabadon, ráadásul kötöttségek nélkül alkothatnál?

„Nem tudom, hogy volna-e olyan kiadó, aki érdeklődést mutatna iránta, de igen, már gondolkodom rajta egy jó ideje. Elég sok témám gyűlt össze ahhoz, hogy szóólalbumot csináljak, de az csak egy dolog. Egy lemezt el is kell juttatni az emberekhez, ehhez viszont én nem értek,

így mindenképpen szükségem lenne kiadóra. Szóval ezt se vedd olyan ígéretnek, hogy hamarosan kézbe veheted majd a jó öreg Jack szóólalbumát, de szerintem valamikor lesz majd belőle valami.”

A feldolgozásokat tartalmazó Graveyard Classics sorozatnak eddig négy albuma jelent meg, de ezek még mind azelőtt készültek, hogy csatlakoztál volna a zenekarhoz. Ha lenne egy ötödik album, arra milyen dalokat javasolnál?

„Nem beszélünk még erről, ám Ace Frehley halála óta úgy gondolom, ha lesz még újabb Graveyard Classics, akkor azon legalább egy Kiss-dalnak mindenképpen lenne helye. Valamelyiknek azok közül, amit Ace írt. Szerintem ezzel Chris is egyet értene.”

Chris nemrégiben azt mondta: a Cannibal Corpse tagjai fenyegetőnek tartják a jelenlétét saját magukra nézve. Te is így látod a két zenekar közötti kapcsolatot?

„Ez nem olyan egyszerű, mint ahogy első látásra tűnik. Chris a Cannibal Corpse énekese volt, aki nem önszántából távozott. A két fél között azóta is fennáll egy kölcsönös ellenszenv a másik iránt. Mind a kettő a saját szemszögéből látja az akkor történeteket, és azt is, ami azóta jellemzi ezt az igen terhelt kapcsolatot. Mindkét oldal a maga igazát hajtogatja.”

Te szintén tagja voltál a Cannibal Corpse-nak. Ha valami különleges apropóból felmerülne, hogy újra fellépjen eredeti felállásában, azaz Chrisszel és veled a Cannibal Corpse, benne lennél egy közös koncertben?

„Nekem nem lenne kifogásom ellene, és beszélünk is erről Chrisszel, de ő azt mondja, a többiek biztosan nem akarnák, ezért szinte semmi esélyét nem látom annak, hogy megvalósuljon. Ezért mi azzal is megelégszünk, hogy a saját koncertjeinken eljátszunk pár régi Cannibal Corpse-dalt. Nézd, nem foglalkozunk mással, hiszen nagyon jól érezzük magunkat ebben a felállásban, ami 2017 óta nem változott. Olyanok vagyunk, mint a testvérek. Mindenki megtalálta a helyét, és mindenki teljesen rendben van.”

Hamarosan kezdődik az európai turné, aminek egyik állomása Budapest lesz. Ott is bekerülnek ezek a Cannibal Corpse-dalok a műsorba?

„Természetesen. A Stripped, Raped & Strangled, valamint a Hammer Smashed Face állandó szereplői a programnak. Budapesten ráadásul hosszabb műsort hallhatok tőlünk, mint a többi helyszínen. Ez alapvetően egy nyári fesztiváltorné lesz, ezért a legtöbb helyen rövidített programmal léphetünk csak fel. Budapestre viszont headliner show-val érkezünk, a teljes programot bemutadjuk az első albumtól a Next to Die-ig. Még nem állt össze a végleges műsor, de talán egy harmadik Cannibal Corpse-dal is belefér.”

Ha te dönthetnél, melyik dalt választanád a legszívesebben?

„Hm, most megfogtál. (*nevet*) Nem is tudom, talán a The Bleeding albumról kellene választanunk valamit, legalábbis szerintem. Persze, ezt ne vedd ígéretnek, hiszen már a Six Feet Under-dalokból is nagyon nehéz összeállítani a programot. Mindig megy az agyalás, hogy melyik maradjon ki. Szóval egyáltalán nem biztos, hogy lesz további Cannibal Corpse-dal, de ha Chris lehetőséget ad rá, akkor én biztosan valamelyik The Bleeding albumon hallhatóra szavaznék.” **U**

BLACK/DEATH METAL-VARÁZSLAT

A 2019-ben alakult Rivers Ablaze az egyik legdinamikusabban fejlődő csapat a black/death metalban, s ez azért nagy dolog, mert magyar zenekarról van szó. Inexternal Dread címmel idén márciusban jelent meg a zenekar legutóbbi anyaga, Milán Péter ennek apropóján tette fel kérdéseit Kertész Mártonnak.

SZÓVEG: MILÁN PÉTER · FOTÓ: KIADÓI ARCHÍVUM

Kérlek, először beszélj a zenei gyökereidről, múltadról. A Rivers Ablaze előtt játszottál egy Special Providence nevű jazz-zenekarban. Mikor és hogyan kezdődött a metalhoz fűződő kapcsolatod?

„A Special Providence nem jazz-zenekar, sokkal inkább instrumentális progresszív metal némi jazzes/fúziós behatással. A Liszt Ferenc Zeneakadémia jazz-tan szakára jártam jazz-gitár szakra, amikor bekerültem, 2006–2018 között voltam tag és ez alatt az idő alatt 5 lemezünk jelent meg, a dalok jelentős részét én szereztem. Meglehetősen jó neve van a zenekarnak a saját közegében és volt szerencsénk elég sok helyre eljutni a világon, jártunk pl. az USA-ban, Japánban, Francia Guyanában és rengeteg Európa- és UK-turnén is részt vettünk, egyik alkalommal a Haken egyik supportjaként. Ja, és a Dream Theater előtt is felléphettünk 2015-ben a Barba Negra Trackben, az nagy élmény volt! Ja, és nem biztos, hogy ez a történet teljesen lezárult volna... De erről majd később. Metalt 12-13 évesen kezdtem el hallgatni, szokásos Maiden/Metallica/Sepultura/Slayer-imádat, kicsit később jött a death/black vonal.”

Ezekről a dolgokról korábban már nyilatkoztál más helyeken, de az Underworld számára is érdemes lenne felidézni a Rivers Ablaze születését. Miként fogant meg benned a zenekar ötlete? A Blood Canvas című debütalbumon Nagy András énekelt. Hogy kerültetek kapcsolatba egymással?

„Miután 2018-ban kiszálltam a Special Providence-ből, szerettem volna egy zúzósabb, riffközpontúbb és mindenképp énekkel megtámogatott metal anyagot összehozni, Nagy Andrást pedig az első három lemez hangmérnöke, Csobánczi Péter ajánlotta. Tetszett az ötlet, mert nagy Sear Bliss-rajongó voltam már 1996-ban, amikor megismertem a Phantoms lemezt!”

Aztán a csaknem teljesen instrumentális Devoid Dying Sun jött, ami sokáig a kedvencem volt a Rivers Ablaze-től. Ezt követte a The Black Hole Era már Knapp Oszkárral a fedélzeten, majd az Omnipresence. Mi a véleményed a korábbi lemezekről, arról az ívről, amelyet felrajzolnak?

„Igen, a kettes lemez kvázi véletlenül lett instrumentális, Bandó nem tudta vállalni, én meg nem szerettem volna sokat totojázni a megjelenéssel, így pár éneknek szánt részt/helyet kitömtünk gitár/synth-dallamokkal! (nevet) De utólag nem bánom, így is teljesen jól működik a koncepció, nekem az a kedvenc lemezem a legújabb mellett. Bár lehet, a kettes nyer... Az Inexternal Dread egy eléggé letisztult dalcsokor, a Devoid Dying Sun meg nagyon progresszív/kalandozós. De alapvetően mindegyik albumot nagyon szeretem, mindegyiket más miatt, mindegyiknél más hatások fedezhetők fel.”

Inexternal Dread címmel jelent meg idén a zenekar ötödik albuma, s tudomásom szerint már stabilnak tekinthető a felállás. A zene túlnyomó részét te írod, de nyilván

a többiek is rajta hagyják a kezük nyomát a dalokon. Szinte minden interjúban feltesszük a kérdést a zenekaroknak, hogy milyen módszerrel írják a zenét. Hogy zajlik mindez a Rivers Ablaze-nál?

„A dalokat én összerakom nagyjából véglegesre, de utána még át kell menniük a többi tag rostáján! Oszi a már valóban végleges szerkezetekre írja meg a szöveget, miután közösen kijelöltük a helyeket, ahol szeretnénk éneket.”

Nem akarom minden áron belepasszírozni egy dobozba a Rivers Ablaze-t, de a death és a black metal, valamint a progresszivitás vitán felül része a zenekar világának. A pazar szólójátékra külön is ki kell térni. Mit találtál annak idején olyan ellenállhatatlannak, egyszerűsmind kihívásnak a black és a death metalban? Ejts néhány szót a szólók, díszítések komponálásáról is.

„Már nagyon fiatalon rabul ejtettek olyan, ma már abszolút klasszikusnak számító korongok, mint az Anthems to the Welkin at Dusk, a Storm of the Light's Bane vagy az Enthroned Darkness Triumphant, az ezeken a lemezekeken található riffek/hangulatok nagy hatással voltak rám, ezeket szerettem volna a saját zenei eszközeimmel 'újrarendelni'. Ami a szólójátékot illeti, mindig is szerettem az olyan bandákat, ahol ez hangsúlyos volt, mint pl. Dream Theater, Animals As Leaders vagy említhetném akár az Opethet is. Egyszerűen, ha egy téma guitar leadért kiált, akkor oda muszáj valami leadet rakni!”

2024-ben tagja lettél a Sear Bliss-nek, amiben biztosan segített a tény, hogy az első Rivers Ablaze-albumon András énekelt. Hogy jött létre a belépésed a neves csapatba?

„Apró korrekció, 2022-ben lettem tag, az első koncertem velük július 1-én volt a bukaresti Quanticban, és azon a nyáron volt többek között Lowland, Fekete Zaj és még egy pár külföldi fesztivál is. Azon év januárjában volt a legeslegeső Rivers Ablaze-koncert az A38 Hajón a Special Providence vendégeként (ahol szintén én játszottam megint), és még más volt a felállásunk. Nem volt még Oszi, csak Tad meg Pál, valamint ott volt velünk Cséry Zoltán, az SP korábbi billentyűse (aki szintén játszik az első három RVRZ-lemezen). A főleg a kettes lemezt bemutató koncert pikantériája az volt, hogy Bandó is fellépett két első lemezes dallal, és szerintem tök jól sült el. Nem tartom kizártnak, hogy ez a közös zenélés is szerepet játszott abban, hogy engem kerestek meg, miután Kovács Attila kilépett tőlük, de erről inkább őket kéne megkérdezni.”

A Metal.hu-s együttműködés után az Inexternal Dread egy Inertial

Music nevű olasz kiadónál jelent meg. Hogy kerültetek velük kapcsolatba? Egyébként ez azt is jelenti, hogy elkezdtek külföld felé is tekingetni lehetőségek terén? Koncertek, turnék, fesztiválfellépések?

„Az Inertial Musicnál van a Needless is, és amikor kész volt az ötös lemez, jó sok helyre elküldtük az anyagot, többek között nekik is. Szinte pár napon belül jelentkeztek is, hogy szeretnének szerződést ajánlani. Meg kell említenem a Needless-főnököt, Forczek Ádámot is, aki felhívta a figyelmünket a kiadóra, valamint ejtett pár jó szót az érdeklődésünkben, köszönjük szépen! A külföld nem annyira új dolog számunkra, 2024 őszén volt is egy tízalbumos EU-turnénk a Sear Bliss társaságában és remekül sikerült. Vannak tervek újabb turnéokra, de egyelőre ezeket most nem árurom el, mindent a maga idejében.”
(nevet)

Valamelyest az előbbi kérdéshez kapcsolódva: milyennek talárod a jelenlegi metalszínteret, jelesül az extrémebb irányzatokat? Követed a történéseket, lemezmegjelenéseket? Ha igen, mire kaptad fel a fejed az utóbbi időben?

„Igen, próbálok képben lenni, követni, persze borzasztóan nehéz, annyira sok kiváló album jelenik meg hetente/naponta. Természetesen a nagyobb nevek megjelenéseiről értesülök, nagy kedvenc az utóbbi évekből az Imperial Triumphant, a Der Weg Einer Freiheit Nokturn lemeze, az új Deafheaven, az Enslaved utolsó lemezei.”

Egyetértesz azzal, ha azt mondom, hogy a Rivers Ablaze egy folyamatos változás alatt álló zenekar? Ebben Oszi énekeltjesítményének is van szerepe. Direkt koncepció az ének változatosabbá tétele, a tiszta ének-témák növekvő száma?

„Már a hármas lemezen is volt bőven tiszta ének, sőt, az első lemezen is szerepel Oszi egy refrénnél az Into Deepest Depth című dalban. A négyes lemezen valóban nem volt nagyon tiszta ének, kivéve az utolsó dalnál, de amúgy ez nem direkt van így, nincs mögötte tervezés, mindig a dal/téma hangulata határozza meg az ének jellegét.”

A Rivers Ablaze szövegeiben mintha észlelnék némi filozófiai felhangot, ugyanakkor reflexiókat a korunkra. Mire utal az új album címe, és miről szólnak a szövegek? Mennyire tartod fontosnak a szövegeket a zenével való összevetésben? Azért is kérdezem, mert a CD-kiadás nem tartalmazza a dalszövegeket.

„A legjobban talán Oszi tudna erre válaszolni, de mindenféle belső folyamat, szorongást, félelmet, függőséget és

reménytelenséget jár körbe egy-egy dal. Nekem fontos, hogy egy dal szövege paszszoljon a zenéhez és hogy mély legyen, de hazudnék, ha azt mondanám, hogy nem a zene a legfontosabb számomra, ha egy adott dalt vizsgálók.”

Az Omnipresence-t kivéve minden albumot Saly Németh László illusztrációi díszítenek. Én nagyon szépnek, mélynek tartom ezeket a képeket, képesek „elvinni” a nézőt, szemlélődésre készíteni. Kérlek, beszélj az alkotóról és a műveiről.

„Nagyon örülök, hogy tetszik. Ő a néhai nagyapám, szombathelyi születésű festőművész, grafikus. Nagyon sok festménye, szénrajza, plakátja van, és mondhatni ezen művészeti alkotások bűvöletében nőttem fel. Amikor az első lemez elkészült, megkérdeztem édesanyámat (aki a lánya), hogy mit szólna hozzá, ha borítónak felhasználnék egy festményt. Nagyon örült az ötletnek, mert ezáltal bizonyos értelemben házasítom a zenémet nagyapám víziójával, ez így már egy generációkon átívelő együttműködés. És természetesen annyira tetszett nekem is, hogy nagyapám egyik műve ékeskedik az első lemez borítóján, hogy kerestem még hasonló képeket, amelyek kapcsolatba hozhatók a zenével a többi lemeznél is.”

Egy ideje a legtöbb zenésznek felteszem a kérdést, miként vélekedik a mesterséges intelligenciáról. Megmondom őszintén, én aggasztónak tartom egy efféle mesterséges dolog beszüremkedését művészi területekre. Te mit gondolsz erről a témáról?

„Bizony aggasztó, de én egyelőre nem foglalkozom ezzel a kérdéskörrel, csak a saját zenémre, zenekaraimra koncent-

rálók. Szerencsére vannak azért még, akik az élő zenét, az emberek által összerakott muzsikát részesítik előnyben.”

Jól sikerült a nemrég lebonyolított lemezbemutató koncert. Szerencsére a hangzással sem voltak nagy gondok. Megragadnám az alkalmat, hogy megkérdezzek egy illetékes személyt, egy zenészt, hátha tudsz adni valamilyen választ arra a kérdésre, hogy miért olyan nagy a „szóródás” a koncerteken a hangzást illetően. Állandó beszédtema ez koncertjáró emberek között, de milyen okok vannak annak hátterében, hogy „kifelé” sokszor teljes rejtély, hogy egy zenekar miért szól pocsékul, máskor, vagy más zenekar – akár ugyanazon az estén – pedig „CD-minőségben”?

„Ez sok mindentől függ, a zenekar saját hangmérnöke keveri-e a bulit vagy helyi ember (aki adott esetben nem ismeri annyira a dalokat), ha a zenekar saját hangmérnöke nem saját cuccot hoz és nem ismeri annyira a pultot, és még sorolhatnám. Persze a hely adottságai, akusztikája, hangrendszere is sokat hozzátesz a dologhoz, de nagyon nehéz megmondani, mitől fog jól szólni egy adott koncert.”

Milyen terveid/terveitek vannak a Rivers Ablaze jövőjét illetően? Milyen esetleges irányokat, fejlődési utakat látsz a zenekar számára akár már most?

„Nekilátunk a hatodik lemez munkálatainak! A dalok vázai nagyjából megvannak, most zenekari szinten kell finalizálni a struktúrákat, témákat. Az egyetlen kijelölt fejlődési út az, hogy minél jobb dalokat kell írni.” U

MESHUGGAH CONTRADICTIONS COLLAPSE

A nyolcvanas évek legvégére a thrash metal elsőprő sikere Európa minden országában közösségformáló erővé válik, de ebben a sebesség és az agresszió már rég nem elég ahhoz, hogy fiatalok ezrei járjanak a világ minden pontján dohos próbatermekbe új dalokat írni.

A Metallica formanyelvi kibontakozása, a Megadeth fegyelmezett, komplex szerkezetei, valamint a Testament vagy a Death Angel jellegzetes dalszerkezetei és az énektémákat a hangszerek mellé emelő szemléletmódja elindított egy olyan nemzedéki válaszreakciót, aminek jóvoltából már a nyolcvanas évek legvégére is kézzel tapintható volt egy olyan európai hullám, amely – egyszerre támaszkodva az oktatási rendszer előrehaladott zeneoktatására, valamint a kamaszkori kíváncsiságra – formabontó módon onnan fogta meg a zenélést, hogy a már hallott, ikonikus hangfelvételeken próbáljon csavarni egyet ahelyett, hogy megismételné, ami már el lett mondva.

Elég csak térképszerűen megnézni a korszakot 1988 és 1992 között, hogy lássuk, valóban nemzedéki hullámról beszélhetünk. A német undergroundban áttörte az üveglapot a Mekong

Delta, a Deathrow bámulatosan elegyítette a Bay Area-i hangzást a Voivod történetmesélő erejével, a Grinder pedig három, mindmáig nagyon szerethető albummal honosította meg az Anthrax és a Testament énekközpontú dalszerzését. Belgiumban a Target már megjelentette második, egyben utolsó albumát, a progresszív európai hangzások egyik méltatlanul elfeledett klasszikusát (Master Project Genesis), a Coroner nemcsak Svájcot rakta ekkoriban térképre, hanem az extrém zenei formabontásban is azonnali tényezővé vált, északon pedig a dán Invocator; a svéd Hexenhaus és a finn Stone is szellemiségében hasonló bátorsággal állt a dalszerzéshez. Azért tartottam ezt fontosnak összegezni, hogy az umeåi kamaszok által életre hívott Meshuggah első demójára, a Psykisk Testbildre se egyszeri Metallica-utánérvésként gondoljunk. A korabeli kritika és az utókor is hajlamos ennyivel leírni a később többször is újra kiadott, háromszámos felvételt, de a Bay Area-i hangzás csupán kezdeti inspiráció volt a Meshuggah számára, akik már pályájuk korai szakaszában is ritmusvezérelt szemlélettel álltak a dalszerzéshez.

Az 1991 legelején rögzített Contradictions Collapse, a Meshuggah bemutatkozó nagylemeze ilyen értelemben egy feszes thrash metal album lett, ami minden szempontból sorsfordító alkotás a zenekar életművében. Azok, akik később fedezték fel ezt a kiadványt, valószínűleg meglepődhetnek a nyers megszólaláson, ugyanakkor, ha a Destroy Erase Improve-ot tekintjük egyfajta korszakhatárnak, nemcsak a Meshuggah, hanem általánosságban az extrém hangzások történetében is, a Contradictions Collapse bátor szerzői megoldásai is felértékelődnek. A Tonteknikben rögzített hangfelvétel – ahol a későbbiekben olyan zenekarok fordultak meg, mint a szintén umeåi Cult of Luna vagy a Refused – nyers megszólalásában tetten érhető a korszak tettvágya is, mert maguk a dalok már hordoznak olyan komplex ritmikai váltásokat és szokatlan szerkezeteket vagy hangszerelési megoldásokat (pl. szitár vagy akusztikus közjátékok), amiket az akkori stúdiótechnika még nem feltétlenül tudott lekövetni. Bizarr módon ez azonban csak tovább erősíti a Contradictions Collapse távolságtartó, merev atmoszféráját, amiben a vastag kórusok legalább akkora szerepet játszanak, mint a szerzői feladatok megosztása.

Bár nem titok, de kevésbé maradt közszájon, hogy ez a Meshuggah egyetlen olyan nagylemeze, ahol a frontember Jens Kidman és a gitáros Fredrik Thordendal osztoznak a gitár- és énektémákon is.

SZÖVEG: BALI DÁVID · FOTÓ: KIADÓI ARCHÍVUM

Contradiction Collapse —————
Paralyzing Ignorance —————
Erroneous Manipulation —————
Abnegating Cecity —————
Internal Evidence —————
Qualms of Reality —————
We'll Never See the Day —————
Greed —————
Choirs of Devastation —————
Cadaverous Mastication —————

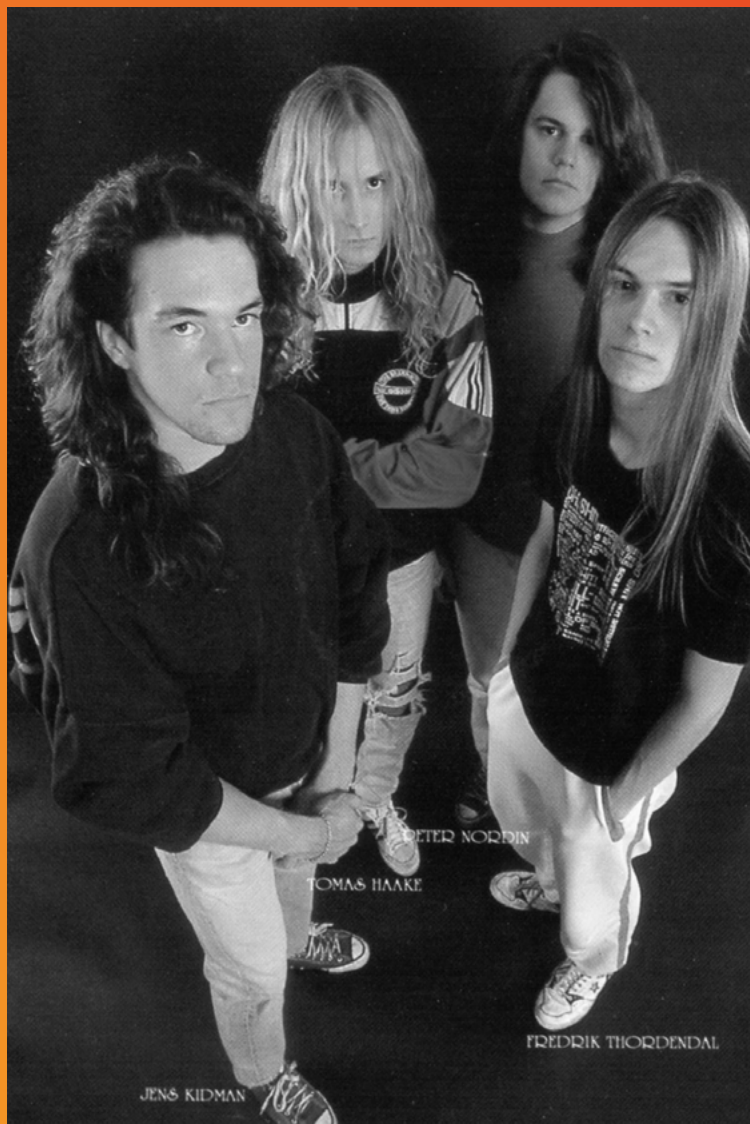
Megjelenés dátuma ————— 1991. május 1.
Kiadó ————— Nuclear Blast Records
Felvételek ————— Tonteknik Recording
 Umeå, Svédország

Meshuggah 1991

Fredrik Thordendal ————— ének, gitár
Peter Nordin ————— basszusgitár
Jens Kidman ————— ének, gitár
Tomas Haake ————— dobok

Ez az egymásra válaszolható szerkezetek mellett erőteljessé teszi a veréken belüli átkötéseket is, mert bár mindkettejük hangszínében megjelennek hetfieldi hajlítások, a Meshuggah ennél mégis nyersebb és energikusabb szólamokat pendített meg már ezen az albumon is, amiben a dobos Tomas Haake játéka is kellett ahhoz, hogy a zenekar már a bemutatkozó lemezén kitűnhessen a kortársai közül. Haake játékában már itt is megjelentek olyan ritmusképletek és cinjátékok, amik a tördelt gitártémákkal szinkópás szerkezeteket hoztak létre, és az így létrejövő hangzatok egyszerre okoznak klausztrófób, agresszív és távolságtartó hatást – épp úgy, amire aztán a Meshuggah felépíthette jellegzetes, mindmáig inspiráló hangzását. Az azonban még becsülendőbbé és szerethetőbbé teszi a felvételt, hogy a Contradictions Collapse igazi korabeli analóg felvételként szalagra lett rögzítve, és a feljátszott elemek pontossága, a dalszerkezetek komplexitása már ekkor is előrevetítette, hogy a zenekar nem törekszik saját komfortzóna megalkotására.

A Contradictions Collapse azon ritka debütalbumok sorát erősíti, amik hallatán biztos lehetsz az artisztikus szándékban, és hogy egy motivált, fiatal produkció feszegeti a saját határait. A Nuclear Blast gondozásában megjelent debütalbum sem a megjelenések, sem a kiadvány utóéletében nem vált megkerülhetetlen alapművé, viszont azt senki sem veheti el a kiadványtól, hogy a későbbiekben kibontakozó Meshuggah-hangzásvilág tervrajza már megbújik mélyen az egymásba folyó, váltásokkal és mélyre hangolt kipengetésekkel tördelt dalokban. Az persze a legserencsésebb helyzet, amikor egy időközben intézménnyé növekvő zenekart a következő sorlemezei

definiálnak, viszont a Contradictions Collapse, valamint az azt követő EP, a None dalairól még Haake is azt nyilatkozta a Pitchforknak 2000-ben, hogy a zenekar hangzásbeli változása belülről elképesztően gyors lefolyású folyamatnak tűnt, ami valahol talán nem is meglepő.

Elvégre mindkét kiadvány, az album és az EP is előfutára az évtized egyik leginkább formabontó extrémzenei teljesítményének (1995, Destroy Erase Improve), de az oda vezető úton a Meshuggah és a Nuclear Blast is együtt növekedhetett.

A Meshuggah a kiadó első thrash metalból érkező igazolása volt, a katalógusszámot pedig olyan produkciók előzték meg ekkoriban, mint a Pungent Stench vagy az Atrocity, méltán igazolva az alulról építkező, underground szellemiséget. Ezt igazolták a Meshuggah koncertlehetőségei is: bár a zenekar lehetett a Dismember, a Benediction vagy a későbbi kiadótárs, a Hypocrisy vendége is, az első visszajelzések pozitív felhangja is csak arra volt elégséges, hogy a zenekar ismét a próbateremben találhassa magát új dalokat formálva. Aztán ahogy Thordendal előlépett központi dalszerzővé, úgy már egy legenda felnevelését láthatta az egész műfaj, és ha valamiért hálásak lehetünk az amúgy mindmáig élvezhető és szerethető Contradictions Collapse dalainak, az az, hogy ilyen stabil alapot adtak az egyik utolsó igazi metallegenda karrierjének. U

Agregator

BŰNÖS DEATH & ROLL

Hosszú idő után új kiadvánnyal (Elízium EP) jelentkezett a tatabányai Agregator. A 2017-es Semmiből, a semmin át album óta jelentősen átalakult a felállás, de közben lett Bűn Lovagrend-díj, futóverseny és támogató közösség – volt tehát miről beszélgetni. A budapesti Control Pubban ültünk le Tass-sal, azaz Mikus Tamás énekes/zenekarvezetővel és Lázár Bálint basszusgitárossal.

Teljes album kilenc éve volt, hogyhogya egy négyszámos EP-vel tértek vissza?

Tass: „Ennyi volt kész. (nevet) A most megjelent számok nagyrészt már 2020-ban is megvoltak, jött a covid, és akkor a zenekaron belül előállt némi zenei nézetkülönbség. Hiába készültek már a dalok, egyszerűen nem jutottunk egyről a kettőre. Végül 2024-ben tagcserével zártuk le ezt. Mi Katona Rajmunddal a most megjelent vonalat képviseltük, a többiek In My Veins néven játszanak olyan zenét, amit ők szerettek volna. Ezzel négy-öt év el is vészett ebből a kilencből.

2024 augusztusa óta van együtt a mai felállás, a Ragály zenekarból és a Reasonből, R betűs zenekarokból hoztunk be új arcokat. (nevet) Mi inkább a '90-es évekbeli Katatonia-, Opeth-, Tiamat-vonalon gondolkodunk. Nyilván mindenkinek megvan a maga vonala, de most egy az irány. Ugye a többiek a Type O és Paradise Lost tribute zenekarokban is játszanak mellette. A volt tagok inkább a modern death-thrash vonalon mozognak.”

Arra egyébként emlékszel, hogy miért lett Agregator a zenekar neve?

T: „Az egy ősi sumér isten volt, gyakorlatilag Marduk unokabátyja. (nevet) Ez az első verzió. A másik az, hogy amikor hárman alapítóként a tatabányai Dózis kocsmában összegyűltünk, mindenki hozott ötleteket, de képtelenek voltunk megegyezni. Akkoriban a kocsmában mindenki vagy zenélt, vagy motorozott, vagy mindkettő, de nem nagyon gondoltuk mi ezt akkor komolyan. Azt mondjuk eldöntöttük, hogy a név kezdődjön A betűvel, de én kb. 2007-8 körül láttam életemben először működő aggregátort. Van azért ennek egy összegző jelentése is, mert az aggregátor nemcsak áramfejlesztő lehet, mint a gép, hanem zenei aggregátor is – de ez már a magyarázkodás része. (nevet) A biztonság kedvéért nyelvtanilag elírtuk, ahogy sok más zenekar is, pl. Helloween, Dark Tranquillity, ezzel kissé egyedivé téve a dolgot. De nem volt mögötte különösebb koncepció. Gondolkodtunk utóbb névváltoztatáson, mert sokaktól megkaptuk, hogy a név miatt nem hallgatták meg a zenénket, de annyira megszerettük és annyira hozzánk nőtt, hogy maradtunk ennél. A logó is ezért maradt ugyanaz.”

Jövőre lesz 30 éves a zenekar, megünneplitek?

T: „Van egy nagyon jó, bejáratott megoldásunk, az Ins-tantban, ott volt a 25 éves koncertünk is. Viszont ott nincs afterparty, csak hogy mi nem nagyon csinálunk úgy koncertet, hogy ne legyen utána after, merthogy közösségépítő dolog, ezért esélyes, hogy utána itt, a Control Pubban folytatnánk a bulit. Sok vidéki rajongónk is van, nekik is számít, hogy koncert után még le lehessen ülni beszélgetni meg fel lehessen állni táncolni.

Valószínűleg jövőre is hívunk majd olyan vendégeket, akik tagjai voltak a zenekarnak, vagy beugróként részt vettek benne, vendégszerepeltek egy-egy dalban az albumokon. Előveszünk ezer éve nem játszott dalokat. Ezt tervezzük. Meg lehet, hogy megint kiosztunk Bűn-

lovagrend-díjakat, amivel a háttérben dolgozókat szoktuk jutalmazni, főleg a covid óta. Előtte is tudtuk, hogy mennyire sok múlik az undergroundban a háttérben dolgozókon, de akkor főleg meglátszott, hogy mennyire nehéz nekik. Akkor kezdtük el nekik osztani a Bűnlovagrend-díjat. Olyan embereknek, akik nem zenészek, de akár klubot üzemeltetnek, rendezvényt szerveznek, segítenek életben tartani a műfajt. Olyanok, akik közel állnak a zenekarhoz.

Szentendrén találtunk egy helyet, ahol ilyen díjakat gyártanak. Az is bebizonyította, hogy minél rosszabb egy cég honlapja, annál jobb a termék. (nevet) És kiderült, hogy a magyar állami kitüntetések is ott csináltatják. Ott zajlott ez a beszélgetés, hogy »Arankám, mi is volt az a popzenekar, akivel régebben dolgoztunk?« »Az Omega.« (nevet)

Tatabányához van még kötődés?

T: „Abszolút, tavaly is szerveztünk ott a Dirty Dogs-os Sáradi Tomival Végső Millennium néven egy rendezvényt, a 75. Bányásznapon. Ezeket a helyi ünnepeken sosincs metal, már csak emiatt is megcsináltuk, a régi Puskin Művház-as fesztiválok emlékére, ami 2008-ig a helyi metal-élet központja volt, de az akkori világgazdasági válság miatt megszűntek ott a bulik. Amúgy is visszajárok a szüleimhez, házibulikra, és az Agregator mindig is része lesz a helyi dolgoknak. Máshol nem jöhetett volna létre egy ilyen zenekar, amelyik a death metalt és a rock & rollt összeasszintja, ez

elégé városi történet. Viszont a közönségünk nagy része már Budapesten van, az életünk is, itt lakunk, itt dolgozunk, de igyekszünk lehetőséget biztosítani tatabányai zenekaroknak, hogy fellépjenek előttünk. Vidékről elég nehéz megvetni a lábát a fővárosban, tehát ennyivel próbálunk segíteni. Van már goregrind zenekarunk is Tatabányán, hard rock, heavy metal, Tibcsiék (*Preil Tibor, volt Agregator gitáros*) is ott vannak a Drastic Timesszal. Tök jó látni, mikor van egy ilyen rendezvény, hogy mennyire jól szólnak ezek a zenekarok, mennyire látszik, hogy mindmáig megvan az a fajta dolog, ami annak idején kifejlődött. Hogy tényleg zenei város vagyunk, ha nem is annyira, mint a 2000-es évek elején, de van aktív zenei élet a városban.”

Hogy döntöttétek el, hogy a régi nóták közül mit játsszatok?

T: „Erőszzakkal. (*nevet*) A többieket nem annyira érdeklik a régi dalok, őket az újak mozgatják, ezért valamiféle balanszot kell találni.”

Bálint: „Kaptunk egy listát, hogy ezek lennének, ezt szerencsére sikerült egy kicsit átalakítani. (*nevet*) De az volt a fontos szempont, hogy miközben tanuljuk a régieket, azért folyamatosan íródjanak az új dalok is.”

Hogy íródnak az új nóták, mennyire vagytok benne?

B: „Alapvetően Rajmi írja a fő témákat, de mindenki beleteheti önmagát.”

T: „A régi nótákhoz is tesznek hozzá, Bálint is hozott most új vokáltémákat, szóval ezeket is a saját képükre formálják.”

Akkor most van négy, vagy igazából három új nóta az EP-n, ehhez képest mennyi új van még?

T: „Kettő van a munkasztalon, és még hármat írunk, hogy meglegyen a lemez. A Hamu, ami új verzióban került fel az EP-re, 2020-ban lett meg, amikor véletlenül megnyertünk egy NKA-pályázatot. Csak úgy lehetett rajta nyerni,

ha leadtál már kész demót. Soha nem nyertünk, amikor csak a papírt kellett kitölteni, de ezzel dolgozni kellett, ami lehet a szokásos nyerteseknek nem az erőssége és így lett eredménye, de amúgy se előtte, se utána. Az EP többi dalát már korábban elkezdtük írni, úgyhogy most jött el az ideje a kiadatlan Reason-daloknak. (*nevet*)

Viszonylag folyamatosan vannak koncertek, bár ez az év kicsit kivétel. Mellette mindenkinek van élete, némileg nehezebb, mint régen. Ez is benne van, meg az is, hogy olyan nagyon nyomás alatt nem vagyunk, nincs miért kapkodnunk. Így inkább arra koncentrálnak, hogy ami elkészül, az tényleg jó legyen.”

Az a két új nóta milyen?

T: „Az egyik szerintem toolos, a többiek azt mondják, hogy nem. Amire én mondom, hogy Sentenced, arra ők, hogy Tool, szóval nem ugyanazokat a dolgokat hallgatjuk. (*nevet*) Az egyik ilyen lüktetőbb dal, a másik death metalosabb, de majd meglátjuk, hogyan sikerül lecsillapítani azt a nyers dühöt, ami benne van, mert nem tudok mit kezdeni ilyen death metalos dalokkal. A saját storytelling, Sing-Singen felnőtt énekelképzelemmel az ilyen ritmikus krákogás annyira nem megy. Majd meglátjuk, mi lesz belőle. Mindegyik dal egy kicsit más, ahogy az EP-n is, ez benne a jó.”

Készül egy klip is, amely az előzetes képek alapján elég érdekes lesz...

T: „Szörnyen nézünk ki rajtuk. (*nevet*) Akik készítik, ők csinálták a legtöbb klipünket, részben tatabányai társaság. Csak közben felnőttek, és most már tanítják azt, amit régen amatőrökdektek. Sánta Balázssal és Bereznai Tamással tavaly márciusban kezdtük meg a forgatásokat. Van egy zenekaros része, felvettek minket zöld háttér előtt, és szörnyen leszünk maszkírozva. És van egy másik része, amire meghívtuk 20-30 barátunkat, a Duna-kanyar közelében egy

„Az anyanyelveden olyan erővel tudsz előadni, hogy az érzelmek átmennek külföldön is, és az emberek ezt mindenhol megérik.”

farmra. Mert arról szól a klip, hogy egy sötét apostol belelőki az embereket, akik sorban állnak a tónál, és ott lenn mindenféle gonosz dolog történik velük – mi történünk velük. (nevet) És amikor kijönnek, szörnnyebben néznek ki, mint ahogy bementek. Egy kisebb minifesztivál jött létre ennek a közösségi résznek a felvételekor.

A régebbi klipekben mi szerepeltünk, meg egy-két statiszta. Viszont a legelső klipünkben, ami a Gyökerek nélkülre készült, a történet szereplőjéhez a statisztákat mi választottuk ki, hogy hitelesek legyenek. Volt is velük nehézség, ami miatt később a stáb inkább civilekkel dolgozott, mert Bolykáké leg többször csúnyán bemindenezve jelentek meg a forgatáson. Azok a felvételek, amik jók voltak, nagyon jók voltak, de a 95%-uk kevésbé volt jó. (nevet) És akkor inkább külsősökkel dolgoztak, de úgy vettük észre, hogy azoknak a klipeknek nem volt akkora hatása, mint ha hiteles szereplők vannak benne. Még aki soha életében nem látta Frenkit és Bolycit, az is látta, hogy ők rockerek, hihető dolog. A többiek meg inkább országos plakátokról voltak

ismerősök... Ezért is volt, hogy ebben a klipben olyan szereplők legyenek, akik hiteles részei az undergroundnak.

A helyszínt nagyon sokáig kerestük, és amikor meglett, az volt, hogy három nap múlva lehet csak forgatni, úgyhogy annyi időnk volt mindenkit összehozni. Valahol Vác fölött van a hely, nagyon szép helyszín, és az is fontos volt, hogy a tó mellett legyen egy ház, ahol a vízbe beugró-beeső embereket meg lehessen szárítani. Mert az is szempont volt, hogy ne legyen szép idő, mert az nem illik a sztorihoz. Végül tök jó buli lett az egészből. Ha elkészül a klip, tervezzük egy vetítést itt, a Control Pubban, hogy megnézhessük együtt azokkal, akik ott voltak”

Van egy dal az EP-n, aminek A tizenhármast ajtó a címe. Mire utal ez?

T: „Az egyik fesztiválon Rajmi, a gitárosunk feltűnően jól érezte magát. Én sem szoktam emlékezni dolgokra, de épp akkor volt eltörve a lábam, így gipszben nem rosszalkodhattam annyira, ezért is maradt meg, hogy Rajmi átszellemülten mesélte nekem, hogy azt mondta neki valaki, hogy »kopogj a 13-as ajtón, és ott megkapsz mindent«. Ez annyira spirituálisan hangzott, hogy eköré már csak egy dalszöveget kellett írni. (nevet) Szóval az egy létező ajtó egy létező fesztiválon, és azóta évről évre azt a szobát kéri ki maguknak az akkor ott lakók, így születnek a legendák.” (nevet)

A nyitó nótában vannak ezek a sorok: „Ennyi év után”, „Már nem kísért a múlt”. Nekem ez nagyon érett meglátásnak tűnik...

T: „Ebben a dalban talán tőlem a covid sincs benne, még azelőtt készült. Akkoriban töltöttem be a negyvenet. A húszas éveimben kurvára igyekeztem betartani minden szabályt, meg megkapaszkodni, de ez igazából soha nem vitt sehova. Nyilván túléltem azt az időszakot, meg rengeteget tanultam. A harmincas éveimben már próbáltam egy kicsit elengedni ezt, hogy megfeleljek mindenkinek, meg kicsit a saját lábamra állni, de közel az ötvenhez már tudom mondani, hogy ténylegesen leszarom a legtöbb szabályt, és az számít, hogy a körülöttem lévőek jól legyenek. De már negyven után is megvolt ez, hogy sokkal jobb életet lehet élni, ha nem akarok megfelelni mindenkinek, hanem teszem a dolgokat, ahogy akarom. Ez nem olyan szintű önzésről szól, hogy mindent fel kell gyújtani magad körül, de ez is egyfajta nagyobb könnyebbség. Azért Elízium a címe, hogy ez úgy mennyország, hogy azért nem az... Mint a repülőgépeken mondják a stewardessek, hogy ha esik a nyomás, először magadat mentsd, és utána megmenthetsz mindenki mást. Oda kell figyelni magadra. És kell, hogy legyen elég tapasztalatod, hogy felépítsd a magad érvrendszerét, ideológiádat, ami mentén haladsz. Ne foglalkozz olyasmivel, aminek nem tudsz megfelelni.”

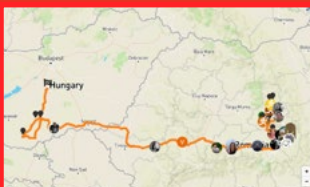
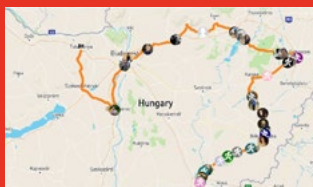
Sok embernél inkább azt látom, hogy ahogy idő-södnek, meghajlik a nyakuk és inkább beállnak a sorba, míg ez a dalszöveg pont az ellentéte.

T: „El tudom képzelni, hogy a darálóban annyira szétromcsol valakit az élet, hogy azt mondja, hogy úgy sz*rja le a dolgokat, hogy inkább csinálja, amit más mond, mert akkor nem kell gondolkodni, dönteni... Igen, van, aki inkább meghajlik, és lehet, hogy nekünk is ez lesz a vége, de egy-

FUTÁS „A covid évei alatt az egyik sportoló rajongóknak megkérdezte, hogy ha már úgyis futok, miért nem csinálunk egy virtuális versenyt. Ezért aztán csináltunk elsőre egyet Bűnös futam néven, amin bárki részt vehetett futással, túrával, sétával vagy kerekesszékekkel – ez 666 km hosszú volt, ami a szegedi Városi Rock Kluból ment a tatabányai Roxxyba át Ecsegfalván, a Fekete Zajon és a Rockmaraton Szalki-szigetén. Majd utána lett egy 1245 km-es A nagy Rockmaraton záróindulata, ami a Székelyföldi Rockmaraton Szejkefürdőjétől indult át a Csörge-tavon, a Ma-

lomvölgyön és a cél a Szalki-szigeten volt. Egy ilyet úgy kell elképzelni, hogy mozgással gyűjtöd a kilométereket, és azt egy alkalmazás rávetíti a térképre és úgy mutatja, merre jársz. A résztvevők tök hálásak voltak. Volt, aki mondta, hogy néha csak azért hagyta el a lakást, hogy gyűjtse a távot; volt, akinek lehetőséget adott, hogy végre pár órát egyedül tölthessen és metalt hallgasson a gyerekzenék helyett. A sikeres teljesítők érmet kaptak, amiket Nagy András (Sear Bliss), Szombathely Héphaisztosza kovácsolt földalatti műhelyében.”

előre próbálunk a széllal szemben húgózni, hátha a fizika egyszer csak feladja." *(nevet)*

Néztem, hogy hol lesznek koncertjeitek, és hát lesz egy magyar dátum, a többi osztrák, cseh. Ezek hogy jönnek?

T: „Lesz még hazai koncertünk a Fekete Zaj után, Budapesten az S8-ban, külföldre meg szeretünk menni, mert az az örökké termő hűtők hazája, ahol mindig van még egy sör, amit ki lehet venni a hűtőből. *(nevet)* Külföldön az az izgalmas, hogy kb. nulláról indulsz. Bár volt már olyan osztrák koncert, ahol feltűnt a közönségben a pólónk. Itthon ezzel a death metállal nem nagyon tudunk elmenni vidékre, de akkor már, hogy meglegyen az út, inkább elmegyünk az osztrákokhoz, csehekhez, Erdélybe. Amúgy a bázisunk Budapesten van, de úgy vagyunk vele, hogy ha már ügyis sokat kell utazni, legalább legyenek sokan, legyen jó a buli. És az a tapasztalat, hogy ha jól csinálod, magyar nyelvű dalokkal is működik. Csak emiatt nem adnám ki az anyagot angol nyelven. Amit akárhogy tanuljak is, sosem fogok rajta úgy dalszöveget írni és énekelni, mint magyarul. Van egy ilyen mondásom, hogy nagyon sok külföldi kedvencem van, de sírni csak Pokolgépre szoktam. *(nevet)* Az anyanyelveden olyan erővel tudsz előadni, hogy az érzelmek átmennek külföldön is, és az emberek ezt mindenhol megérik. Pont az osztrákoknál jött oda egy arc, hogy most látta először a zenekart, fogalma sincs, miről énekelünk, és ő egy éve nem iszik, nem dohányzik, de a koncertünk után rágyújtott és ivott egyet.” *(nevet)*

B: „A kezelés elérte a célját!”

PATREON „Alkalmanként rajongóinktól kaptunk kisebb-nagyobb támogatásokat, és arra gondoltunk, hogy jó lenne létrehozni egy olyan felületet, ahol vissza tudunk adni azoknak, akik a koncerteken és a merchvételén túl is támogatnának minket. Így született a BűnTV a Patreonon, ahol eseti vagy havonta 800 Ft körüli támogatásért mindenféle plusztartalmat nyújtunk – háttérbeszélgetések, pl. hogy készülnek a pólok, mik egy rockkocsmá nyitásának nehézségei vagy éppen miből jön a kezelési költség az online jegyvásárlásnál, vannak gitáros playthrough-k, itt lehet elérni először az új dalokat, vagy pl.

részletek a klipfelvételről vagy milyenek egy új pólódízajn alkotásának részletei. Az itt befolyt összeget olyan dolgokra fordítjuk, mint pl. most két új zenekari molinó és ezekről is tájékoztatjuk patrónusainkat, hogy láthassák, miben segítik épp a bandát.”

T: „Igen, jó látni, hogy külföldön is szeretik a srácok-lányok, amit csinálunk. Ez nekünk is jó, mert kimozdulás a szokásos helyszínekről.”

B: „Ilyenkor nagyobb a hangsúly az előadásmódon, merthogy a szövegeket nem értik, és ez jó, mert ettől lehet fejlődni.”

T: „A cseh koncerten, a Nice To Eat You Death Fester szerintem csak a mi logónk olvasható. *(nevetés)* Ott népszerűek vagyunk azok között, akik kísérőként érkeznek a koncertre, és valami lightosabbra vágnak. Jó kaland. Az osztrák fesztiválról nem lógunk ki annyira, de a csehn mi vagyunk a death metal Bon Jovija, mert nálunk van néhány dallam, vokál.” *(nevet)* U

TULUS

MORBID TÖRTÉNETEK

Az eredetileg 1991-ben alakult, majd egy hosszabb szünet után 2006-ban újjáalakult Tulus a norvég black metal sajátos szeletét alkotja. Mindhárom tag tapasztalt zenész, akik számos más csapatban (Khold, ex-Sarke stb.) is játszanak, játszottak, s a Tulus soraiban is kamatoztatják színes zenei palettájukat. Ugyan a csapat a black metal műfajához kötődik, a Morbid Desires című új album hatások, zenei nüanszok sorát vonultatja fel, s közben nem veszítik el saját arculatukat. Milán Péter kérdéseire Sarke, azaz Thomas Berglie dobos válaszolt.

Három évvel a Fandens Kall után Morbid Desires címmel jelent meg a Tulus új albuma. Ezúttal hogy zajlott a dalszerzés, a lemez összeállítása?

„Annyit tudok mondani, hogy úgy zajlott, mint eddig minden esetben. Mindenkinek vannak riffjei, ötletei, dalai, amelyeket eljátszunk a próbahelyen. Soha nem készítünk demókat, nem dolgozunk számítógépekkel. A dalokkal akkor vagyunk készen, amikor a próbák során mindenki elégedett lesz. Az ötleteket, riffeket többnyire otthon, egyedül írjuk meg. A próbákon néha további riffeket is hozzáadunk a dalokhoz.”

Hallok néhány érdekes részletet, ötletet a lemezen, mint pl. a flamenco-témákat a Salme II-ben, a Fossegrimens Vakt akusztikus részeit, vagy a Sabbat című epikus záródarabot. Ezek nem tipikus black metal-tételek. Hogy hozzátok közös nevezőre ezeket a zenei elemeket a Tulus zord, északi metaljával?

„A Tulus régebben is mindig megpróbált terjeszkedni, különféle elemeket beépíteni a zenébe. A debütalbum óta élünk a meglepetés eszközével. Szeretjük ebbe bevonni a hallgatót a különféle ötletek beiktatásával. Hogy az ő számára is érdekes legyen mindez, de a mi számunkra is. A Salme 2 flamenco-ihlette gitárrészéhez hasonló az 1999-es Salmé is jelen volt. Ezek az ötletek csak úgy felmerülnek menet közben.”

A Tulus mindig három tagból állt, úgynevezett erőtrióként funkcionál. Mi a különleges egy háromtagú zenekarban, ami a játékot, az előadást és a dalszerzést illeti, szemben a négy vagy öt tagból álló csapatokkal?

„Egészen nagy a különbség a metalban a három vagy a négy tagból álló zenekarok között. A gitárosunk szereti kihasználni a hangszer teljes palettáját, egészen a sötétebb mély tónusoktól a fényesebb magasakig. Így több tér nyílik a basszusgitár és a dob számára, hogy kibontakozzanak. A basszusgitárosunk aktív játékos, gyakran ő is sok dallamot hoz az egyes dalokhoz. Az elmondottakból az következik, hogy egy háromtagú csapatban a zene több levegőhöz jut és dinamika szempontjából szélesebb távlatokat ölel fel.”

A Tulus pályafutása két részből áll, melyek közül az első 1991-től 2000-ig tartott három kiadott albummal. Hogyan látod ma ezt a korszakot és miképpen kapcsolódik össze a Tulus későbbi időszakával?

„Kezdetben természetesen minden remek volt és érdekfeszítő. Nyilvánvalóan a Norvégiában feltámadó black metal korszaka miatt. Megkaptuk az első lemezszerződést, eladtunk egy jó adag lemezt, persze a mi szintünkön. Később egyéb dolgok is történtek. Az Old Mans Child tagjaként kezdtünk játszani, majd megszületett a Khold. Mindez sok időnket felemésztette. Miután a dolgok kicsit lecsendesedtek, elkészítettünk egy új Tulus-albumot. Innentől kezdve ismét láttuk értelmét, hogy a Tulusra koncentráljunk.”

A Morbid Desires ismét angol lemezcím, azonban a dalcímek és a szövegek norvégul szólnak, akár csak az Old Old Death albumon. Mi áll a sajátos jelenség mögött?

„Ő, ez csak úgy történik. Úgy vélem, egy angol cím alapján az embereknek több rálátásuk nyílik a koncepcióra. Így jobban tudnak hozzá kapcsolódni. Igazából nem tudok világos választ adni arra a kérdésre, hogy miért van egyszer norvég, máskor angol cím.”

Ami a szövegeket illeti, a Tulus témái a sötét folk-lórt járják körül. Hildir, aki a Tulus szövegeit írja, ezúttal milyen témákkal rukkolt elő? Általában megkapja a teljes lemezyanyagot, mielőtt hozzálát a szövegíráshoz?

„A témák most is olyanok, mint máskor. Az emberek, az állatok, a természet sötét, morbid oldaláról szólnak különféle aspektusokból. Mivel egyáltalán nem készítenk demókat, nincs lehetőség meghallgatni a zenét. Természetesen Hildir lejöhetne a próbákra, de ez még soha nem történt meg. Ő írja a szövegeket, mi írjuk a zenét, majd a kettőt összeadjuk.”

Elég bizarr a Morbid Desires borítója. Mit lehet tudni Kjetil Nystuen alkotóról és mi az illusztráció koncepciója?

„Kjetil Nystuen illusztrátor, grafikus. Lemezborítókat, könyvillusztrációkat, filmplakátokat készít, valamint játékok számára is dolgozik. Nagyon jó abban, amit csinál. A borító egy gyűjtőről szól, aki lemezeken át követi a Tulust. Nézd meg a Tulus videóját a Collectors Chamber dalhoz.”

Tavaly feloszlott a Sarke, amelyben két Tulus-tag is játszott. Miért szüntették be a tevékenységet a zenekarral?

„A Sarke nyolc albumot adott ki. Már évekkkel ezelőtt befejeztük a koncertezést. És annak ellenére, hogy nagyon jó kritikákat kaptunk, úgy tűnt, hogy a közönség és a zenei világ nem nagyon támogatott bennünket. Te is tudsz a mostani jelenségekről, a playlistekről, streamingekről,

a magazinokról, a lemezadásokról stb. Vagyis nem láttam értelmét a folytatásnak.”

A Tulus régóta része a black metal-szintérnek, ott voltatok a '90-es évek nagy hullámánál. Milyen emlékeid vannak abból a korszakból? Milyen a mai norvég szintér, ha van ilyen egyáltalán?

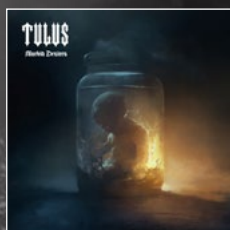
„Az egy nagyon izgalmas és kreatív korszak volt. Egy olyan időszakról beszélünk, amikor a zene jelentett mindent. Kicsi, de nagyon jó szintér volt, ami nem csak a black metalról szólt. Azokban az időkben az oslói thrash metal-mezőny is nagyon erős volt. El tudod képzelni, milyen kicsi volt az akkori black metal-szintér. Elmentem, hogy megnézzem a Darkthrone-t, a Cadavert és a Mayhemet, és maximum ötven ember volt jelen. Természetesen most is van Norvégiában black metal-szintér, ma is sok jó norvég zenekar működik.”

Mi a véleményed a mesterséges intelligenciáról, amely az ember helyett „hozna létre” műveket, zenét stb.?

„A kettőt el kell különítenünk egymástól. Ha zenész akarsz lenni, használni a kreativitásodat, zenekarban kívánsz játszani, akkor így teszel. Ha azt akard hallgatni, amit a számítógép játszik, akkor ezt teszed. Egyre több embert ismerek, aki használja az AI-t, profi zenészek is. Mindenre használhatod, az AI impresszív. A fiatalok számára, akik ezzel nőnek fel, természetes lesz, hogy használják. Ám a Tulus sem a zenéhez, sem a borítókhoz nem fogja igénybe venni a mesterséges intelligenciát.”

Lesznek Tulus-koncertek?

„Igen, lesz néhány koncertünk, de továbbiakat akarunk tető alá hozni. Remélem, lesznek még klubok és fesztiválok, amelyek megkeresnek bennünket. Készen állunk!”

JOZZY MENNI LOS ANGELES!!!

Takács József, azaz Jozzy számos zenekarban zenélt már (pl. Wendigo, Behinia, The Hellfreaks, Leander Rising), a hazai színtér egyik legképzettebb és legegységibb gitárosa – januárban pedig a Dimebashben muzsikált. Ez a Los Angelesben zajló esemény a Pantera néhai gitárosának, Dimebag Darrellnek állít emléket, és Jozzy Vörös Attila (immáron Tankcsapda) meghívására vett részt a bulin. Elképesztő kalandjait itt meséli el.

SZÖVEG: TAKÁCS JÓZSEF · FOTÓ: TAKÁCS JÓZSEF, STEPHANIE CABRAL (WWW.STEPHANIECABRAL.COM)

December végén Vörös Attila barátom megkérdezett, hogy volna-e időm/kedvem elkísérni Los Angelesbe a Dimebashre? A rendelkezésre álló információ kb. ez volt: „A tervezett indulás január 19., hazajövetel január 25-26. körül, maga a Dimebash 22-én. Elképezhető, hogy egy dalba be is lehetne szállni. A szállás megoldható lenne Attila barátainál Stephnél és Chrisnél, illetve, ha már éppen úgy adódik, hogy ott vagyunk, akkor a NAMM Show-t is meg lehetne nézni. A többit meglátjuk.”

Az a helyzet, hogy elsöre leizzadtam a kérdéstől, mert ösztönösen a biankó „IGEN” választ vágtam volna rá, de a felnőtt Jozzy megálljt parancsolt, és azt javasolta, hogy legalább gondoljam át először, hogy valóban össze tudom-e egyeztetni a család-melő-egyéb körülmények szentháromságával ezt a hirtelen beeső egyhetes távollétet. A kattogás elindult:

1. Január 16-18. több hónapja betervezett hétvégi program, ritkán jön össze ez a társaság, nem mondhatom le, Hajnalom (a jobbik felem) is már jóváhagyta, és végül is effektíve nem ütközik a január 19. kora reggeli 3:30-as indulással. Ez így épphogy, de OK.

2. Január 28-február 1. családi síelés, előtte még be kell gyűjteni a síleceket, fel kell szerelni a tetőcsomagtartót, össze kell készíteni a szükséges cuccokat az utazáshoz. Végül is megoldhatónak tűnik. OK.

3. Január 26-27-én melóznom is kell, mert épp egy projekt tesztelése zajlik, egy hétig helyettesíteni tudnak a kollégák, de teljes két hetet nem tudnék kimaradni, szóval minimum két napot dolgoznom kell az L.A.-út és a síelés között. Ez annyit jelent, hogy január 25. este haza kell érnem. Úgy tűnik, hogy ez is megoldható. Hú, bakter, lehet, hogy összejön a dolog!

4. Pénzügyek: a szállás adott, a repjegy oda-vissza végül is kiköthető, lesznek helyi költségek, de így is még kigazdálkodható. Pipa!

5. Családi kupaktanács jóváhagyás: „hát, egy hét az elég sok, főleg, hogy a megelőző hétvégét sem töltöd itthon, de utána együtt megyünk síelni, és ilyen lehetőség nem sűrűn jön szembe, szóval mehetsz.” Fú, bakker, ez is OK!

6. Utazási okmányok, repjegy:

– érvényes útlevel: adott

– turistavízum: igénylés, megkapás. OK!

– repjegyvásárlás január 25-én éjszakai hazaéréssel. OK!

JOZZY MENNI LOS ANGELES!!!

Január 18-án este 22:00 körül még nincs biztos infó, hogy bármit játszani tudnék Dimebashben, Attila javaslata az, hogy az A New Levelt és a Regular People-t meg néhány másik dalt is nézzek át, mert még az utolsó pillanatban is előfordulhat, hogy valaki mégsem jön el vagy kihátrál, és akkor rá lehet menni a lepattanóra. Éjfélig dalok átbogarászása, aztán gitárhúrozás közben a gitárom húrlábján megszakad a menet, nem tudom felhúrozni, Attila felajánlja, hogy a Washburn Culprit gitárját hozzam.

19-én reggel 3:30-kor a repterre tartunk. A repülőn egymás mellett ülünk Attilával, de az út simán megy: pihenés, filmnézés, zenehallgatás.

L.A.-ben vagyunk már, a buszon ülünk, ami elvisz minket a találkozási ponthoz, ahol Stephanie begyűjt minket. Ekkor Attilával beszélgetünk kicsit arról, hogy mégis kik lesznek a vendéglátóink, addig csak kevés dolgot tudtam meg róluk: Stephanie fotós, Chris pedig a Jackson gitárgyártó cégnél van. Ennél a beszélgetésnél derül ki, hogy Stephanie Cabral sztárfotós, gyakorlatilag mindenkit fotózott már, aki metal-berkekben globálisan számít. Chris pedig igazából Chris Broderick, aki most az In Flamesben gitározik, korábban a Megadeth és a Nevermore gitárosa volt. Világsztár. Ők adnak nekünk szállást a következő pár napban. Elképesztő!

Stephanie megérkezik, ismeretlenül is baráti öleléssel fogad, elképesztően pörgős, beszédes, kedves ember. Steph és Chris már évtizedek óta L.A.-ben él, érdekes volt úgy hallgatni a beszélgetéseiket és az ismerőseikkel történt közös történeteket, hogy egyúttal a legnagyobb sztárokról sztorizgattak éppen. Lake Balboa városrészben laknak, ahonnan pár utcányira John 5 (Mötley Crüe, Rob Zombie, Marilyn Manson) és Doug Pinnick (King's X) is lakik. Nem rongyázós környék, de nagyon rendben van. Attila a vendégszobában, én pedig a turné/lakóbuszban kaptam külön-szobát.

Január 20. – Az első nap L.A.-ben

Kirándulás az óceánpartra Santa Monica városrészbe, nem messze Malibutól. Látunk a messzeségben néhány delfint, fókát. Mexikói kaja ebéd a parton, megmártózás a 17 fokos vízben. Imádom!

Következő napirendi pont: Santa Monica Mountains Escondido Canyon trail vízeséshez séta. 20 Celsius-fok körüli hőmérséklet, rövidgatya, póló. Pazar élmény!

Este a Comedy Store nevű helyen stand-up comedy előadás. Közel ülünk a színpadhoz, több előadó is viccelődik a szakállammal. Az egyik fő előadó aznap este T. J. Miller, a Silicon Valley (Szilícium-völgy) sorozat egyik főszereplője. Aznap este ő a hatodik vagy hetedik előadó, mindenki kb. 15 percet beszél, és ekkorra már a két elfogyasztott sör jelzi számomra, hogy szeretném elhagyni az objektumot. T. J. éppen elkezdene viccelődni valamit a szakállammal, de én már közben éppen felállok és elindulok a WC-re. Közben érzékelem, hogy nem igazán tudja mire vélni ezt a faképnél hagyást. Amikor kifelé jövök a WC-ről az utánam érkező vendég csak annyit mond nekem, hogy „Poor you!” (Te, szegény!), amiből sejtem, hogy még nincs lezárva a dolog. Amikor visszaérek, természetesen kapok egy kis froclizást meg a szakállamon poénkodást, aztán kis idő múltán végül is odajön, kezét fog, bemutatkozik: „I’m T. J.” (T. J. vagyok.), és teljesen meglepődik, amikor azt válaszolom neki, hogy: „Well, in a way me too” (Hát, igazából én is.), haha! Rendkívül szórakoztató az egész szitu, remek esténk van. Los Angelesről sokat elárul, hogy a comedy-esemény egyik szponzora egy kannabisztermékeket előállító cég, és a műsor végén szaloncukor helyett kővér jointokat dobáltak ki a közönségbe. Hozzám is lehuppant egy. Nem hagytam ott, haha!

Január 21., szerda

Szebényi Danival mászkálás Beverly Hillsben. Dani a NAMM Show és néhány egyéb feladata miatt van éppen Los Angelesben. Reggel 6:30-kor felkap a szállásunknál, aztán reggeli, kávé, majd mászkálás Beverly Hills városrészben. Megnézzük kívülről azt a rendőrsöt, ahol pl. a Beverly Hills-i zsarú játszódik. Ezt követően ellátogatunk a gitárosok mekkájába, a Guitar Centerbe. Gitárok nézegetése, kipróbálás, beszélgetés az egyik eladóval, némi vásárfia begyűjtése. Aztán Santa Monica part, óceánnézegetés, egy kis elemózsia plusz kávé, és emlékjándék-vásárlás az otthoniaknak. Hazafelé még elnézünk arrafelé, ahol Steve Vai lakik, késői ebéd, aztán 18:30 körül visszaérkezés Lake Balboába. Hullafáradtság, de aztán pár perc múlva indulás Dimebash-próbára.

19:00-tól kb. éjfélig próba. Dani visz el a helyszínre, ott is tud maradni. Itt válik biztossá, hogy egy dalt legalábbis játszom a Dimebashon. Ő-rü-le! Társaim a performanszban

Monte Pittman, aki egyébként Madonna gitárosa, Tony Campos Static X alapító basszusgitáros és Fred Aching Los Angeles-i dobos. Az A New Levelt fogjuk játszani.

Készülődés közben beszélgetés Billy Bióval a Biohazard-ból. Egyszer csak befut Doug Pinnick, éppen mellettem érkezik meg. Lányos zavaromban csak annyit tudok mondani, hogy „Hello Doug, it’s awesome to meet you!...”, és próbálok processzálni a dolgot.

Félrevonulok, bemelegítek, fáradt és némileg feszült vagyok.

Egyszer csak Attila szól, hogy jöjjenek, mert az A New Level jön. Az erősítőm a dal feléig kb. nem szól, gitártech kicseréli a fejet, a szóló bevezetésére visszatér a hang. Nem beszélünk meg, ki játssza a szólót, így én is, és Monte is játssza. Remekül szól együtt a kettő. Újrajátsszuk a dalt, hogy én is végig tudjam játszani működő erősítővel. Ola Englund is jelen van már. A játék után Attila és Dani megnyugtatnak, hogy sikerült pozitív meglepetést okozni, én is úgy látom, hogy pozitívak a reakciók, sikerül kicsit megnyugodni. Eljött az idő, iszom egy alkalomhoz illő Black Tooth viszkikólát.

Attilának előkészítik Dime eredeti gitárjait. Hi-he-tetlen! Attila is lenyomja a szettet. Aztán 5 Minutes Alone jam a nap végén basszusgitáron, Ola Englund és Vörös Atti gitár, Charlie Benante dob. Felmerül, hogy esetleg ezt is játszani tudom majd másnap. Elképesztő élmény így befejezni a napot.

Január 22., csütörtök – Dimebash Day

Dél előtt lazulás, dél környékén kaja, In and Out hamburgerezde, helyi specialitás/gyorskajálda. 16:00-ra kell beállásra a koncerthelyszínre érkezni. Másfél óra überezés, mert cuccal együtt nem férünk be együtt Stephék autójába. Helyszín a Belasco Theater. Patinás épület, gyönyörű belső tér. Beállásnál Attilával, Dino Jelusickkal, Charlie Benantéval, Chris Broderickkel játszom a Walkot. Beálláson én basszusgitározom, mert más basszeros meg nem érkezett meg, de este nem én fogom játszani ezeket a dalokat. Ettől még igazán jólesett ezekkel az arcokkal bazseválni. Aztán Chris helyett Ola Englund feljön a Hard Linesra, és ezt is elnyomjuk. Pöppe! Itt hozzátenném, hogy egy héttel később derült ki számomra a streames beszélgetésünk során Attilával, hogy a basszusgitár, amin játszottam, konkrétan Dime-é volt! Erről ott helyben senki nem beszélt nekem, ha ezt tudom, akkor azóta nem mosok kezét, haha!

Közvetlenül a koncertkezdés előtt tisztázódik, hogy egy dalt játszom az este folyamán, az A New Levelt gitáron, ami a negyedik dal elvileg a műsorban. A 5 Minutes végül nem kerül műsorba, a többire pedig van basszeros. Annyi baj legyen, így is maximális az öröm!

Este 9-kor megindul a műsor, Monte Pittmant figyelem, hogy mikor indul meg a színpadra. Felmegyünk két oldalról.

körbenézek: Monte Pittman jelen, Tony Campos jelen, node ki ez a dobos? Más ült a felszerelésnél, mint akivel együtt játszottam előző nap a próbán, de ekkor már a színpadon vagyok, gitárom bedugva... úgyis mindjárt kiderül, hogy mi lesz. Négy beütés, (ujj, ez nem a New Level) és elkezdődik a Hellbound, hah! Hát erre nem számítottam, de kész szerencse, hogy Attiláékkal már játszottuk a dalt kb. két évvel ezelőtt. Akkor ugyan basszusgitár volt a kezemben, de legalább így volt lövés, hogy mi történik a dalban. Az első sokk után sikerült megnyugodni egy picit, kapaszkodnom kellett, de sikerült nagyobb dráma nélkül lehozni a dalt. Attilán meg rajtam kívül másnak nem esett le ez a kis malőr, mi viszont nagyon jól mulattunk ezen.

Következő dal: doboscsere. Ahha! Itt jön a mi dobosunk, Fred, és elindítjuk a New Levelt. Lendületben vagyok, állatul pörög a dolog, mígnem a második verze környékén egy hátrafelé mozdulatnál túlságosan hátralendülök, és eldőlok. Nem azért, mert be lettem volna karmolva, sima egyensúlyvesztés a ludas. Sebaj! Bogárpózban gurulok hátra, és a visszagördülő lendülettel fel is tudok állni, úgy, hogy közben játékban maradok. Sikerült elkerülni a nagyobb katasztrófát, a gitárt sem ütöttem neki semminek. Hallelujah! Így Attila is boldogan szórakozik az eseményen. A színpad másik végén Billy Bio követte figyelemmel az esés-kelest. A dal további része remekül zajlik, és aztán elhagyom a színpadot azzal a tudattal, hogy innentől már a szórakozásra koncentrálni folytatódhat az este.

Jön a következő formáció, amiben Doug Pinnick a King's X legendás frontember basszusgitárosa énekel és basszerozik. 75 éves a pali, de meg nem mondod róla. Olyan az alkata, mint egy kisfiúnak. Az pedig csodás, hogy a zenéjét évek óta hallgatom a világ másik végén, és itt egy légtérbe lehetett vele kerülni, még pár szót is tudtunk váltani, és egymásnak adtuk a színpadot.

Kicsit kifújtam magam a backstage-ben, röhögtünk egy jót Attilával, hogy minő meglepetésekben volt eleddig részem, aztán nem sokkal később a Biohazard gitárosa, Billy Bio jön oda hozzám, hogy elmesélje, hogy anno, amikor közös Biohazard-Pantera koncertjeik voltak a '90-es években, látta párszor Dime-ot is elesni koncert közben, és nagyon hasonló mozdulattal menekültem meg a helyzetből, mint ahogyan anno Dime is talpra ugrott. Megmondom kerek perec, hogy bizony ezt nagyon jólesett Billy Bio szájából hallani. Sajnos nekem nem adatott meg, hogy a földi pályafutásán megnézhessem az eredeti Pantera-felállást a Darrell testvérekkel. Az, hogy egy, a Pantera környezetében lévő hasonszórú hardcore ikont emlékeztettem Dime színpadi jelenlétére, az kimondhatatlanul jól esett! Legalább annyira, mint ahogy én is jól estem, haha! Node, itt még nem volt vége az események sorának!

Kb. negyedóra múlva az estét menedzselő stage manager hölgy odajön hozzám, hogy a Walkot tudom-e, merthogy arra nincs basszeros, de el kellene játszani az est zárásaként. A kérdésre válaszként érkezett a zsigeri biankó „IGEN”, úgyhogy a Dimebash esemény záródalába így sikerült befáznom. Egy picivel később Attila szólt, hogy mégiscsak lesz 5 Minutes Alone is, úgyhogy majd figyeljem a setlistet, mert ugyan felírva nincsen, de lesz. Attiláék szettje Ola Englunddal karöltve azért is volt különleges, mert Dimebag eredeti gitárjain játszották a klasszikus Pantera-dalokat, amire jobb szó nincs is, mint hogy teljesen szürreális. A basszeros kolléga Joey Vera (Fates Warning, Armored Saint) nyugodtan megvárta, míg Attila eljuttassa az ikonikus Floods outróé aztán számára meglepetésként Charlie Benante már ütötte is be a jól ismert „tutaktaktaktada” ritmust, úgyhogy egyszemélyes felmentő sereggként száguldottam oda hozzá, hogy átvegyem a basszusgitárt a nyakából.

Az este lezárásánál a Walkhoz a hangszert lekapcsolt erősítő mellett vettem át, és a beütés után pár ütemig eltartott, mire rájöttem, hogy a basszust csak a fejemben hallom, és nem azért tűnik halknak, mert halkra van tekerve az erősítő. Odamentem az erősítőhöz, felkapcsoltam, és ahogy fordultam vissza, tők jó

volt látni, hogy Doug Pinnick, Tony Campos és Billy Bio is épp odafordulnak, hogy bekapcsolják az erősítőt.

A fordulatokban és előadók felvonultatásában is meglehetősen erős koncert után még Dime-ék turnébuszán beszélgettünk egy darabig Rita Haney-vel, black tooth whiskey-t szüpcürcsülve, amíg aztán 3 körül a Dunlop wah-pedálokat gyártó cég szakembere, Thomas Cruce segítségével haza nem jutottunk. Azóta sem tudok magamhoz térni az eseményektől. Ha röviden kellene összefoglalnom, hogy milyen volt az az este: „Riding the Fuckin’ Lightning!”

Január 23., péntek

A következő két nap is az eddigiekhez hasonló remek élményekkel telik. Pénteken napközben szabadprogram, Hollywood-séta, shoppingolás, délután kipróbáljuk a baseballt. Szegény Atti első ütése szerencsétlenül sikerül, kipördül, és a bokája megsérül. Onnantól bicegő. Stephéknél elfekvőben van mankó, úgyhogy onnantól mankózás. Eredetileg a Dimebash előtti napra volt tervezve ez a program, de akkor Attila inkább úgy volt vele, hogy biztos, ami biztos, inkább a koncert után legyen ez a móka. Így legyen lottó ötöse! A magam részéről néhány luft és néhány egészen frankó ütés volt a mérleg, kár lett volna kihagyni. Attilának valószínűleg más a véleménye erről. Este Simon Phillips (Toto) jazzformációjának koncertje a Catalina jazzklubban. Egy nappal korábban az autóban a Toto Absolutely Live koncertjét hallgattuk Szabéni Danival. Fantasztikus élmény egy nappal később egy hangulatos jazzklubban látni ugyanazt a dobost. Ilyen ez a Los Angeles.

Január 24., szombat

A Los Angeles-i tartózkodásom utolsó programjaként kinéztünk a NAMM Show-ra. A bejárathoz közeledve kettővel előttem Steve Morse (Deep Purple) siet a helyszínre gitárral a kezében, az Ernie Ball boothnál van Chris Broderick aláírási sessionje Tosin Abasival együtt, úgyhogy először oda megyünk. Körbenézünk, először az Orange boothhoz megyünk, találkozzunk Lew-val, akivel két nappal korábban a Dimebashon ismerkedtünk össze, és az Orange Amplificationnál dolgozik, pár pöngetés egy új Orange erősítőt.

Aztán sétafikálás a show területén, magyar kiállítók felkeresése, Panda Audio (guitar synthesizer), Bognar Electronics (pick up-ok, gitár elektronika), Fibenare Guitars (gitárépítő manufaktúra), újdonságok kipróbálása, beszélgetések. Öröm volt kipróbálni az újdonságokat, amiket ezek a magyar cégek vittek a NAMM Show-ra.

Sikerült még belenézni Reb Beach, illetve Jack Gardiner és Rabea Massaad bemutatójába, és távozáskor az utolsó kávé-sorbanálláskor még belefutottunk Dave Ellefsonba (ex-Megadeth basszusgitáros) is. Attila pár szót tudott váltani Steve Morse-szal és Paul Gilberttel, amíg én a convention center területén flangáltam. Én magam így lélmények közepébe, amikről eszembe se jutott, hogy előfordulhatnak ebben az életben. És tessék!

Sommázva a dolgot, az egész hét röviden úgy foglalható össze, hogy „Riding the Fuckin’ Lightning”, derült égből csapott belém az egész, és miután sikerült magamhoz térni egy kicsit, akkor varázsszöngyeként hurcolt olyan élmények közepébe, amikről eszembe se jutott, hogy előfordulhatnak ebben az életben. És tessék!

Attila barátomnak örök hála a feltett kérdésért és a közbenjárásért, Stephanie-nak és Chrisnek az otthonért és az új barátságért! Én meg azóta sem tértem még teljesen magamhoz, haha! 🍷

UND
ER
WOR
LD
MA
GAZ
IN

NYOMTATOTT MAGAZIN VÁSÁRLÁSA

Kedves Olvasónk! Magazinunk nyomtatásban is megjelenik, és korlátozott példányszámban rendelhető a kiadótól, illetve megvásárolható partnereinknél.

2026. MÁJUS

84 oldalas nyomtatott magazin
poszter: Dimmu Borgir és Tailgunner
2900 Ft

2026. ÁPRILIS

84 oldalas nyomtatott magazin
poszter: Turbo/Judas Priest és Chez Kane
2900 Ft

2026. MÁRCIUS

84 oldalas nyomtatott magazin
poszter: Mayhem és AWS
2900 Ft

2025. DECEMBER

84 oldalas nyomtatott magazin
poszter: Krushers Of The World/Kreator
és Beyond The Black
2900 Ft

2025. NOVEMBER

76 oldalas nyomtatott magazin
2900 Ft

SZEMÉLYES VÁSÁRLÁS

MG Records Lemezbolt
(Budapest IX. kerület, Üllői út 31.)

Premium Vinyl Record Shop
(Budapest V. kerület, Báthory utca 19.)

valamint budapesti és vidéki lemezbörzék
(a helyszínekről és a dátumokról
a közösségi média felületeinken adunk hírt)

További információk a honlapon:
underworld.hu/shop

ELEGANT WEAPONS

FOLYAMATOS FEJLŐDÉSSEN

Az Evolution után aligha lehet az Elegant Weaponsre egyszerű mellékprojektként tekinteni. A Judas Priest, Rainbow, Uriah Heep és Accept köreiből ismert zenészek alkotta csapat második albuma feszebb, merészebb és egységesebb, mint elődje, és minden eddiginél világosabban mutatja meg a banda saját karakterét. Richie Faulknerrel, a zenekar alapítójával az új album születéséről, az együttes jövőjéről és a következő Judas Priest-lemez néhány izgalmas részletéről is beszélgettünk.

Izgalmas időszak ez számodra, hiszen április 24-én jelenik meg az új **Elegant Weapons**-album. Ez a lemez ösztönösebben állt össze, mint az első, vagy ezúttal inkább tudatosabb volt a folyamat?

„Szerintem egyszerre volt mindkettő. Ezen a lemezen tudatosan jóval korábban kezdtünk el dolgozni, ahogy egyébként a Judas Priestnél is szoktunk. Mivel mindannyian többféle vagyunk lekötve, muszáj volt jó előre tervezni. Christopher Williams az Acceptben játszik, Davey Rimmer az Uriah Heepben, Ronnie-nak is megvannak a saját elfoglaltságai, nekem pedig szintén elég sűrű az időbeosztásom, úgyhogy már kezdettől fogva tudtuk, hogy időben el kell kezdenünk a munkát.

Ugyanakkor ez a lemez sokkal természetesebben állt össze, mint az előző. Az első album a covid idején készült, amikor mindenki külön dolgozott, most viszont Christopherral és Davey-vel már együtt tudtuk felvenni a dobokat, valódi egységként. Ráadásul ezt már 2023-ban megtettük, mert pontosan tudtuk, hogy 2024-ben érkezik az Invincible Shield, a Priest pedig 2024-ben és 2025-ben is turnézni fog, így jóval korábban neki kellett állnunk az új anyagnak. A turnék alatt aztán rögzítettük a gitárokat, a basszust és az éneket is. Ronnie Európában volt a saját stúdiójában, Andy Sneap Angliában az övében, én pedig Amerikában a sajátomban – fizikailag tehát nem voltunk egy helyen, digitálisan viszont végig együtt tudtunk dolgozni. Szerintem ettől a lemez is jóval egységesebb lett. A Priesttel is hasonlóan működünk: mindig próbálunk előre tervezni, hogy minden időben elkészüljön.”

Az előző albumhoz képest mi változott a legtöbbet – nemcsak zeneileg, hanem benned, dalszerzőként is?

„Szerintem zenészként és dalszerzőként az ember mindig jobbat akar csinálni. Teljesen mindig, milyen zenekarban játszol, vagy milyen hangszeren, mindig az jár a fejedben, hogyan lehetne

jobb dalt írni, jobb teljesítményt nyújtani, jobb szót játszani – bármiről is legyen szó. Mi nyilván úgy érezzük, hogy sikerült előrelépniünk, de ezt végül úgyszólván a közönség dönti el.

Erre a lemezre például több olyan dolog is felkerült, amit az elsőn még nem csináltunk, köztük egy igazi ballada is egy érzelmesebb témáról. Szerintem ezen az albumon a zenekar egy másik oldala is megmutatkozik, részben ezért kapta az Evolution címet. Ezenkívül másképp is vettük fel az anyagot, és a felállítás is változott, ami önmagában is egyfajta fejlődés. Van néhány dal, amiben billentyűk is hallhatók – Adam Wakeman is játszott a lemezen –, szóval még mindig alakul, hogy pontosan kik is vagyunk zenekarként, miközben folyamatosan fejlődünk. Ezért kapta a lemez ezt a címet.”

Van olyan dolog ezen a lemezen, amibe néhány évvel ezelőtt talán még nem vágta volna bele?

„A ballada mindenképpen ilyen. Ez a dal egy szét hulló kapcsolatról szól, amihez szerintem mindenki tud kapcsolódni: arról az állapotról, amikor még együtt vagy valakivel, de közben egyre messzebb sodródtok egymástól. Nem akarsz beismerni, de pontosan érzed, hogy lassan elveszíted a másikat. Ha ilyen témához nyúlsz, az óhatatlanul személyes lesz, még akkor is, ha szerintem ezt valamilyen formában mindenki átélte már.

Ráadásul ez nem is tipikusan olyan téma, aminek helye van egy heavy metal lemezen, ezért is éreztük úgy, hogy ezen az albumon működhet igazán. Egyszerűen ide illett. A refrén már régóta megvolt nálam, többféleképpen nekifutottam, és jó pár változatban fel is vettem, de valahogy sosem állt össze igazán. Most viszont minden a helyére került. Ronnie fantasztikusan énekelte fel, a zenekar is remekül szól, Adam billentyűt is sokat hozzátettek, és végül az egész tényleg visszaadta azt az érzelmi

SZÓVEG: KISS DANIELLA · FOTÓ: JEREMIAH SCOTT

töltetet, amiről a dal szól. Ezért döntöttünk úgy, hogy most kerül fel a lemezre.”

Dalszerzés közben mennyire gyorsan érzed, hogy egy ötlet inkább az Elegant Weaponshöz vagy a Judas Priesthez illik? Előfordult, hogy ez nem volt rögtön egyértelmű?

„Szerencsére ez általában elég egyértelmű. Pontosan tudjuk, hogyan szól a Priest – ez egy klasszikus hangzás, amit évtizedek óta ismerünk. Az Elegant Weapons még mindig keresi a saját karakterét, de szerintem ennek a zenekarnak is megvan már a saját hangja. Amikor az első albumon dolgoztam, eleve azt akartam, hogy más legyen, mint a Priest. Ha csak egy olyan lemezt készítenék, ami úgy szól, mint a Priest, annak nem sok értelme lenne, hiszen azt már így is csináljuk a Priesttel. *(nevet)* Amikor riffeket írok és dalokat rakok össze, általában elég hamar kiderül, hogy ez egy Priest-riff vagy épp egy Elegant Weapons-ötlet.

Van azért némi átfedés a kettő között. A balladák például tipikusan ilyenek, mert könnyebben mehetnek bármelyik irányba. Ennél a balladánál például simán el tudtam volna képzelni, hogy akár a Priesthez, akár a Weaponshöz kerüljön. Volt is belőle egy verzió, amit Rob énekelt fel, de az valamiért nem működött. Aztán ott vannak olyan dalok is, mint a The Devil Calls ezen a lemezen, vagy a Do or Die az első albumról, amelyekben erősebben érződik a '80-as évekbeli metal hatása, szóval van némi átjárás a kettő között. Ez mindig is így lesz, hiszen a Priestnek is írok. De többnyire elég gyorsan eldől, melyik dal melyik zenekarhoz tartozik.”

A lemezen Andy Sneappel együtt dolgoztál producerként. Van valami, amit ő kihoz belőled, amire talán egyedül vagy egy másik producerrel nem vállalkoznál?

„Őszintén szólva nem igazán. A gitáros részeknél többnyire rám hagyja a dolgokat, bár persze időnként bedob egy-egy ötletet. A balladánál például volt egy akusztikus gitártéma, ami az ő javaslata volt – én egyébként nem vagyok oda az akusztikus gitárért, szóval ez határozottan tőle jött. Emellett az is fontos volt neki, hogy Ronnie ezen a lemezen még erősebben, karakteresebben szólaljon meg.

A dalszerkesztést és a dalok felépítését illetően egyébként alapvetően szabad kezet ad nekem. Persze elmondja a véleményét, tesz javaslatokat, de ez a része többnyire nálam marad. Ahol igazán sokat tesz hozzá, az a lemez egészének hangzása: a produkció, a keverés, a maszter, az összkép. Nagyon jó abban, hogy egységes hangzást adjon a zenekarnak, és azt az érzetet keltse, mintha ezt a négy ember tényleg együtt játszotta volna fel. Ha a Priestet és a Weaponst együtt nézzük, ez már a negyedik lemez, amin Andyvel dolgozom, és eddig mindig jól működött köztünk a közös munka. Ha valami beválik, nem sok értelme van változtatni rajta.”

Az albumon a szólóid egyszerre nagyon dalmamosak és erőteljesek. Van köztük olyan, amire különösen büszke vagy, vagy amit kifejezetten élveztél kidolgozni?

„Kezdetől fogva közel álltak hozzám a dallamos gitárszólók, és ezek a Priestre is mindig jellemzőek voltak. Nyilván vannak gyors, technikás szólók is, de nagyon sok minden a dallamról szól, és engem ez mindig is vonzott.

Van egy dal a lemezen, a Keeper of the Keys, ami az album utolsó száma, és nagyon erős Rainbow- és Deep Purple-hangulata van. Ilyenkor mindig arra kell figyelni, mit kíván maga a dal, ennél pedig azt éreztem, hogy egy Ritchie Blackmore-féle gitárszóló illene hozzá. Meghallgatod a számot, és megpróbálsz megadni neki azt, amire szüksége van. Ezt a szót azért szeretem különösen, mert nagyon dallamos. Nem kifejezetten gyors vagy technikás, de remélhetőleg segít elmesélni a dal történetét, és tökéletesen illik a hangulatához. Szóval ezt mondanám, és talán a Generation Me-t is. Az is azért áll hozzám közel, mert nagyon jól működik a dalban. Általában azokat a szólókat szeretem a legjobban, amelyek tényleg passzolnak a számhoz, és hozzá tudnak tenni az egészéhez.”

A legjobb szólóid általában már az első felvételnél megszületnek, vagy sokat kell dolgoznod rajtuk, mire végül a helyükre kerülnek?

„Ez nagyon jó kérdés. Igazából teljesen változó. Van, hogy elsőre biztosan nem tökéletes, de maga az ötlet már ott van benne. Néha csak eljátszod valamit különösebb gondolkodás nélkül, és szinte tudat alatt kirajzolódik belőle egy irány vagy egy szerkezet. Még ha technikailag nem is hibátlan, érzed, hogy van benne valami, ami működik. A következő lépés ilyenkor az, hogy ezt az első ötletet olyan formába öntsd, amit már igazán jól és tudatosan tudsz eljátszani. Ez elég gyakran előfordul.

Máskor meg eljátszom négyszer-öttször, megnézem, mely részek ugranak ki, mely motívumok működnek a legjobban, azokat összerakom, és utána próbálok úgy végigjátszani, mint egy kész egészet. Szóval ez tényleg így is, úgy is történhet. Van, ami jobban ki van dolgozva, van, ami spontánabb, és van, ami a kettő keveréke. Sosem pontosan ugyanaz a folyamat.”

Vannak már tervek egy Elegant Weapons-turnéra, vagy ez még mindig szervezés alatt áll?

„Valószínűleg ez a legnehezebb része az egésznek, ahogy azt sejteni lehet. Ennyi ember időbeosztását összehangolni, és találni egy olyan időszakot, amikor mindenki egyszerre ráér, az egyik legnagyobb kihívás. A Priest nyáron természetesen turnézik, úgyhogy utána szeretnénk összerakni néhány dátumot – akár Európában, akár az Egyesült Államokban, vagy bárhol máshol, ahol van rá lehetőség. Szóval dolgozunk rajta, és amint bármi véglegessé válik, mindenki tudni fog róla. Kikerül majd a közönségi felületeinkre, úgyhogy amint lesz mit bejelenteni, az rögtön nyilvános lesz.”

Közben már az új Judas Priest-albumon is dolgoztok. Hol tart most a folyamat, és mire számíthatnak a rajongók?

„A felvételek már elkezdődtek, de még messze nem végeztünk, szóval van még vele bőven munka. Jövő héten indulok Andyvel és Robbal éneket rögzíteni, úgyhogy meglátjuk, hogyan haladunk majd. Az alapok viszont már készen vannak: felvettük a dobokat, a basszust, a gitárokat és a gitárszólókat, most pedig az ének van soron. Tulajdonképpen már 2024 óta írjuk ezt az anyagot. Ahogy korábban is mondtam, mindig előre kell gondolkodnunk, ezért már az Invincible Shield turnéja alatt elkezdtük összerakni az ötleteket. A hotelszobában is ott volt nálam a gitár, és folyamatosan jöttek a riffek meg mindenféle témák, szóval már egy ideje formálódik az új lemez.

Jól haladunk, és szépen alakul az anyag. Megjelenési dátumról egyelőre még nem tudok beszélni, és persze az is sokat számít, hogyan mennek majd az énekfelvételek Mr. Halforddal. De nagyon jól szól az egész – abszolút klasszikus Priest-hangulata van. Ennél többet viszont nem igazán mondhatok, különben bajba kerülök.” (nevet)

Glenn Tipton részt vesz valamilyen formában az új lemez munkálataiban?

„Tegnap értem vissza az Egyesült Királyságból, és pénteken találkoztam Glenn-nel. Átnéztünk néhány riffet és demót, hogy lássuk, valamilyen formában be tud-e kapcsolódni a folyamatba. Meghallgattuk az ötleteit, és bár nyilván fizikailag már korlátozottabb abban, hogy mit tud eljátszani, ettől függetlenül még mindig vannak témái és ötletei. Ahogy korábban is említettem, néha egy riffnek hosszú idő kell, mire megtalálja a helyét, és végül felkerül egy lemezre, szóval akadtak régebbi dolgai is – olyan ötletek, amelyeket megőrzött a gépén –, ezeket hallgattuk meg néhány szólóötlettel együtt.

Szóval foglalkoztunk az anyagaival, és jó hangulatban volt. Azt mondta, nagyon örülne, ha bármit fel tudnánk használni tőle, de semmiképp sem szeretné, hogy sajnálatból vagy pusztán érzelmi okokból kerüljön fel bármi a lemezre. Azt szeretné, hogy azért használjuk az ötleteit, mert tényleg jónak tartjuk őket. Egyszerűen csak szeretne valamilyen módon része lenni a folyamatnak, úgyhogy továbbra is átnézzük az anyagait, meglátjuk, mi működik, és remélhetőleg találunk köztük olyat, amit valóban fel tudunk használni az albumon.”

A jövőt tekintve van még valami, amit zenészként mindenképp szeretnél elérni, de eddig még nem valósult meg?

„Nyilvánvalóan nagyon szerencsés voltam, hogy csatlakozhattam a Priesthez, és mindazért is, amit azóta átélhettem. Emellett ott van a saját zenekarom is, amiért szintén elképesztően hálás vagyok. Az Elegant Weaponsszel kapcsolatban az egyik dolog, amit nagyon szeretnék, az az, hogy egyszer mindannyian egy helyen írjunk és rögzítsünk dalokat, Ronnie-val együtt. Mivel ezen a lemezen Adam Wakeman billentyűzött, Jared James Nichols pedig gitározott az egyik dalban, azon is elgondolkodtam, hogy talán jó lenne még egy zenészt bevonni – mondjuk egy gitárost vagy billentyűst, aki énekelni is tud –, és élőben egy nagyobb, még erőteljesebb felállással megszólalni. Lehet, hogy ez lesz a következő lépés a zenekar fejlődésében.

Ami pedig azt illeti, hogy mit szeretnék még elérni, ennek a zenekarnak az összeállítása is arról szólt, hogy megpróbáljunk közelebb kerülni ahhoz az álomhoz, amit annak idején a Priest is megvalósított. Ők a semmiből indultak, felépítették a zenekart, kialakították a saját hangzásukat, megteremtették a rajongótáborukat, a lemezeiket és mindazt, amit végül elértek – ennél nagyobb dolgot nehéz elképzelni. Már önmagában az is hatalmas lehetőség, hogy a saját zenekarunkkal mi is megpróbálhatunk létrehozni valami hasonlót. Bármilyen, ami ehhez közelebb visz minket, olyan cél, amit szeretnénk elérni, és bármi is kell hozzá, meg fogjuk próbálni.”

Végezetül, van valamilyen emlékezetes budapesti élményed?

„Igen, Budapestről rögtön a Sziget Fesztivál jut eszembe. Évekkel ezelőtt jártam ott Lauren Harrisszel, és a Szigeten szúrattam ki az orromat. Emlékszem, a srác kijött cigivel a szájában, letette, felvette a tüt, és minden fertőtlenítés nélkül egy mozdulattal átszúrta az orromat. Akkor teljesen azt hittem, hogy ennyi volt, le fog esni az orrom. Szerencsére nem így történt. (nevet) Ez biztosan olyan emlék, ami mindig megmarad bennem. Nagyszerű fesztivál volt, és ha jól emlékszem, a Priesttel is játszottunk ott. Mintha Britney Spears is fellépett volna, bár lehet, hogy ezt most keverem valamivel. (nevet) Akárhogy is, nagyon jó emlékeim vannak róla, és nyáron újra visszatérünk Magyarországra, amit már alig várok. Ott találkozunk!” U

Őszinte vallomások

A szimfonikus metal színtér közkedvelt szereplője a Delain énekesnőjeként ismertté vált Charlotte Wessels, aki – miután 2021-ben szakított zenekarával – nemcsak szólóban folytatta zenei karrierjét, de némi stílusváltáson is átesett. A 2021-ben és 2022-ben *Tales from Six Feet Under* elnevezéssel kiadott első két önálló albuma így már a különböző zenei műfajok igen széles spektrumát vonultatta fel az indie poptól a szinti-rockig bezárólag. A 2024-es *The Obsession* című harmadik nagylemezével némileg ugyan visszakanyarodott a Delain stílusához a holland énekesnő, ám Charlotte többször hangsúlyozta, továbbra is a saját útját kívánja járni, azzal együtt is, hogy kísérezzenekarának jelentős részét szintén a Delainből távozott társai adják. A végtelenül kedves és közvetlen énekesnővel Gyuricza Tamás Marcell ült le beszélgetni azon a márciusi estén, amikor az Amaranthe és az Epica közös turnéjának vendégeként Budapesten is bemutatta saját dalait.

SZÖVEG: GYURICZA TAMÁS MARCELL · FOTÓ: MANNISEN JAAKKO, KIADÓI ARCHÍVUM

Epica, Amaranthe, Charlotte Wessels egy estén, egy közös koncerten. Tökéletes összeállítás azok számára, akik szeretik ezt a modern, dallamos, populáris metal zenét. Te is így gondold?

„Igen, mindenképpen így gondolom én is. Szerintem ez egy remek kombináció, de nemcsak a közönség szempontjából, hanem számomra is az. Mindkét zenekart nagyon szeretem, mint rajongó, és azt is elmondhatom, hogy szoros barátság fűz össze bennünket. Az Epicával többször is dolgoztam már, velük kifejezetten közvetlen a viszonyunk, de nagyon kedvelem az Amaranthe-ot is. Számomra nagyon kellemes élmény így hármasban együtt turnézni, hiszen én elég nyitott vagyok, könnyen barátkozom, és sokkal jobb olyanokkal együtt utazni, akik hasonlóképpen viszonyulnak hozzád.

A rajongók szempontjából is nagyon jól működő kombináció ez, hiszen három olyan produkciót láthatnak egy este, amelyek valószínűleg közel állnak a szívékhöz. Nem tudok olyat elképzelni, hogy valaki kedveli az Epica zenéjét, de nem jönnek be neki az Amaranthe dalai. Azt sem gondolnám, hogy aki szereti az Amaranthe-ot, azt ne érintenék meg az én dalaim, és persze ez fordítva is igaz, bármelyikünk szempontjából is nézem. Bizonyára te is voltál már olyan koncerten, ahol az előzenekar alatt csak pár ember lézeng a nézőtéren. Nos, ezen a turnén mindenhol én lépek fel nyitó pozícióban, de szerencsére ilyen alkalommal sem kellett tapasztalnom. Már akkor nagyon sokan jelen vannak, amikor én lépek színpadra.”

Három olyan zenekart láthatunk, amelynek az élén énekesnő áll. Korábban volt egy nyilatkozatod arról, hogy nem szereted a female fronted metal kifejezést. Van ennek bármi megmagyarázható oka?

„Semmi különös, ha csak az nem, hogy a nőiséget egy műfaj megnevezésére használták, és ez nekem nagyon nem tetszik. Szerintem a zenének semmi köze nincs ahhoz, hogy nők vagy férfiak művelik. Ez az elnevezés valami olyasmit sugall, mint ha az határozná meg egy zenei irányzatot, hogy az egyik tagnak mi van a lábai között. Ez teljesen nevetséges. Ha jobban megnézed, hogy kikre aggatták már ezt a jelzőt, rájössz, hogy igazából semmi értelme. Egymástól egészen különböző stílu-

sú zenekarokat is illettek már female fronted metal jelzővel, csak azért, mert az énekesük nő. Mindegy, hogy death, black vagy szimfonikus metalt játszik, ha nő áll a fronton, akkor ezt a besorolást kapja. Miközben lehet, hogy az a legkevésbé érdekes bennük, hogy van egy nő tagjuk.”

Annak idején a Delain énekesnőjeként headliner, azaz főzenekar pozícióban turnéztál. Nem furá, hogy most te kezdted az estét?

„Kicsit sem. Őszintén mondom, én már attól boldog vagyok, hogy még mindig meg tudok élni a zenélésből, azok után is, hogy a zenekarom a covid alatt összeomlott. Az egy borzalmas időszak volt, a legrosszabb álmomban se jöjjön vissza! Tényleg nagyon hálás vagyok azért, hogy főállású zenész lehetek. Egyáltalán nem zavar, hogy nekem kell először színpadra lépnem, hiszen ez egy valóban remek összeállítás, és egy nagyszabású turné, ahol nyitó előadónak lenni is remek dolog. Nagyon odafigyelnek ránk, mindent támogatást megkapunk, amire szükségünk van, és a közönség is nagyszerű. Csak ismételnem tudom magam, nagyon boldog vagyok, hogy itt lehetek, de közben már tervezzük a jövő évi turnékat is, ahol mi leszünk a főzenekar.”

Ehhez a turnéhoz hogyan sikerült csatlakoznotok?

„Az Epica menedzsmentjével már korábban is beszélünk arról, hogy jó lenne közösen turnézni. Tudtak tehát arról, hogy szívesen mennénk velük, és többször el is kezdtünk egyeztetni róla, de mindig közbejötték kisebb-nagyobb problémák, amiket nem tudtunk elhárítani, így ezért eddig nem sikerült összehozni a közös koncerteket. Most azonban végre megvalósult, és tényleg nagyszerű érzés itt lenni.”

Az egyeztetéseknél mennyit számított, hogy vannak közös dalaitok?

„Nos, azt nem mondanám, hogy ez volt a legfontosabb szempont, de valamennyit talán nyomott a latban. Igen, vannak közös dalaink, én a Sirens – Of Blood and Water című Epica dalban énekelek, Simone (Simons, az Epica énekesnője) pedig az én Dopamine-onban. Amikor felkérését kaptam a Sirensben való közreműködésre, akkor még szó sem volt közös fellépésekről, viszont azt el tudom képzelni, hogy az Epica koncertprogramjának összeállításakor figyelembe vették, hogy itt vagyok velük a turnén, és fel tudok menni Simone mellé a színpadra. Ez egy kicsit különlegesebbé, speciálisabbá teszi az ő műsorukat, amolyan extra ajándék a közönségnek, de mi is nagyon élvezzük estéről estére.”

Az nem merült fel lehetőségként, hogy az említett Dopamine dalodban Simone is felmenjen hozzád a színpadra?

„Gondoltam rá, és nem zárom ki, hogy egyszer ez is megtörténjen, de azt nem hiszem, hogy ezen a turnén lesz rá lehetőség. Simonénak az én műsorom alatt már az Epica koncertjére kell készülnie, ezért nem szeretném ilyen kéréssel zaklatni őt. Tiszteletben tartom, hogy a saját feladatára koncentrálsz, és eszembe se jutna megzavarni ebben.”

Azt mondtad, nagyon jó a kapcsolat közted és a veled együtt turnézó zenekarok tagjai között. Szerinted létezik igaz barátság azok között, akik egymás konkurenciái?

„Szerintem a kettő nem zárja ki egymást. Nekem nagyon sok igaz barátom van a zeneiparban, köztük olyanok is, akikkel elvileg versenytársak vagyunk, egymás ellenfelei. Én azonban sosem így tekintetem rájuk, mert ha ezzel foglalkoznék, akkor a saját életemet keseríteném meg. Én sosem úgy állok hozzá, hogy »Ó, ne... őket három decibellel hangosabban tapasztal meg a közönség!« Én ha így lenne, akkor mi van? Én sokkal többre tartom a barátságot annál, hogy ilyesmiken rágódjak. Sőt, mondok jobbat! Engem a barátaim sikere inspi-

rál is. Drukkolok nekik, hogy jó eredményeik legyenek, hiszen az örömet okoz nekik, és így közvetve engem is boldogabbá tesz. Ezért én azt vallom, hogy nem szabad teret engednünk az egónknak, inkább egymást kell felemelnünk lelkiileg és szellemileg.”

Kiket tekintesz igaz barátainak az előadók közül?

„Azokat mindenképpen, akik itt vannak ezen a turnén. Ez nem udvariaskodás a részemről, nézz csak körül a backstage-ben, hogy milyen közvetlen a hangulat, de szerintem a színpadról is ez az üzenet ér el a közönséghez. Simone tényleg a legjobb barátaim közé tartozik, de az epicás srácokat is oda sorolnám. Más viszont nem szeretnék név szerint említeni, mert tényleg nagyon sok jó barátom van, és senkit nem akarok megbántani azzal, hogy véletlenül kifejejtem a nevét a felsorolásból.”

Olyan helyzetet el tudsz képzelni, hogy az üzleti siker miatt együtt dolgozz valakivel, akivel emberileg nem jössz ki?

„Nem, ez számomra elképzelhetetlen. Egyébként történt ilyesmire kísérlet, voltak olyan felkérések, amiken gondolkodtam, hogy elvállaljam-e, de végül visszautasítottam amiatt, mert az illető nem volt számomra szimpatikus.”

A Delain zenekart is ilyen megfontolásból hagytad ott?

„Nos, volt köztünk konfliktus, ezt nem akarom tagadni, de azt nem mondanám, hogy azért hagytam ott a zenekart, mert nem jöttem ki a többiekkel. Ez nagyon erőltetett állításnak tűnne, nem ennyire volt fekete és fehér a történet. S mint az imént láthattad a színpadon, a volt zenekari társaim többségével továbbra is együtt dolgozom, a legtöbbjükkel ma is jóban vagyok.”

A turnézás mennyire fáraszt el?

„Őszinte választ vársz? Nagyon! *(nevet)* Én például nem tudok mozgó buszon aludni. Nagyon sokszor előfordul, hogy valamikor éjjel, mondjuk egy vagy két óraker elindul velünk a busz, és én még órákkal később is fent vagyok. Lekötöm magam valamivel, vagy csak hánykolódom álmatlanul a kis vackomban, és csak akkor nyom el az álom, ha már megérkeztünk a következő állomáshelyre. Akkor ugyan tudok pár órát aludni, de az közel sem elegendő ahhoz, hogy rendszeresen kipihenjem magam. Ez nagyon kimerítő tud lenni, hiszen a napi rutin szerint szinte minden nap utazunk. Ha nagyobb távolságot teszünk meg, akkor gyakran csak másnap délelőtt érkezünk meg a következő helyszínre, és akkor tényleg nem tudom magam kialudni. Ha csak néhány száz kilométerre van a következő turnéállomás, akkor viszont van némi esély arra, hogy rendszeren kipihenjem magam.”

A mai napom elég szerencsés, hiszen tegnap nem volt koncertünk, ezért már este fél 11-kor ágyban voltam, és ma reggel kilencig aludtam. Ráadásul egy hotelben, rendes ágyban, ami nem mozgott alattam.” *(nevet)*

Az, hogy vegán étrendet követsz, hozzájárul ahhoz, hogy könnyebben elviseld a turnéval együtt járó nehézségeket?

„Mindenképpen. Amikor az emberek rosszul lesznek a turnékon, az általában valamilyen hús- vagy halétel miatt fordul elő. Miután én semmi ilyesmit nem eszek, ebből a szempontból biztonságban vagyok. De nem vagyok tökéletes vegán. Húst ugyan egyáltalán nem fogyasztok, néha azonban előfordul, hogy ezt-azt választok az asztalról, ami nem egyeztethető össze a vegán étkezéssel. Szerintem az emberek nagy része nincs tisztában azzal, hogy turnékö-

rülmények között milyen nehéz a vegán étrendet tartani. Nemcsak azért, mert néha elcsábulsz, hanem azért is, mert a szervezők olykor annak ellenére sem veszik figyelembe az étkezéssel kapcsolatos kéréseinket, hogy azokat jó előre elküldjük nekik. Ilyen például a proteinkérdés, amivel gyakran találkozunk. Rengeteg növényi protein van, a legtöbb helyen mégsem azt kapunk, egyszerűen azért, mert a cateringesek egyszerűen nincsenek tisztában azzal, hogy létezik növényi protein. Szerintem még mindig sokan vannak, akik nem hisznek a növényi diétában, s nem tudják, hogy a vegán életmódnak mennyi előnye van.”

Egy-egy hosszabb turné után szükséged van arra, hogy kipihend magad?

„Lehet, hogy a szervezetemnek szüksége lenne rá, de általában szinte azonnal vissza szoktam térni a szokásos életemhez. Most is így lesz, egy hétre rá, hogy véget ér ez a turné, már a következő albummal fogunk foglalkozni. Az egy hét átmeneti időt is csak azért iktattuk be, mert olyankor még egy kicsit lassú vagyok, nehezebben mennek a dolgok, de aztán felveszem a tempót, és visszatérek a szokásos fordulatszámra.”

Volt olyan, amikor megfordult a fejedben, hogy feladod ezt az életmódot?

„Nem. Néha, amikor nagyon nehéz lelki állapotban vagyok, akkor felteszem magamnak a kérdést, hogy mi szükségem van nekem erre, de olyan szinten még sosem éreztem drámáinak a helyzetet, hogy komolyan elgondolkozzam rajta.”

Emléktárgyakat gyűjtesz a turnékról?

„Igen, néha előfordul, hogy megtetszik valami, és megveszem emléknem. Tudatosan azonban nem tervezem, és nem is gyűjtök semmi ilyesmit. Nincs tehát olyan, hogy minden egyes koncerthelyszínen a várost járnám valami csecsebecséért. Ha meglátok valamit, amit tudok az adott koncerthez kötni, és aminek később is lesz jelentése a számomra, azt szívesen begyűjtöm.”

Budapest kapcsán mi jut eszedbe először?

„A hidak. Amikor először láttam őket, teljesen lenyűgöztek. Van is egy régi videónk, az April Rain a Delain zenekarral, amin egy hídon állunk, ahhoz éppen innen vettük az ötletet. Nem Magyarországon forgattuk, de arról a híres budapesti hídról *(Lánchíd)* modelleztük a helyszínt. Még arra is emlékszem, hogy kértem a videós céget, akikkel dolgoztunk, tűntessék el azokat a sasokat, amikkel telepakolták a klipet, mert én utálom őket, de miután addigra már túl sok munkát tettek bele, így végül maradtak.”

Budapestről számos kedves emléket őrzök magamban. Sokszor voltunk itt, néha még szabadnapunk is akadt, ezért sokat barangoltam a városban. De voltam itt más okból is, az egyik nagyon kedves barátom itt házasodott, és az esküvőjét több napos hatalmas partival ünnepeltük. Az nagyon jó volt, bár sok konkrétumra nem emlékszem belőle, mert nagyon részeg voltam.” *(nevet)*

Másfél év telt el a The Obsession megjelenése óta. Hogy állsz az új albummal?

„Ahogy már mondtam, a turné után azzal fogok foglalkozni. Lesz egy megbeszélésünk, ahol próbálunk felvázolni egy ütemtervet, de szerencsére már sok dalom van, ezért szerintem gyorsan tudunk majd haladni. Szeretnék egy nagyon jó albumot készíteni, de azt is tudom, hogy nehéz feladat lesz. A The Obsession ugyanis nagyon jól sikerült, tényleg nagyon szeretem, és büszke is vagyok rá. Nem lesz egyszerű annál jobbat összerakni.” **U**

NÉMILEG FRUSZTRÁLT, HANGOS ROCK

A Mudi első anyaga még 2019-ben jelent meg, és azóta is szereti a zenekart mindenki, aki odafigyel a magyar underground színtéren mozgó stoner/sludge/alter/prog-vonalas bandákra. Néhány hete egy háromszámos EP-vel jelentkeztek Nyomormise címmel, erről is kérdeztük őket.

A mudi ugye egy magyar pásztorakutyafajta neve, és több borítótoknak is van némi vidékies felhangja, miközben a zenekar budapesti. Honnan jött hát pont ez a név?

Kovács Péter: „A zenekar bár budapesti, de mi magunk vidékiek vagyunk, vagy legalábbis a névadás idején ez így volt. Tehát az őselmény, amit hozunk, az nagyon is közeli kapcsolatban áll a disznóval, sárral és a fagyott kutyalábbal. Ha a zenét nem is, de a dizájnt azért mindig próbáltuk összekenni ezzel a hangulattal. Nagyon messze vagyunk az élére vasalt és modern dolgoktól. Ja, névadás: a zenekarnak volt egy ősi formációja úgy 2018 környékén, az Mudborn munkanéven futott.”

Nagy András: „Egész sok banda birto-kolja a Mud szót a zenekarnévben, ami teljesen érthető, mert nagyon kifejező, de egy picit oldva ezt a tucatabb hozzáállást, gondoltuk, egy darab i betű hozzátoldásával áthidaljuk a problémát. Nem vagyok benne biztos, hogy sikerült, de mi szeretjük. A vidékies arculat inkább a varacsk hatásokat hivatott erősíteni.”

KP: „Nem melleleg elég sok pólót el tudtam adni ilyen-olyan online kutyás csoportokban!”

Hogyan jellemeznétek a zenéteket olyan embernek, aki még az életben nem hallotta?

NA: „Nem rádióbarát, rifforientált, némileg frusztrált, hangos rock.”

Bodri Szabolcs: „Trükkös, dinamikus, megfontoltan dühös húr-, bőr-, fém- és hangszálynúzás.”

KP: „Alternatív rock szteroidon.”

Teljes albumot utoljára 2022-ben adtatok ki, azóta két EP jelent meg. Miért így?

NA: „Ez sem volt koncepció, közben így éreztük. 3-4 számos anyagokat lényegesen

kényelmesebb, stresszmentesebb rögzíteni, valószínűleg ez is közrejátszik.”

KP: „Egyrészt volt egy tagcsere, aminek az előzményei nem gyorsították fel az alkotási folyamatot, inkább kiégették. Másrészt sokkal szívesebben foglalkozunk egyszerre csak két-három 'gyerekekkel', de akkor velük fókuszáltabban, mint ahogy egy focicsapatnyi 'hülyegyerekekkel' tudnánk. A nagylemeznél szerintem elnagyoltunk dolgokat, égvé hagyunk pár villanyt, kihagyunk pár ziccet. Legszívesebben újravenném. Illetve jó volt mihamarabb kideríteni, hogyan szól együtt a zenekar Szabival egy hangzóanyagban. Kiderült, remekül. Aztán ott van, amit Bandi mond: ez így, a mi szintünkön, kb. kétévente komfortos, és bőven elég.”

Mit kell tudni a Nyomormiséről?

NA: „Ez eddig a legszélsőségesebb anyagunk, ami nem volt koncepció, így sikerült. Természetesen ránk is kihat az ország megosztottsága, az empátia hiánya, érdektelenség és az egymástól való elfordulás, ami a társadalmunkat egyre jobban jellemzi. A dalokat a hangszeres szekció először kidolgozta, majd én is az énektemákat, aztán hébe-hóba ezt megismételtük, majd eljutottunk a felvételekig, amik több helyszínen és szakember munkájának köszönhetően zajlottak. Nagy görcsölések nem történtek, jó élmény volt megint építeni valamit. Ráadásul ez az első közös anyagunk Szabival, aki ezúton bizonyította, hogy megállja a helyét közöttünk, bár ez alából nem is volt kérdés.”

KP: „Azt kell tudni, hogy itt mindenkinek van valami másik projektje, kivéve nekem. Így most egy kicsit rendhagyó módon én már egy eleve összerakott csomagot vittem a terembe, ahol trióban összeálltunk a komplett zenei anyagot, így Bandi már egy kész alaphoz nyúlhatott. Mondjuk a Gyarmat felét Szabival ketten jammeltük össze, volt egy kis játékoság

is, de a nagyja most eléggé megvolt előre fejben.

A rögzítés is rendhagyó volt, mert ilyen sem csináltunk még: a korábbi egy helyszínes megoldások helyett most négy különböző pozícióból kanyarodtunk rá a felvételekre. Szabit elküldtük a Room22 Recording Studióba, hogy dobolja fel mankóra az egészet. Aztán Jani a kispes-ti basszusbazárban, otthon rögzítette a mélyeket. Majd felhívtam a vájt fülű, maximalista tárnoki mesteremet Korossy-Khayll Gergőt, hogy vegye fel a gitárjaimat, mert én bizony minimalista vagyok. Végül egy pár órás énekfelvételre leugrottunk Mihály Gergőhöz (*Angertea*) a Teaplant erőműbe. Gergő azért nagy király, mert nemcsak rögzít, hanem agyal, producál és ha kell (márpedig kellett), kajabálni is beáll. Ezért az élő, zajos, nyers hangulatért is őt kell okolni, a keverés is az ő műve.”

Mire számítson, aki eljut egy fellépésekre?

NA: „Általában családiasabb hangvételtű koncerteket tolunk olyan bandák társaságában, akiket emberileg és zeneileg is kedvelünk. A cél, hogy fájó nyakkal ébredjenek, akik eljöttek.”

BSZ: „Trükkös, dinamikus, megfontoltan dühös húr-, bőr-, fém- és hangszálynúzás-ra egy kisebb, fülldet klubhelyiségben.”

KP: „Én kimondottan a vidéki koncerteket szeretem, ahol nincsenek ismerősök, csakis az instant ítélőszék. Itt előre ki-nem-számítható módon kikaparhat magának az ember valami véletlent: »jé, ez tők jó, nem tudtam, kik ezek, veszek egy CD-t.« A kis klubok nagyon jók, párszor feljutottunk nagyobb színpadokra, azok is jók voltak, de a kis klubok jobban jöttek. Szóval jó lenne egy menedzser, aki szervez nekünk koncerteket szerte az országban. Hahó, te, aki olvasod e sorokat, és nem akarsz pénzt keresni! Dolgozz velünk!”

UNDERWORLD KLUB

AHOL SZÁMÍT A VÉLEMÉNYED.

Pontozd és véleményezd a hónap albumait, kövesd a magazin tartalmának alakulását, értékeld az előzetes címlapterveket, használd a klubkedvezményt a nyomtatott magazin előrendelésénél! A tagság ingyenes, jelentkezz a klub@underworld.hu címen!

MŰSORFÜZET

- 4/29 SHE PAST AWAY ————— A38
4/30 JOHN CORABI & FRIENDS,
THE GREAT ALONE ————— ANALOG
5/2 HARDLINE, SEVI ————— ANALOG
5/6 NIGHTSTALKER ————— ROBOT
5/10 FABIENNE ERNI ————— A38
5/11 TIM RIPPER OWENS ————— ANALOG
5/13 HANDS LIKE HOUSES,
BROADSIDE ————— DÜRER
5/13 CRIPPLED BLACK PHOENIX,
TEMPLE FANG (NL) ————— A38
5/15 KNOCKED LOOSE ————— AKVÁRIUM
5/16 TOTÁLIS METAL, AKELA, NEVERGREEN
————— BARBA
5/19 PELICAN ————— DÜRER
5/20 PUBLIC IMAGE LTD. ————— DÜRER
5/23 ROCK PALOTA FESZTIVÁL (5/23–24.)
————— VÁRPALOTA
5/30 JELUSICK ————— ANALOG
6/1 ANTHRAX, DECAPITATED ——— BARBA
6/4 DESTROYER 666 ————— SUPERSONIC
6/4 TRIBUTE MARATON FESZTIVÁL
————— MÁTRA/SÁSTÓ
6/9 PAPA ROACH, TRIVIUM
————— BUDAPEST PARK
6/10 MALEVOLENCE, GATECREEPER,
DYING WISH ————— A38
6/10 A BURIAL AT THE SEA / NEWHVN,
TÖRZS, OUTLANDER ————— A38
6/10 BLACK LABEL SOCIETY, VENOM INC.
————— BARBA
6/11 METALLICA, PANTERA, AVATAR
————— PUSKÁS
6/13 SIX FEET UNDER,
EMBRYONIC AUTOPSY ————— A38
6/13 METALLICA, GOJIRA,
KNOCKED LOOSE ————— PUSKÁS
6/14 HIGH VIS ————— A38
6/14 I KILLED THE PROM QUEEN,
BRIDGE TO SOLACE ————— DÜRER
6/15 A PERFECT CIRCLE, JEHNNY BETH
————— BUDAPEST PARK
6/16 DON BROCO ————— DÜRER
6/17 THE BROWNING, CABAL ——— ANALOG
6/17 SOILENT GREEN, BLACK TUSK ——— A38
6/20 SCORPIONS ————— MVM DOME
6/24 LOWLAND FEST (JÚN. 24/28.)
————— MÁRTÉLY
6/24 DEATH TO ALL ————— DÜRER
6/25 BREAKING BENJAMIN ————— BARBA
6/27 THE GATHERING ————— BARBA
6/30 UADA ————— DÜRER

A listázott koncertek fellépője, időpontja és helyszíne csak tájékoztató jellegű, a fesztiválok kiírt műsora nem teljes. Hivatalos információkért keresd fel a szervező kommunikációs csatornáit! Az Underworld magazin nem vállal felelősséget az esetleges változásokért!

További események - www.underworld.hu/musor

AXEL RUDI PELL / NEVERLAND

BP., DÜRER KERT

SZÖVEG: SCHMIDT PÉTER

A koncert bejelentésekor nagyon megörültem a helyszínválasztásnak, a Kopaszi-gáthoz költöztetett Dürer ugyanis – előzetes félelmeim ellenére – a lehetőségekhez képest egész jól megőrizte az eredeti hangulatot és szellemiséget. Oké, a régi hely ódon miliője a múlté, de mind a kinti terek megvalósítása, mind a fedett-zárt részek kialakítása nagyon jól sikerült (újra van fotelbár, hurrá!). A Duna közelsége pedig még extra fűszert is ad a dolognak. Ha jól számolom, negyedszerre jártam itt, és azt kell mondjam, mostanra nagyon megkedveltem a helyet.

A fő attrakció aktuális európai turnéjának vendégzenekara a svájci illetőségű NEVERLAND, nálunk is ők nyitották az estét. Előzetesen felületesen tájékozódtam csak a várható történésekről, így valamiért abban a hiszemben voltam, hogy a hasonló nevű hazai formáció lesz a nyitó attrakció – de nem, ez a brigád a lila tehenek országából érkezett. Az iméntiek miatt már csak utólag informálódtam róluk, ennek lényege zanzásítva a következő: 1999-ben alakultak, ehhez képest mindösszesen két albummal rendelkeznek (Schizophrenia – 2007, Illusory World – 2024), és – ahogy azt a koncerten leszűrhetjük – amolyan neoklasszikus hatásokkal is fűszerezett, melodikus prog/power muzsikát művelnek. Papírforma szerint ez nem hangzik rosszul, és ami a hangszeres szekció játékát illeti, arra különösebb panasz nem is lehetett – leszámítva a bőséges billentyűs témák samplerről történt adagolását, amire nálam nem nagyon van bocsánat. Viszont az alapító gitáros, Daniel Huber kifejezetten izgalmas dolgokat pengetett, és a ritmusszekció is korrekt módon lehozta a kötelezőt. Ezzel szemben maga a kiállítás nagyon amatőr benyomást keltett, különös tekintettel a sokszor csak zavartan toporgó és bizonytalanul ide-oda lépkedő Mike Zotter énekesre, akinek ráadásul a hangja sem volt éppenséggel top formában, rendre be-becsúsztak nála hamisságok, bizonytalanságok. Nagyjából úgy háromnegyed órát lehettek a színpadon, de összességében sajnos nem okoztak maradandóan pozitív élményt – megkockáztatom, hogy a hazai Neverlanddel esélyesen jobban jártunk volna.

Ami a főhős AXEL RUDI PELL zenekarának koncertjét illeti, nos, arról meglehetősen vegyesek a benyomásaim. Kezdeném a fő problémámmal, amivel talán egyetérteneink mindazok, akik hozzám hasonlóan már többször látták élőben a mestert és tettestársait. Ez pedig a borzasztóan becsontosodott setlist, aminek bőven több, mint a fele már jó másfél évtizede változatlan (legalábbis én akkor csíptem el először a mestert). Tudom, hogy sok nagy múltú zenekarnál akut jelenség ez a dolog, de Axel még ezek közül is kitűnik ezirányú makacsságával. Félreértés ne essék, a Fool Fool, a Strong As A Rock, a Mystica, az Oceans Of Time vagy a Rock The Nation szerintem is tök jó nóták. De annyi minden más van még a gitáros repertoárjában, amiből mazsolázni lehetne... Arról nem is beszélve, hogy a nemrégiben megjelent Ghost Town albumról mindössze két dal – Guillotine Walk és Sanity – hangzott csak el, holott a turné ugyebár ennek a promotálásáról is kellene, hogy szóljon. Főleg

azért érthetetlen mindez a számomra, mert a lemez amúgy tök jól sikerült, hosszú ideje a legjobb munka, ami az ARP-műhelyből kikerült. Nagyjából egyetlen atipikus húzásként egy Ed Sheeran-dal, az I See Fire átírata került terítékre, amit amúgy a 2017-es balladás válogatáslemezzen hallhatunk. De ezt, és a két friss szerzeményt leszámítva tényleg erősen rutinszagúnak volt mondható az összeállítás, ennél azért komolyabb érdekesség-fakort is simán elbírt volna az aktuális műsor. No mindegy, ennyit a puffogásról...

A kezdetben kissé tompa és halk megszólalással indító, 1 óta 50 perces koncert nagyjából úgy 20 perc, azaz három-négy dal után kezdett el igazán jól szólni, innentől kezdve már kifejezetten harapósan és bikán dörrent meg a zenekar. (A Dürer adottságai e tekintetben igen jók, a korábbiakban is ezt tapasztaltam, ami most újfent megerősítést nyert.) A nyitó Guillotine Walkkal a csapat rögtön le is tudta a friss nóták 50 százalékát, a jó órával később elővett Sanityn kívül pedig aztán sorjázta szépen a korábban említett, bevált régebbi klasszikusok. A jelenlétét a főként a színpadi jobb oldalra koncentráló, visszafogottan pengető főnöknek totális vizuális ellentéte volt az amerikai-olasz frontember Johnny Gioeli, aki a nem túl tágas tér ellenére megvadult Bruce Dickinsonként rohángálta-grimaszolta-pózolta végig a bulit. Közel 60 évéhez képest elképesztő vitalitás és energia van még mindig ebben a paliban, aki a folyamatos sportteljesítmény mellett nem mellékesen lemezminőségben hozta az énektémákat is. A bálnates-tű basszer, Volker Krawczak és a Shrek-fejű billentyűs, Ferdý Doernberg a vokálok terén szintén sokat tettek hozzá a produkcióhoz, az ugyancsak amerikai-olasz dobos, Bobby Rondinelli (ex-Rainbow, ex-Black Sabbath, többek között) pedig laza flegmasággal, de bombabiztosan pakolta a ritmusokat a többiek alá. Hűen az Axel Rudi fő zenei inspirációit jelentő előadók gyakorlatához (Deep Purple, Rainbow elsősorban), különálló billentyű- és doboszókat is hallhattunk – többek szerint ezek feleslegesek voltak, viszont szerintem itt, ennek a bandának a koncepciójában helye van az efféle old school húzásoknak. Egyik sem nyúlt túl hosszúra szerencsére, úgyhogy nálam simán elfértek ezek is a műsor egészében. A Mystica végtelenített gitárszólója alatt pedig maga főkolompos jött le a közönség közé, hogy néhány kört megtéve a szférák magasából leszállva is pengessen egy keveset. Menet közben persze a szerencsésekkel le is pacsizott – egy példányt én is begyűjtöttem, amit eltettem szépen a virtuális vitrinembe. A hangulatra tehát semmiképpen nem lehetett panasz (a nagyterem szépen megtelt, sokan voltunk), az pedig nagyon lejött, hogy ez az öt főszer tényleg baromira élvezi ezt az egészet, beleértve ebbe nem csak magát a zenélést, de egymás társaságát is.

Összességében azt gondolom, hogy aki először látta élőben Axelt és zenekarát, az széles vigyorral és egy életre szóló élménnyel gazdagodva távozhatott. Akik pedig már többször látták a maestrót és szabadcsapatát, azok inkább „csak” egy hangulatos, számos elemében azonban már nagyon is ismerős, igazi meglepetéseket nem hozó koncert emlékéket vihették haza. Ez sem kevés, de legközelebbre most már tényleg fel kéne alaposabban frissíteni azt a fránya setlistet.

GEOFF TATE

GEOFF TATE'S OPERATION MINDCRIME

BP., A38 HAJÓ

SZÖVEG: BALI DÁVID

FOTÓ: UZSEKA NORBERT

Ha volt olyan koncert, ahol azt éreztem, hogy sajnáltam volna kihagyni még akkor is, ha csalódom, az biztosan az utolsóként meghirdetett Operation: Mindcrime turné budapesti állomása volt, amelyre minden jegy elkelt elővételben. Azért is örülök ennek, mert Geoff Tate-et legutóbb 2015-ben láttam ugyanezen a színpadon, és akkor nem volt ennyire jó állapotban, a közönség is jóval kisebb létszámban énekelte a klasszikus album dalait. Ha pedig valamiben biztos lehettem, az az, hogy a Queensrÿche rajongói valószínűleg hasonló gondolatokkal szálltak fel a fedélzetre, főleg annak fényében, hogy az anyazenekar tavalyi, dürekes koncertje is mennyire magával ragadó élmény volt.

Azon az estén a Queensrÿche a korai időszak előtti tisztelgett, de azért ráadásaként, mikor Todd La Torre elénekelte az Eyes of a Strangert, már motoszkált a fejemben, hogy remélem, még láthatom Tate-et is élőben ezt a dalt énekelni. Abban nem vagyok biztos, hogy egy asztalnál ülve sok mindenben érthetnének egyet a saját útját járó énekeskel, de azt nem tudom elvenni tőle, hogy szövegíróként és előadóként is utánozhatatlan az az életmű, ami mögötte van. Az Operation: Mindcrime – vagy általában a Queensrÿche – jelentőségének bemutatása nem lehet egy koncertbeszámoló alapja – főleg, hogy Magyarországon Uzseka Norbert az elmúlt évtizedekben úgy dolgozta fel ezt az életművet, mint senki más –, de azt nem lehet eléggé méltatni, hogy az album a maga koncepciójával, dalainak elképesztő energiájával és történetmesélő erejével is túlmutat azon, hogy csupán huszadik századi kordokumentumként tekintünk rá. Maga Tate folytatja a koncepciót – nemsokára jön a harmadik Operation: Mindcrime lemez, bár nekem a másodikra sem volt égető szükségem, a Tribe óta nem találom vele a közös hangot a megjelenések terén –, szerencsére ez az este a múltidézésről szólt, így mindenki tudta, mire vált jegyet, és azt is, hogy ennek milyen mellékhatásai lehetnek.

Előre leszögezem, hogy távol áll tőlem a bántó szándék, mert hiszem, hogy mindenki azt kapta a pénzéért,

amit várt. Geoff Tate minden szempontból összeszedetten állt színpadra, erőnlétben és hangban is pontosan azt hozta, amit ezek az időtlen dalok megkövetelnek. Egyedül a Spreading The Disease refrénjében támaszkodott talán a kelleténél jobban a billentyűs-vokalista, Sister Maryként is megjelenő Clodagh McCarthy segítségére, de egy ilyen maratoni programban ez is bőven bocsánatos. Meg hát a teltházás A38 közönsége minden refrént így is teli torokból énekel. Viszont az este összehatását számomra nagyban befolyásolta Tate zenekara, akik maníros előadasmódjukkal néha egy kicsivel több rivaldafényre vágytak, mint amennyi egy ilyen fejnehéz produkcióban járna nekik.

Michele Panepinto dobos játéka sokszor a dalok dinamikatartományára alott volt, és ha volt is mozgásteret a játékban, néha olyan fileket hagyott ki, amiknél az ember akaratlanul is odanézett. A gitárosok pedig, ha le is hoztak szinte minden hangot, valahogy mégis méltatlannak tűntek a dalok időtlenségéhez az előre begyakorolt, forgolódo-ugráló koreográfiákkal. Ha ezzel magát a korszakot akarták megidézni, szerintem nem a legjobb helyen kopogtattak. Legalábbis az O:M mélysége és rétegei ennél több alázatot kívánnak meg. A legtöbb ellentmondással járó pillanat számomra a Suite Sister Mary volt, amiben McCarthy és Tate musicales, operettes megoldással élték bele magukat a dalba. Nálam a kevesebb néha többet adna, és ez a kettősség uralta számomra a koncertélményt: itt egy tökéletes setlist, ami a Queensrÿche aranykorát vezeti elő egy elképesztő formában lévő frontemberrel, de ami a színpadon történik, mintha mégsem lenne minden pillanatában méltó ahhoz, amit ezek a dalok jelentenek.

Az estén természetesen más klasszikusok is megszólaltak (mint az Empire vagy a Queen of the Reich), de a koncertről eljövve is az az érzés dolgozott bennem, hogy bántam volna, ha kihagyom, de így is inkább a szépre próbálok emlékezni. Ugyanezt a felállást másik Queensrÿche-programmal nem nézném meg újra, de annak örülök, hogy Tate láthatóan élvezi a közönség szeretetét, és hogy közben az anyazenekar is ereje teljében dolgozik.

LEANDER KILLS

BP., BARBA NEGRA

SZÖVEG ÉS FOTÓ: VALACHI SAMU

Csupán néhány éve ültem fel a Leander Kills vonatra, de már az első alkalommal, mikor végighallgattam a 2016-os Túlélőt, világossá vált, hogy itt valami különlegesről van szó. Ritka, hogy egy hazai modern metal zenekar már a debütáló lemezén ilyen nemzetközi szintű hangzást tegyen le az asztra. Éppen ezért a Túlélő tízéves jubileuma önmagában is bőven elég volt ahhoz, hogy izgatottan várjam az estét.

Az pedig csak tovább emelte a várakozásokat, hogy ezen az estén két korszak jelent meg: újra összeállt az első lemezt jegyző felállítás – Köteles Leander, Jankai Valentin, Czifra Miklós és Bodor Máté –, hogy teljes egészében megszólaltassák a mára ikonikussá érett anyagot. Mindezt a Barkóczy Bence és Nyerják Gábor nevével fémjelzett jelenlegi Leander Kills egészítette ki, akik az aranylemez várományos Ébredés dalai mellett új szerzeményeket is hoztak. 2026. április 10-én a zenekar pályafutásának eddigi egyik legnagyobb szabású koncertjével tért vissza a Barba Negrába.

Az este már a kezdéstől erősen indult: a miskolci Here We Are (HWA) a pop, a trap, az EDM és a metal elemeit ötvöző, megközelítőleg negyven perces produkciója méltóan bemelegítette a korán érkezőket. Kacsenyák Gábor egekbe szökellő vokálja és a banda feszes, dinamikus játéka lekapta az arcom, és bár az elektronikus komponens általában nem az én ízlésem, élőben lehengerlő volt az összehatás.

A nagyjából fél órás átszerelést követően a Leander Kills következett. A nyitó Túlélő már az első pillanatban szétrobbantotta a termet, és innentől nem volt megállás:

a Madár; a Szeresd bennem és a Szerelmetlen dal alatt a közönség egy emberként énekelte végig a számokat. A koncert második felében az új felállítás zökkenőmentesen vette át a terepet Barkóczy Bence és Nyerják Gábor gitárosokkal. Az Ébredés album dalai – köztük a Gondolatszörny, az Ébredés és a Csillaggyermek – már egy modernebb megszólalást képviseltek, Sleep Token-, Gojira-, és Breaking Benjamin közi, súlyosan dallamos, de helyenként magyaros fűszerezéssel ízesülve.

Helyet kapott néhány klasszikus is a feldolgozások blokkjában: a Hull az elsárgult levél (Máté Péter) és a Fényév távolság (Presser Gábor) új köntösben meglepően jól illeszkedett a koncert ívébe. Majd szimbolikusan kötötte össze a banda múltját és jelenét a Híd, ami alatt ünnepi jegyben egyszerre lépett színpadra mindkét felállítás. A ráadásban az Este van akusztikusabb hangulata után kedvenc Leander nótám, a Valami folyjon zárta az estét. A Barbához képest meglepően tiszta volt a hangzás, a cseresznyét a tortára pedig a pirotechnika és a fényshow cirkuszi miliője rakta.

Érdemes említést tenni a zenészekről is. Leander dalamai és death metal hörgése szokásához híven lenyűgöző erővel döngölt, a gitárosok irigylésre-méltóan virtuóz szólói a metal legnagyobbjaival is versenyre kelnének, és a folyamatos váltás a tündöklő akusztikus és mélységekbe hangolt elektromos zúzda között iszonyú effektíven hatott. A performansz technikai csúcspillanata mégis Jankai Valentin dobszólója volt.

A színpadon nyújtott teljesítmény minden tekintetben világszínvonalú volt, az estének mégis volt egy ünnepi, őszinte, és intim hangulata. Nem marad más, mint gratulálni az elmúlt tíz évhez – és jó szívvel ajánlani mindenkinek.

LEANDER KILLS

KREATOR / CARCASS / EXODUS / NAILS _____
BP., BARBA NEGRA RED STAGE _____
SZÖVEG: SCHMIDT PÉTER _____

A nyitóbanda kivételével időről-időre nagyjából rendszeres visszatérő vendégként köszönhetjük az este szereplőit, akikre ennek ellenére szinte teljesen megtelt a Barba nagyobbik sátra – hiába, ami jó egyszer, az jó többszörre is. Arról nem beszélve, hogy a budapesti turnéállomás hétfőre esett, ráadásul a jelenlegi koncertdömping közepette az ember sokszor nem is tudja, hová kapjon, mit nézzen meg és mit hagyjon ki. Szóval az érdeklődésre nem lehetett panasz, mint ahogy jobbra az egyebekre sem, amint az alábbiakból az mindjárt kiderül.

A félérás szettjébe 13 nótát beszuszakoló kaliforniai NAILS munkásságát előzetesen nem ismertem, de így első blikkre egész működőképesnek tűnt az a fajta varacskos hardcore/death/grind-egyveleg, amiben utaznak. Eddigi négy nagylemezük közül furcsamód a 2010-es Unsilent Death debütre helyezték a fő hangsúlyt, innen öt tételt is eldaráltak, míg a többi album mindegyikéről két-három nótát vettek elő. A kezdő pozícióhoz képest már ők is egészen jól szóltak (a keverő előtt legalábbis, ahonnan aztán az egész estét végignéztem, ez volt a helyzet), és a trióban, két énekhanggal nyomuló brigád kimondottan meggyőző produkciót zavart le a rendelkezésükre álló 30 percben. Több helyütt is beugrott műsoruk közben a Power Trip és az Enforced neve – egyik sem rossz ajánlólevél. Annak ellenére volt korrekt felvezetése az estének a Nails rövid programja, hogy az efféle zenék alapvetően azért a klubos közegben élednek meg igazán. Jöjjenek máskor is, mondjuk a Dürer kistermébe.

Pont pár nappal a koncert előtt kellett újból rájönnöm, hogy az EXODUS méltatlanul keveset emlegetett második lemeze, az 1987-es Pleasures Of The Flesh mennyire egy király anyag – no, ehhez képest erről pont nem játszottak semmit, legnagyobb sajnálatomra. Olyan nagyon ezen mondjuk nem csodálkoztam, borítékolható volt, hogy 45 percbe pár friss dal mellett inkább a bevált koncert-favoritokra építenek majd. Ez be is jött, az új albumot és a koncertet is indító 3111 mellé csak az ólomsúlyú doom/thrash Goliath fért még be újdonságként, a többi hat nótával igazából a papírformát hozták. A Shovel lemezes riffszörnyeteg Deathamphetamine-nek mondjuk így is örültem, és jópofa volt a Toxik Waltz elejére biggyesztett Slayer-kikacsintás is, pár taktussal a Raining Blood című daljából. A Blacklist mindig működik, mint ahogy a Bonded By Blood debütéről elővett három klaszszikus (Bonded, Lesson, Strike) ugyancsak a szokott módon gyalult.

A részeg kamionosba oltott megvadult favágó kiállású Rob Dukes megítélése mindig vegyes volt az Exo-hívek körében – én speciel kifejezetten bírom, hogy nem egy vegytisztán metal frontember az arc, hanem legalább annyira benne van egyfajta hardcore/punk-jelegű stenk is a színpadi ügyködésében. Nagyon jó lenne, ha headliner státuszban visszatérne a banda hamarosan, a Goliathból nagyon szívesen hallgatnék meg élőben egy bővebb merítést is, megspékelve pár ritkábban játszott korábbi tétellel.

Nagyjából egy óras, roppant tömörre vett szettjével a brit CARCASS volt a rendezvény legjobban megszólaló zenekara. Ugyan minden fellépő hangzása bőven kielégítő volt abból a pozícióból, ahol én elhelyezkedtem, de ők közel lemezminőségben dörentek meg már az első nótáikkal is. Az ímént említett tömörséget pedig annyira szó szerint kell érteni, hogy a programot – néhány nyúl farknyit átvezető hangjátékok leszámítva – tényleg szinte szünetmentesen, konferálások és időhúzó jópofizások nélkül tolták végig. Összesen csak néhány szűkszavú mondat hangzott el az énekes/basszer Jeff Walker szájából, aki egyébként rövidre visszavágott ősz hajával, fehér ingében leginkább közeli nyugdíjazására váró kiérdemesült, kedélyes irodalomtanár benyomását keltette. Ugyan egész másként, mint Rob Dukes, de ő

sem az a tipikus kiállítás metal frontember mostanában, ami számomra egy szórakoztató plusz faktort jelent az esetében. Megjegyzem, hogy a trapézgatás, hippifazonú gitáros, Bill Steer sem egy sztenderd jelenség ebben a zenei közegben.

A szettet illetően amúgy Walkerék sem bajlódtak sokat a frissebb nótákkal, az utolsó két albumról mindössze egy-egy tételt vettek elő (Unfit For Human Consumption – ezzel nyitottak – és Dance Of Ixtab), a műsor gerincét a Heartwork és a Necroticism reper-toárjából mazsolázták össze. Ugyanakkor a korai éra, a Reek és a Symphonies korszaka sem maradt érintetlen, egy-egy zöngeményt innen is elővezetett a brigád. Egyedül a Swansong maradt ki a szórásból, nem túl meglepő módon. Megalázóan jól, és ezzel együtt pófátlan lazasággal zenéltek egyébként, a beugrós dobos, a finn Walteri Väyrynen pedig zseniálisan ütötte végig a műsort, én legalábbis többször komolyan elképedtem a játékát nézve és hallgatva. Pedig nem először találkoztunk, hiszen korábban már a Paradise Lost és az Opthet soraiban is volt szerencsém élőben elcsípni őt. És hát a Bill Steer/Nippy Blackford páros parádés gitárjátéka mellett sem lehetett szó nélkül elmenni, iszonyat feelingesen, egyszerűen halál lazán és mégis hideg precizitással pengetett a két lóhajú. A No Love Lost, a Corporal Jigsaw Quandary, az Incarnated Solvent Abuse meg a záró Heartwork (mi más?) hallatán pedig egyszerűen muszáj volt hülyegyerekként vigyorogni. Tízpontos koncertet nyomott a Carcass, vissza velük mielőbb, főzenekarként!

A britek szellemesen megkomponált, visszafogottabb színpadképe után a headliner KREATOR egy jóval direkttebb és – mondjuk ki – hatásvadászabb látványvilággal állt ki, hosszadalmas felvezető videóval, konfettiesővel, méretes lángokkal, beöltöztetett statisztákkal és kétoldalt egy-egy hatalmasra felfújt gumiördöggel. Ízlés dolga, de nekem kicsit már sok is volt ez a mennyiségű vizuális tejszínhab az alapvetően szikár, thrash alapú muzsika mellé.

Ettől eltekintve mondjuk komoly okom itt sem lehetett panaszra, jól szóltak és feszesen játszottak Milléék, amiatt pedig plusz respekt, hogy egész bátran hagytak el olyan, korábban kirobbanthatatlannak tűnő, jócskán agyonjátszott nótákat, mint a Flag Of Hate, a Riot Of Violence, vagy későbbből a Terror Zone. Ehelyett ők nem félték a többiekénél merészebben fókuszálni a relatíve újabb dolgaikra, nagyjából úgy az utóbbi másfél évtized termésére. Ha jól számolom, a 17 dalból mindösszesen 13 ebből az érából származott – öt tétellel az aktuális anyagról –, amely arány a hozzájuk hasonlóan patinás múltú zenekarok esetében bizony meglehetősen ritka. (Igaz, ezek a nóták viszont javarészt sztenderden köszönnek vissza egy ideje, jellemzően ezek a lemezek címadó szerzeményei.) A Kreator tehát érezhetően nem akar a saját múltjukba ragadt dinoszauruszok népes családjához tartozni, amit a magam részéről egyértelműen dicséretes hozzáállásnak tartok.

A korábbi érák képviselő People Of The Lie/Betrayer kettős egyébként úgy féltáv környékén hangzott el, az Endless Pain az utolsó negyedben, végül pedig a Pleasure To Kill jelentette a koncert legutolsó tételét. Érdekeséget jelentett a Tränenpalast, amiben – a lemezverzióhoz hasonlóan – a Hiraes énekesnője, Britta Görtz vendégeskedett, illetve a Loyal To The Grave, amiben a bögős Frédéric gitárra váltott, Mille pedig valami nagy denevérszárny-szerű képződménnyel a hátán, hangster nélkül állt a mikrofonhoz. Elég bizarr látvány volt, mit ne mondjak, egyszeri élménynek pont elég. (Nem melleleg a soundból hiányzott is a basszusgitár, szerintem felesleges volt ezt beáldozni a vizuális hatásvadászat oltárán.) Ezzel együtt összességében a mérleg mindenképpen pozitívba hajlott itt is, szórakoztató másfél órát celebrált a Kreator, de az este egyértelmű nyertese nálam csont nélkül a Carcass lett.

INFECTED RAIN / BUTCHER BABIES / _____
BLACK SPIKES _____
 BP., BARBA NEGRA _____
 SZÖVEG ÉS FOTÓ: GYÖRGY ZOLTÁN _____

Elsőre kicsit meglepődtem a matiné kezdésén (16:40-re volt kiírva az előzenekar), és még jó, hogy komolyan vettem a dolgot, mert egy óriási élménnyel lettem volna szegényebb. Pont beestem nyitásra a Barba kis termébe, ahol egyelőre még csak egy maroknyi ember azt figyelte ahogy a színpadon araszol egy idős néni (vagy banya?), de hamar kiderült, hogy ez már a litván BLACK SPIKES show-jának a része.

Bevallom sosem hallottam róluk, és útközben a kocsi-ban próbáltam kicsit felhozni magam, arra viszont nem számítottam, hogy milyen kellemes meglepetés fog érni. Zenéjük beleillik abba a metalcore/extreme metal vonalba, amit az Infected Rain is képvisel, ami viszont kiemeli őket, hogy az anyanyelvükön énekelnek, ráadásul Agnieška Vrubliauskienének nagyon kellemes hangja van. Ha kell férfiasan hörög, ha kell rekedten károg, ami viszont meglepő, hogy a normál énekhangja ezek mellett mennyire finom, angyali. NIL című második lemezük tavaly jelent meg, és ha jól füleltem akkor szinte a teljes lemezanyagot eljátszották a koncerten. 9 dal, kb. 45 perc, ami jutott nekik ezen a napfényes délutánon, és a show végére a közönség a tenyerükből evett. Minden szinten megállt a műsoruk a lábán, ritkán látni supporttól ilyen kidolgozott programot. A dalok izgalmasak, többször keveredik bennük litván népzenei elem is, és ezt ügyesen használja a banda, úgy zenei témákban, mint hangulat-keltésben. Ez utóbbira egyébként sem lehetett panasz, miután kiderült, hogy a bevezetőben emlegetett banya egy táncosnő, akik többször is feltűnt a dalok közben. Hol egy a közös koreográfiával az énekesnővel, hol önállóan átvezetésként, de nagyon dobott a műsoron! Biztos, hogy követni fogom a csapatot, és ha lesz lehetőségem meg fogom nézni egy önálló műsorukat is.

Nem tudom milyen megfontolásból gondolták a keverőpultosok, hogy az átszerelés közben retro dance slágeret kell bömböltetni, de tény, hogy mire a Roxette-től elértünk a New Kids On The Blockig, addigra szinte mindenki kimenekült a sátorból. Mikor Heidi Shepherdék szinte szó szerint berobbantak a színpadra, alig volt bent még ember, egy nagyon szellős félház fogadta őket, de ez a banda teljesítményén most sem látszott. Heidi

azonnal kézbe vette a gyepőt és nem is engedte a buli végéig. Elképesztő a teljesítménye, pedig immáron dupla feladatot lát el. Carla Harvey 2024-es kiválása óta övé a dallamos rész is, amit néha azért samplarral is megtámogattak, de tény, hogy egyszerre két szólámat nehezen tudna énekelni, és ha nincs is ezekhez a részekhez túl nagy hangterjedelme, becsülettel helyt áll. A BUTCHER BABIES zenéje nekem lemezen mindig is kicsit túl egyszerű – ne kerteljünk –, unalmas volt, viszont ezek a dalok élőben úgy kinyílnak, úgy megdörrennek, hogy csak kapkodod a fejed. Hihetetlen energia van a csapatban, különösen Henry Flurry gitáros jelenléte masszív – no meg Carláé. Széles mosolyok közepette mutat be szinte akrobatikus ugrásokat, pörgeti hatalmas szőke haját, dalok közben lelkesen kommunikál, de úgy, hogy egy idő után szinte úgy érzed személyesen téged szólít meg a színpadról. Végtelenül profi a csaj, és nem is szívbjajos, most is mint a legutóbbi barbás bulin, beugrott a közönség közé, és miután megölelt, lepacsizott mindenkivel, ki is provokált egy kis circle pítet. A hangzás most is olyan barbás volt, az elején kása, a basszust alig hallottuk, de a buli közepére nagyjából helyre állt, és tényleg annyira intenzív show volt, hogy nem is zavart. Számomra a csúcspont most is a It's Killin' Time, Baby! volt, talán a banda legütösebb dala, de szép volt a Last December is, különösen, hogy addigra már szó szerint átjárta a szertetet a Barbát, és Heidi el is érzékenyül. Fura ahogy ezt a mondatot így leírni ebben a kontextusban, de erre majd később még visszatérek az Infected kapcsán is.

Ismét jöttek a retro slágerek, de itt már nem akartam feladni a jól megérdemelt első sori pozíciót, így legálább meg tudtam figyelni milyen villámgyorsan megtörtént az átszerelés. Közben Heidi feltűnt a merchpultnál, dedikálás, fotózás, én meg reménykedtem, hogy ez a koncert végén is lesz, és be is jött! Aztán szinte percre pontosan (ez egyébként mindegyik bandánál így volt) kezdődött az INFECTED RAIN showja, és az első pillanattól tisztán látszott, hogy ez az ő estjük. Úgy a látvány, mint a hangzás tekintetében hatalmas ugrás volt, és ekkorra a kék Barba is megtelt. Szinte már hazajár hozzánk ez a moldáv csapat, volt olyan év, amikor kétszer is felléptek, viszont talán ez volt az első olyan buli, amikor teljes egészében meg tudták mutatni mi az, amit tudnak, mi az, ami miatt Moldáviából eljutottak a világhírig. Végre főzenekarként, egy végtelenül profi show-val tudtak bemutatkozni, és nem okoztak csalódást, sőt azt hiszem

minden elképzelést felülmúltak! Mára teljesen összeszokott az új felállás, Alice Lane tökéletesen beilleszkedett a csapatba, remek ritmusszekciót alkotva Eugene Voluta dobossal. Vadim Ojog is egyedül teljesít már a gitárosi posztot, és remekül helytáll, egy pillanatig nem éreztük Babich hiányát. És hát Lena... nem tudnám megmondani, van-e még jelenleg egy ennyire szuggesztív, egyedi jelenőség a metalközegben. Nyilván vannak jobb hangú énekesnők, tudom most sokan elkezdik sorolni kedvencüket, de én most az összképről beszélek. Lenyűgöző és végtelenül profi frontember, élmény nézni minden pillanatát.

13 dalt játszottak, kvázi egy best of válogatást, igaz a műsor gerincét még mindig a legutóbbi 2024-es Time című lemezük adta öt dallal. A csúcspont mindenképp Lena és Heidi közös dala, a The Realm Of Chaos volt, látszott, hogy ez nem csak egy alkalmi duett, hanem valóban jó barátok, akik élvezik a közös zenélést! Nagyon ütött az új daluk is, a Stranger, különösen a lenyűgöző videóval a háttérben. Aprópó videó: direkt figyeltem, a vetítés végig gyönyörű volt, támogatva a dalokat hangulatban, és egy pillanatig nem volt mű, MI-ízű. (Valaki megmutathatná ezt a Guns N' Rosesnak, hogy ezt ízlésesen is lehet!). Egy nagyon szuggesztív, nagyon erőteljes és érzelmekkel teli show volt ez, és itt is bejött, amit a Babies esetén is írtam, hogy a Barbát átjárta a szeretet. A ráadásblokkban olyan szünni nem akaró vastapsot kapott a csapat, hogy Lena a kezdeti meghatódottsága után nem tudta visszafolytani könnyeit, beugrott a közönség közé és ölelte, akit csak tudott. Szó szerint megható és váratlan pillanat volt.

Koncert után irány a merchpult, ahol Heidi ismét dedikált, fotózkodott. Mindenkihez volt egy jó szava, végtelenül kedves volt, és mikor mondtam neki, mennyire tetszett a buli, és írni fogok róla egy magyar újságba, úgy megölelt, mintha legalábbis ezer éve ismernék egymást. Eddigre Lena és Alice Lane is megérkezett, közös fotó velük is, aztán végül mintha a világ legtermészetesebb dolga lenne koccintottam egyet a Butcher Babies többi tagjával is a bárpultnál. Energikus, emlékezetes és fura ezt mondani, de megható este volt, amit nem felejték egyhamar!

MYRATH / ROSES OF THIEVES

BP., DÜRER KERT

SZÖVEG: SCHMIDT PÉTER

Ugyan a tunéziai-francia főzenekar legutóbbi albuma éppenséggel nem tetszik maradéktalanul, azért az aktuális budapesti fellépésüknek – főként a korábbi pozitív emlékek hatására – adtam egy esélyt. Pláne, hogy bíztam a karcosabb élő hangzás erejében, és úgy általában a koncertélmény, mint olyan varázsában. A számításom végső soron aztán be is vált, amint azt kicsivel lejjebb hamarosan olvasható.

Zaher Zorgatiék előtt, felvezetés gyanánt előbb még a hazai illetőségű ROSES OF THIEVES műsorát nézheték-hallgathatták végig az időben érkezők. (A csapat egyébként a teljes európai turné hivatalos előzenekara.) Ugyan a kétfelvezető brigád által játszott, alapvetően vidám hangvételű folkos metal célközönsége nem én vagyok, azt nem tudom elvitatni tőlük, hogy az élő produkciójuk korrekt módon egyben volt, nem mellesleg pedig tök jól is szóltak. A leginkább a Tales Of Evening és a Thy Catafalque révén ismerős Dudas Ivett pedig egyrészt hangilag nemzetközi szintű énekesnő, másrészt pedig ügyesen el is adja a produkciót színpadi jelenlétével és sugárzó, kedves személyiségével. A harmonikát és hegedűt is felvonultató dalok közül nekem a harapósabb, kevésbé táncos témák jöttek be jobban – a Sabrina-feldolgozástól viszont a víz levert, hogy őszinte legyek, ezzel eléggé vesén szúrta. Pár kivételtől eltekintve mondjuk alapból nehezen viselem a nyolcvanas évekbeli popslágerek eredetijeit, amiknek a metalosítás is ritkán

tesz jót, legalábbis nálam. Ettől simán eltekinthettek volna egy további saját dal javára – igaz, ahogy elnéztem, mások meg széles mosollyal énekeltek együtt a dalt Ivettel. Nem vagyunk egyformák, na. Ezzel együtt az előzenekari státuszt simán kiérdemelték, és remélem, Európa-szerte megkapják azt a lelkes fogadtatást, amiben itt részük volt.

Nos, habár a Wilderness Of Mirrors nem a kedvenc MYRATH-anyagom – nálam a Legacy/Shehili kettős tölük az eddigi plafon –, a zenekar ettől még szemlátomást nagyon bízik az új nótákban. Olyannyira így van ez, hogy a turnén nyolc(!) szerzeményt is az idei eresztésből játszanak, ami lényegében az aktuális setlist felét jelenti. Merész vállalás. Ennek megfelelően az albumot is indította The Funerallal nyitottak, aztán jött a Born To Survive/Dance kettős a Shehiliről, majd pedig következett a szintén új Until The End, a lemezes vendégénekesnő Elize Ryd szerepében ezúttal Dudas Ivettel. (Ebben a dalban egyébként ő az egész turnén közreműködik.) A koncert másik hölgy fellépője pedig több nótában egy tunéziai népviseletbe öltözött, tradicionális táncokat prezentáló táncosnő volt, akiben a szemfülesebbek sikeresen ismerhették fel az amúgy a merchpultban szorgoskodó, szimpatikus fiatal teremtményt. (Itt kell megjegyezni, hogy az arab kultúrában a táncnak önmagán – mint pusztán koreografált testmozgáson – jócskán túlmutató, spirituális-szakraális jellegű töltete van, ami itt nagyon átjött, rímelve az új lemezborító vizualitására épülő, látványos színpadképpel.)

Ötödiknek a Karma egyetlen képviselőjeként az Into The Light következett, majd szépen vetésforgóban a sok többi friss, és ritkásabban a régebbi keltezésű nóták. Élőben szerencsére az új lemez néhol AOR-osabb-arenásabb szerzeményei is kellő harapósággal dörrentek meg, ezirányú várakozásaimban szerencsére nem kellett csalódnom. Az pedig csak most tűnt fel, hogy Zorgati hangjában nem csak Roy Khant és Ray Aldert idéző hangszínek lapulnak (utóbbira még fizimiskájával is hajaz valamennyire), de a Journey Steve Perryjétől is sokat tanulhatott. Főleg az újabb keletű dalokban véltem kihallani tőle ilyen jellegű dallammeneteket. Egyébként a fickó totálisan pozitív kisugárzása most is nagyon jól működött, pillanatok alatt csavarta ujjá köré a publikumot, családias atmoszférát varázsolva a Dürer részben lefüggönyözött nagytermébe. Olyannyira így volt ez, hogy a Les Enfants Du Soleil előtt nem csak hogy lejött a közönség közé, hanem egészen konkrétan a földre ültette a publikumot, és maga is a tömeg közepén, féltérde ereszkedve kezdett bele a dalba. Ilyet sem látni minden nap, na. Ahhoz képest pedig, hogy torokproblémákra panaszkodott, kiválóan énekelte végig az éppen másfél órás programot, magamtól fel nem merült volna bennem, hogy egy betegeskedő frontembert látok éppen a színpadon. A dobos Morgan Berthet mindeközben hátul egy fura csuklya-álarcban kalapálta végig a koncertet – a promófotókon is megnézheted, hogy miről van szó, szerintem nem lehetett egyszerű dolga, de hát ő tudja. A zenekar egyébként nagyon egyben van, jól is szóltak, a látvány, a zene és a hangulat pedig szinte egy kerek kis univerzummá állt össze a kezeik alatt.

A koncert óta – az élmény hatására némileg más füllel és nyitottabb aggyal – egyszer egyébként újra figyelmesen végighallgattam az új albumot, és bár a kedvencem továbbra sem ez lesz tőlük, de kezdem már jobban érteni, hogy úgymond mire is gondolhatott a költő. (Amiatt viszont azóta is esz a fene, hogy a kisteremben pont ugyanekkor az a Hellripper játszott, akik egy igen komoly blackened thrash'n'roll albummal álltak elő nemrégiben. Őket is nagyon megnéztem volna. Komoly hiányosságom, hogy nem rendelkezem önmagam duplikálásának a képességével.)

RIVERS ABLAZE / ODION

BP., BARHOLE

SZÖVEG: MILÁN PÉTER

Egy kis belvárosi klubban zajlott le a Rivers Ablaze lemezbemutató koncertje, melynek keretén belül az Inexternal Dread című ötödik album anyaga került terítre. Először az ODION nevű zenekar lépett színpadra, s a két csapat felállításában volt egy átfedés: Purnhauser Pál basszusgitáros. Jó ötlet volt az Odion meghívása, mivel a River Ablaze magas hőfokon izzó, hiperintenzív zenéjéhez képest más világot képviselt a formáció.

Mint annyi jelenkori zenekart, az Odiont sem lehetne egykönnyen bedobozolni; a zenében a darkos elemek, a doom metal éppúgy jelen van, mint nyomokban tán némi death metal, valamint a cselló révén az egész produkció kap egy extra szintet. Az egyetlen megjelent anyag, a tavalyi kiadású Narcissus EP jól sikerült hallgatnivaló, amivel, őszintén szólva, a koncert után ismerkedtem meg, s a hangzóanyag valamelyest eltérő benyomást tett rám, mint a koncert. Dudás Gábor énekes révén, aki a Green Men nevű Type O Negative-tribute zenekar frontembere, az anyag felmutat egy kevés Type O-hatást, ami élőben nem jelentkezett. Az EP számai mellett új dalt is előadott az Odion, s a zene, amellett, hogy számos elemet felvonultat, nem volt széteső. Hangulatos, melankolikus rock/metalt adnak elő, ami koncerten sem sült el rosszul, de a képet egy esetleges következő – hosszabb – anyag tudná tovább élesíteni.

Nem túlzok, ha azt állítom, hogy a RIVERS ABLAZE új albuma nemcsak a hazai, hanem a teljes metalmezőnyt tekintve is az év egyik legjobb teljesítménye eddig. Bármi is történnék még zenei téren 2026-ban. Kertész Marci zenekarának előző lemezeit is rendre előveszem, de érzéseim szerint az Inexternal Dread anyagával új szintre jutott el a már az első albumon is komoly nívóval indított Rivers Ablaze. Van néhány eleme a zenének, ami nagyon komoly mértékben „megdobja” a Rivers Ablaze-t a sok „zúzó” banda között. Az egyik legkomolyabb tényező a frenetikus gitárjáték, ezen belül is a dallamok, szólók jelenléte. Ilyen szintű szólójáték alig-alig található a nagy sodrású black/death metal-mezőnyben, természetesen a határainkon túli régiókat is beleértve. Marci dallam-érzéke, komponálási készsége egyedülálló, nagy élvezet hallgatni a pazar dallamokat, szabályos kis műveket a dalokon belül, pedig nem vagyok egy megveszekedett gitárszóló-fetisiszta. Itt viszont a szólók egyrészt cseppet sem klisések – nagyon sok más zenekarral ellentétben –, továbbá bizonyos effektnek köszönhetően rettentően hangulatosak; olyan érzéseket keltenek bennem, valahányszor Rivers Ablaze-t hallgatok, hogy szinte kitágul a tér körülöttem a remekül megkomponált dallamornamensek hallatán. Örültem, hogy a hangzás, noha nem volt tökéletes a Barhole-ban, lehetővé tette, hogy hallhassuk Marci szólót, emellett a többi hangszer is megkapta a maga terepét. Beleértve a másik gitárost is, akinek a nevét illetően nincs biztos információ, és nem akarok hülyeséget írni.

Mondhatom, kissé ironikusan, hogy Tadeusz Rieckmann „megdolgozott a pénzéért”, e teljesítmény alapján bármely hasonlóan intenzív kinti zenekar bevénné a soraiba. Játéka feszes, intenzív, elképesztő blastbeatekkel, cinjátékkal, váltásokkal. Purnhauser Pál volt a Rivers Ablaze-ben a nyugodt erő, pengetéseivel, játékaival jól betöltötte az „üres részeket”. Már amennyi ilyen van a River Ablaze örvényszerű, ám feszes kontroll alatt tartott black/death-szerzeményeiben. Megjegyzem, jólesett az egyik dalba belecsempészett Emperor-részlet.

Öröndetesnek tartom, hogy Knapp Oszkár fejlődik a posztján, aminek már az albumon is számos tanújelét adta, hiszen a bődületes ordítások/hörgések mellett ígéretesnek tetsző tiszta énektémákat is bemutat. Mivel a szett az új albumra épült, ezekből jó párat hallhattunk, s ha nem is volt mindenhol száz százalékos a kivitelezés, ami a dallamosabb énekrészeket illeti, én üdvösnek tartom a változatosságra való törekvést ezen a téren is, és

biztos vagyok benne, hogy ez ennél csak jobb lesz. Oszi egyébként jó frontember megfelelő kiállással.

A hely adottságaihoz mérten remekül sikerült ez a lemezbemutató koncert, s jó érzés belegondolni, hogy ugyan a River Ablaze már az ötödik albumnál tart, egy folyamatosan fejlődő, érő, alakuló csapatról van szó, amely a zenészekben rejlő nem éppen átlagos képességeket látva, még komoly dolgokat fog produkálni.

ISTEN HÁTA MÖGÖTT

BP., DÜRER KERT (ÁPR. 24.)

SZÖVEG: BALI DÁVID

Őszintén mondom, nem gondoltam volna, hogy valaha újra színpadon láthatom az Isten Háta Mögöttet. Legfőképp azért nem, mert a Nagyúr legutóbbi lemeze, valamint a tagok nyilatkozatai és interjúi alapján az volt a benyomásom, hogy ez egy olyan közös emlék marad, amelynek már a végpontját is megélhettük. Aztán a tavaly novemberi bejelentést követően én is olyan elánnal csaptam le az akkor még egyetlésnek tűnő vizsztatérés early bird jegyére, mintha az életem múlna rajta. Abban pedig biztos voltam, hogy akárhogy is alakul, az év egyik legcsaládiasabb hangulatú telt házú koncertjén vehetek majd részt.

Ahogy közeledett a dátum, úgy ismét egyre több időt töltöttem a zenekar első három albumával. Így is valahol felfoghatatlan, hogy tizenegy év telt el a legutóbbi fellépés óta, és szó szerint felnőtt egy nemzedék, amely korábban sosem tapasztalhatta meg élőben az IHM-koncertek őszinte, erőteljes és magával ragadó atmoszféráját. Abban viszont biztos vagyok, hogy akik most a Dürerben látták először a zenekart, képesek voltak „pótolni a pótolhatatlant”. A nagyterem közönsége már a kezdés előtt másfél órával egy hatalmas osztyálatálkozó hangulatát árasztotta. Felebaráti mosolyal ismert fel mindenki valahonnan derengő arcokat, akikkel legalább annyira közös élmény volt egykor ezeken a koncerteken jelen lenni, mint most felnőttként szembenézni azzal, amit Palika is mondott a színpadon: „milyen szépek letünk mind”.

Egy dolog biztos: a maratoni hosszúságú – több mint kétórás –, a Vissza a jövőbe főcímű dalával induló koncert az Isten Háta Mögött valaha volt legjobban konstruált és legprofesszionálisabb fellépése volt. Ez már nem az a zenekar, amelyik a 21st Century Schizoid Mannel tart line-checket az eleve tízperces csúszásban azért, hogy kiderüljön, mennyire nyomja el a dob az erősítőket, vagy amelyik kérdés nélkül belescap az Orionaranyadért nyitó témába, ezt pedig nem is várhatná el tőlük senki. Nemcsak hallható, hanem kézzel fogható volt, mennyi munka előzte meg ezt az estét: fényben, hangban, és ami még fontosabb, hangképben az IHM végre oda jutott el, ami mindig is benne volt ezekben a dalokban. A gitártémák olyan elánnal töltötték be a rogyásig megtelt nagytermet, ahogy korábban soha, a dalok közötti átkötő hangképek és a lemezekről ismerős átmenetek nem igényeltek különösebb párbeszédet, miközben tapintható volt, hogy a színpadon is mindenki mennyire élvezte a pillanatot.

A közönség jóformán egy emberként énekelte végig a rég hallott kötelezőket (Közéltő távolító, Típusos árvajelleg, stb.), miközben az Ű-ről elhangzó két dal (Hídavatás, Áttelelés) nemcsak örömteli közönségi élményt adott, hanem hangzás tekintetében is végre úgy szólt meg, ahogy azt a zenekar annak idején megálmodta. Bár a program gerincét a bakeliten is kiadott A kényelmetlen lemez dalai tették ki – beleértve az Élettér-elméletet, ahol Palika lejött a közönség közé rappelni –, rám a legnagyobb hatással a Kanyarodási ceremónia, az Orionaranyadért és a Mária dala volt. Ezek hiányoztak a legjobban az életemből, a Tavaszí nemzöldüh pedig olyan kollektív meghatódást váltott ki, amit aztán mindenki magával vitt az éjszakába.

Ha kellene negatívumot írnom – ami nem az esetleges rontásokról szól, hiszen kit érdekel, és nem is fontos –, az talán a beengedett embertömegre vonatkozna. Ha egyszer elhagytad a dugig telt nagytermet, komoly küzdelem volt visszajutni, és így is akadt állandóan húsz-harminc ember, aki csak kintről hallgatta a produkciót. Tizenegy év alatt mind megnőttünk annyira, hogy nagyobb legyen a térigényünk – persze csak, ha „adnak ilyen életért”.

De ettől függetlenül is azt gondolom, hogy a közönség valódi élményt kapott a pénzéért. Az Isten Háta Mögött hatásosabb és színpadkézsőbb, mint valaha, dalaik energiája és mélysége pedig fikarcnyit sem kopott. Sőt, elnézve a sok fiatal arcot, a legmegnyugtatóbb azt látni, hogy ezek a szerzemények épp annyira élnek velük a mindennapokban, mint amikor mi láttuk magunkat és saját szorongásainkat, kételyeinket és talán magunk által sem felismert érzéseinket a budapesti underground egyik legizgalmasabb zenekarának sajátos, érvényüket sosem vesztő soraiba.

KARNIVOOL

STOCKHOLM, SVÉDORSZÁG

SZÖVEG ÉS FOTÓ: SIKLÓSI RICHÁRD

Másodjára volt szerencsém Stockholmban járni, és most az időjárás is kegyes volt hozzám, hiszen napos, tavaszi-as idő fogadott ezen a bizonyos hétvégén a skandináv fővárosban. Ezúttal útítársam is akadt, még pedig nem más, mint kisebbik leányom, Gréti, aki áprilisban ünnepelte nagykorúvá válását, és ennek okán a már deresedő halántékú édesapja – szerény személyem – egy remélhetőleg életre szóló élménnyel ajándékozta meg. Na ez az utazás volt az ajándék, ami történetesen egybe esett térben és időben a Karnivoool európai turnéjának egyik állomásával. Hogy micsoda véletlenek vannak...! És ha már a „véletlen” így hozta, meg is néztük együtt a Debaser Strand nevű klubban tartott koncertjüket.

A helyszínről szolgáló klub Stockholm Södermalm negyedében található, a csatorna partján, és gyakorlatilag a rakpart oldalába „vájva” került kialakításra. Egy körülbelül 700 fő befogadására alkalmas klubról beszélünk, ahol minden úgy van kitalálva és kialakítva, ahogy annak lennie kell: remek fény- és hangtechnika, kedves és elegendő létszámú személyzet, valamint rend és tisztaság. Egyszóval kulturáltság. Az árak meglehetősen borsosak, de az az egész városra jellemző, hogy az étel és ital árak, valamint a szolgáltatások ára a pestinél akár másfélszer vagy kétszer magasabbak. Cserébe még a ruhatárban is fülig érő mosollyal kívántak jó szóra-kozást, és minden egyes ruhadarabunkat külön vállfán, nyaknál összegombolva(!) tettek el, a sört pedig üveg hatású poharakba csapolták, amire 2-3 percnél többet egyszer sem kellett várunk.

Az estét a kanadai instrumentális prog metal zenekar, az Intervals nyitotta. A négyes elképesztő precizitással és hangszeres tudással rendelkezik, ami előtt megemelem a kalapom. Az én ízlésemnek ugyanakkor

meglehetősen egysíkú volt, és inkább tűnt bravúros zsonglőrködésnek, mint önkifejezésnek. Olyan érzésem volt, mintha Pat Methenyt beszpídezték volna, majd rákötöttek volna vagy három Metal Zone torzítót egymás után. Ellenben nagyon helyesek voltak, igyekeztek remek hangulatot csinálni, ami jobbra sikerült is nekik. Rám is hatott a produkció, hiszen percről percre növekvő sóvárgással vágytam a Karnivoool megérkezésére. Valójában az Intervals egy elképesztően profi csapat, és bátran ajánlom mindenkinek, akihez közel áll ez a fajta zene!

Nagyjából fél óra átszerelés után megérkeztek az este főhősei! Ekkorra már teljesen megtelt a ház és euforikus hangulat uralkodott, amikor is az új lemez nyitó témája elindult. A fiúk szépen kísértáltak a színpadra és elkezdtek muzsikálni...

A Ghost intrója után szépen bemorgott a rommá torzított basszus, és lekarmolta az arcunkat, ahogy kell, majd szépen a mellkasunkra rakták a tonnányi súlyokat a srácok, ahogy azt is kell. Ezért mentünk oda, úgy kellett nekünk... Engem rögtön magával rántott a produkció, és el sem engedett a legvégéig, sőt, igazából még most, napokkal később, a cikk írása közben is még mindig fogva tart... Egymás után hömpölyögtek elő a komplex témák, hol harmonikusan, hol aszimmetrikusan (bocs...), hullámzott a dinamika, az egész muzsika tempója, lüktetése. A hangerő az összes szervemet keresztül-kasul átjárta, jólesően, hiszen nagyon szépen szólt az egész koncert. Lenyűgöző volt a zene, a látvány, és a zenészek egysége, hitelessége. Kevesen tudják ma azt, amit ők.

Ezen a ponton érdemes pár szót áldozni a zenekar tagjaira, hiszen elképesztő figura mind! A két kedvencem Mark Hosking gitáros, aki magához képest kifejezetten rendezett külsővel vonult fel, hiszen kis copfocskába összefogta a haját a feje búbján, így csak részben festett úgy, mint aki épp most mászott ki az ágyából, valamint Ian Kenny énekes, aki techno DJ-ket idéző karmozdulatokkal, gyakran fülig érő szájjal hozta le a csodálatos ének témait. Egy 45-ös számú fehér hokimezt viselt a főhős, amit nem sikerült megfejtennem, hogy vajon születésnapja volt, és erre utalt a mez száma, vagy ennyi foggal vigyorgott szinte végig a hálás közönségre, vagyis ránk.

A Ghost után a Simple Boy, Aozora és Goliath hármasa következett, ami után már azt csinálhattak velünk, amit csak akartak; kenyérre lettünk kenve kérem, mindahányan, akik ott voltunk... És csináltak is, a Drone-nal (hallgasd meg, hogy Steve Judd egészen más metrumot hoz a lábcsinén, mint amit egyébként dobol!), a We Areal, az Animationnel és a többivel. A műsor végén a New Day hatalmas közönség énekeltetésbe torkollott, megkoronázva ezzel az estét. Természetesen visszaköveteltük őket a színpadra, és csodás lezárásként az Opallal és a Salvával búcsúztak tőlünk és a varázslatos estétől.

Visszagondolva nincs bennem hiányérzet, remek műsort adtak, és szerencsésnek mondhatom magam, hogy jelen lehettem. Ha valaha lehetőségetek nyílik élőben megtekinteni őket, ne habozzatok megtenni!

DIMMU BORGIR

AT THE GATES

TAILGUNNER

RIVERS ABLAZE

TULUS

CHARLOTTE WESSELS

DEVIN TOWNSEND – AZ ÁTVÁLTOZÁS SZIMFÓNIAJA

GENE HOGLAN

SIX FEET UNDER

AGREGATOR

ELEGANT WEAPONS

TÜRBÖWITCH

RAM-ZET

